
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

GoogleTM books

<https://books.google.com>

ISTORIA GENERALA
A
DACIEI,

SAŢ A TRANSILVANIEI, ŢEREI MUNTENESCŢ ŞI A MOLDOVEI.

DE

DIONISIU FOTINO,

traducere de

GEORGE SION,

TOMULŢ II.

BUCURESCI.

Imprimeria NaŢională a lui Iosef Romanov et Companie.

1859.

ISTORIA GENERALA

A

ȚIEREI MUNTENESCÎ ȘI A MOLDAVIEI.

PARTEA A PATRA.

ЕРОС'А IV.

CAPITULŪ I.

Domniî Țerei Muntenescei.

Tóte pǎrgile auroniete de Dǎnǎre, kǎ mǎlgǐ anǐ mai nainte, eraș sǎnse la ȳnkǎlkǎrile mi strikǎȳnsnile barbarilorș, ne kariĭ niĉi vekĭĭ Romani n'aș nǎstǎș sǎ-ĭ ȳinǎ sǎb domnarea lorș, niĉi Romaniĭ Orientslǎi n'aș nǎstǎș sǎ-ĭ ȳvingǎ kǎ totslș mi sǎ-ĭ sǎnse. Ȳeara Mǎnteneaskǎ mi Moldova, ne la sekolǎș XIII eraș ȳn stare de stingere, nǎkǎsmǎ ȳn tomǎș I alș aȳestei istoriĭ s'a sǎnșș. Dar dǎnǎ atȳta kǎderĭ mi renvierĭ, dǎnǎ atȳta ȳnkǎrgerĭ mi sǎferinge, dǎnǎ o anomalie de mai mǎlgǐ sekolĭ, ȳn fine ȳerile aȳeste mi-aș lǎ-atș o fǎȳ de organisare sǎb kǎrmǎ de domni ȳstoktonĭ: Ȳeara Mǎnteneaskǎ avș de ȳelș ȳntȳș Domnș ne Radș Negrș Bassarabș, ȳar Moldova, kǎ sǎș sekolș mai ȳǎrziș, ne Dragomș Vodș.

DOMNULU I.

*Radu .Vodă I Negru Bassarabă.*D. Chr.
1241.

Domnslă ačesta, din kassele zise la tomslă I, }
 }urofităndă de okasiznea venirei Mogsliloră Svigi în
 Ţngaria, ne la anslă 1241 dănz Kristă s'a rădikată din Tran-
 sylvania kă tótă kasa sa, kă boeriă seî, kă dregători, kă os-
 tauî, kă poporă de tôte trentele, kă femeî, kă koniî, čei
 mai mslgi ortodoksi, mi kăgi-va Saksoni Latini, mi trekăndă
 Karnagiî desne mează zi, a intrată în Țeara Mănteneaskă;
 s'a omrită ne anrone de obărmia (sorgentele) rislăi Dămbo-
 viga, într'ănză kămpăă întinsă, nămită în limba Țăraniloră Kămp-
 nă-lăngă, mi s'a ameazată akolo fiindă kă lokslă ačesta mi
 mai înainte era pronrietatea sa, ka ănză če era mai mare
 mi mai tare de kăță togî čei-l-ăgi domnitori ai nămăntslăi
 Davikă. Altfelă, intrarea lăi ne lokslă ačesta mi ameizarea
 sa, ar fi fostă înpedekată; fiindă kă în Țeară ne atănce eraă
 mi ăgi domnitori, kari, de mi eraă kă năteri mai inferiore,
 totă ănză s'ar fi nătată alia ănureănză sure a omri trečerea lăi
 Radă neste Karnagiî. Dar ameizarea lăi, vedemă kă s'a fă-
 kăță fără vărsare de sănge mi kă linimte, fără ničă o omă-
 nere mi grestate, fiindă kă era pronrietariă lokslăi ačestăia.
 Ama dară mezăndă mai mslgi ani în lokslă ačesta, de fri-
 ka Svigiloră, nănză če ei s'ăă întorsă din Ţngaria, a rădikată
 mi kărte, saă palată domneskă, mi biserikă săb nămele de
 Adormirea Năskătorei de D-zeă, kare essistă mi nănză as-
 tăzi. În ačestă biserikă se află portretăslă seă, ănfăgișănză-
 dă-lă kă diademă ne kauă, kă vestminte kăssate kă firă nănză
 la ničăore, kă năstări la nientă, kă brăă asrită, nărtăndă ne
 deasănză ănză vestmăntă blănită ne din lăănză mi ne mărgi-
 niă ănurejără kă blană neagră, kă statăslă ănaltă, kă făga
 smeadă, kă barbă, mi nărtăndă în mănză miniatsra beseri-
 čiă. Asemine mi Dămna lăi a făkăță o biserikă anăssănză,
 če essistă nănză astăzi, nănză poporăslă katoliviloră mi nănză
 dănsă; kăčă ea era katolikă, mi mai tărziă se zice kă
 s'a botezată.

Dănu nlekarea Svigiloră din Ţngaria, s'a în-
 tărnăţ mi regele Bela la remedinga sa cea devas-
 tată. Atănu a nlekată mi Radă-Vodă în părgile de gîosă
 ale Țerei Măntenemti, mi okșăndă tôte kătsnele, a sșusă
 mi ne stăpănitorii plaisriloră, kari nă fșseră în stare a i se
 ouăne. Iar ponoră kare venise kă dănsă, s'a rșpă-
 dită în tôte părgile din Karnă pănă în Dănu, mi din
 Olă pănă în Siretiă.

Dănu ațeasta, Radă îmi nse tôte silinga mi strădă-
 șa ka să înfrășsegeze mi să împănseze o țeară atăţ de
 frămășă, ale kăreia lătră desure Dănu eraș măi deserte;
 totă odată, kă ajstoră bocriloră ce veniseră kă dănsă,
 întrodăse bșna răndșeală mi armonia în tôte ramșrile. A
 fșdată oramele Pitemti, Argemă, Tărgovintea (kare din
 vekime se zicea Trifă, să Țiriskă, dănu kămă zice La-
 zis), Băksremti mi altele; asemine a rădikată din noș ce-
 tatea Gîrgiă, kare de kătră Romană se nșnea Sănt Geor-
 gă, adekă Săntă George; mi strămăndă-mi tronă de la
 Kămpă-lăngă la Argemă, a făktă mi akolo kăte, mi bise-
 rikă domneaskă totă sșb nșmele de Adormirea Năskăto-
 rei de D-zeș, în kare se află pănă astăzi în ăeristilă (ăridvoră)
 mi stată lă de neatră, înșă sfărmă.

Pe timnă ațeasta, Banătlă Kraiovei era no-
 ăslă mi bine konstită sșb găvernă Domniloră
 pămănteni din familia Bassarabiloră¹. Bană de atănu, v-
 zăndă amețarea lă Radă-Vodă în tôte întinderea Țerei Măn-
 tenemti, mi preferăndă ka ne șă Domnă ama de tare s-
 lă ață măi bine amikă mi apărtoră de kăță inemikă mi

1 Se vede kă familia Bassarabiloră se înșene măi de la Traiană, fîndă kă
 ne timnă strămăte- koloniloră de kătră Asrelană în Mesia, era în-
 șemăto-; kăvă oramă în kare ei aș lăksită s'a nșmită Bassaroviă,
 kare mi-a păstră pănă astăzi nșmirea ațeasta. Familia ațeasta se vede kă
 s'a fostă împărgită în doă: șna, kare s'a fostă amețată în Mesia, din ka-
 re s'aș trasă Banii Kraiovei; mi cea-l-altă kare a fostă rămasă în Tran-
 silvania, mi din kare s'aș trasă Domni Făgăramă, mi nrin șmare
 Radă, sșnănsă Negră nentă kolărea țeței, kăvă era negră. Dar mi
 Bonfină ilă nșemăte Bassarabă.

(Din kronișle vekă ale Serbiei Ţngăremti.)

veinîș amenințătoris, a venitîș înnreșnîș kîș boeriîș sei mi
 înkînîndîș-se lîș Radîș, i s'a sîșnîș de bîșnîș voe mi kîș kon-
 digișnîș ka sîș-I fie sîșnîș mi totîșdeasna aliâtîș, îșnîș astono-
 din Chro. } mîș, ka mi strîșmomiîș sei, îș kîșmîșsirea țeloriș ținçî
 Serbescu. } jîșdege, fîșrîș sîș se amestece Domnîșlîș îș nimika. A-
 țîșnîș Radîș-Vodîș l'a onoratîș kîș titlîșlîș de Veligîș, adekîș
 pîșmedinte alîș konsilîșlîș Domneskîș, mi kîș vargîș de ar-
 gîșntîș; dîșnîș ațeasta Banatîșlîș Kraïovei s'a sokotîș kîș lokîș
 sîșnîșlîș Țerei Mîșntenemîș, mi s'a nîșmitîș mi Romania mikîș.
 Iar Domnîșlîș a rîșmasîș domnîșndîș tîștîș Țeara Mîșteneaskîș,
 îșmpîșreșnîș kîș țele ținçî jîșdege ale Kraïovei, de la Dîșnîșre
 pîșnîș îș Siretîș, pîșstrîșndîș mi domnia sa țea dîșntîșlîș din Tran-
 silvania, pîșreksîșmîș se vede dîșnîș titlîșrile sale îș kîșrgîșle mi
 krisîșovele de ne timnîșlîș seîș, kare din kîșvîșntîș îș kîșvîșntîș
 Chronol. } astfelîș zîșkîș: „Îș Xristosîș Dîșmnezeșlîș nostrîș dîșrentîș
 Țerei. } „kredîșnîșțîș, çîșnîștitîș mi îșbitoriș de Xristosîș, sîș-
 „gîșrîș îșvingîștîșoriș, Noi Radîș Negîșrîș Voevod kîș mila lîș Dîș-
 „mnezeș Domnîș neste tîștîș Țeara Romîșneaskîș, din Ţnga-
 „ria¹ venitîș, mi Xerçogîș Almamîșlîș mi alîș Fagaramîșlîș.“
 Asemîșne mi Domnîșlîș sîșmîștîșori lîș pîșrin mîșmîștenîșre mîșltîș
 țîșmîșlîș aîș sîștîșpîșnîștîș ațesteamîș lokîșrîș.

Radîș-Vodîș, adîșkîșndîș kîș sine mi ne Enîșskîșnîșlîș Fîș-
 gîșramîșlîș, l'a fîșkîștîș arxîșenîșskîșnîș neste tîștîș Țeara Mîșnte-
 neaskîș, mi a organîșsatîș pîșrin elîș mi klerîșlîș bîșserîșvîșeskîș.

Choniât. } Pe timnîșlîș Domnîșei lîș Radîș era îșnuîșratîș la
 D. Chr. } Kostantîșnîșnole Baldîșzîșnîș II Kîșrtenais, mi la Nîșțea
 1263. } Mixaelîș Paleologîș, karele a lîșatîș Konstantîșnîșnole din mîșna
 Françîlorîș, dîșnîș țe aîș fostîș sîștîșpîșnîștîș 57 anîș.

Munsteru } Iar îș Serbia era Samoderjeggîș, saîș Desnotîș, Ste-
 in chronol. } fanîș I fîșlîșlîș lîș Nemanîș, ne sîșmîș fîșlîșlîș ațestîșia Mi-
 Serbiel. } lîște, karele se zîșțea mi Stefanîș Ţîșrîș; iar îș Bulçaria era
 desnotîș Konstantîșnîș, fîșlîșlîș lîș Tîșxîș. Pe timnîșlîș ațesta s'a
 nîșskîștîș mi Otmanîș, îștemeetorișlîș îșmpîșrîșgîșiei Otomane.

1 Ţngaria îșgelege Transilvania; mi skriitoriîș Romîșnîșlîș adeseori konfîșndîș
 Transilvania kîș Ţngaria, fîșîșdîș kîș nîș eraîș ne ațîșnîșțea desmîșrîșgîșite.

Domnindă Radu-Vodă anii 23 în pace mi în linimite, a înființat mlaște orame, cetăți, mănăstiri, biserici { Chronol. vece a țierei. mi țarguri. Când era pe apăsare s-a mormă, a lă- sată kvântă kătră Episcopii mi boeri ka s-a proklame prin alegere de monitenitoriș ne znelă din fiu s-aș din fragii lăi; mi mărindă s'a înmormântat în biserika făkșă de elă la Argemă.

DOMNULU II.

Michail I Bassarabă.

Dănu mormă lăi Radu-Vodă, boerii aș alesă { D. Chr. 1264. Domnă ne fratele seă Mixail. Despre așta se vor- bește în kronologia gerei, însă kă greueală de dată, ka mi despre venirea fratelă seă din Transilvania. În timnăle așestăia a trektă faimosă Kordokșba, nămită de kătră Greci Laxanas (aș vărarișă), neste Dăneră de a { Istoria Bizant. bătătă ne Șvighi Noga mi a okșnată Belgaria ūci- gândă ne Desnotăle el Konstantină fișă lăi Tixă. (Vezi Tomăle I Partea III, Capu XVIII.) Dar Mixail, fiindă omă paçifikă, mi mai mlașă bătrăneă, s'a okșnată de îmbăntăgi- rea mi kărmșirea gerei, mi n'a lătată parte la așele lăkrăi; de așea niçă nă se zice altă çeva despre elă de kătră kă a domnită anii 19 mi a mărită.

În zilele așestăia era împărată la Konstantinople An- dronikă, fișă lăi Mixailă Paleologă.

DOMNULU III.

Dan I Bassarabă.

Așta era fișă lăi Radu-Vodă Negru, prelușă { D. Chr. 1288. se arătă mi în mănăstirea Kămnă-lăngăleă, unde se- află portretăle seă. Dar kronologia gerei greuește mi la data așestăia: kăçă ne tată ilă are la anăle 1215, iar ne fișă

la 1333; mi prin zmare nă este kă nătingă ka dănz 118 ani de la venirea tatălăi să fi domnită fiislă. Însă din kro-
 Simeonă. } nika istoriei Sărbemăi se vede kă elă a domnită pe
 } la kapătălă sekolăi XII, în zma zăkăiălă seă Mi-
 xai; kăvă se zăce kă ne atănce, avăndă zăboiă Mixail Kra-
 îslă Bălgariăi kă Sisma Desnotslă Serbiăi, a kemată în ali-
 angă ne Dană-Vodă, mi în resbelăiă avela fă zăiă de kă-
 tră Serbăi la anulă 1298. Dană-Vodă, prekămă măi josă se
 va săne, era sokră lăi Mixai Kraislă, mi a domnită ani 15.
 Dănz mórtea sa, boeriă aă alesă Domnă ne fiislă seă Ste-
 fană Mailată.

Honiat. } Pe timnăiă avesta împăzăia la Konstantinonole
 } Andronikă Păleologă. Pe sora avestăia Eădokia (vă-
 dăvă), a zărst' o Mixaiă Kraislă de sogie, promigăndă a fi
 pzărea amikă Romaniloră; dar Eădokia năiă într'ănză kină
 n' a primită, pēnză kăvăntăiă kă Mixailă măi făse de trei
 ori înszrată, mi a, patra înszrătoare i se pzăea nelegăiă.
 Din chro- } Întră adevăză Mixai Kraislă făse de întră înszrată kă
 nologia } fata lăi Dană Domnăiă Ţeăi Măntenemăi, mi ne fe-
 Serbiăi. } meea sa, dănz mórtea tatălăi ei aă lepădat' o mi a trimis' o
 în patria sa: apoi lăse ne o kămnată a fratelăi seă; apoi
 pzăzăindă mi ne azeasta, lăse ne fata lăi Sfendoslavă, zăă
 boeriă din Bălgaria, ne kare o lepădăse ka stearnă, mi vo-
 indă măi alesă o rădire măi nobilă. Ama dar Eădokia, ne-
 voină a merge dănz elă, mi împăzătălă dorindă amăia lăi
 Mixai Kraislă, pēnză ka să se linişteaskă desure zăpzăzi-
 le ză-i făcea, i-a dată de sogie ne o nepótă a sa Simonida,
 o koniă de zănză ani; dar fiindă kă elă avea vărsta de pa-
 tră-zăvă ani, i-a zărstă ka să o respekteze pēnză la vărsta
 legăiă; barbarăiă însă n' a kăpăat' o de kăză pēnză la ală
 ontălea ană, din kare kăză năiă n' a făkăstă koniă. Pe tim-
 năiă avesta împăzăia mi Otman I, săă Osmană, întemeetoriăiă
 împăzăiei Ţăzăemăi, desure kare trebă să vorbimă zăva:

Chron. } Ţăzăiă săă Ţărkomanăi, derivători din Săitia, se
 Georgiu } tragă din Xăniă kari lăkăeăă din vekăi în partea a-
 France. } zăea. (Vezi Tomăiă I.) Ei eraă despăzăiăiă în mălte sămăiăiă,
 mi fie kare imă avea nămele dănz kănetenia sa. Ei, apă-

kândă o mare parte din immerislă Kalifloră, ȳe konstităse
 Moametă, aș primită mi religisnea lăi. Pe srmă, în-
 vingândăse de kătre făimoslă Gengiskană, mi oborăn-
 dă-se IIIax Săleimană Domnăslă loră, fiăslă avestăia Ortoglor-
 bea a alergată la Aladin Săltanăslă Ikonislăi, kare i-a dată
 lokă de lokăită în Frigia, împresnă kă ómeniă kari se ȳi-
 neaă de elă. Akolo mărindă în anulă 1278, fiăslă seă Ot-
 man, saă Osmană, a ajănsă să fie ȳelă întăis întē-
 meetoră ală immerislăi Otomaniloră.

Cantemir

 Eugeniu.
Bulgar.

Avesta arăta din konilărie semne de mărime de săfletă.
 Fiindă dăle, generosă, mi kăragiosă, (era idolăslă amă zikândă
 ală sənsmiloră seă), a fostă în ówtire săb Aladină Săltanăslă, ka-
 rele l'a fostă onorată prea mătă; iar dăpnă mórtea lăi Aladină
 s'a făktă săkăesorăslă seă, kă titlă de împărată, mi mī-a a-
 ȳezată tronslă la Akra, Ptolemaida veke a Siriei. Anoi, ȳ-
 nindă-se kă mătă mătă ală Emiri (astfelă se nămeaă kăpe-
 teniile semingăiloră) mi astfelă mărindă-se, a făktă ne na-
 ȳională seă să nă se nămeaskă Tăryi, kăvântă ȳe
 însemna selbatăi mi barbară, ȳi să-mi zikă dăpnă
 nămele lăi Osmanlii. Avesta ne srmă a sənăslă Bitinia mi
 mī-a mstată iărămă tronslă la Brăssa; în fine la anulă 1303
 s'a nămită săpnăitoră alesă al Otomaniloră, dăpnă kare, din
 kassa intrigăloră mi săpnăieriloră din lăsntră ale Romaniloră,
 reșmi a kăyeri kă sabia sa mătă mătă orame de ale loră din
 Orientă mi de ne Marea Neagră, prekămă Sinone în Gala-
 tia, Angora în Frigia, Sebastia în Kanadovia, mi altele mătă
 mătă. S'a bătătă mi kă Andronikă Paleologă, ne
 kare învingândă-lă l'a năslă ne făgă. În fine a mărătă
 în ȳărstă de 69 ană, kiar în zioa kândă s'a năskătă, împă-
 rătăndă 26 ană, mi s'a imormăntată la Brăssa, ȳnde se vede
 mormăntăslă seă pănă astăzi într'o ȳetate veke.

 Honiată din
Bizantida.

 Cantemiru.
Dupe Chr.
1325.

Istoria sənne desure elă, kă era atătă de ge-
 nerosă mi făktoră de bine, în kătă de mătă oră sm-
 bla ne sligile Brăssei mi striga în găra mare: „kăi e fú-
 „me, saă sete, saă altă nevoe are, să ȳie la kasa mea.“

 Eugeniudin
Bulgaria.

Dăpnă mórtea sa nă s'a ȳăsită în tesăzrile sale niȳi
 așră, niȳi argintă, niȳi netre skămne. Tăryii atăta venerare

aş pentru memoria lui, în krtş totşdeasna kndş se redi-
kş şnş noş împtratş îlş sreaş ka şz aibş virtşgile lui
Otmanş.

DOMNULU IV.

Stefanş I Mailatş Bassarabş.

D. Chr. 1298. } Acesta în kronologia Derei nş se amintemte:
} dar kronologia sërbeaskş zice kş elş a adşş ea-
rşş în bnş stare domnia Fagşramşlş, renoindş mi ce-
Chronolog. } tatea de akolo. A avşş mi resbelş kş Andrei III,
Serbiei. } regele Ţngariei, kş kare, dşnş ce l'a învinsş, a
fşkştş pace.

Pe timnşlş domniei acestşia aş venitş mşlgime de Suiş
din pşrgile boreale, mi s'aş revşrsatş aşupra Ilirikşlş mi
altor provingii Slavone. Stefanş, Desnotşlş Serbiei, avşndş
destşlş nştere, mi kş ajştorşlş lui Mailatş, s'aş dşş aşupra
Suişilorş, i-aş învinsş mi i-aş alşngatş. Atşnş Desnotşlş Ste-
fanş a fşkştş faimşsa mşnşstire Deja în Serbia, sşb nş-
mele şşntşlş Nikolae, anşne de rislş Bistrişa.

Stefanş, domnindş 27 anş, mi întşrindş-mi şeara în kon-
tra vecinilor, a mşritş. Pe timnşlş seş domnea la Konstan-
tinopole Andronikş Peleolşgş şelş tşnşş, iar la Brşssa Or-
kanş, fişlş lui Otmanş.

DOMNULU V.

Ioanş Bassarabş I.

D. Chr. 1325. } Nici aşesta în kronologia Derei nş se vede. Iar
} dşnş kronişele Ţngşrilorş mi ale Serbilorş se vede
kş elş, din Banş al Kraşovei, s'a şdikatş Domnş, prin a-
Munster } legerea Mitronolitşlş mi a boerilorş. Mişailş Kra-
chronolog. } şlş Bulgariei, karele şinea ne Simonida, sora îm-
Serbiei. } pşratşlş de atşnş Andronikş Paleolşgş şşnele, sşb kşvşntş ka
şz şşşşne demiterea bştrşnşlş Andronikş, în anşlş 1328 a ke-

mată în ajstoris pe Bassarabă mi kă măltă omtire de Ro-
măni, (pe kari Grezii îi nămeaș Svigi) kătriera mi jă-
făea oramele Romaniloră. Jănele împărată Andronikă, kă tôte
kă nă avea omtire kanabilă de lăntă, s'a devisă să se bată;
mi emindă din Konstantinonole, îmbele pateri s'aș nășă fa-
dă 'n fagă. Atănce Despina, măma împăratăsi mi sôkra
Kraîsli, temăndă-se atătă nentă fiș kăt mi nentă ginere,
s'a nășă la mijlokă mi i-a împăkată. Dăpă ațeasta fiecare
s'a dășă la ale sale. Bassarabă însă n'a stată măltă timpă
în linimte: nimte kălgări fanatiți, trimiși de Pana Ioan,
aș îndănelekată pe regele Ţngariei Karolă Robertă ka să
strițe pachea kă Bassarabă, fiindă kă ațeasta nă-îlășase a pro-
naga panismăsi în ȝeara sa. Atănce Karolă s'a skălată kă
mare pătore în anulă 1330, mi fără niči zăș kăvântă kăl-
kăndă tratatele, a kăkată țele ȝinči jădege ale Kraîovei,
anăkăndă mi țetatea Severinsli. Bassarabă, adăpăndă pă-
terile sale, mi kăzăndă asănra lăi Karolă, kă atăta țărie l'a
bătătă, în kătă a desfiingată omtirea Ţngăreaskă. Învinsă
Karolă, skimbătă în vestiminte, abia a nățlă skăpa nrin măngi
de dreanta resbănare a învingătorisli. Iar kălgării, kari
se ȝineasă de tabăra Ţngăreaskă, ka aȝiȝătoră ai res-
belsli, fără țăimi mi striviȝă kă țăomegele de kă-
tră Romăni, ka nimte lăni țărbăȝi.

Ațestă Domnă se ȝăseute mi în nomelnikăsi măntă-
stirei Kămănsăngăsi înȝeză kă Dôma lăi Mărgărita. Elă
a domnită 15 ană, dăpă kare a mărită.

DOMNULU VI.

Vladislă I Bassarabă.

Ațeasta era frate kă Domnăsi Bassarabă. Dăpă
kronologia ȝereî, nămele ațestăia nă se vede, dar
dăpă zăș Xrisovă ală lăi Mirțea Vodă karele se ată la Mă-
năstirea Tismana se arată; kăȝi țice kă pe la anulă
ațeasta era Domnă zăkăsi seș Vladislă. Totă oda-

D. Chr.
1340.

Chronologia
Ƞngăriei.

țe din kronologia Ţngreaskă se vede că Lădovikș, regele
 Ţngariei, s'nsindă ne Laiotă Domnăiș Moldovei, s'a bătut
 mi cu Domnăiș Mănteneskă Vladislăș, dar perzândă } Vechia
chronol.
Serbăscă.
 bătăea s'aș retrăsă. Dar ne atșnue Laiotă nă era
 Domnă în Moldova, ci în Maramărmăș; căci kronologia
 Serbiei lămsrită zice că în anul 1342 nămitsă Laiotă Vodă
 din Transilvania, avândă sâpărăi din partea lăi Lădovikș re-
 gelăi Ţngariei mi din partea Tartariloră din Bassarabia, a
 kemaț în alianță ne sokrăiș seă Stefană Desnotăiș Bosniei,
 kare stăpânindă mai totă Ilirikăiș, mi întinzândă-se pănă în
 Macedonia, avea mare nștere. (Așesta, în snire că ței l-algi
 Domni ai ăeriloră Slavone, aș gonită pănă într'ansăiș ne Iș-
 deiă țe eraș ne akolo.) Ama dară desnotăiș Bosnei, viindă în-
 tră ajăstorăiș ginerelăiș seă, a învinsă ne Tartari mi i-a go-
 nită din Transilvania șnde netreăeăș de doi ani; iar că Ţn-
 gariă n'aș nștăiș nimika să fakă, căci, viindă Lădovikș aș-
 nă loră că mai mălte nșteri, i-aș înfrăntă, mi ne Laiotă l'a
 făkăiș sșnșă, iar ne Stefană l'a alșngată. Lădovikș dăpă
 așeasta, repenzindă-se mi așnă lăi Vladislăș Domnăiș ăerei
 Măntenemăi, se făkă bătălie mare la Brans, în jădegiăiș Măm-
 ăelăiș, șnde învingerea a rămasă a Romănilor, mi Lădovikș
 s'a întorsă rășinată. Dăpă cinci ani de domnie, Vladislăș
 a mărită.

DOMNULU VII.

Alessandru I Bassarabă.

D. Chr. 1345. } Așesta înkă aș fostă frate ală Domniloră Bas-
 sarabă mi Vladislăș. În timnăiș Domniei sale, vș-
 zândă-se mi elă ameningată de Lădovikș regele Ţngariei,
 a kemaț în alianță ne Xanăiș Tartariloră din Bassarabia,
 mi în anul 1347, intrândă în Transilvania ne doză părgăi, aș
 kassată mară strikăcișni în Ţngaria, în kăiș aș silită ne Lă-
 dovikș să fakă pașe. În anul ărmătoră a kăzătă
 Chronol. Serbiei. } atăta mălgime de lăkăste neste Transilvania mi Ţn-
 garia, în kăiș aș strikată totăiș în kărsă de trei ani, mi a

armatǎ mare fomete. Pe timpulǎ acesta a strǎmstatǎ mi Dragomǎ Vodǎ kolonia Dako Romanilorǎ din Maramureǎmǎ în Suceava Moldovei, prekmǎ aiserǎ se va sune mai prelargǎ. Alessandrǎ, domnindǎ anǐ 11, a mǎritǎ.

DOMNULU VIII.

Nicolae I Bassarabǎ.

Acesta era fiǎ lǎ Alessandrǎ Bassarabǎ. De {
mi în kronologia Cerei nǎ se vede trekstǎ, dar la Mǎ- {
nǎstirea Kǎmpǎlsǎngǎlsǎ este zǎgrǎvitǎ ka ktitorǎ, qǐndǎ bi-
serika în mǎnǎ; de unde se îngelege kǎ sǎb Domnia lǎ s'a
reparatǎ sǎ s'a înoitǎ biserika. De la Domnǎlǎ acesta se
aǎ mi xrisove, kǎ data veke din anǎlǎ 6860, adikǎ 1356.

Pe timpulǎ acesta, sǎb împǎrǎgia lǎ Ioan Kantak-
zenǎ la Konstantinopole, a trekstǎ neste Elesmontǎ mi Sǎl-
tanǎ Sǎleimanǎ I, mi întinzǎnd-se în Eǎropa, pǎnǎ la Ma-
qedonia mi Bulgaria, nǎ pǎqǐntǎ strikǎqǐsne a fǎkstǎ. {
Atǎnce Domnitorǎi Bulgariǎi, fragǐi Ţǎgle mi Kraǐsǎlǎ {
aǎ qerstǎ ajǎstorsǎlǎ lǎ Nikolae-Vodǎ; acesta a trimisǎ dozǎ
miǐ de kǎlǎregǐ, kari, nesosindǎ la timpǎ mi aǎndǎ despre
desfǎqerea Bulgǎrilorǎ, s'aǎ întorsǎ îndǎrǎtǎ. Sǎltanǎ {
Sǎleimanǎ (kare era fiǎlǎ lǎ Orkanǎ,) întorkǎnd-se {
în Asia, a mǎritǎ, mi în lokǎ-i s'a fǎkstǎ împǎratǎ Sǎltanǎ
Mǎradǎ I.

Nicolae Vodǎ, domnindǎ anǐ zeye, a mǎritǎ mi s'a în-
mormǎntatǎ la Monastirea Kǎmpǎlsǎngǎlsǎi, unde mi {
neatra mormǎntǎlsǎi seǎ pǎnǎ astǎzǐ se vede kǎ aqea- {
stǎ inskripǎsne: „Aǐce zǎce Nikolǎi Vodǎ, fiǎlǎ lǎ Alek-
sandrǎ-Vodǎ; anǎlǎ 1366.“ Despre acesta vorbeante mi zǎ
xrisovǎ al Mǎnǎstireǐ Kǎmpǎlsǎngǎlsǎi datǎ de Mateǐ Vodǎ.

DOMNULU IX.

Radu II Bassarabă.

D. Chr. 1366. } Ačesta era frate kă Vladislăș. În kronologia
 } Țereî nă este arătată; dar Mircea Vodă într'ună xri-
 sovă ce se află la Mănăstirea Tismana, (înșă făr dată)
 vorbeme desne tatălă seă Radă Vodă mi desne ună frate
 ală seă Dană-Vodă. Kăță desne Mircea, kronika Țereî s
 ne kă a domniță, în anulă 1383, iar desne tatălă seă Radă
 Anonimu. } mi desne fratele seă Dană, nimika nă sune. Dar
 } ună fragmentă vekă slavoneskă kănrinde kă: dăne
 ce a trektă Săltană Mărată I Elesnontă mi kăka Mače-
 donia mi cele-l-alte provingii, Desnotă Bălgărilor Măro-
 krakovikes, mi Kăișă Serbiei Bălkasenă, înprene kă fra-
 tele seă Ţngles, pregătindă de resboiă în kontra Țărciloră,
 aș ăerșă aștoră ată de la împărată Ioan Paleologă
 kăță mi de la Radă-Vodă Domniă Țereî Măntenemti, ka-
 rele a trimiș pre înșă fiișă seă kă omire de așnă. A-
 ăemtiă togi, adăndă-se în Bălgaria, mi komăindă o pă-
 tere însemnă, aș ălekată kătre Mačedonia, ka de akolo
 să goneaskă ne Țărci; dar neștăndă-se onăne șrgiei dă-
 nezeemti, făr învină de kătre Țărci, mi domnitoriă Bălgă-
 riloră mi aș Sărbiloră făr șăimă. Abă Dană-Vodă a skă-
 pată kă fșga, mi întorkăndă-se în Țeară, dăne moartea ta-
 tălă seă (karele domnișe zăce 'ană) fă alesă Domniă.

Ačesta a înkeeată mi Mănăstirea Tismana, înăemti
 de tatălă seă, desne karele, vorbindă în xrisovă kățăzi-
 riloră Mănăstirei, ilă năemite Radă-Vodă Negră. Dăne a-
 ăesta snă din Domniă șrmători lă Radă I mi-aș înșămită
 kăvântă de Negră ka tită, saș ka enitetă; de ačea în kăte-
 va xrisove vekă, unde este nămele de Radă, șrmează mi nă-
 mele de Negră. De aice a venită mi nepotrivirea kronolo-
 giei Domniloră, kăvă kronografiă, lăndă-se dăne xrisove, aș
 sokotită ne Radă II drentă Radă I. Așemine mi Io ală ve-
 kiloră Domniă, kare însemnează Noă, modernă lăș lătată drentă

nașme propriiș de Ionș, mi l'aș adaoș la învenștisl titlșrilorș domneștī pēnē astēzī.

Pe timpslș acesta mi Sultaniș Mēratș I, fișlș lșī Orkanș mi fratele lșī Ssleimanș, a lșatș Adrianopolē, mi Otomanī, rēșpēndindșse neste tōte provinciile, stirneaș kreștinștatea kș fokș mi kș sabie. De așee a provenitș mi mare fōmete în Romēnia mai alesș în Serbia mi Bulgaria. Kreștiniș kșgi skēpaș de sklēvie mi de mōrte, mēreaș de fōmete. Davastarea era ama de mare, în kștș nș se așzīa prin sate nișī kokomș, nișī pēșnkș, nișī frsktș, nișī vitș, nișī kșmpērtōriș, nișī vēnzērtōriș; nș se arșta nișī boeriș nișī dregērtōriș, nișī apērtōriș; noporișlș īmnpēștieatș, ka tērmele de lēnī, rēștēea īngrozitș, prin mēșgi, pēdēri mi rēpi, fēșș sūrijinș mi mēșgiere; inimile bērbagiilorș se fēkșșerș mai debile de kștș ale mēșriilorș; ășē ășē tēreaș fericeaș pe ășē morgi, mi ășē ășē mēreaș se bine-kēvēntaș. Peste pēșginș īmūșșinēndș-se șrgia dēșmneșzeeaskș, s'a rēdikatș Desnotș neste Serbia mi Samoderjēșș neste Ilirikș, Kneazșlș Lazarș în anșlș 1372, karele prin eroismșlș seș, kșragișlș, īngēlēpēșșnea mi nietatea sa, a mai readēnatș mi a mai mēșșgēēșș noporișlș desneratș, șmēșrēndș levoile ășele mari din Serbia mi din o parte a Bulgariēi.

·DOMNULU X.

Danū II Bassarabū.

Așesta, prekșmș ziserēșmș, era fiș lșī Radș {
 Vodș II mi frate kș viitorīslș Mirșea. Elș era gi- {
 nere nrenșmitșlș Lazarș Samoderjēșslș Ilirikșlș mi alș Ser-
 biei. Istoria Serbēskș zice kș așestș Lazarș era {
 īnsēratș kș șna. Miliga, din familia marelșī Samo- {
 derjēșș Nemanș Xomilatș, din kare a nēșkștș doi fi, Ste-
 fanș mi Bēlș, mi ășinș fete; fișlș seș Stefanș, a rēmasș
 momtenitorīș tatșlșī adikș Samoderjēșș alș Albaniei, Bosnei,
 Kroagiei, Sklavoniei, mi alș Mēșilorș, iar Bēlș, ne īnsē-

rândăse, a mărițiș făr moutenitori; fetele însă le-a mări-tatș: pe cea întâi k Kneaz Bslk Brankoviči generalissi-măș Ilirikăși mi alș Mesilorș Ūngariei; pe a doa k Kneazș Baos Voevodăș Albaniei; pe a treia k Sismanș kraikăș Bel-gariei; pe a patra k Danș Domnăș Țereī Măntenemti¹; mi a cincea, prinzândse de kătrș Țșrăi, se făkș femeie lăi Măratș I.

Danș-Vodă, dăpă o domnie de mese ani, a mărițiș.

DOMNULU XI.

Mircea I Bassarabū.

D. Chr.
1382.

Chronolog.
Țerei.

Acesta a fostș fiș lăi Radș Vodă, karele s'a făkștș deulinș domnitoris alș Țereī Măntenemti, a-dekș atătș neste cele 13 jșdege (împresnș kș alș Brăilei) kătș mi neste cele 5 ale Banatăși Kraiovei de ne-ste Oltă. Pe timnăș domniei lăi, Săltanș Măratș I, ple-kândș kș mare nștere asșura Serbiei, Samoderjeggăș Lazarș, de mi avea destăș ajștoris de omțire mi de la Mircea-Vo-dă, însă, nebizzindș-se a se măsșra kș mălgimea nekompa-rabilă a Țșrăilorș, a întrebșingătș o stratagemă. Ūnș Sărbș, nșmitș Milș Kombilș, dăpă învățșșra lăi, se pșefăkș ka fșgaris, intră în tabăra țșrăeaskă, fș înfșșimătș la Săltanăș, mi anșomiindș de elș nentș ka sș i se înkine, l'a lovitș kș kșșitșlș în inimă. Săltanăș mări ne lokș, dar mi Milș fș îndatș tătș în bșkășș. Atșnce Lazarș kășș asșura o-

1 Istoria Sărbăskă pe acestș Domnș îlș nșmemte Neagș, kândș dăpă niči o altă kronologie, niči dăpă xrisôve, nș se vede sș fi fostș pe avelș timnș vre zăș Domnș kș nșmele de Neagș. Ama dar în istoria Serbă-skă este vederatș gremalș, provenitș saș din pșescriere, saș din altă în-tămulare. Kiar zăș din kronografii Romăni s'aș lăatș dăpă asemine erô-re, ațribșindș avestea lăi Neagș-Vedă ktitoris Mănșșțirei Argșșș. A-devărășlș însă este kș pe fata lăi Lazarș a ginst'o Danș Vodă, iar Ne-agș Vodă a statș dăpă vre o sșț de ani Domnș, mi avela a ginstș pe fata zăș altș Kneazș din Serbia Ūngșreaskă kș nșmele Desnina, fiindș kș Serbia Meiei era atșnce sșb Țșrăi, iar nș sșb Lazarș.

mitirilorŭ Otomane la lokslŭ ce se kĭamŭ Kassovŭ, mi gŭ-
sindŭ-le ĩn neorĕndŭealŭ dŭpŭ ĩntĕmularea sŭsŭ zisŭ, omorĭ
o mŭlgime de Tŭrĭi, kari ĩn fine ĩuĭ aflarŭ mĕntsirea ĩn
fŭgŭ, dŭkĕndŭ kŭ sine kadavrslŭ lŭi Amŭratŭ pentrŭ ka sŭ-
lŭ ĩngrŭne la Brŭssa. Dŭpŭ aĕeasta, prokĭemĕndŭ-se ĩmuŭ-
ratŭ Baĭazetŭ, nŭmitŭ mi Pderimŭ, kare ne tŭrĭie {
ĭnsemneazŭ fŭlgerŭ arzŭtorĭs, aĕeasta mai ĩntŭis a { Cantemir.
trekŭtŭ ĩn Asia mi a liniutitŭ tŭrbŭrŭile kare se rĕdikaserŭ
akolo; ne ŭrmŭ, ĩntorkĕndŭ-se ĩn Eŭropa, s'a dŭsŭ asŭnra lŭi
Konstantinŭ Markokralovĭĭ Desnotslŭ Bŭlgariĭ, ne karele
ĭvingĕndŭ-lŭ, l'a ŭisŭ ĭnpŭeŭnŭ kŭ Dragam ĩn bŭtŭe. Dŭ-
pŭ aĕeaa, devastĕndŭ Bŭlgaria, s'a anŭonĭeatŭ de {
marginile Dŭnŭreĭ, kŭtrŭ Nikonole. Akolo ĭ-a emĭtŭ { Istoria Uni-
ĭnainte Sigmĕndŭ Domnslŭ Transilvanĭeĭ, mi gene- { versala
ralissimslŭ regelŭ Ŭngarieĭ Sigismĕndŭ, kŭ mŭlgime de o- { francŭsa a
mtire komuŭsŭ din Ŭngŭrĭ, Transilvanĭ, Germanĭ, mi doŭ miĭ 3-a ed.
nobilĭ din Franga, kari veniserŭ kŭ komitele de Neversŭ ĩn
ajstorĭs. Dar Baĭazetŭ, neĭngrozĭndŭ-se, a kŭzŭtŭ asŭnra lorŭ,
mi atŭta vŭrsare de sŭnge a fŭkŭtŭ, ĩn kŭtŭ a sfŭrŭmatŭ
kŭ totslŭ omŭtirile aliate, mi Sigmĕndŭ abia a skŭpatŭ kŭ o
barkŭ pŭskŭreaskŭ. ¹

Mirĕea, vŭzĕndŭ trĭsmfslŭ Tŭrĭilorŭ ĩn aĕeastŭ bŭtŭlie
mi, temĕndŭ-se ka sŭ nŭ vie mi asŭnra ĭereĭ sale, s'a dŭsŭ
de bŭnŭ voe la Sŭltanŭlŭ mi ĭnkĭnĕndŭ-se ĭ-a promĭsŭ a-ĭ fi
sŭpŭsŭ mi a-ĭ da ne fie-kare anŭ kŭte 3000 de banĭ romĭi,
ĭnsŭ kŭ tokmele, ka Ŭeara sŭ fie astonomŭ, Tŭrĭi sŭ nŭ
aĭbŭ niĭĭ o pŭtere saŭ amestekŭ ĩn ea, mi altele. Kronolo-
gia Ŭereĭ sŭŭne kŭ kanĭtslŭĭsnea lŭi Mirĕea s'a fŭkŭtŭ ĩn
anŭlŭ 1383, dar bŭtŭlia la Nikonole a ŭmatŭ la 1393 ²; prĭn
ŭrmare dŭpŭ anŭlŭ aĕeasta Mirĕea a ĭokĭnatŭ Ŭeara la Tŭrĭi,
nŭekŭmŭ sŭŭne kronologia Serbieĭ.

1 Aĕeastŭ bŭtŭlie, dŭpŭ Illinkai, (karele adŭce o mŭlgime de martorĭ) se
vede kŭ a ŭmatŭ la anŭlŭ 1396, mi kŭ a fostŭ ĭnsŭmĭ regele Sigismĕndŭ
ĭn resbelŭ, karele a skŭpatŭ ne o korabie la Konstantinopole.

(Nota Tradŭktorĭslŭi.)

2 Illinkai kŭ mŭrtŭrĭile lŭi Tŭrogie, Bomfinie, ĭetrŭ de Revŭ, Kalvisie mi
Engelŭ, aratŭ kŭ resbelŭlŭ de la Nikonole a ŭmatŭ la 1396.

(idem).

Chronolog.
Tierei

Dar dănuț doi ani Baiazetă, călătorește tokmele-
le, a cerșit de la Mircea zece mii de galbeni mi
cinci sute kopii ne an. Domnă, nenekându-se la ayeasta,
a preferat a se bate. Deci Baiazetă, nekându de la Adria-
nopol kă mslgime de ôste mi trekându Dănuțea ne la Si-
listra, mi-a fâkștă tabăra în jdedușlă Ialomiga, ne lokslă ce
se kiamă Rovine, mi de akolo a încheptă a strika împrejă-
rimile. Domnă a trasă poporșlă la mșnă¹, mi-a adănată

1 Dintre lăksitorii tramii de Mircea la mșnă, călă-vă aș fegitș în Tran-
silvania, mi aș rșgatș ne gșvernșlă de akolo (kare resida la Sebești) sș
le dea lokșrî, urômigându a remănea ne totădeasna akolo. Avențându-
le-se cererea, le s'aș datș mi xrisovș, ne kare-lă reproducemș aye pen-
tră kșiositate.

„De la Jdedușlă Magistratslă Sebești.

„Prin ayeștă inskriș alș nostră, kare-lă dămș la mșnile refșgigi-
„lorș strșini din Valaxia aye în Ardealș, Vladislă Klokogorșeanș, Matei
„Vitejeskș, Vladș Sokolș, Toma Dorobăneskș, Dragomirș Vornicelș,
„Lșurș Șebășlă, Onrimeanș Soldăneskș, din neamșlă Bakș, mi la totș
„neamșlă lorș, se face kșnoskștș kă din kassele mșltorș sșpșrșrî ale
„veșinilorș de neste Dănuț mi a deselorș pșdăvășni din narte Tarta-
„rilorș, urșmigii, pșrșindș deara lorș mi ne Mircea-Vodă, Domnă lorș,
„aș fegitș în pșmăntșlă nostră, mi viindș la jdedușlă nostră s'aș rșgatș
„ka sș le dămș sure lăksingș lokș fărș strămștare; Noi însș dănuț ce
„le-am rșpșnsș kă ne notș fi urșmigii pșnș ne vorș da fșgădsingș de
„sșpșnere veșinikș la ameșmintele mi legile năstre ka ȧele-l-alte sate,
„aș venitș earșmi neste doz zile înainte Magistratslă, de hșnș voea
„lorș, kă kanetele nlekate, mi sșpșindș-se sșpșnirēi năstre, aș fâkștă
„dănuț datinș mi jșrșmăntșlă, dăndș la mșna năstră kă legătarș tare,
„mi inskriș alkătsire. Asemine mi noi, în nățerea zisłslă legămăntș
„inskriș, le-amș datș voie ka sș-mi gșseask lokș sșre lăksingș dănuț
„pșȧerea lorș; ei kă mșlgămire mi-aș alesș lokslă kare se nămemte
„Kălmea Dealșlă Kșeni, aurăne de mșnă; iar lokslă este nekșltivatș
„mi nlinș de nădșre, ne kare dănuț ȧe-lă vorș kșrșgi mi-lă vorș lăkra kă
„silingă mi ostenēla lorș, sș ne năȧe algiu sș-i dea afărș de akolo; iar im-
„pșrșrș sșutș nădșrî frămăse mi poene largi nentș nămșne, mi fșnege
„nentș năstrirea vitelorș; kare lokș fiindș kă este domneskș, iar ne boere-
„akș, l'amș datș lorș kă totș xotarșlă mi kă mșnăgi lăi ka sș-lă sșpșne-
„akș în nernetsitate. Dar fiindș kă aș venitș kă totșlă miserî, urșmaî kă
„kornșrile lorș, mi ne-aș rșgatș ka sș le dămș mi banî îndrșmăștș, kă
„kșvăntș ka sș ne-i întărkă răndșrî răndșrî, dănuț ȧe se vorș ameza mi
„mi se vorș kșurinde kă mșnka lorș, nentș ka sș fimș sigșrî de sta-
„tărnășirea lorș, le-amș ȧerăș inskrișele pșmăntșlă lorș de momănăre

tóte psterile, mi s'a pnegtitiš, prekšmš čereca nevoea, pen-
trš bŕtae. În fine fškšndš-se bŕtšlia, Romšniš kš atšta e-
roismš s'aš pšrtátš, în kŕtš aš reušrtatš o viktorie stršls-
čitš mi aš ęvišš o mšlgime de Tŕęęi. Bašazetš, kš ršmšmi-
ęa omšireš sale, a trekštš kš rššine Dšnŕea, dar Miręea
ęonindš-lš pšņ la Adrianopol, nš pšđinš strikŕęišne i-a

„ęe aveáš mi stšpšneaš în ęeara Mšnteneaskš, mi kare mai înainte se
„nšmea Klivšlš iar aksma Klokoviogšlš, anróne de aqu Oltšlš mi de
„tŕęęlš Slatina, prekšmš se aratš din nšmitele înskrise, între kare amš
„vŕzštš mi doŕš skrisori fórte învekite mi pštrezite, despre neamšlš aęe-
„storš ómenš, din kare n'amš pštštš sš kšnóštemš nięi neęęęile, nięi
„data (se vede kš eraš de'naintea stršmšŕeš Dako-Romanilorš în Me-
„sia sšb impšratšlš Asrelianš), ęi nšmai pšđine amš deslegatš din ęele
„skrise, kare n'amš sokotitš de kšvięęš a le tŕęea; mi šnlš din aęeste
„kšprinđea šrmšórele în limba latinš:

„ęie-ęi đšmš tóť pšterea de aštoritate, mi mai kš seamš ięi or-
„donšmš sš pšęemš kšvšntšlš ęe aš datš, ka sš nš te aŕęđi kš mai
„pšđinš nlekare pentŕ pšmšntšlš patrieš tale, de kŕtš gloriomš Ro-
„manš stršmomš tšl, din kare te fragi, kari s'aš trimišš kš koloniile Ro-
„mane dintre tršnele Italieš, špre aŕšrarea aęestš lokš, de kŕtre ęesa-
„ršlš Traianš, a kŕšsia memorie neneritóre se pššŕéžš mi pšņ a-
„štšlš... Karele kš însšmš voea sa, mi kš nešvinša pštere a impšŕ-
„ęieš sale, impšŕęindš pšmšntšlš pentŕ patria naęieš Romane, l'aš lš-
„satš de mouštenire špre semšš nemšritoris alš marilorš sale trofee; pre-
„kšmš în mšna nóštrš a datš gloriosš ordinš ka sš ęinemš nentŕ totš
„deasna în sšņšnere mi sšb jęęš ne Geęđi mi ne Daęđi.... Iar aksma,
„šindš kš aš slšbitš impšŕęęiš nomtri, mi đššmanš s'aš šmšđitš, de
„mi nš pštemš resista în kontra fortšneš, trebše însš ka švingštori
„pentŕ patrie sš mšrimš, pentŕ ka sš nš bškšŕšmš đššmanš nostri
„mi sš kanete mai mšltš la inimš.”

„Iar ęela-l-altš înskrišš kšprinđe otaršle momšš nšmitš Klivšlš lšņ-
„ęš rislš Oltš, mi tŕęęlš Slatina; ne lšņęš aęeste, lašđš ne ostamš,
„kare în doŕš marš nenoroęđiri ale đereš, kš vitejia lorš aš apŕratš de-
„vasta totalš a pšmšntšlš patrieš lorš.”

„Ama đarš, šindš kš amš lšatš din mššinile nšmigilorš înskrisele ęe
le aveáš, amš ęšsitš kš kale a-š însemna kš deskrierea portšlšlš lorš, ka-
re este deosebítš de alš ęelor-l-alđi ómenš, šindš kš în lokš de kŕęišlš
nóŕťš kivere de nele nóęŕš, iar ęařna de deasšura este tóť de lšņš né-
ęŕš mi mai lšņęš de ęenšnkš, kš mšnięele aŕšokate indšŕštš, kare a-
jšņęš pšņ la kŕkšie; nšdragiš lorš pšņ la ęenšnkš ląđi, mi în jššš
stršmđi, đšņęš ęrosimea nięióarelorš; oninšile din nięióorele lorš învšlš-
tšęite pšņ la ęenšnkš; bŕęele lorš đesšte de lšņš, mi înfšmšęindš

mai fâkstă; mi astfelis a rmasă Valaxia earăuî neatzrnată mi liberă până la Laîotă-Vodă, krsă de 67 anî, în kare timnă, kă tôte kă Otomanii n'ăă închetată de a tărbsra Ţeara, ȕerândă totădeasna nămitsă tribstă, dar Domniî se lăptaă vitezeinte, făr a se sşşne la asemenea ȕererî.

de mai mşte ori mijloksă loră; iar în zile de serbztori îmi înnodobesăă kanetele kă nene lăngă alese.

S'a gşsită kă kăle ne lăngă altele să adăogămă mi noi aice kăte mîmă desne neamsă Romaniloră, kare aă ţăksită în aȕeste bşne trei ȕerî, adikă Ardealsă nostră, Moldova mi Valaxia.

Marele Trafană, Ţesarsă Romei, dăpă învingerea mi sfărşmarea totă a Daviloră, a adăă fôrte mşte koloniî din Italia în aȕeste trei ȕerî, kă kare viindă singră, le-a lăsată în deosebite lokşrî, mi de aice dăkândă se, a lăsată mi mşte inskrinşionî ne netre mi ne stăpă, din kare ȕele mai mşte s'ăă păstrată aice în Ardeală multă timnă; iar în Valaxia a fâkstă ne Dăpăre şăă minşnată nodă de neatră, kare mi kiară la Roma fă admirată; anoi înnăgîindă la koloniile Romane momtenirea Daviloră drentă în trei părgi, a amează mi skasnsă stăpănirea loră în aȕelamî lokă şnde mai nainte era skasnsă înnăragiloră Daciei, aice a pârone de risă Mşremă; kare lokă, şindă kă pămăntăă era mai pîrodek-tivă, din vekime kărgită mi uonslată, sta mi gşverna din nartea Romei o anşme astoritate, kare kărmşea mi ȕele-l-alte dăpă părgi a ȕeriloră de josă Moldova mi Valaxia. Astfelis dăpă se stăpăneăă ȕele trei pîovingiî de kătre Romanî; mi s'ăă zidită în ele mi ȕetăgi din temelii în lokşrî de asilă pentră timnă de nevoe, din kare se apăăă kă sigărangă. Dar dăpă ȕe s'ăă întemeătă koloniile Romane, mi şnite kă aştoktoniî Daci mi Gegi, aşşşeră la mşltă nştere, şăă tărbsztoris din părgile Moldovei, a înȕenştă a agiăa ne pînoră, mi a îndemna şpiritele şimble la reskôlă, kă kăvinte kă ară nştea singrî să-mi păzeasăă pămăntăă, mi îndemna kă să-mi rădiȕe domnie neatzrnată mi astonemă. Dăpă kare mi s'ăă fâkstă tărbsrare între dănmii; dar a linimti' o stăpănirea de aice kă nşterea omtiloră, mi kă aştorisăă trimiş de kărmşitorisăă Valaxiei. Dăpă treȕere de timnă însă, iarămi s'ăă rădikată mai mşte mi mai dese neîngelegeri mi răskôle, nă nşmai în Moldova, dar mi în nartea Oltăsi kare se întide până la risă Tissa. Pentră arştatele neorândşele mi tărbsztari, kărmşitorii ne mai păzşndă-se ouşne dşşmaniloră loră de urin păjšră, aă strămatăă ne Romşniî lăksitori desne kămmi de ȕea nartea de Dăpăre în Mesia; ne şrmă s'a usştiăă mi nartea de mşnte a Moldovei, mi viindă lăksitorii aice în Ardeală, s'ăă ameazăă ne lăngă risă Mşremă. Din aȕeasta lăşndă inimă Gogi, aă kălkată ȕerile aȕeste mi aă fâkstă marî strikăşionî. Nă mşltă dăpă aȕeă, skăşndă-se Ţşşşrî (săă Ţni) mi koborândă-se de la risă Ţşşre

Rămândă dăru ayeasta Mircea Vodă în pace mi în linişte, a zidit mi Mănăstirea Kozia în judeţul Vâlcea, lângă rîul Olt, mi strămutăndu-mi tronul de la Kırtea de Argeş, vara petrecea la Târgovişte, ară earna la Băkreşti, făcând în amândouă locurile palatului mi biserică. Ayeasta s'a bătut mi cu Işta Vodă din Moldova, mi învingându-

din Svitia mare, aş gonit ne Gogî din pîrgile răzritene spre pîrgile apăsene ale avestoră ţării, kîrora atînce le s'aş kassat de a doza oîră strikăvise mi devastare. Pe zrmă, înmălgîndu-se Belgarii lăksitori ne lângă rîl Bolga din Svitia, aş venită asăra Ţnilor, devastănd mi ayeastia ţările, mai ales Ţeara Măntenească, ai kăreia lăksitori se trăsese în mîngii Karnagi, de unde i-aş nămită Mănteni, fiindă kă în Moldova atînce s'a făctă năstire totală, trekănd în Ardeală mi ayea ce mai remasese de la cea întă strămutare. Asemine mi Mănteni din kassa năvălirei Belgarilor, aş trektă aye la fraţii loră Romani din Ardeală, mi nă înveta de a apăra libertatea loră mi nămintă loră de moutenire; mi zăori se stăpăneă de kătre Ţngeri, alteori profitănd de okazisne, skătrăă jăgălă sşnăneră, nentă kare totădeasna între Ţngeri mi Romani era dămmănie, năntă kăndă Belgarii mi Sărbii amezăă în Mesia, aş priimită kredinga kremtinească; atînce înmăkăndu-se între ei, aş kăptătată din neamă Sărbiloră mi domă ne Bassarabă*, karele reskămmăndă de adăra oîră kă măltă vărsare de sînge patria sa, atăă elă kăă mi zrmătoriă lăă aş smulăă eargămi nămintăă ayeasta de Romani mi Mănteni, unde lăkseskă năntă astăă; dar adevăragă vekă Mănteni săntă lăksitoriă de astăă de dinkolo de Oltă din Valaxia mikă; nosteritatea anoi înmălgăndu-se, s'aş întinsă mi în totă nămintăă Ardealăă, fără niyă o deosebire săă eschăvise din fraţii loră Ardeleni. De ayea mi ne Mănteni veniă akăă la skăănlă nostră, i-amă priimită kă astoktoni, mi le-amă dată de moutenire nernetă, lokăă arătată în înskrissă nostră, dăru kăvăntă de sşnăneră kare ei ne-aş dată nă, de bēntă voea loră.

Dar daka ne învetaate amestekătră lokale, mi măltă îmbilăşgare a şnoră, a făctă ne yei mai mălgă din Romanii de aiyă iobăă, săă sklavă, prekăă în Valaxia ne Rămăni, mi în Moldova ne Vezini, adikă veziniă boerilor, Domnia năstră înă nă le dă ayeată năme, yei îi îndatorente nămai să zmeze dăru konrinderea înskrissăă legămăntă nentă ayeasta.

* Fiindă kă neamă Bassarabemăloră, înnesă kă koloniile Dako-Romane strămută de Asrelăă în Mesia de sşă, nămită mai ne zrmă Serbia, lăksă ne lokăă kare astăă se kiamă Bassarabăă, săă Passaroviă, Ţngeriă modernă mi algiă s'aş isată a zive kă Bassarabiă se tragă din Serbi. Dar nămirea loră arăă mai năabilă, kă ei se trăgeăă din Bassarabia, kă de akolo aş venită în Dăvia, mi anoi s'aş strămutăă kă yei-lăgi în Mesia.

dă-lă a lăată ȳetatea Kilia. Dar dăpă o domnie glorióșă de 18 ani, a trektă la altă viață.

Kronicle Bizantidei zikă kă Domnălă ăvestă ar fi fostă înpreză kă Săltană Mărată II mi asăpă Konstantinoplei, dar gremeskă kă nămele; kăci Mărată a înpărgăpită kă 21 ani dăpă mórtea lăi Mircea, kare s'a întămplată în zilele Săltanălăi Săleimană II. Iar ăvela ăe a fostă aliată kă Săltană Mărată II, a fostă Vlad-Vodă Ȳenemă. (De la Domnălă ăvestă essistă xrisóve kă vekea dată 6896, 6898, 6902 mi 6907.)

DOMNULU XII.

Vladă I Tiepesiu Bassarabă ¹.

D. Chr.
1400.

Ăvesta era fiș lăi Mircea-Vodă, karele nentă o insăltă ăe aș făktă boeriă din Tărgoviunte zășia din frağıi sei, mi-a răbănată kă kinsă ăvesta.

În zioa de Pămăti, ne kăndă ăei bătăni se dedăă la veselia mănăărei, iar tineriă mi tinerele la danăă, de odată înkonjăăndă kă ăutirile ne togă boeriă, i-a nrinsă kă grămada; mi ne ăei bătăni i-a nășă în genă înprejăălă ăramălăi, dăpă kare l'ăă nămită Ȳenemă, adekă ingenătoră; iar ne ăei tineră, înpreză kă femeile mi kă fetele loră, prekămă se aflăă înmodobăğı de zioa lăminată, i-a trimisă ne togă la Păenari, în jădegălă Ialomiăei, mi i-a nășă să măn-

Skrissă'a karteă ăeasta nrin ătirea domniei la Magistrăălă din Săsemă la ansă de la Kristă 1396 în lăna Noembrie.

„Markă I, ministră. „Ioană Barons.

„Georgie Aleksievă. „Toma Săbemă.

„Martina, insnektoră domniei.

„Mi ăă translatoră ăestăi înskrisă Nikolăe Dimitrieviă din tărgă Sidigină *, adevăeskă.

„Ierodiakonă Năsmă Klokogăeană din Banată, adevăeză kă este în „tokmă konie dăpă originalăă, kare l'amă nriskrisă înămi kă măna mea.“

* Oare să nă fie Sigedină?

(Tradăktoriă).

¹ Nămele nrinris al ăestăia a fostă Mixail; nentă ăe i s'a zisă Vlad nă se ătie.

ceaskă la cetatea care o zidea atânce; mi astfelă ka ne kriminali i-a mănăită pănă kândă aș ptrezită xănele ne dănni, de aș rmasă golă nămaikă kornările, mi năma dăpă ațeeă i-a ertată.

Pe timnălă kândă se sise ațestă Domnă ne tronă, Timărlenă Șaxălă Persiei a prinsă robă ne Ilderim Baia-zetă, karele în anulă ală treilea (șniț zikă kă dăpă 8 lăni) ală robiei lăi a mi mărītă. Ilderimă, lășândă mēse fi, șnălă din ei, nămită Măsa, a trekătă Marea Neagră ne la Sinone mi a venită în Țeara Romăneaskă. Aice Vladă Vodă l'a primită kă tōtă onōrea mi l'a lăsată în tōtă libertatea ka să petrékă prin Țeară. Măsa, năindă-se în înțelegere kă sa-traniă mi kă mai mariă împăryiei de peste Dănrē, a în-țepătă să adăne omțiri, mi kă ajstorislă lăi Vladă Vodă trekândă Istrălă, a mersă asăpăra Adrianopolei, mi șvīgândă ne Măssymană fratele seă, mi-s lăsată tronălă păringeskă.

Ațestă Domnă a zidită Mănăstirea Snagovă în jădeșlă Pfovală, prekămă se vede din xrisovălă Mănăstirei. Ațesta ne șrmă a lăktă parte în esnedivășnea lăi Săltană Măradă II fișlă lăi Meemetă I asăpăra Konstantinoulei, în kontra lăi Ioană Paleologă, șnde bătândă-se înăpășă kă Tăryi în kontra Romaniloră, se șvise în ală 23-lea ană ală dom-niei lăi. (De la ațestă domnă șăntă xrisōve: la Snagovă kă data 6920; la Kotmana kă data 6926; mi la Kozia altsă kă data 6927.)

DOMNULU XIII și XIV.

*Dragulă I, fiulă lui Mircea Bassarabă și
Vladă III, fiulă lui Vladă Țepeși.*

Ajșugândă în Țeară mțirea desăpă mōrtea lăi Vladă Țepemă, șoerii aș alesă Domnă ne fișlă lăi Mircea nămită Dragălă¹. Pe atânce șnă fiș bastardă ală lăi Mircea, nămită mi elă Dragălă, (kăy Mircea

D. Chr.
1423.
Istor. Bi-
zantina.

¹ Istoriciă nostri ne ațestă Domnă ilă nămeskă Drakă, saă Drakula.

trîndă kam desfînăţă avea mai mulţi fii) aflîndse lîngă kîrtea lăi Ioană Paleologs în serviciul ostămesckă, se adăna în tôte zilele kă chei mai tineri mi mai bîni resbeliçi; aflîndse totă odată mi kăpî-va boeri fşgarî în Konstantinonole, mi aşzindă de mórtea lăi Vladă Țenemî, aş lăţă kă dînmî ne nămită lă Dragă, mi trekîndă la ȳetatea Albă, saă Akermană lă de astăzî, aş înȳenăţă a adăna în tôte zilele ostămî vredniçi, în kăţă aş făkstă o tabăra mare mi tare; fiindă kă neamă lă Romăniloră a fost totădeasna nestatornikă mi gata a se îndăneleka sure reskólă în kontra Domniloră loră. Între aȳeste mi sîă fîă ală lăi Vladă-Vodă Țenemî, nămită Dană; karele se afla în tabăra lăi Amărată, dsuă s-ȳiderea tatălăi seă în resbelă lă kă Romani, a fşgită de la Tăryă mi a intrăţ în Konstantinonole; akolo s'a înfăgimăţă la împărată lă, mi fiindă biȳe primită, a lăţă uarte kă Romani în kontra Tăryiloră, arăţîndă minăni de eroismă. Amărată, rădikîndă assediă lă în kare de trei lăni ginea Konstantinonole, nămită lă Dană s'a rşgată de împărată lă ka s'ă dea voe a se întôrĳe în patria sa. Împărată lă, nărtîndse kătră elă kă chea mai mare generosităte, l'a trimişă kă o korăbie mare ne Marea Neagră la ȳetatea Albă. Akolo kămă l'aă văzăţă boeri kări făksăseră omtire săb stindardă lă fîă lăi bastardă ală lăi Mirĳea, îndată l'aă prokîemată Domnă, mi ne Dragă l'aă sĳisă. Astfelă, ne kîndă Dragă lă, fîă lă legitimă ală lăi Mirĳea domnea ne o parte a Țerei Măntenemă, ne altă parte domnea înnresnă kă boeri fşgarî Dană fîă lă lăi Vladă Țenemî, (de la kare s'a gşăită mi sîă xrisovă din ană lă 1427 în satsă lă Băimóra de la Lovina în jădegă lă Argemă lă). Dană a trimişă solă la Amărată ȳerîndă să-lă anere mi să-lă ajăte, lăkră ȳe Amărată a primită fiindă kă era omă bîă mi blîndă. Dar Dragă-Vodă, făkîndă răboiă lăi Dană mi învingîndă lă i-a tăţă kănsă. De aȳesta aşzindă Amărată mi măniindse, a trimişă kă omtire ne sîă altă frate ală sĳisă lăi Dană (ne kare-lă avea kă sine) în Valăxia. Dar Dragă-Vodă dîndă răboiă mi aȳestăia, a

sfermată mi ousirea mi ne elă l'a tătăt, rămânând singură Domnă ală Țerei Românești, la anulă 1427.¹

În anulă smertoră, nre kândă Amarată era să treacă în Asia asupra domnitorăslă Karamană, Dragă-Vo-
dă, lăzândă kăgi-va notabilă de ai se, a trektă la } Istoria
Adrianopole, mi înkinândă-se lăi Amarată, i s'a dată s- } Turciei.
nășă, îndrentăgindă-se pentră cele ce făkăse, mi promig-
dă-i kă de ară voi să treacă în Ţngaria, elă ū va fi kă-
lășă mi înainte mergtoră pănă în Germania mi în Rășia.
Amarată, băkărândă-se de asemine promiteră, l'a nășă la
masă kă elă, apoi smulândă-lă de darsă ne elă mi ne ai
se, kari erăș neste trei sate, a făktă năce kă elă, mi a
trektă în Asia.

Pe timnăslă ačesta a mărătă mi fiăslă lăi Lazară Ste-
fană Samoderjeglă Serbiei, karele neavândă mo-
ntenitoră, a lăsată în lokă-i ne desnotăslă Iirikăslă } D. Chr.
mi ală Serbiei Ţngărești, George Brankoviă, kare- } 1433.
le-i era nepotă, din Maria soră-sa mi Brankoviă Vălkă. Dar } Cronolog.
întorkândă-se Amarată din esnediășnea ce făkăse asupra } Serbiei
lăi Karamană la Adrianopole, mi așzindă de mărtea Desno- } Ungurescl.
tăslă Serbiei ne a kășă soră o avea de soăie, a trimisă solă
la Desnotăslă George ăerândă-i Serbia întreagă, ka mowte-
năre a femeelă sale. Brankoviă atănăce, văzândă kă nănăslă
lăi Amarată era ka să kăprină mi Serbia mi Bălgaria, a
nriimită ne solă kă onore, mi le-a pronășă să dea îmătră-
tăslă ne fiăă-sa de soăie, kă o narte din Serbia de }
zestre, mi kă mare kățgime de așă mi de argintă. } Cantemir.
Amarată a nrimătă nronășnerea mi a făktă năce kă kondi-
giăni jșrate; mi sure mai măltă înkredingare, Desnotăslă
George i-a dată ne doi fiă ai se ka ostateă (zălogă), ne Ste-
fană mi ne Lazără, ne kari ū făkăse kă Irina, sora îmătră-

¹ În totă kășăslă domnielă ačestăia măgiă fiă bastară ai lăi Mirăea s'ăș
skălată în deosebăte lokări din Țeara Măntenească, mi aș lăată titlăslă
de Domnă, prekămă Vladislăă, de la kare este mi săă xrisovă din anulă
6940, la Mănăștărea Kozia; mi altăslă Aleksandră, kă xrisovă din 6943,
mi Radă kă ăor xrisove, sūslă din 6952, mi altăslă din 6953, mi aigiă.
Dar ne togă i-a nărdătă adevăratăslă fiă ală lăi Mirăea Dragăslă.

ratslăi Paleologs; dar mi George a kăpătată drentslă să fakă
cetatea Smedrova lăngă Dănră.

Istoria
Bizantina } Amărată apoi, peregătindă-se a merge asăpra Ţu-
găriei, a trekstă Dănră pe la Nikonole, unde l'a
priimită Dragă-Vodă kă omirile sale; dănră ayeasta aă tre-
kstă Tărcii kondămi de Romăni în Transilvania, pe kare aă
găsit'o demértă, kăci Ţărgarii aă strămstată topi lăksitorii
pe la cetădi. Deçi mergândă asăpra Sibii slăi, cetădenii, fă-
ră a deskide porţile, i-aă întimminată ka pe dămmani, mi aă
ăcisă măldi din ei. Amărată atănce, văzândă ne de o par-
te kă omiră sa nă era destă de nămerósă, mi ne de alta
nefiindă tokmai sigără de kredinga lăi Dragă-Vodă, s'a în-
torsă mi a trekstă peste Dănră.

Cantemir. } În anslă şmătoris, făkândă espedigiune asăpra
Serbiei, mi dominândă-o, s'a întorsă iărămi la A-
drianonole, ka să ărneze akolo, adăkândă kă sine mi ne
Istoria
Bizantina } snă fiă ală Desnotăslăi Serbiei Grigorie, pe kare l'a
găsită la kăcheră Smedrovei. Akolo viundă Dragă-
Vodă ka să-lă salsteze, Amărată, kărsia favorită seă Fa-
dălaşă îi snăseze kă avea de kăgetă a-lă trăda kăndă ilă
kondăcea în Transilvania, l'a trimisă la Kalisnole; akolo gi-
indă-lă mai mălte zile în tără, i-a ăerstă să-i dea ostateci
pe fii seă. Dragă-Vodă atănce mi-a dată koniit, kari ăraă
inkă nemătră, mi Amărată i-a trimisă la o ăetate din Asia,
nămită Nimfeş, iar lăi i-a dată libertate a se întorăe în gea-
ră, lăndă de la elă mi jărminte de a fi kredinčiosă.

La anslă dănră ayeasta s'a dăssă mi împăratăslă Ioană
Paleologs în Italia, nentă ănărea biseriiloră.

Desnotăslă Serbiei George Branković, văzândă kă mi-a
Istoria
Serbiei. } ăerdăstă domnia, rămăindă nămai kă păgine cetădi,
ăe le stăpănea în Italia, a venită la Regina Ţăgăriei
kă lakrămi, mi a ăerstă ajătoris. Ayeasta, îndănlekândă-se
de răgămingile lăi George, a ordonată făimossăslă Ţniadă,
Domnăslă Transilvaniei mi generalissimăslă Ţăgăriei ka să-i
dea ajătorsăslă năntinčiosă. Ţniadă, adănândă ka 25 miă kă-
lărdă mi săgetătoră, kă keltăelele lăi George, karele ăra
fôrte bogată, mi trăgândă în aliană mi ne Dragă-Vodă, aă

trekăstă neste Dănzre; ne akolo înaităndă-se reneade arzândă mi prădăndă pănă anróne de Sofia, s'aş onrită între prădările kare sântă între Filinopole mi Sofia. Akolo i-aş întimnăţ Amărată kă omțirile țe i-aş venită de la răsărită înpresă kă Skender-Beî, Domnăslă Enirăslă mi ală Albaniei¹. Dănz mai málte xărăsiři miçı, în fine s'a făkăstă bătălie generală unde, ajătați de desertarea lăi Skender-Beî, Ţngării aș repărtăţ o viktorie strălsăită, robindă mi mai málgi Памі generali tărçemti. Atănce Amărată, strămtorată a țe-re năce, a întorăş lăi Brankoviči tóte lokșrile lăi în-
 presa kă Smedrova, prekăsmă mi koniîi lăi, din ka-^{Istoria Serbiei.}
 ri ne Grigore mi ne Stefană î orbise, mi ne fiîi lăi Dragă-Vodă; nentă kare a trimisă solî în Ţngaria, mi s'a înke-eată năcea la anăslă 1440 kă tokmele ka niçı Tărgiî să mai treakă Dănzrea în kontra Ţngăriloră, niçı Ţngării în kontra Tărgiloră. Dar generalissimăslă Ţniadă n'a făkăstă jărg-măntă, zikăndă kă elă nă domnește, çi se domnește.

Kătre anăslă 1443, Ladislă regele Ţngariei mi
 ală Poloniei văzăndă progesele Otomaniloră, mi în-^{Istoria Bizantină.}
 demăndă-se de kătre Pana sure a năne stăvilă nekredin-
 çiomiiloră, a adănată kă sirgăinăz omțire ka să se dăkă a-
 sșura lăi Amărată mi să restatornițeaskă me George Bra-
 govichi în drentșrile lăi asșura Serbiei. Ţniade, Domnăslă

¹ Acestă mare bătălie s'a năskăstă în orășăslă Kroia, kanitala de atănce a Albaniei; anoi a fostă kreskăstă în kărtea lăi Amărată, fiindă kă tatălă seș Ioană Kastriotăslă, îlă dedăse ostăteklă, dănz tokmeala țe avăseșe kă Amărată. Prin talentele mi eroismăslă seș, ajănse a fi isbită de Amărată mi înaintită la rangă de generalissimă; lăzândă partea la mai málte e-spedițiăni, Tărgiî, dănz genisă kare-lă avea, îlă nămiră Skender-Beî, adikă Marele Aleksandră. Dar în resbelăslă kă Ţngării elă profită de timă kă să deserteze, mi să se tragă în Albania kă omțirea kăză i-a rămasă kredinăiăz, alăngăndă de akolo ne togi Tărgiî mi deklarăndă-se singărsă stăpănitărsă. Dănz ačasta Amărată, çerkăndă felisă de ki-nări ka să-lă înnăce, n'a năstăstă; în fine a nlekată kă 200 mi omțire asșura lăi, iar George nămai kă 18 mi omăni a gînstă ontă-zey mi doză de lănte, mi a fostă nărsărea învingătorisă atăstă asșura lăi Amărată kăză mi asșura lăi Meemetă, momtenitorisă seș. Nămai dănz mórtea lăi Georgie, Baiazetă III a năstăstă kăçeri Albania, mi a o inkornăra kă imnerisă Otomană.

DOMNULU XV.

Vladislău II Bassarabă.

Ks tôte ks kronologia Transilvaniei zice ks Ŗniade, dšpș țe a șvisș de Drags-Vodș, a așezatș în tronș D. Chr.
1444.
Pomfın. ne șnș ôrekare Danș-Vodș, mi dšpș așeea s'a în-torsș în Transilvania, însș niș boeriș nș l'aș primitș, niș nșmitslș a domnitș, ți prin îngelegere generalș aș alesș Domnș ne Vladislăș, nenotș lșî Mirșea-Vodș; iar ne Danș l'aș șvisș la Tîrmorș în anslș 1445.

Pe timpslș aștea a plekatș mi Ŗniade așupra lșî Sșltanș Mșratș, dar învîngîndș-se mi întorkîndș-se prin Chronol.
Serbiei. Serbia în Ŗngaria, George Brankoviș l'a prinsș mi l'a înkisș. Kșvîntslș seș fșse, ks Ŗniade, dšpș ȳelș întîrș ajștorș ȳe-i dșdșse în kontra Tșrșilorș, îmî așronpîase tôte lokșrile lșî George lșate de la Tșrșî. Brankoviș dar îls ȳîns înkisș ȳșpș kîndș i-a plștitș tôte keltșelele mi pagșbile, mi apoi l'a liberatș. De așeastș okasîșne profitș mi Domnslș Romșneskș, kșȳî atșȳe ȳșse stșȳîrîre ne lokșrile kare le lșase Ŗniade dšpș bștaea ks Drags-Vodș. Așestș Domnș a ziditș mi biserika Domneaskș de la Merișoi. Dar skșlîndșse ne șrmș Radș-Vodș, fîslș lșî Drags-Vodș Bassarabș, nșmitș ȳelș frîmozș, mi bștîndșse ks elș în mijlokslș Tîrmorîslș, îlș șȳise, dšpș zȳe anî de domnie.

Kronologia ȳereî greșemîte zikîndș ks elș a domnitș ne la anslș 1427; kșȳî dšpș data șnșî xrisovș alș seș, gșsitș la satslș Bșimôra saș Lovîntea, în jșdegslș Argemșlș, ks anslș vekîș 6959, mi dšpș data înskrîpșîșnei de ne mormîntslș seș aflîtorîș la Mîrșstrea Dealșlș de lîngș Tșrgovîmte lîmșritș se dovenîte ks a domnitș la anslș 1445, mi ks la 1455 s'a șvisș. În timpslș domnieî așestșia s'a întîm-

nșmaî prin virtșȳile mi eroîșmslș seș, de mșse ori a bștatș ne Sșltanș Mșradș la asedîslș Beligradslș; mi ks tôte așeste kîndș a mșritș, la anslș 1457, Amșratș l'a nînsș, zikîndș ks nș a maî rîmasș ȳîne șȳ-lș fakș a-mî esservîta kșragîslș mi talentele sâle ostșmîmî.

nlată mi lsarea Konstantinonolei de ktre împratslș Ota-
manilorș Ssltanslș Moametș II la anslș 1453 Maış 29.

DOMNULU XVI.

Radu Vodă III Bassarabă, celă Frumosă.

Pe timnslș domniei avestsia a venitș Stefanș-Vodș nș-
 D. Chr. 1455. } mitș mai tșrzis *Chelș Mare*, fișlș lși Bogdanș-Vodș
 } gonitș de Petrș Aronș Domnslș Moldovei, mi a che-
 rstș ajstoris de la Radș-Vodș. Avesta, dșnds-ı omtire de a-
 jșnsș, Stefanș-Vodș a intratș în Moldova, mi gonindș ne
 Petrș s'a amezatș în tronslș seș chelș pșringeskș.

Avestș Radș-Vodș a ziditș mi Mșnpșstirea Tșnganș în
 jșdegslș Ilfovslș; ıai dșnp o domnie de cıncı anı, a mșritș.

DOMNULU XVII.

Vladă Vodă II Bassarabă, pronumită Laiotă.

Avesta a fostș frate kș Radș chelș Frșmosș, feșiorlș
 D. Chr. 1460. } lși Dragș Vodș mi nepotș lși Mirșea chelș bștrșnș.
 Chronolog. } Kșmș s'a amezatș ne tronș, vșzșndș învingerile lși
 vechie a } Ssltans Moametș II, lsarea Konstantinonolei, kșdere
 Terei. } totalș a immerislș Romanș, frika mi gróza Eșronei întregi,
 s'a konsלטatș kș Mitronolitslș mi kș boierı, mi aș gșsitș
 Istoria } kș kale ka sș inkine ęeara de alș doilea la Pórt
 Bizantina } Otomanș. Deı dșnp ęe s'a întorsș Moametș din e-
 suedigișnea ęe fșkșse în Pelononesș, Iliria, Livadia mi alte
 provingiı, mi onrindș-se la Adrianonole a sakrifkatș ne no-
 tabiliı nșmitelorș provingiı ne kari-ı adșsese kș sine, atșnęe
 Chronolog. } a trimisș mi Laiotș Vodș kșđı-va din boierı mai de
 Terei. } frșnte kș darsı mi i-aș oferitș sșnpnșnea ęerei (la
 anslș 1460) kș tokmealș ka ęeara sș dea, sșb nșme de tri-
 bstș, kște zęe mi galbenı ne anș, sș fie sșb protekđișnea

Поргеї; dar ayeasta s̄ n̄ chear̄ mai m̄lt̄ ničī s̄ se amestere de felis̄ în k̄r̄ms̄irea ȳerei, čī ea s̄ fie k̄ totsl̄ liber̄ mī astonom̄. F̄k̄nd̄-se ayeeste tokmele, d̄np̄ cherearea boerilor̄ s'ās̄ înt̄rit̄ mī k̄ Xatimerif̄s̄, adek̄ xrisov̄s̄ im̄ur̄tesk̄s̄. At̄nc̄e mī S̄ltanl̄s̄ a onorat̄ ne Domn̄s̄, trimiḡnd̄-i dō t̄sir̄i, sās̄ k̄ode de kal̄s̄ (dar are grad̄s̄ de trei t̄sir̄i ka mī Vizirīi, fiind̄s̄ k̄ are astoritate nem̄rginit̄ în domnia l̄s̄i); i-a mai trimis̄ ink̄ mī x̄aln̄ im̄ur̄tea-sk̄, karele se n̄memte kabaniḡ, (vezi la Toml̄s̄ III desure întronarea Domnilor̄, Partea VII.) Sangeak̄s̄, adik̄ stem̄, sabie mī ton̄sz̄ (b̄sz̄d̄gan̄s̄.)

Dar d̄np̄ doī anī, la 1462, a trimis̄ S̄ltanl̄s̄ ordin̄s̄ Domn̄l̄s̄i ka s̄ mearḡ k̄r̄nd̄s̄ la el̄s̄ sup̄e înkinare mī s̄-i d̄k̄s̄ înuresn̄ k̄s̄ trib̄tsl̄s̄ ansal̄s̄ mī činčī s̄ste konī, n̄re kari S̄ltanīi mai de m̄lte orī ū chers̄er̄ de la p̄chedesorī l̄s̄i Vlad̄s̄ mī n̄-i k̄p̄taser̄. At̄nc̄e Domn̄l̄s̄ a r̄s̄n̄s̄s̄, k̄s̄ banī este gata a-i r̄s̄n̄nde, iar konīi k̄s̄ nen̄tinḡ, mī k̄s̄ mai k̄s̄ nen̄tinḡ ink̄-i este ka s̄ mearḡ în s̄m̄i s̄ i se înkine. Ayeeste r̄s̄n̄s̄s̄r̄i ās̄ înt̄ritat̄ f̄orte tare ne S̄ltanl̄s̄, dar domin̄nd̄-mī m̄nia nent̄r̄ kassa er̄nei če se anproia, a trimis̄ s̄-i chear̄ n̄mai trib̄tsl̄s̄ ansal̄s̄, trimiḡnd̄-i resp̄ns̄s̄ k̄s̄ nent̄r̄ čele-l-alte se va ḡndi mai t̄rzīs̄. Triminīi S̄ltanl̄s̄i aj̄nḡnd̄s̄ în ȳear̄, ās̄ sn̄s̄s̄ Domn̄l̄s̄i čele če le se ordonasc; dar Domnol̄s̄ a n̄s̄s̄ îndat̄ de i-a tras̄ ne ȳean̄, mī f̄r̄z̄ a perde tim̄n̄s̄ s'ās̄ sk̄slat̄ k̄s̄ om̄tirea k̄t̄s̄ avea, a trek̄t̄s̄ D̄n̄ȳrea mī a j̄fs̄it̄s̄ p̄rḡile Dristei, de s̄nde prin̄z̄nd̄s̄ mai m̄lgī rob̄i de nonor̄ n̄rost̄, le-a anlik̄t̄s̄ ayeeam̄i nedeus̄, d̄np̄ če s'ās̄ înt̄rnat̄s̄ în ȳear̄.

Dar sn̄s̄ general̄s̄ al̄s̄ S̄ltanl̄s̄i n̄smit̄s̄ Xadim̄s̄ Chronolog. Serbiei.
 Паша, af̄nd̄s̄-se desup̄e p̄rḡile D̄n̄ȳrei, mī voind̄s̄
 a-mī ar̄ta v̄itejia, a trek̄t̄s̄ k̄s̄ zeye mī de T̄r̄čī în ȳeara M̄rtenesk̄s̄. Vlad̄s̄ at̄nc̄e i-a emit̄s̄ înainte, mī, d̄nd̄s̄-i r̄s̄bois̄, a s̄cis̄ o m̄lḡime de T̄r̄čī, mī ne k̄gī ās̄ prin̄s̄s̄ vii în̄p̄rean̄ k̄s̄ komandat̄s̄ lor̄, ne togī i-a s̄cis̄ prin̄ ȳean̄.

K̄m̄s̄ a as̄zit̄s̄ de ayeasta S̄ltanl̄s̄, a ad̄xnat̄ neste o s̄t̄s̄ činčī zeyi de mī de om̄tire, mī em̄ind̄s̄ din Adriano-

nole, a ajunsă la Dnepre unde a făcută tabăra, amăn-
tându-se în viză toate trupele. Iar Domnulă a strămutat toate
măgimile lăcășitorilor către mănăstirea Karnaia prin păsări
și locșri grele de război, lăsândă cămăniile ca totuși
păștii de omeni și vite.

Între acestea, trecândă și Sultana Dneprea, a făcută
cale de munte zile fărâș și înlănească nișă omă, nișă vită,
fărâș și gârșească nișă de mănăstă, nișă de bășă; dar ajun-
gândă la o cămănie și vâzândă mii de peni pline ca trăsări
de morșă, în mijlocul cărora sta ne o deapă mai naltă Ha-
dim-Паша îmbrăcată ca romă, s'a smulșă de întristare la
vederea unei scene atâtă de tragiă și neamantate, și a
rămasă în șitare. Vladă, folosindă-se de o noapte întănească,
a emișă în liniște din păsări ca omșirea sa, și căzândă ne
aripa dreantă a omșirei Otomane, a făcută ună măcelă înfri-
komată, căci dăpă înkăerare, kiară Tăgă și se zăideășă ei în-
trei ei, nekănoskănds ne dășmanii loră. Dăpă ce s'a fă-
cută zioă, Romăni s'așă retrășă iarăși la stăniile loră, iar
Sultana Moametă, căpurinzăndă-se de spăimă, s'a întănată
ca rășmine peste Dnepre, și s'a dășă drentă la Adrianopolă.

Dăpă aceasta, Domnulă înureșă ca noporșă, kobor-
găndsă-se earăși la locșrile sale, găara a venită în stărea sa
de mai năinte, băkăgăndsă-se de năce și neatărnare. Vladă a
mărită în ală 8-lea ană ală domniei sale.

De la Domnulă acesta se află doășă xisăve: șnășă la
Mănăstirea Kozia ca data veke din anășă 6974, și alășă din
anășă 6975.

DOMNUL XVII.

Vladă Vodă II Țepeleșu Bassarabă.

Acesta a fostă fișă lăi Dană Vodă IV și strănepotă lăi
Vladă Vodă Țepemă. Dăpă ce s'a alesă Domnă, elă
s'a dășă în persănză la Sultana Moametă, karele se
întărsese la Adrianopolă învingătoris din esnedigă-
nea ce făkăse asăpăra Eneșiloră în Eșrine, și înkăzândă-se

D. Chr.
1468.
Chronolog.
Serbiei.

I-a oferitŝ sŝuŝnerea Țerei mi alianŝa sa, în anulŝ 1470. Sŝltanŝlŝ, bŝkŝrŝndŝ-se fŝrte de aŝeaŝta, a dŝrŝitŝ mi alte privelegiŝri gerei prin alŝ doilea Xatixŝmaixmŝ împŝrŝrteskŝ. Dar Stefanŝ, Domnŝlŝ Moldovei, aŝzindŝ de legŝtŝra lŝi Vladŝ kŝ Sŝltanŝlŝ mi, preuŝindŝ ka nŝ kŝmva sŝ vie aŝŝura lŝi, s'a ŝkŝotitŝ a lŝa mŝŝŝri de ŝigŝrangŝ; deŝi ŝkŝlŝndŝ-se kŝ deŝtŝlŝ nŝtere de oŝtaŝni, a intratŝ în Țeara Mŝntenŝŝkŝ, pŝrŝndŝ mi jeŝtindŝ o mare parte de lokŝ. Vladŝ Vodŝ, adŝrŝndŝ-mi mi elŝ oŝtirile, i-a emitŝ înainte mi întŝlnindŝ-lŝ în jŝdeŝŝlŝ Slam-Rimnikŝ, ne valea riŝlŝi de aŝemine nŝmire, s'a fŝkŝtŝ o bŝtŝlie învermŝnatŝ mi kŝ mŝltŝ vŝrŝare de ŝŝnge. Dŝuŝ aŝeaŝta, fŝkŝndŝ-se înkŝ mai mŝlte bŝtŝlii între aŝemŝi Domni, în fine Stefanŝ a învinsŝ mi urinzŝndŝ ne Țenelŝmi Vodŝ i-a tŝeatŝ kanŝlŝ, dŝuŝ o domnie de mŝnte ani. Atŝnce Stefanŝ, pŝindŝ ŝtŝpŝnire mi ne kanitala Bŝkŝreŝtilorŝ, a amiezatŝ Domnŝ ne ŝnŝ Vladŝ nŝmitŝ Kŝlŝgŝrŝlŝ, mi s'a întorsŝ la Moldova. Dar Radŝ, fiŝlŝ lŝi Țenelŝmi, karele dŝuŝ ŝfŝrŝmarea tatŝlŝi ŝeŝ aŝlaŝe azilŝ neŝte Dŝnŝre la Țŝrŝi, kŝpŝtŝndŝ ajŝtorix de la Sŝltanŝlŝ, a intratŝ în ȝearŝ, ŝnde ajŝtŝndŝ-se mi kŝ kŝte-va oŝtirŝ pŝmŝntemŝi, s'a bŝtŝtŝ mi a învinsŝ ne Radŝ, gonindŝ-lŝ afarŝ din ȝearŝ dŝuŝ o fŝrte ŝkŝrtŝ domnie.

Aŝeŝtŝ Vladŝ Vodŝ Țenelŝmi a înŝenŝtŝ a zidi Mŝnŝŝtirea Glavaŝiokŝlŝ în jŝdeŝŝlŝ Vlaŝka, kare înŝ. s'a terminatŝ ŝŝb fiŝlŝ ŝeŝ Radŝ Vodŝ, în anulŝ 1496.

DOMNULU XIX.

Radu Vodă IV, numitŝ celŝ mare.

Aŝeaŝta, kŝmŝ s'a ŝŝitŝ ne tronŝlŝ pŝringesŝkŝ, a voitŝ ŝŝ rŝŝŝŝne mŝrtea tatŝlŝi ŝeŝ. Deŝi adŝrŝndŝ o-^{D. Chr. 1476.} mŝtŝre kŝtŝ a pŝtŝtŝ, kŝpŝtŝndŝ mi ajŝtorix de la Țŝrŝi, a avŝtŝ neînŝetatŝ reŝbelŝ kŝ Stefanŝ Domnŝlŝ Moldovei, mi abŝa dŝuŝ mŝltŝ vŝrŝare de ŝŝnge mi dŝŝne nentŝ ambe pŝrgile (prekŝmŝ mai pre largŝ ŝe va ŝuŝne la

biografia lui Stefanǎ Domnǎlǎ Moldovei) s'aǎș împekatǎ, lǎ-
rândǎ Stefanǎ Vodǎ mi de sogie ne fata Radǎ Maria, ne ka-
re o prinse se rǒbǎ mai nainte.

Întȃmplȃndse a mǎri Sǎltanlǎ Moametǎ II, mi fǎkȃn-
dǎ-se împeratǎ Sǎltanǎ Baiazetǎ II, Radǎ Vodǎ s'a dǎșș
în persǒnǎ la Konstantinople, ka sǎ se înkine Sǎltanlǎi,
mi sǎ înocaskǎ Xatixmaixmǎrile nentǎr priveligǎrile ȃreǎ.
Dar între aȃeste Patriarxǎlǎ Nifonǎ, aflȃndse în înkisǒrea de
la Adrianople dǎpȃ ȃrgia împerȃteaskǎ, mi istoria aȃestǎa
referȃndǎ-se mǎltǎ kȃ domnia lui Radǎ Vodǎ, ȃreksmǎ mi
kȃ aȃeea a ȃrmamǎlǎi seǎ Negrǎ-Vodǎ, amǎ gȃsitǎ kȃ kale
sǎ o deskriǎ aȃe.

Aȃestǎ Nifonǎ era nativǎ din Pelononesǎ, din pȃringȃ
avȃȃi, kȃviomȃ mi din familie strǎlȃvȃtȃ. Dorindǎ a îmbrȃ-
ȃșa viaga monakalǎ, mi-a lǎsatǎ pȃringȃi mi, dǎkȃndse la
mȃntele Atos, în kȃrȃndǎ s'a fǎkȃtǎ mi preotǎ în mȃntȃști-
rea Pantokratorǎ. Întȃmplȃndse sǎ mȃrȃ eniskǒnǎlǎ din
Tessalonikǎ lǎksitorii de akolo, kȃnoskȃndǎ virtȃȃile mi în-
ȃelȃpȃșnea lui Nifonǎ, s'aǎș dǎșș la elǎ mi kȃ marȃ rȃȃȃ-
minȃi l'aǎș îndȃnlekatǎ sǎ,primeaskǎ eniskǒnatǎlǎ lorǎ. Anȃi
dǎpȃ mȃrȃea Patriarxǎlǎi Simeonǎ, fǎkȃndse koncilǎ de
Arxierei rȃșriteni mi anȃșeni nentǎr kȃșȃri eklisiatiȃe în
Konstantinople, prin votǎ ȃnanimǎ mi prin Xatimerifǎ im-
perialǎ, Nifonǎ se fǎkȃ alǎ zeȃelea Patriarxǎ dǎpȃ lȃarea
Konstantinoplei. Nifonǎ, karele fȃrȃ de voe primise ase-
mine demnitȃte, ȃredika kȃ neobosire lȃmina adeȃȃȃrǎlǎi ka
ȃnǎlǎ ȃe era din ȃei mai înȃȃȃȃȃș ȃmenȃ de ne timȃrile
ȃele. Dar fiindǎ kȃ onȃea ne nimȃte klericȃ de la fȃntele
mi pȃrtȃrile ȃele nekȃviinȃȃȃse mi rele, aȃemȃia isȃtirȃ nes-
te kȃrȃndǎ a-lǎ destitȃa fȃrȃ kȃȃȃntǎ prin firmanǎ împerȃ-
teskǎ. Nifonǎ, fȃrȃ niȃȃ o pȃrere de rȃș, retrȃȃȃndse într'o
inșȃlǎ din Marea Neagrǎ în fȃȃȃ kȃ Sozonole, îmi netȃȃea
viaga în linișȃte. Nȃ tȃrȃiș înșȃ, rekȃmatǎ de kȃȃre kon-
cilǎ, a venitǎ earȃșȃi kȃ ordinǎ imperialǎ la tronǎlǎ patri-
arkalǎ, mi în fiekȃre zi se fȃȃea mai folositorȃ tȃrȃmeȃ sale
prin înȃȃȃȃȃrile lui ȃele îngȃlente mi kȃȃȃoase.

Întȃr'o zi, dǎpȃ ȃe a fǎkȃtǎ letȃrgia la o biserikȃ de-

parte de Patriarhie, întorkându-se akasă kłare, s'a îtblnit
făr de veste mi făr a avea timp s'z deskalece k' Selta-
nsl, karele avnd p'atim' asnpa l' din alte kasse de mai
nainte, g'ri pretekst' k' n'z m' a p'zit' datoria, mi detronn-
d-l' k' firman', l'a ostndit' a sta inkis' la Adrianopole
pe t'ot' viaa.

Faima virt'gilor' mi inv'g't'rei adest' b'rbat' r-
sp'ndindse p'n'z mi în Țeara M'nteneask', k'nd' a tre-
kst' Rad' Vod' la Konstantinopole, prek'm' s'a zis', a
isbtit', prin dar'ri k'tre p'zitori a se int'lni k' Patriar-
xsl' imp'ren' k' boeri' ce avea k' el'. Rad' ink'nd-se
k' smilng' mi str'atnd'i m'na, i-a zis': „Preasfinte, P'r-
rinte! de m'lt' doream' s'z m' invrednicesk' a k'nta bi-
nekv'niarea v'ost'r'. M'ld'mesk' l' D'mreze' k' m' a
imlinit' doringa d'p' k'm' l'am' fost' r'gat'; dar m'lt'
im' pare r'z' de natimile ce te imures'rt'." Patriarxsl', m'ldg-
mind'i, i-a spus' m'lte kvinte m'ntsit'ore mi folosit'ore. At'n-
ce Domnsl' i-a prop's' k' de voemte a veni în Țeara Rom'-
neask' ka s'z or'nd'ask' kan'onele mi legile kredingei la Ro-
m'ni, el'va cerka s'z kanete liberarea sa de la imh'ratsl', pro-
m'g'nd'i t'ote onorile mi indemn'urile nent'z liniutea viegei.

Ind'nelek'nd-se Patriarxsl' kvintelor' Domnsl'i, mi
Rad', isbtind' a k'nta gr'giarea sa, l'a ad's' k' sine în
Țeara Rom'neask'. At'n'ce primind-l' tog'i, ka ne anosto-
lsl' l' Krist', k' resnekt' mi k' b'ks'rie, Domnsl' i-a zis':
„Preasfinte P'rrinte! de ast'zi înainte te avem' inv'g't'ori'z
mi p'stor'z ka s'z ingrijem'ti nent'z m'ntsirea n'ost'r' s'fle-
teask'; ip'i d'm' p'stere mi astoritate asnpa tot' klersl'
Domniei n'ost're, mi ne vom' s'p'sne la t'ote r'nd'zelele v'o-
stre snirit'sale ¹." Iar Patriarxsl' i-a resp'ns': „D' m' mai
int'i M'ria Ta kv'nt'z inaintea l' D'mreze' k' ve' p'zi k'
neabatere kan'onele bisericei, mi k' de se vor' k'ka k'iar
M'ria Ta s'z fi s'pus' la nedensele snirit'sale, f'ar op'ne-
re, mi at'n'ce promit' mi e' s'z imlinesk' cele cerste de

1 Se vede k' Metropolia g'rei pe at'n'ce era v'z'v'z, fiind' k' desure
Metropolit'z nimik' n'z se zice.

kredingz mi de biserikz; kȳčī dakz Domnslz se va onzne la legile kredingei, togi sȳnzmi se strikz, fiindz kȳ ȳme-ni mai lesne se abatz la rele, kȳndz vorz avea esemnlz Domnslz.¹

Domnslz, promigȳndz a se sȳnzne la tȳte aȳeste, a ordonatȳ indatz sȳ se faktz adzmare generalz de klericȳ mi laiȳi. Dȳnz ȳe s'aȳ adznatȳ togi biserikami mi boeriȳ, de fagȳ kz Domnslz, a inȳenstȳ Patriarxslz sȳ faktz znȳ kz-vȳntȳ de moralz kare a indsiomatȳ ne togi nȳnz la lakȳmi¹; ne sȳmȳ, intorkȳndȳ kȳvȳntslz kȳtrȳ Domnslz a zisȳ; „Fi-izle Radzle! tȳ kare aȳ nsterea in mȳni, tȳ trebȳe sȳ dai esemnlz la togi sȳnzmi tȳi: teme-te de D-zeȳ, respektiazȳ ȳele sakre, nȳzemte sȳntele ordine, gȳne legile kredingei, milzemte ne sȳracȳ, nȳzemte ne ȳei tȳrbȳrtori, izbemte nopȳrlz tȳȳ mi jȳdekȳ fȳrȳ konsiderare de nopȳrȳnȳ drenta-tea, kȳčī jȳdekata este a lzȳ D-zeȳ, dȳnz sȳntȳlz Eȳan-geliȳ.”

Dȳnz aȳeasta desfȳkȳndȳ adzmarea, a onritȳ lȳngȳ si-ne ne arximandrigȳi, egȳmeniȳ mi preogiȳ venigȳ de denarte, nentȳ ka sȳ'i inȳede rȳndȳzelele bisericȳi mi kanȳnele ȳele drente ale kredingei. Togi mȳlyȳmeaȳ lzȳ D-zeȳ kȳ le-aȳ trimisȳ asemine inȳȳrtȳrȳi mi nȳrtȳrȳ, ka ne znȳ altȳ Gȳ-rȳ-de-aȳrȳ, nentȳ ka sȳ'i lzmineze mi sȳ'i dzkȳ la mȳntȳ-ireȳ sȳfletsȳi.

Elȳ fȳȳea litȳrgie in tȳte sȳrbȳtȳrele mi dzmineȳele, mi predika neȳȳetatz in kontra reletȳrȳ natȳmi mi deȳrin-derȳ kare eraȳ inȳȳȳȳinate in nopȳrȳ. Elȳ a xirotonitȳ mi ne Emiskoniȳ de Bȳzȳȳ mi Rȳimnikȳ: ne lȳngȳ aȳestea a kon-dȳsz mi ne Domnȳ ka sȳ aȳeze fȳnkȳisȳnile domȳiei dȳnz ȳrȳndȳeala imȳȳragilȳrȳ Konstantinȳnoleȳ, dȳndȳ la zȳele mi nȳmirȳ, kare essistȳ mi nȳnz astȳzi, prekȳmȳ Suatarisȳlz, Ve-stiarisȳlz, Logotetȳlz, Komissȳlz, mi altele.

1 E kȳriosȳ kȳ astȳrlȳlz nȳ ne sȳnzne in ȳe limbȳ aȳ nstȳtȳ sȳ vorbeas-kȳ Patriarxslȳ, nentȳ ka sȳ fie inȳelesȳ de nȳblikȳ; kȳčī este mȳtȳtȳ kȳ ne timȳnlȳ aȳesta limba greȳeaskȳ nȳ nrea era kȳnoakȳtz Romȳ-nilȳrȳ.

(Nota Tradȳkȳrtȳrlȳ.)

mi ka sꝛ o pꝛzeaskꝛ kꝛratꝛ mi neîntinatꝛ pꝛnꝛ la kapꝛ-
tꝛlꝛ sekolilorꝛ.“

Aceste sꝛnsîndꝛ, a emitꝛ din palatꝛ, s'a dꝛsꝛ la biseri-
kꝛ mi a zisꝛ sꝛ tragꝛ klonotele ka sꝛ adꝛne ponorꝛlꝛ; a-
poi pꝛîndꝛ vestmintele arxieremîi, mai întꝛi a predikatꝛ mo-
rala la togî, pe sꝛmꝛ a afsrisitꝛ ne nelegîsitslꝛ Moldoveanꝛ
karele se afla akolo înpresnꝛ kꝛ konksbina lꝛi, pe kariî a
ordonatꝛ sꝛ-î dea afarꝛ din biserikꝛ, ka kꝛlkꝛtori de lege
mi apostagî kꝛtre kredingꝛ. Dꝛnꝛ aceasta prezikꝛndꝛ re-
lele kare aꝛ sꝛ vie neste pꝛearꝛ, pꝛekꝛmꝛ mi sꝛtꝛmitꝛlꝛ cꝛlꝛ
rꝛlꝛ cꝛ-o sꝛ aibꝛ Domnꝛlꝛ mi Moldoveanꝛlꝛ, s'a dezbrꝛkatꝛ,
a denꝛsꝛ vestmintele ne sꝛnta masꝛ, pe kare a sꝛrꝛtat'o,
mi a emitꝛ. Domnꝛlꝛ, aflꝛndꝛ aceste, a datꝛ ordinꝛ asꝛnꝛ
în totꝛ oramꝛlꝛ, ka nimene niçî sꝛ-lꝛ nꝛmeaskꝛ, niçî sꝛ-î
dea onórea de arxierꝛ; nimene niçî sꝛ-lꝛ îngrijeaskꝛ, niçî
sꝛ-lꝛ urimeaskꝛ în kasa sa; mi çine se va afla kꝛ î-aꝛ datꝛ
pꝛîne saꝛ altꝛeva de nevoe, sꝛ se nedensꝛskꝛ kꝛ mórte, mi
averea sa sꝛ se konfisꝛe în favórea domniei. Iar Patriar-
xꝛlꝛ dꝛndꝛ lokꝛ sꝛgiei, a emitꝛ din oramꝛ mi s'a dꝛsꝛ în-
tr'ꝛnꝛ satꝛ, çerꝛndꝛ mi kꝛpꝛtꝛndꝛ asilꝛ la o kasꝛ pꝛóste;
akolo sꝛnꝛ fiîs de boierꝛ din semingia Bassarabilorꝛ, an-
me Neagꝛ, îi adꝛcea ne askꝛnsꝛ în tóte zilele, elꝛ singꝛrꝛ,
mꝛnkare mi cꝛele de nevoe ale vieçei.

Radꝛ Vodꝛ mai tꝛziꝛ, viîndꝛ-mi în kꝛnowtingꝛ mi în-
grozîndꝛ-se de blestemele Patriarxꝛlꝛi kare ar fi nstꝛtꝛ a-
dꝛce vre o sꝛgie çereaskꝛ asꝛura sa, a trimisꝛ mi l'a aflatꝛ
mi kꝛ onóre l'aꝛ adꝛsꝛ la sine, zikꝛndꝛ: „Pꝛînte prea
sfînte mi prea îngelente! eartꝛmꝛ de kꝛte ka omꝛ pꝛ-amꝛ
gremiꝛ, nentꝛ ka sꝛ kapꝛçî mi sfingia ta de la mine er-
tare nentꝛ kꝛte aî lꝛkratꝛ în kontra mea. Te rogꝛ, nꝛ-mi
voi rꝛlꝛ, mi-pꝛi voiꝛ da banî, vesminte, orî cꝛ-pꝛi va trebꝛi;
mi te voiꝛ trimite kꝛ onóre sꝛnde veî pofti mi porꝛnçi, mi
orî sꝛnde te veî dꝛce îpꝛi voiꝛ trimite cꝛele trebꝛitóre. Iar
kꝛtꝛ desure femeea Moldoveanꝛlꝛ, nꝛ te mai sꝛnꝛra, kꝛçî
elꝛ a pꝛimitꝛ karte de ertare de la Sinodꝛlꝛ din Konstanti-
nople: eartꝛ-o mi Pꝛeasꝛngia ta akꝛma.“ Patriarxꝛlꝛ sꝛs-
pinꝛndꝛ din adꝛnkꝛlꝛ sꝛfletꝛlꝛi, î-a rꝛsꝛnsꝛ: „Radꝛle! Ra-

dăle! Nu amă nevoe nici de baniți tăi, nici de vestmintele tale, nici de onorile tale. Adă-ții aminte însă kă țe kinări m'ai îndănelekată kă să viă aice să învădă ne ponoră kăvntălsă lăi D-zeș. Arată-mi țe învădăteri amă făkătsă eș în kontra legei mi a kredingei? Dakă amă învădătsă răs, sune-mi răsă; eș de D-zeș amă fostă răsătsă kă să făgă de făr de lege, mi astăzi să kăză în nelegăire? Tă singură m'ai adătsă aice, mi tsăkăma mă goneamă. Mă dăkă, dar să mti kă în mară sferinge mi dăreră vei mări; mi mălte nevoi aș să kăză asăpra dărei tale; mi atsăne mă vei kăsta, mi nu vei pstea afla unde mă găsăkă.

Aveste zikăndă Patriarăsă a nlekată. Neagă, făsă seă țeă săfleteskă, asăzindă de aveste, s'a dătsă la elă, dar Patriarăsă i-a zătsă: „Făsă meă, află kă mare șgie are să kăză asăpra dărei avesteă, mi vei săferi mi tsă mălte înpreșă kă tótă sămingia ta. Dar tsă dakă vei șma țe țe te-amă învădătsă, D-zeș nu năma te va feri mi te va skăti de ori țe întămlare kontrariă, ți te va înălă mi la mare treantă, mi nămele tă se va face fămosă în tôte împreșărimile. Atsăne kătsă să-ții adăți aminte mi de mine, părintele tă săfleteskă, mi eș voă kăteza a mă răga nătră tine kătră Domnălsă.“ Aveste săzindă i'a binekăvntătsă mi l'a lăsată în nănsăte nemăngăte. Dătsă avesta lăndă kă sine ne doă disăenolă ai sei Makariă mi Ioasăfă, a trekătsă în Macedonia, mi de akolo la Petolia, pădikăndă kăvntălsă divă, mi întărindă ne kredăiomă la năetate. Pe șmă ajăngăndă la măntele Atos, fă primită de kătre păringiă de la Mănăstărea Vatonedălsă kă mare băkărie mi venerare.

Dătsă nlekară Patriarăsă din Țeară Romăneaskă, s'a întămlată măltă neorăndăeală mi năîngălegere între kleră mi boeri: iar în ansă avesta a șmată mălte enidemiă, mare sevetă mi mare fōmete, kă nănte adăvărate flagele (băce) Dămnezeamă, întokmă dătsă păzăcherea Patriarăsălsă. Domnălsă atsăne a trimătsă în tôte părgile să kăste ne omălsă, din ale kărsăă blesteme kănomtea kă aș venită aveste rele; dar i-a fostă în dăwertă, kă Ță Patriarăsălsă trăindă kă eremăiă în măntele Atos, mi ajăngăndă la kălmea vir-

țigheî, treksse la lăcamele cele eterne. Iar lăi Radș Vodș i-a venitș o natimș kșmnlitș mi nevindekabilș, gșrindsi-se totș kornslș mi kassșndsi-se o nștșre nessșferitș în kștș nimeni nș se nștea anroniea de elș; în fine, dșurș kșmnlite dșrerî mi sșferinge, mi-a datș sșfletșlș. Elș a domnitș 33 ani, mi fș înmormșntatș în mșnșstirea Dealșlș de lșngș Tșrgoviștea, kare s'a terminatș de kștrș elș înșșmi.

Agestș Domnș, ka mșlgi din Domniî vekî, mi-a lsatș nșmele de Radș ka titlș; iar din botezș se nșmea Vladș, mi dintrș înșenștș sș nșmea Vladș sin (adekș fișlș) Vladș Țenelșmi, prekșmș se vede în xrisșvele rșmase de la elș din aniî 6986, 6987, 6991, 6996, 6997, 6998 mi 7000; iar dșurș aniî așemștia se nșmea Radș sin Vladș Țenelșmi, prekșmș ae vede în Xrisșvele din aniî 7011, 7012, 7013, 7014 mi 7015; mi se krede kș totș elș a fostș, fiindș kș Țenelșmi Vodș nșmai șnș fiș a fostș avștș.

DOMNULU XX.

Michnea Vodș I celă reș.

Agesta era fișlș lăi Drazi Armamșlș de la Mșnemști
 D. Chr. 1508. } din jșdegșlș Sșkșeniî. Dșurș mșrștea lăi Radș Vo-
 Din mai multe chro- } dș, elș a pșșș mșna pe tronș fșrș alegere din nar-
 nologii lo- } tea șereî, çi prin nșterea omștireî kare o trșsese în
 cale. } favoarea sa. Agesta a persekștatș mi a șçisș o mșl-
 gime de boieri, maî alesș pe Bassarabemști; nșmai Neagș, fișlș
 sșfleteskș alș Patriarșlșlș Nifonș, kș mare greș a skșpatș
 de șvidere mi a trekștș peste Dșnșre în Serbia șnde s'a în-
 șșratș kș Desuina, fiika kneazșlșlș Lazarș, nenștș Desnogi-
 lorș Serbieî. Asemine mi familia Pșrvșlemștilorș, trekșndș
 peste Dșnșre, aș lsatș kș ei pe Radș, fișlș lăi Radș Vodș
 çe mșrise, mi ne kare îlș nșmeaș mi Vlșdșgș, ka nenștș
 marelș Vladș Vodș Țenelșmi. Așemștia trekșndș la Kou-
 stantinonole mi mijloçindș ka Pșrta sș nșmeașkș pe Vlș-
 dșgș Domnș, s'aș întorșș la Kraïova mi akolo adșșndș o-

intîri aș venită asăpra lăi Mixnea Vodă mi l'aș alungată din tronă, dăpă o domniede zăș ană mi kăteva lăni. Mixnea dăpă ațeasta aș făgită la Sibii în Transilvania, zăde întălnindă-lă într'o zi, într'o biserikă katolikă, zăș fiș bastardă ală lăi Dănelămă Vodă nămită Dăncășkă, akompaniată de zăș Dăngăș Dămită Iaskă, l'aș assassinată; dar ței țe se aflaș de făpă i-aș țăișă mi ne ațemția kă ațeamă mărte.

DOMNULU XXI.

Radu Vodă V, numită Vlăduță.

Ațesta abia năță domni zăș ană în nățe ne tronășă năringesă. Zăș fiș ală lăi Mixnea Vodă nămită ^{D. Chr. 1510.} Mircea, karele zăblase măi măltă timnă făgară în mănăii Transilvaniei, trăindă nekănoskăță între năstoră, (dăpă kare se nămi mi Țăobănsă), mergăndă la Dăngăș mi kăpățăndă ajstoră, a venită asăpra lăi Vlăduță. Ațesta l'a întămănată kă omțirea sa la Gergiga, în jădepășă Ilfovășă mi făkăndă-se o bătălie irverăznăță, năin kăragășă mi e-roismășă Țărvălemiloră, Romăniă învinsăță mi Dăngășă se sfărmăță kă totășă, în kăță abia năgăni aș skăpată kă făga; iar Mircea, trăkăndă neste Dănpăre, s'a dășă la Konstantinopolă. Vlăduță Vodă kă tôte ațeste n'aș rămasă măltă timnă în liniște, kăță boerii din Țărgovăște, desnăregășă fiindă de Domnă kă skandalomă mi înmățtoră, nărtăș nătimă asăpra lăi mi kugetăș să-mă răbăne. Domnășă, simgăndă nănsrile loră, zăbla să-i nedenseăskă; dar ei aș lăată înainte mi aș făgită neste Dănpăre, zăde gășindă ne Neăgă Bassarăbă în Serbia, temăndă-se a intra în țeară, l'aș prokăemată de Domnă. Făkăndă aliangă atăncă kă Otomanășă Mixăiș-bei săș Mixălogă, (karele se afla kă omțirile ne mălsrile Dănpărei), aș trăkăță la Kărlăova, zăde aș adănată mi altă omțire romăneăskă; zăindă-se kă ei mi Bănsășă Kărlăovei, aș venită la Băksăremță, zăde s'aș făkăță bătălie măre kă măltă vărsare de sănge. Prin trădărea zăora din

boeri, însămî Vlădăru Vodă fă prinsă viș mi deskăpădinatș, dăpă o domnie de doi ani mi kăteva lăni. Atănce kă bă-kărie generală, mi kă alegerea tătăroa, se prokiemă Dom-nă Neagu Vodă Bassarabă.

De la Vlădăru Vodă essistă unș xrisovă din anul 7020.

DOMNULU XXII.

Neagu Vodă I Bassarabă.

Acestă Domnă a fostă din natăra sa generosă, filantronă
 D. Chr. 1513. } mi miserikordiosă. În zilele lăi aș linsitș din țeară
 După chro- } resbóele mi intrigile boeriloră. Kămă s'a făktș
 nologii lo- } Domnă, elă mi-a adșă aminte de konsiliărele sniri-
 cale. } tălsălsă seș părintele Nifon, mi de pnezăerile kare-î snăsese,
 kare tóte se realizaseră; de ațee elă s'a întăritș în teme-
 rea de Dămnezeș mi s'a devisă să adskă móștele ațestăi
 om sântă, ka să kapete monorălsă bine kăvântarea sa mi să
 țeară mi ertare nentă Radă Vodă, karele era săb afărise-
 nia lăi. Ama dară a trimisă doi din egămenă mi doi din
 boeri la Măntăstirea lăi Dionisă din Măntele Atos, kă skri-
 soră Domnemăi, kă dărsă mi kă răgăminăi kătre păringăi
 de akolo ka să le dărsăskă rămășigile ațestăi omă sfin-
 gită nentă ka să le adskă în Țeara Romăneaskă. Trimi-
 miă, ajăngăndă la sântălsă Mănte, păringăi le-aș arătată kă
 nă kătează să năe măna ne mormăntălsă ună omă atăta de
 kăviosă. Atănce unălsă din trimiă, kăpățăndă voe a săpa,
 a înțenită mi de odată s'aș răspăndită o resăflare de mi-
 rosă profămătoră, kare a sămită ne togă. Dăpă ațee skă-
 gindă kornălsă, l'aș nășă într'ună sikriă, karele aș stată mai
 mălte zile afără nentă mălgimea monorălsă țe venea să i
 se'nkine. Atăncă monaxăi de akolo n'aș voită să dea sakre-
 le rămășige de kăță ne promăsisăne kă le voră adăce ea-
 rămi îndărtă; dăpă kare doi din păringăi de akolo le-
 aș akompaniată mi le-aș adșă în Țeara Romăneaskă. Dom-
 nălsă înmătiăngăndă-se, aș emită înainte în marginea Tărgo-

viutei înnresnă kă noporălă, kă boierii mi kă înaltălă kleră, mi aș priimită sakrele rămănișie kă tótă onórea kăvenită, anșu ortă ndă-le la Mănăstirea Dealălăi mi amezândă-le pe mormântălă lăi Radă Vodă.

În cea dintâi nónțe, făkândă-se răgăvâșni mi prevegîere nentă mănăstirea mi ertarea lăi Radă Vodă, Domnălă a adormită în tronălă seă. În somnălă seă atșnue a vâzătă kă s'ară fi deskisă mormântălă mi ar fi emiță Radă Vodă golă, rănită mi kă kornălă negră mi pătrosă; mi dășă răgăvâșnile Domnălăi atșnue s'ară fi deskisă sikriălă sântălăi, kare emindă aș snălată kă mănile sale kornălă lăi Radă Vodă, pănă l'a kărgăită mi l'a făkătă sântosă; dășă ațeeă sântălă s'ară fi întorsă mi kătre Neagă Vodă mi l-ar fi zisă: ea-tă, fătălă miăș, amă askăltată răgăvâșnea ta, mi amă ertată ne Radă; iar tă păzeshite sântele porșnăi mi fi în pache kă noporălă tăș; kornălă meă însă trimite-lă la Mănăstirea mea sure mănășțerea konfragiloră meă, kăvă akolo imă nlache mie. Ațeste zikăndă, ar fi intrată earășăi singră în sikriălă seă.

Domnălă atșnue demtentăndă-se, a făkătă semnă kă să înțete psalmodiile; dășă ațeasta a snășă în așzălă tătșrora visălă seă, mi totă noporălă a dată lășă lăi Dămnezeă mi sântălăi făkătșră de minșă. Istoria zice kă ațeste sakre rămănișie aș făkătă mălte minșă, vindekăndă felășrite bôle mi natimă la aței kari veneă kă kredingă kă să i se înkine. Domnălă a ordonată să se serbeze memoria lăi în zioa de 15 Agăștă, kăndă a fostă adormită Sântălă; apoă făkăndă șnă sikriă le argintă, bătătă kă netre pnegiôse, a zăgrăvită ne Sântă deașșnă, mi apoă kă voea păringiloră a lăată kășălă mi mănă Sântălăi, dăndă-le în skimbă kășălă sântălăi Ioană Botezătorălă, kă kare păringă s'aș întărnătă la sântălă Mănte, șnde apoă Dorănlă a trimisă mi a făkătă o biserikă ne nămele Sântălăi Nifonă, xărgăzândă-ă tôte înzestrășrile mi venitșră însemnate, trimigăndă totă o dată mară mile mi țeloralte Monastări de akolo.

Ațestă Domnă fățea în tôte zilele kăte o fantă gene-rôșă, ajătăndă ne șăragă mi ne orfană; a făkătă măă măltei Monastări, skitsă mi biserăi; a reparată mănăstirea Kozia, mi

Tismana ne kare a mai mări'to mi a akoperit'o kă ulsmbă: asemine mi mănăstirea sântăsi George de la Măneclă, kărela i-a xărzită mi făktorea de minăi ikônă a Pantokratorăsi (Pitiorăsi a tôte), ne kare vărzîndă-o prin visă a trimisă mi aș adăș'o de la Konstantinopole; a mai făklă biserika sântăsi George de la Tărgoviște; a înoită din temelii Metropolis din Tărgoviște, sude a strămutată tronă Metropolis, kare pînă atînce era la Kărtea de Argemă. Atînce, kă voea patriarkăsi ekumenikă Paxomis, a xironită ne Makaris Metropolită Ōngro-Vlaxiei, fiindă kă dăpă mórtea sântăsi Nifonă, Metropolis rămăsese vărzîntă. A mai zidită mi cea mai frămósă beserikă a Mănăstirei Kărtea de Argemă, znikă în Țeara Rămăneaskă nentă stilăsi mi eleganța sa cea minănată. Acestă edificiiș l'a terminată la anulă 1518, mi nentă sîngirea sa a nofită ne arximandrigii mi egumenii Monastirilor de la Sântăsi Mănte, ne Patriarxăsi Teolintă de la Ianina mi ne Metropolitii de Varna, Seri, Vizie mi Elenopole, în kăte achemtia mi kă klerăsi din deărtă se ridika la nămră de 1000. Dăpă ce s'a terminată țeremonia sîngirei, kare a nrelăngită trei zile mi treș nopții, la 17 ale lăi Aăgăstă, Domnăsi a făktă o mălgime de darăi la Monastirile din deărtă mi la țele de la sântăsi Mănte, la archiereș mi la klerici; a îmărgită mile-la sărmanii, vărăve mi orfani; a gratifikată ne boierii mară mi miăi kă dregătoria mi kă darăi, mi a răsăpădită asăpra tătăroa grații mi generosității.

Atînce a xărzită kanăsi mi mănă sântăsi Nifonă Mănăstirei de la Kărtea de Argemă, sude se află mi pînă astăzi. Acestă Domnă jădeka drentă mi dăpă legi, mi kărmea țeara kă părinte adevărată. Kăzîndă la bôlă grea, mi prevărzîndă kă i se anronie kanăsi viegei, a nofită ne Metropolităsi, ne Episkoni mi ne boierii, mi a nămită de moutenitoris tronăsi ne fiăsi seș Teodosis, karele fiindă înkă nevărstnikă l'a lăsată săb tătela fratăsi seș Preda. Dăpă o domnie de ontă ani s'aș dășă kătre Domnăsi, mi s'a înmormăntată în falmôsa Mănăstirea Argemăsi, sude se vede zăgrăvită mi pînă astăzi, în lăntă besericii desure zîntă

giindă Măneştirea înmărginează cu Dămnă sa Despina. Dămnă portretul său se vede că era bărbat bine constituit, înalt la stat, că aerul belicos mi viguros, că părul blond mi că pletele luate pănă ne smeri; îmbrăcată cu vestimentă militară Ţigărescă, că xlamidă sa manta ne deasupra căsătă că firă, mi ne cănă că stemă de aeră.

De la Domnăle acesta există ontă xrisove din anii 7021, 7022, 7023, 7024, 7025, 7026, 7027, 7028 mi 7029.

Dămnă mărtea sa nu s'a găsită în kassa sa nici un bănă de aeră sa de argintă, nici o pătă preţioasă, căci totă ce avăsese a că keltă că făcerea Măneştirilor mi a bisericilor, atăta aice cătă mi la sântăle Mănte, că înzestrările ce le-a dată, mi că făcerile de bine care le căsnădea către togă. Se zice că la atăta nevoie ajănsese căndă zidea Măneştirea Argemăle, în cătă Dămnă mi-a vândă ne năma toaleta sa cea preţioasă dar kiară mi cercei.

DOMNUL XXIII.

Teodosiu Vodă, cu unchiul său Preda.

Dămnă mărtea lă Neagă Vodă, cămăndă fratele său Preda cărmătoră ală domniei mi enitronă ală ne-
vărstălele Teodosie, boieră de la Băză, avăndă D. Chr. 1521.
Din diverse
chronice
locale.
nată în kontra lă a că prokămată ne Radă Vodă cămăntă Kălgărele. Preda a cărstă snrijăle lă Stefană Vodă celă cănă de la Moldova mi a lă Meemetă-Beă cărmătorăle de la Nikopole, dar neviindă-i ajătorăle la timpă, mi avăndă prea căpine ontă ne căndă Radă Vodă avea mă mălte, bătălia se xotă în favărea acestă din armă. Radă, prinză ne Preda, îi cănă cănă înmărginează că unăle din boieră cămăntă Dată; iar Teodosie a făgă la Konstantinopole, unde înbolăvindă-se, peste căpină a mi mărită.

DOMNULU XXIV.

Radu Vodă VI, numitū Călugărulū.

Auezânds-se Radu Vodă pe tronș, n'a trekstă mslțș

D. Chr. 1521. } mi a venitș assura lăi Meemetș-bei de la Nikonole,
 Din diverse chronice locale. } dșnp kare fčkânds-se bătlie la Tărgovimte, pe
 Radu l'aș prinsș viș. Atșnc, dșnp îndemnșlș șnorș
 boeri nartisanī rșbsșnrēi șcislsī Preda, Meemetș-bei a trimisș omșire la Bșzșlș kș ordinș sș prade tótș partea așeea. Tșrșii atșnc prinsertș o mșlgime de ómenī în robie, lșarș o mșlgime de vite mi se întórserș la Tărgovimte. Totș atșnc a venitș mi de la Moldova Ștefanș Vodă pșnp la Tırșorș, șnde aflândș desșre șele întșmulate, n'a kștezatș sș meargș înainte la Tărgovimte sș batș pe Meemetș-bei; mai alesș kș se respândise vorba kș elș venise prin știrea Porșei în Țeara Romșneaskș, fiindș kș așezase mi șșmbașii, adikș enistașii otomanī în tóte satele. Ama dar Ștefanș Vodă, întorkânds-se în Moldova, a jefsitș mi elș lokșrile prin kare a trekstș. Iar Meemetș-bei neste nșșinș s'a întorsș la Nikonole, dșkândș kș sine mi pe Radu Vodă, pe kare șnș boeriș anșme Bșdikă, vșrș primariș lăi Preda, l'a șerstș de i-a tšetș kauslș șure rșbsșnare.

Meemetș-bei dșnp așeea s'a grăbitș a skrie la Konstantinonole kștre ai șei ka sș mijlocășkș sș-lș nșmeaskș pe dșnsșlș Domnș, șșb kșvșntș kș l'ar șere țeara. Atșnc însș aflânds-se la Konstantinonole kauskexașea, saș agentș alș țerei, șnș boeriș anșme Stoika Mare Logofătș, pe din fașă a datș șșnlikș la Pórtș din partea țerei, șerândș kș Domnșlș sș se aleagș de boeri, dșnp kșșrinderea șirmanșrilorș; iar pe șșb askșnsș a krișș boerilorș din țearș ka sș prokșeme kștș mai kșrândș de Domnș pe Radu de la Afșmașii, mai înainte de a aușka a șotșri Devletsłș șeva. Boerił din țearș primindș înștiingarea, s'aș grăbitș a prokșema pe Domnș, mi a șere întșrire de la Pórtș.

DOMNULU XXV.

Radu Vodă VII de la Afumați.

Aquesta a fostă ginere lui Neagă Vodă Bassarabă. După ce s'a proklemată Domnă, Pórta ne de o parte a trimisă întărirea sa după cererea boerilor, iar pe de alta a scrisă ne askănsă lui Meemet-bei ka să meargă asupra lui kă omțire. Radu Vodă, emindă-î înainte kă omțirile lokale mi dăndă-î războis la satălă Lămbavă, l'a învinsă; dar Meemet-bei a venită de a doa óră kă omțire mai málă, mi făkăndăse mare bătălie la satălă Klejani, după málă vărare de sânge, Radu Vodă iarăși l'a învinsă. Meemet-bei era în retragere; dar după ce a părăsită kămpulă lăntei, simgindă kă Radu a plekată kătre residința sa, s'a întorsă nóntea mi a kăkată făr de veste tabăra romănească kă făr, văgăndă o málăime de ostamă mi kăar ne sursă din boeri nămită Benga. Radu Vodă atănce vărăndăse făr omțire, a trekătă în Transilvania kă o parte din boeri; iară Meemet-bei, rămăindă singură stăpănitoră, mi amezăndă în tóte satele mi oramele sămbamă, a trekătă la Nikonole. Radu Vodă însă ns s'a deșkrăgiată, či adăpăndă omțiri în Transilvania, a intrată în țară mi a trekătă săb sabie ne togă sămbamă Otomană. Așzindă Meemet-bei desăre ačeastă, a trekătă earăși kă omțire în Țeara Romănească mi lovindăse kă Radu Vodă la satălă Girsmașii, s'a făkătă o bătălie învernănată kă málă vărare de sânge din ambe părțile mi în fine viktoria a rămasă a Romăniloră. Atănce Meemet-bei a alergată la stratagama sa čea dintăi, s'a făkătă kă făr mi se retrage, dar ne srmă întorkăndăse făr veste, a kăzătă kă tótă năsterea asăura kremtiniloră mi le-a făkătă mare strikăčisne; atănce s'a văisă mi Neagă Sătarăsiă mi Stănilă portarăsiă. Radu Vodă, părăsindă țeara a trekătă în Ţngaria mi a čerătă ajătoră de la regele Lădovikă. Ačeastă, komătimindă de sórta kremtiniloră, a rădikătă trei zevi de mi de omțire mi năindăse însăși în frăntea ei, kă Radu Vodă din năsnă, a trekătă în Țeara Măn-

teneaskă ne la muntele Răkală, mi a trăbirăţ la oramslă Pitemti. Meemet beî, kămă a aşzită kă vine atăta nătere aşzura sa, s'a grăbită a trece Dănpărea mi a lăsa deaşa în pace.

Dănpă aşasta, regele Lădovikă, prămindă mărţăriile de amicie din partea lăi Radă Vodă, s'a întorsă la ale sale. Iar Domnăslă kă boerăi, întorkăndă-se kă veselie la Tărgoviştea mi kibzăndă-se kămă să skăteaskă deaşa desupre năvălrile viitoare ale Tărgiloră, aş grăsită kă kale să se dăkă la Konstantinopole, ka să arate săpăsnere mi să se înkine Săltanăslăi. Deăi dăkăndă-se mi dăndă sănlikă împăratslăi, nă nămaî kă măltă n'a prămăţ resănsă, çi de o dată află kă Săltanăslă, dănpă intrigile lăi Meemet-beî, a dăskretată destăţăirea sa mi răndăşirea la domnie a şnăi Vladislăş Vodă, ka-re se afla la Konstantinopole netrekăndă de mai măltă timă.

DOMNULU XXVI.

Vladislăş Vodă.

Aşasta, dănpă çe a venită de la Konstantinopole, boerăi

D. Chr. 1522.
Dupe chron.
nic. locale.

mi Banăslă Kraïovei, kă tôte kă mai nainte avăaş de kăşgetă să nă-lă năimeaskă, temăndă-se ka nă kămă va să-măi nărză năprivilegiăşile, dar de o kamdată s'aş nărefăkăţă kă-lă năimeskă kă băkărie, mi aş venită kă togiă să i se'nkine. Banăslă Părvă, viindă kă şnă nămăţă de ostamăi aleamăi, i-a lăsată afară de oramă, mi elă a intrată nămaî kă boerăi. Domnăslă nărimindă mi văzăndă kăinăslă mi năortăslă seă çelă ostăşmeskă, a înçenăţă să-i zikă în bătăe de jokă kă nă i se mede lăi aşemine dregătorie mi kă voemte a-lă întrebăingă în trebăingele kasăi sale, dănpă kare a mi năorăşvită ka să se aşeze în kasa sa mi să răndăşeaskă Bană ne şnă altăslă. Dar Banăslă Părvă, năessferindă aşemine înăşlă, kămă a înoutăţă, a emăţă afară din oramă mi lărăndă-mă ostamăi s'a întorsă repede aşzura lăi Vladislăş. Aşasta, năavăndă destăţă nătere năntă ka să se măşăre, abă a skă-

pată kă faga neste Dănzre, mi a trektă la Konstantinonole,
 neaușkândă a domni niči măkar zăă ană întregă. Dănz a-
 cea boeriă aș trimișă la Pôrta mi aș cerșă de Domnă ea-
 rami ne Radă Vodă. Pôrta s'aș îndălektă, mi Radă, ka-
 rele mai nainte domnise abia zăă ană, a venită kă a doa
 domnie.

A doa domnie a lui Radu Vodă de la Afumaș.

Dănz sșirea așestă de a doa ôră ne domneskă seă
 tronă, geara s'a bșkrată de naye în kărsă de me-
 se ană. Dănz așeasta, doi boeri anșme Neagă Vor-
 nikă mi Drăgană Postelnikă, prin înelegere kă
 Vladislă Vodă de la Konstantinonole, înkășindă-mi o omi-
 re, s'aș skelată asșura lăi Radă Vodă. Așeasta, nefindă ga-
 ta de bștae, a nlekată să fșgă înpresă kă fișlă seă Vladă
 la Bană Părvă dîn Kraïova; dar la Eniskonia Rîmnikălă,
 nșmigă konșpiratori i-aș ajșnșă mi le-aș tătă kanetele la
 amăndoă, mi apoă i-aș înmormăntată la mănăstirea Arge-
 mălă.

Radă Vodă, nentă a doa ôră a domnită mēse ană. De
 la elă esistă xrisôve din ană 7034, 7035, 7036 mi 7037.
 Elă a zșgrăvită mi mănăstirea Kșrgă de Argemă a sokră-
 lă seă, în ană 1529, kare fșsese nezșgrăvită păn'atșne.

DOMNULU XXVII.

Moise Vodă.

Dănz môrtea lăi Radă Vodă, Pôrta a rândsită domnă,
 fșră alegerea boeriloră, ne Moise fișlă lăi Vladislă
 Vodă, karele se așa la Konstantinonole. Așeasta
 kșmă a venită în geară, a tătă kanetele lăi Nea-
 gă Vornikălă mi lăi Drăgană Postelnikălă, sșb kșvântă de
 rșbșnare nentă vșiderea predeșesorsă seă, kă tôte kă eă
 fșseseră îndemnă la așeasta de tatălă așestă, Vladislă

Vodă. Dar cei-l-algi boeri, îngrijindu-se să nu nearză privilegiile gerei, s'au sculat în mare număr mi dăkundă-se la Konstantinople, aș fiăkstă cerere la Pórtă ca să le dea domnă pe Vladă Vodă, kare le s'a mi akordată.

Moise Vodă, dănu o domnie abia de ună ană, vâzându-se destitsată, a făgită în Ţungaria.

De la elă essistă ună xrisovă din anulă 7038.

DOMNULU XXVIII.

Vladă Vodă III.

Abia se amezase Vladă Vodă pe tronă, mi neste doă
 D. Chr. 1590. } lăni a venită Moise Vodă asăpra lăi kă omțire un-
 Dupe Chronicele Țierei } gscaskă. Făkundă-se bătălie la Vișnău, Moise
 Vodă fă zvăisă, iar Ţungarii învinuți mi făgăruți. Dar
 dănu ală treilea ană de domnie Vladă se înnekă din întămplare în Dămbovigă.

De la Domnălă acesta essistă doă xrisove: anulă din anulă 7039 mi anulă din 7040.

DOMNULU XXIX.

Vintilă Vodă de la Slatina.

Înnekându-se Vladă Vodă, boerii aș alesă Domnă pe
 D. Chr. 1593. } Vintilă Vodă de la Slatina. Acestă Domnă s'a ar-
 } tată fôrte asăpra mi vârsătoră de sânge, kăci a zvăisă mălgă boeri. Dar ne la ală treilea ană ală domniei sale, mergăndă la Krafova, mi emindă într'o zi la vârsătore kă boerii în părgile de sâsă a părzălă Jiisă, se păsese la vorbă kă instrumentele răstăgei sale kă să mai omóre o seamă de boeri. Dar boerii, nenătândă să mai sâfere kăzimele sale, aș găsăită okasione a-lă nemi mi a-lă zvăide ne mărșile Jiisălă.

Acestă Domnă a zidit mi mănăstirea, care se cheamă Vintilă Vodă.

DOMNULU XXX.

Petru Vodă I, numit și Radu Paisie Bassarabă.

Dăruț zădărea lui Vintilă Vodă, fiind boierii la Kștea de Argemș, aș ales Domnă pe stărușlă mănăstirei, arhimandrită Paisie, ca bărbat kă minte mi de familie însemnată, skimbândă-i nămele celă kă-lăgăreskă mi nămindă-lă Radă. Acesta, kșmă a lăsat frănele găvernăslă, a deskăpășinată pe bană Toma de la Kșiova mi pe marele Logofătă Vlaikă, ca revoluționari mi țărătōrī. N'a trektă însă mătă mi nimate boeri fșgarī în Transilvania din zilele lui Moise Vodă, anșme Stroe, Manoli mi Mixalcea, alegândă Domnă pe ză Lăiōtă Bassarabă, aș venită kă ōste de Ŭngărī Xaidăvī asșura lui Radă Vodă. Deși făkândă-se bătălie, Lăiōtă Vodă a învinsă mi a kșnărsă Tărgoviștea, iar Radă Vodă înșreșă kă boeri aș fșgită la Nikonole, zăde, adășândă mai mătă omșire țărăaskă, peste dōz lăni a venită asșura lui Lăiōtă Vodă, mi dăndă-i răsboiă la Făntăna Țiganăslă în jșdegăslă Dămbōvișei, l'a învinsă mi l'a zăișă înșreșă kă boeri sei Stroe, Manoli mi Mixalcea.

O kronikă mai noșă a Țerei Măntenemti zăce kă acestă Domnă a domnită ză ană, dăruț care ară fi domnită ză Petru Vodă mēnte anī; mi snre dovadă adăce dintăcele mănăstirei Mislă, care zikă kă nămităslă Petru Vodă a zidită mănăstirea așeasta înșreșă kă fișlă seă Markă la anslă 1537. Așemenea mi la Mitronolia Tărgoviștei este skrișă, kă așeasta rămăindă negată de la Neagă Vodă, s'a terminată sșb Petru Vodă mi fișlă seă Markă la anslă 1538. Dar altă kronikă mai veke, zăce kă Radă Vodă a domnită ză anī; kă elă era boeriș, înșrată mi se nămea Petru, mi kă dăruț moartea sogiei sale kălăgătrăndă-se la mănăstirea Argemșlă s'a nămită Paisie, așăgăndă mi egșmenă ală

D. Chr.
1538.
Din vechile
chronice
locale.

mănăstirei ka znelă ce se tragea din familia străbunilor a ktitorilor Bassarabî, mi era nepotă lăi Mircea Vodă. Iar despre altă Petru Vodă, nimikă nu se vede nici în sna din kronicele cele veki ale gherei Măntenemii. Din această dar se vede că această Petru era mi Petru Vodă mi Paisie, mi Radu, mi ktitoră ală mănăstirei Mislă mi terminătoră ală Mitropoliei din Târgoviște, kăci enitetașă de Radu i s'a adrogată numai ka pronsme. Dăru ce a domniță cinci ani mi kăte-va lăni, kă drentate mi pache, Pôrta kălmăndă-lă l'a destitsată mi l'a essilată la Eginetă, unde a mi mărită.

DOMNULU XXXI.

Radu Vodă VIII, fiulă lui Radu de la Afumați.

Acesta, viindă de la Konstantinonole, dăru cererea boeriloră la domnia gherei, dăru trecere de znelă ană, D. Chr. 1541.
Dupe chro-
nice locale. } aș închenșă a trece de peste Dăru Tăru în geara Mănteneaskă săb felisrite nreteste, (sni zikă kă dăru porșnka sekretă a Porgei) mi okmăndă cetăgile Brăila, Tăru mi Gîrgiș, le-aș smaltă de săb stăpînirea Domniloră gherei. Radu Vodă, nenștăndă-se onșne, din kassa intrigiloră boeriloră, s'a nlekătă mi fără de voe a se desprăgi kănrinselă nșmiteloră cetăgi mi să rămă ne viitoră săb stăpînirea immerislăi Otomană. Kă se stăpîneaș aceste cetăgi pănă atșnche de kătre domni, este znelă adevră netăgădșită: această se vede kiară dintr'znelă xrisovă ală nșmitelăi domnă ce este în eniskouia Băzălăi, karele zice kă această dărușeute jșdegelă Brăilei Eniskoniei Băzălăi; în această xrisovă se arătă mi nșmele boeriloră de atșnche, marele Bană ală Krațovei Teodosie mi marele Vornikă Kódă, kari aș desprăgită inkșnjăgăile cetăgiloră mi aș nșșă netrele xotară ¹.

1 Pôrta Otomană de de mătă avea okil ne cetăgile aceste, mi astă dată, din kassa intrigiloră boeremii mi a akșivizinelă domnemii, mi-a imnlinită akouelă. Atșnche Tăru okmăndă cetatea Brăilei kă o mare parte de lokă imurejășă, cea-l-altă parte de jșdegă s'a linită kătre jșdegelă de

Dəp̃ o domnie de natr̃ anī, Rad̃ Vod̃ se destitsi, prin konl̃skrarea l̃i Mir̃cea. De la el̃ se g̃r̃sesk̃ xris̃ove din anii 7050, 7051, 7052 mi 7053.

DOMNULU XXXII.

Mircea Vodă II.

Ačesta era fiisl̃ l̃i Mixnea Vod̃ Dragi. K̃m a venit̃ de la Konstantinopole k̃ domnia, neste doz̃ D. Chr. 1545. Dupe chronicele locale. s̃nt̃m̃ñi 'aš x̃is̃ ne K̃od̃ Vorniksl̃, ne fratele seš Komissl̃, ne Drag̃ Stolnik̃, ne Stroe Sñta-risl̃, ne Vintil̃ K̃minariisl̃, mi ne algi m̃lgi boier̃, ne kari maĩ int̃i i-a kinsit̃ k̃ diverse kasne ka s̃ le iea averile, mi apoi le-a t̃et̃ kanetele. K̃p̃i-va din boier̃ aš sk̃pat̃ în Transilvania, mi akolo, ad̃ñnd̃-mi om̃tire Ţng̃reask̃, neste doī anī aš intrat̃ ne la Praxova în geara M̃nteneask̃, mi b̃t̃nd̃-se k̃ Mir̃cea Vod̃ la sat̃sl̃ Perimiū, d̃p̃ m̃lt̃ ṽrsare de s̃nge din am̃ndox̃ p̃rgile, a învins̃ Mir̃cea Vod̃. Ia ačea b̃t̃lie a k̃z̃t̃ Ţdrimtea marele Vistier̃ mi Teodosie marele Bañ. Boier̃ rebeli aš f̃git̃ ear̃m̃i în Transilvania, aš prok̃emat̃ Domñ ne s̃ñ Rad̃ ñmit̃ Iliam̃k̃, mi l̃nd̃ ajstor̃ de om̃tir̃ Ţng̃rem̃ti aš intrat̃ ear̃m̃i în gear̃. Ats̃ñce b̃t̃nd̃-se la sat̃sl̃ M̃nem̃ti k̃ dest̃l̃ ṽrsare de s̃nge, în fine a învins̃ Rad̃ Iliam̃k̃ Vod̃, iar Mir̃cea a sk̃pat̃ la çetatea Gĩrgĩ.

Ačesta a domnit̃ çinçi anī; de la el̃ essist̃ xris̃ove din anii 7054, 7055, 7056, 7359 mi 7060.

DOMNULU XXXIII.

Radu Vodă IX Iliasiu.

D̃p̃ f̃ga l̃i Mir̃cea Vod̃, Rad̃, înprez̃ k̃ boier̃i

Slam̃-Rimnik̃. Asemine ok̃p̃nd̃ Gĩrgĩsl̃ mi T̃rñsl̃, j̃deg̃sl̃ s'aš mik̃worat̃ f̃rte.

D. Chr. 1550. } fșgarî aș pșșș stăpînire pe dearg. Dar Mircea Vo-
 Dupe chro- } dș, adșnșndș omțirî Tșrgșemțî, kîemșndș totș o datș
 nicle lo- } în ajstorîș mi pe Xanșlș Krșmșlșî, aș venitș asșpra
 cale. } lșî Radș Vodș, mi prînzșndș-lș l'a șvîșș. Elș domnise a-
 bîa șnș anș; iar boșeriî, partisanî seî, aș fșgitș earșmî în
 Transilvania.

A doșă domnie a lui Mircea Vodă.

Dupe Chr. 1551. } Mircea Vodș, domnîndș nentș a doa ôrș în pa-
 Dupe chro- } te treî anî, se destîțș fșrș nîvî șnș kșvșntș de kș-
 nicle lo- } tre Pôrțș; dșpș kare s'a dșșș la Konstantinopole.

DOMNULU XXXIV.

Pătrașcu Vodă celū bunū.

Dșpș destîțșirea lșî Mircea Vodș, Pôrta, dșpș șererea
 D. Chr. 1554. } boerilorș, a trimîșș Domnș pe Pștramkș Vodș șelș
 Dupe chro- } bșnș, karele se afla la Konstantinopole agentș re-
 nicle lo- } prezentatș din partea șereî. Așesta a fostș tatș a
 cale. } treî domnî: Ștefanș Vodș II, Aleksandrș Vodș III mi Mîxal
 Vodș Viteazșlș. În anșlș alș treilea alș domnieî sale, dșpș
 porșnkș împșrșteaskș, s'aș dșșș în Transilvania ka șș in-
 staleze pe regina Elisabeta, saș Isabela, în stăpînirea așe-
 steî provingîî. Dșpș môrtea regelsî Șngarieî Ioanne Zapo-
 lia, saș Sigîsmșndș, Șngaria venîș șbș stăpînirea lșî Fer-
 dinandș I arxidșșele Așștrieî, iar Transilvania șmșșese dș-
 pș testamentș regîneî Isabelei șogîeî lșî Zanolîa, kare era
 fîkș regelsî Polonîeî Zigmondș; dar Zanolîa, din kassa ne-
 îngelegereî șe avea kș arxidșșele Ferdinandș, pșntș șș vie
 fîșlș șogîeî sale în vșrșș, lșșase enîtronș pe Șșltanș Șșleî-
 manș, karele din kassa așesta avșșe maî mșlte bșșlîî kș
 Nemșîî. Dar Ferdinandș îșbștîșe a îndșnleka pe Isabela ka
 șș-î lase lșî Transilvania, mi ea șș meazș mi șș se lini-
 mteaskș în dșkatslș Șșleșeî, kârî î-lș dase.

Dar Săltanș Săleimanș okșpândș mai ne șrmș mare parte din Ţngaria, a porșnvițș Domnșlșl ȳreșl Mșntenemțl șz între în Transilvania mi șz restășreze ne Isabela în domnia ei. Atșnșe Pștramkș Vodș, intrândș mi okșpândș Klassemburgslș, saș Klasdionole, a trimișș solș la Leonoldș, (Li-onș, saș Lembergș) noștindș ne Isabela de akolo, șnde ne-treșea înpreșnș kș fișlș ei, (șre karele Ţngșriș l'aș nșmitș Ștefanș.) Dșpș șe a venitș regina, mi a ameșat'o la Klasdionole, s'a înșrnatș în ȳearș, mi a mșritș în alș patrșlea anș alș domnișl ¹.

De la așeșț Domnș essișș xrișóve din aniș 7063, 7064 mi 7066.

A treia domnie a lui Mircea Vodă II.

Dșpș mórtea lșl Pștramkș Vodș, Pórta a trimișș Domnș earșmiș ne Mirșea Vodș. Așeasta kșmș a ve-nițș la Domnie, a trimișș resșnșșș boerilorș emi-građi din Transilvania, ka șz se întórșș în patria lorș, ȳromișșndș-le kș ȳșrminte amnistie totalș. Boeriș se înkreșșș Domnșlșl, karele le fșkș bșnș ȳriimire, kș tóte kș în șșfișlșș seș nșșrea nlanșrș kșmulite. Afșndș-se ear-na la Bșkșrești, Domnșlș a porșnvițș șz se fakș adșnare de boeriș mi de klerișiș nentș ka șz kibzșeaskș óre-kare mșșșșș generalș. În zioa de 3 Martie, Ștșnikș Vornikș mi

1 La biografia așeșțl Domnș, aștorisłș are kșșeva erori saș neașșșșșrșl.

1º. Nș șșșșe alș kșl fiș este este Pștramkș; Șlinski dovedemte kș elș a fostș fiș lșl Radș Vodș Paisie.

2-lé. Kș la esnedișșșșnea fșkșșș în Transilvania a ȳatș parte mi Domnșlș Moldovei Aleksandrș Lșșșșșșșșșș kș 12000 ostami, kșndș Pștramkș ȳșșe nșșmai 8000 ómenl.

3-lé. Înaintea reginei, la Lembergș, aș fostș trimișș solș Vornikșlș Sokolș, karele maiș ne șrmș ar fi otrșvitș nș Pștramkș Vodș, kș șkonș ka șz se fakș elș domnș.

4-lé. Kș Pștramkș Vodș a așșțș doi fiș; ne Pștrș Șeruelș mi ne Mișai Viteașslș. ȳrin șrmare nș mtiș de șnde skóte ne Ștefanș II miș ne Alessandrș III.

(Nota Tradșktorișlșl).

kă toți cei-l-alți boeri din emigrați, doi episcopi, toți egiptenii, arhimandritii mi o mângâie de călugări se adunau la palat. Atunci de odată intrară sbirii tiranșiei kă sâbiile gôle mi aș murelată ne toți mari mi mici, vinovați mi nevinovați, făr deosebire ¹. Mircea Vodă dăru azeasta a plecată a sora lui Ștefan Tomșa Domnșel Moldovei, kă skonș ka sâ ia mi tronș Moldovei. Ștefanș i-a emiță înainte kă omțirile ce avea la îndemân, mi dând-i răsbois, dăru o bătălie sângeroșă ne mureșile Milkovșiei, l'a învinsă kă totș. Mircea, dăru asemenea katastrofă, se întorșe, mi nă țerziș mări. În intervalș azeșta, Mircea nămai snă anș a domniț. Mărindă, se înmormântă în biserika Kărtea veke, kare fusesse zidită de dănsș ².

DOMNULU XXXV.

Petru Vodă II Schiopulă, numită și Petruțiu, împreună cu mămă-sa Kiarina.

Dăru trecerea din viață a lui Mircea Vodă, aș ră-

D. Chr. 1562. } masă la moștenirea domniei fișș seș Petruș înpre-

Dupe chronologia locală și Serbă. } șuș kă mămă-sa Dămna Kiarina, saș Kiajna. Pă-

gini boeri ce aș fostă skăpată kă țaga neste Karpaci, kămă aș azzită desure azeșta, aș venită din Ardeală kă ôște mi bătând-se la satș Românești kă boierii lui

1 Dăru Engeliș, nă toți boierii emigrați s'a întorș în țeară, ci o seamă s'aș dăș la Konstantinople sâ țeară sekritate în kontra krăzimelorș lui Mircea. Săltanș însă i-a arșkată în mare. Se mai însemnă kă sbirii kari aș făktă murelată azeșta înfrikomată, eraș Tăru; kău Mircea Vodă se vede kă avea o gardă de Tăruș nămigi.

(Nota Tradăstorișiei).

2 La episodăș bătăliei lui Mircea kă Ștefan Tomșa, astorș de sigră kă se înneală. Mai întă kă în Moldova, ne timșăș lui Mircea, era Domnă Aleksandră Lășșneană; mi Tomșa, kare dăru kronologia domnilorș Moldovei skrș de Fotino, aș domniț la 1564, adikă kă mēse anș dăru mărtea lui Mircea. Pe lăngă azeșta, IIIinka, karele a țmărită toți istoriș ce aș skrș desure Romăni, nă azește nimika desure azește bătălie.

(Nota Tradăstorișiei).

Mircea Vodă, i-aș învinșă. Așemenea aș scăpată la Gîrghiș mi s'aș înkisă, iar Dîmna kă fîslă eî Petru aș trektă la Rîmnică, de unde, kăptîndă nătere țărcească, s'aș întorsă mi s'aș bătută kă boierii emigrați la Șerbănești. Emigrații astă dată fîră învinși: Bădă Klăcherișă mi alți boieri fîră vîmă, iar cei mai mîli aș scăpată kă fîga. Dîmna kă Petru Vodă dîmă așemenea s'aș întorsă în Băkrești.

Dar n'a trektă o sîntămîntă, mi alți din boierii emigrați, avîndă în frunte pe Stănik Bengea, Matei Moge, Radu Logofăt mi Vîlkană, aș venită de peste Oltă kă outhire; dar Petru Vodă, avîndă outhire de ajînsă Țărcească, le-a emiță înainte la sată Păciana, mi akolo bătîndă-se kă învermănare, le-a vîsă o mîlgime de omîni mi i-a gonită. Atînce aș venită lă Petru Vodă de la Konstatinople mi semele Domniei, kare le-a adăș Marele Logofăt Ștefană, rîndită de Pîrtă a-i fi mi eutronă pîntă va veni în vîrstă. Atînce s'a mai mîrită mi tribută ce se da la Pîrtă, mai adăgîndă-se kă vîmă mîl galbeni. Dîmă o domnie de 9 ani mi kăteva lăni, Petru Vodă se destită de kătre Pîrtă mi se essită dinkolo de Marea Neagră în Asia înpreză kă maiă-să, kare a mi mîrită akolo. Mai țărziă, kăptîndă ertare, se dăse la Konstantinople. Iar la Domnie, dîmă chereea boieriloră, se rîndi fratele seă, Aleksandru Vodă.

De la așestă Domnă essită xrisôve din ani 7069, 7070, 7071, 7072, 7073, 7074, 7075 mi 7076.

DOMNUL XXXVI.

Alessandru Vodă II.

Așemenea, kîmă s'a rîndită Domnă, a skrisă boieriloră emigrați în Transilvania se se întorkă în patria loră { D. Chr. 1569. Dupe chro-nicele locale. promigîndă-le amnistie totală. Boierii, înkrezîndă-se s'aș întorsă la Băkrești, s'aș înkinată domnăsi mi aș fostă în pace. Dar peste doă lăni, Alesandru Vodă a vîsă znsprezece boeri mari; pe Radu Logofăt de la Drăgo-

emti, ne Mixail de la Bădeuți, fișlă vornikslăi Șdrimte, ne Tădoră Bskovă, ne Vladă Kani, ne Pătramkă, ne Kalotă, ne Stană fișlă lăi Drăguleskă de la Boldemți, ne Radă fișlă vornikslăi Sokolă, mi ne algiu din boerii mai mici.

Pe la ală cincelea ană ală domniei lăi, kăpăntăndă fratele seă Petră domnia Moldovei, mi trekăndă prin țeara Mănteneaskă, i-a emiță Alessandră Vodă înainte la satălă Kopycheni, unde aș meztă înțreună la masă mi s'aș veselită. Dar fiindă kă kă kăteva zile mai nainte Stefană Vodă a fostă trimisă resursă boerilor din Moldova ka să vie la Fokmani să-lă primeaskă, a nlekată Vornikslă Dăbravă kă togă boerii domniei mi kă ôste de așnsă, mi sosindă la Fokmani aș trekstă înainte săb kăvântă kă voră să primeaskă ne Domnă; dar auroiindă-se de Kopycheni mi găsindă ne amăndoi domni în veselie, aș kăzstă de odată asăpra loră mi le-aș șcisă o mășime de ômeni. Pe Petră l'aș gonită pănă la Brila, unde aș skăpată în țetatea țărăaskă; iar Alesandră Vodă aș skăpată la orășlă de Floci în județul Ialomiței. Întorkăndă-se apoi la Fokmani, Moldoveni aș alesă domnă ne șnă boeris asăme Ionăskă. Acesta atănce a trimisă în țeara Mănteneaskă Domnă ne șnă Moldoveană asăme Vintilă Vornikă, karele, înșogită de omțire nșmerôșă, a intrată în Băkremți. Dar Alessandră Vodă, înțreună kă boerii sei Dragomiră Vornikslă, Mitrea komișslă, Bradă Păarnikslă, mi Ioană Părkălabslă, adăntăndă omțire aș mersă asăpra lăi Vintilă Vornikslă Moldoveanăslă, mi dăndă'i răsbois l'a învinsă mi l'a șcisă; iar ne boerii Moldoveni răsăinindă'i, s'a restatorničită ne tronslă domniei. Acestă Domnă a skosă o dare țe se nșmea Oașă-seakă.

Dșună o domnie de ontă ani mi kăteva lăni¹, Alesandră Vodă a mșrită, lășăndă momtenitoris ne fișlă seă Mixnea. Acesta a pefăkăstă din noă Mănăstirea Radă Vodă

¹ Mironă Logofătăslă nșne domnia lăi Alessandră de noă ani mi o lăni. Anonimăslă Romăneskă înkă zice kă elă s'a făkăstă Domnă în 5168; asămene zice mi Engeli, înșemăntăndă kălar zioa de 7 maiș.

Nota Traducătorului.

din Băkăremți în anul 1574; mi a amezatș o krăche de
peatră ne dealșlș Piteștilorș.

De la ačestș Domnș există doș xrisóve din anii 7077
mi 7079.

DOMNULU XXXVII.

Michnea Vodă II, Turcitulă.

Rămândș mouitenitorș tronslș Mixnea fișlș lș Ale-
sandrș, a trimisș la Konstantinopole ne marele Vis-
tierș Mitrea mi i-aș kăpătatș insigniile (steagșlș) D. Chr.
1577.
Duple chro-
nicle.
locale.
domniei. Ačesta a skornitș în ȝearș o dare kare
se nșmea Găleata. Boerii Mexedingeni, nevoinđș a-lș rekș-
nóște, aș prokšematș șnș altș Domnș, anșme Radș-Pa-
na, assura kărsia viindș Mixnea Vodș kș omțire mi bș-
tândș-se la Kraiova, a emitș învingțorș: ȝei mai mșlgı din
boeri aș fostș șvimi, iar domnșlș alesș a fșgitș la Timișó-
ra. Dar dșnș o domnie de mēse ani, Pórtă destitș ne
Mixnea Vodș, mi-lș essilș la Trinole. Ačesta a fșkștș mi
mănșstirea Tștana. De la elș essistș xrisóve din anii 7087
7088, 7089, mi 7090.

DOMNULU XXXVIII.

Petru Vodă II Cercelă.

Dșnș ȝererea boerilorș, s'a rândșitș Domnș Petrș Vo-
dș Ȣerșelș¹. Ačesta a tșeatș kanetele a treı boeri D. Chr.
1583.
Duple chro-
nicle.
locale.
mari: alș lș Dragomirș Banșlș Kraiovei, alș lș Mi-
xailș Vornikșlș, mi alș lș Konga Paxarnikșlș. Elș
a skosș mi o dare noș mi grea nșmitș Gouținș, kște

¹ Tođi istoriıii ne ačestș Petrș Vodș ilș nșnș ka alș IV. Fotino gre-
memte, kșıı ȝelș I Petrș a fostș Radș Paisie Bassarabș; ȝelș alș II
Patramkș ȝelș bșnș; ȝelș alș III Petrș IIIkionș, mi alș IV-lea Ȣerșelș.
Aiȝe astorilș eargmi grememte zikândș kș s'a rândșitș dșnș ȝererea

o oae din zecre: a ziditș mi biserika domneaskă din Țergoviintea. Dar nepotșlș seș Mixnea, făkănds-î intrigî la Konstantinopole, l'a destitșzatș dănr doî ani de domnie; dănr kare elș înnreșnă kă partisanî mi kă kasnișii seî s'a retrasș în Transilvania.

A doua domnie a lui Michnea Vodă, Turcitulă.

Viindș earșmî Mixnea Vodă la domnia gerei, a păsș

D. Chr. 1535. } ne geară o mălgime de dări grele: a îndoitș Dej-
Dupe chro- } mărîtșlș, lăndș de la stăni kăte doî la zecre în
nicle. } lokș de șnșlș; a păsș la dare treanta ostamilorș, nă-
locale. } mîgi Romîi, mi o altă dare asșnra nlșgarilorș, nămitș Gă-
leata, mi altele. Pe lăngă ačeste a tăeatș kanșlș mi Ma-
relș Logofătș Stanșîlș. Boerîi, ne mai pătăndș sșferi a-
tăte rele, s'aș đsșș kă nlșngerî la Pôrț, dănr kare desti-
tăndș-se s'a dășș la Konstantinopole. Akolo, temăndș-se
ka nă kămva Țăruî să-lș omóre, pentră ka să-î îea avș-
giile, a pătăsitș de bșnr voe legea Kremtîntș mi a îmbră-
șimatș ne čea Moametantș. Voindș însă a koneri kătră Țăruî
skonșlș pentră kare a preferitș a-mî skimba kredinga, a
încăpștș a sșșne kă vede visisnî noktărne, în kare însșmî
Moametș îi vorbenute. De ačeasta Țăruî se bșksra fôrte,
mi mai alesș Sșltanșlș Mșratș III nă nșmai kă l'a îmbră-
katș kă kabanîga sa (adekă xlamida, saș xaiăna čea de a-
șșnra), dar a skosș kiarș xangerșlș čelș bătătș kă netre
skșmne de la brșlș seș, mi l'a păsș la brșlș renegatșlș
pentră ka să-lș onoreze; dănr ačeasta l'a făkștș mi Pamă
de Xalenș.

De la ačestș Domnș essistă xrisôve din anî 7095, 7096, 8097, 7098 mi 7099.

boerilorș. Čerčelș era fișlș lșî Pătramkă; servise mai mltș timnș în armia franceză, mi dănr mizlovîrea regelșî Franșiei, Pôrta destitșșș ęe Mixnea mi-lș răndsi ne elș. (Vezi Plinkai pag. 237.)

Nota Traducătorului.

DOMNULU XXXIX.

Stefanū Vodă II Surdulū.

Destitsindse Mixnea Vodă, dăpă cererea boerilor s'a rëndsitē Stefanū Vodă Sărdslă, fiislă lăi Pătramkă Vodă. De la ačesta Pôrta a cerstă mare kătime de banī mi a adaosă la tribstslă pereī, nreksmă cereșse mi de la Domnslă Moldovei Petră Vodă mkyonslă. Dar ničī snslă dil. Domniī ačewtia nă s'a sșpșslă la așemine cerere. Dăpă ačesta răstăgile mi sșpșrile din partea Tărciloră aș încheptă a se îmșlgi, făr sș pôtă Domnslă a se năne vre o stavilă, fiindă kă de natsra sa era blăndă mi liniwtită. De ačeea boeriī, cerăndă ne fratele seă Alesandră, ne ačesta Pôrta l'a destitsată, dăpă o domnie de snă ană.

D. Chr.
1591.
Dupe chro-
nicele
locale.

DOMNULU XL.

Alesandru Vodă III flulū lăi Pătrascu.

Domnslă ačesta, ka mi frateseă, n'a pătstă sș împede-
ce neorăndșelele Tărciloră, kari din zi în zi se făr-
čeaș mai sșpșrștori. Atșnce boeriī, konsăltăndă-se
ce sș fakă, aș trimisă răgăminte ka sș le dea
Domnă ne Mixai Viteazslă, karele ne atșnce se afla la
Konstantinople; dăpă kare Alessandră Vodă ničī a ană-
kată sș domneaskă snă ană, mi s'a destitsată.

D. Chr.
1592.
Dupe chro-
nicele
locale.

DOMNULU XLI.

Michaiū Vodă II Viteazulă.

Mixaiū Viteazslă a fostă fiislă lăi Pătramkă Vodă celă bșnă¹. Pe kăndă s'a făkstă elă Domnă,

Dupe Chr.
1592.

1 Astfelă afirmă kronișile lokale mi streine; dar snă istorikă streină zău kă ne timnslă domniel lăi Pătramkă Vodă o femeie frămôșă vădăvă, a-
văndă la kasa sa ne snă grekă bogată, karele era beilikăiș (ama se nă-

Dupe chronie locale, Moldovene, Polone, Ungare, și Turcesci. } neara se afla înglodată în nevoi: Targii de pe lângă Dănele o înțărcașe de datorii, fizea neînțetate ne-
 } orândsele, mi întră atăta se întinseseră în kăță se
 } gătetăș să zideaskă mi Moskele, adikă temulări
 moametane în țeară.

Mixaiș Vodă mai întră a trimisă țegzmingii la Pôrta ka să fakă să înțeteze asemine neorândsele; ne șmă, vâ-
 zândă kă nă kanăță niță șnă resăltată, a adănată ne togi
 boerii mi s'ăș konsăltată țe să fakă. Atănce s'a gătăță kă
 kale kă nentă ka să skane țeara de tirania Tărgiloră, tre-
 bțea să alerge la arme. Dar fiindă kă năterile Romăniloră

meaș ômenii kari erăș înșăgăinagi să stringă oî din Moldova mi țeara
 Mănteneaskă nentă împăria Tărgesăș) s'a isbită kă elă mi a ră-
 masă grea. Beilikăișlă, avândă a se dăce la Konstantinople, i-a dă-
 răită șnă inelă de o sătă de galbeni, mi i-a sursă kă de va namte fiș,
 kândă va veni în vărșă să-lă trimigă la Konstantinople să kaste ne
 tată-seș, mi drentă semăș să-i arăte inelăș. Nămita temee a năskătă
 bțeată, karele kreskândă, s'a linită în servigăș șnă boeră mare, ne
 lângă kare în skărtă a mtișă a se însină mi a ajenge la felisrite dre-
 gătorii țivile. Domnăș Petră Țerelă, dănce țe a țeată kanăș lăi Do-
 bromiră Banăș Kralovei, a trimisă ne Mixaiș lokotenentă ală Băniel.
 Akelo dăkândă-se, s'a lăpită vorba kă elă era fișlă lăi Pătramăș Vodă;
 de aveasta așzindă Domnăș mi intrândă în felă de bțăsele, a trimisă
 îndată kă țegie Armămei de la nămkărie ka să-lă adăkă mi să-lă ț-
 țăkă. Armămei, adăkândă-lă în Băkăremti kiar în zioa sfântășlă Niko-
 lae, mi țekândă ne lângă biserika nămitășlă stăntă țe se nămemte bi-
 serika Albă ne podășlă Kaligii, Mixaiș s'a răgată de Armămei ka să-i
 dea voe să se înkine; ațemtia îndănkăkândă-se, elă întră în biserikă mi
 kă inimă înfrăntă mi kă okii lăkrămători se răgă înainte șăntel ikône,
 gisăndă kă de-lă va skăna de nănăstea în kare se afla, va zidi o mă-
 năștăre în nămele lăi. Dănce aveasta, înțăgimăndăse înainte Domnășlă
 mi întrebăndă-lă daka era fișlă lăi Pătramăș Vodă, elă a negată kă jă-
 rămăntă kă niță este, niță a vorbită, niță mti de șnde a emișă aseme-
 ne vorbe; anoi dăndă mi înskrișă în țaga Domnășlă mi a adănră bo-
 eriloră, să liberată. Pe șmă de frikă xotăzândă să năce din țeară,
 mămă-sa i-a sursă sekretăș nămterii sale, mi i-a dată inelăș kă kare să
 kaste ne tatăș seș. Atănce mergândă la Konstantinople, a gătăță ne
 tată-seș în stare nătiute mi kă înșăingă ne lângă Pôrta Otomană. Ta-
 tăș seș lă nămită kă băkărie, mi kândă boerii din țeară aș țerăță
 skôterea lăi Alessandră III, a isbităș năia agentășlă țereț lănakaki,
 kare-i era amikă intimă, să fakă a-lă țere mi a-lă răndă Domăș.

ne eraș în stare să se măsore cu puterea împărației, Mihaile Vodă a trimis soli lui la domniile vecine cerând alianța lor; Klucerile Radu Bărbănescu și trimis la Sigismund Batori Domn al Transilvaniei, care atunci era sub suzeranitatea Poloniei; iar Stolnicul Stroe Bărbănescu la Aaron Vodă Domn al Moldovei. Deși făcându-se tratate de alianță între țările Domnii ca să fie cu jurământ nedespărțiri în tot întințul, Batori a trimis un corn de omtire Transilvan sub comandă lui Urban Mixail și a lui Istvanfi, iar Aaron Vodă un alt corn sub comandă Hatmanului Moldovei. Aceste cornuri, vinându-se cu omtirile românești, au căzut de odată asupra Turcilor ce se aflau în Bărbăntul lui I-aș și nu au putut. Aceștia au srat în ziua de 5 Noembrie 1594. Atunci s'a rănit și Stroe Bărbănescu la mână dreaptă. După ce s'au șiș și s'au gonit toți Turcii din țară, Mihaile a trimis o parte din omtire lui asupra cetății Gherghele, pe care înșingându-se și bătăndu-se cu țările multe zile, n'au putut-o lua, fiind că se provisiona neînțetate cu omtire și cu prodske pe la Rșchă și pe Dnăre. Sultân Murad III, auzind despre reșkălarea lui Mihaile Vodă, a trimis făr întăriere pe Ferat Mustafa Pașa cu o mslume de omtire și cu Alesandru Vodă III cu să-l nă în locul lui Mihaile. Avenția, sosind la Rșchă, au înțetate a se pregăti să treacă peste Dnăre. Mihaile Vodă, adunându-și toate puterile, a nlecat către Dnăre în ziua de 8 Ianuarie; dar sosind la satul Petrișle unde se pregătea să treacă Dnărea ca să bată pe Mustafa Pașa chiar în țara sa, a lăsat intire cu omtirea Tătară de la Krîmă a intrat în țară pe la Galag și a înțetate a preda și a robi. Atunci s'a întors din drumul Dnării și mi-a amezat tabăra la satul Xlibentii; de acolo a trimis, ca avangard, un corn de omtire aleasă sub comandă lui Radu Bărbănescu, a fratelui său Preda Stolnicul, a stolnicului Stroe, și a lui Radu Kalofirescu. Avenția, întințându-se cu avangarda Tătarilor la satul Păstinei, au căzut asupra ei cu făr și au nimicit cu toată, făcând și o mslume de prizonieri.

Xanul Krmelî, karele era unită cu Feratul Mustafa Pasa, a trimisă un altă kornă de omtire mai mare sub comandă nenotată se, kare, înaintându-se până la satul Stănești, s'aș înălțat cu tabăra Băzenteilor. Aventura atunche îi priimă cu toate nsterile lor, mi isbătură a sfărma totă msljimea Tatarilor mi a deskmăgina kiară ne nepotată Xanul. În intervalul acesta Mustafa Pasa cu Xanul mi cu Alexandru Vodă treksersă Dănearea mi tăbărsersă la satul Șerbănești. Mixail a trimisă un altă kornă de omtire sub komanda lui Mixalcea Banul Craiovei, kare a strikată mare parte din omtirea țărască. Înșurimăntându-se Mustafa Pasa de nsterile Românilor, a treksă Dănearea îndărăt la Rășnă, unde Xanul Krmelî, aszindă de sfărmașarea omtirei sale, s'a deskmăgită de Mustafa Pasa mi s'a întărată la ale sale. La 21 Ianuară a anului 1595, Mixail Vodă trece Dănearea, kalkă omtirea inemikă, o sfărmașă, mi Mustafa Pasa cu Alexandru Vodă înăkată skăparea în fegă. Dăne che a arsă Rășnă, Mixail Vodă desparte omtirea sa: o parte sub banul Mixalcea o trimite asșura Silistrei, mi o altă parte sub marele Ștefan Preda asșura Hârsovei. Aceste două țetăgi, sferindă sôrtă Rășnă, Mixail Vodă, dăne che a jefășă marginele Țărmăi desne Dăne s'a întorsă trismătoră în Băkărmă la skăsnă se. Atunche, sșurându-se ne komandăgi Transilvană Șrbă mi Istfanvi, i-a trimisă înăoi la Batori, karele a trimisă în lokul lor ne Keleră Benda. Pe acesta, înpresă cu Banul Manta, Mixail Vodă i-a trimisă asșura țetăgei Brăila, kare înă se ginea, mi treksă sub sabie o msljime de Țărmă, aș sșurată până la temelă.

Sigismădă Batori, vărându sșkăsele lui Mixail în folosă kremăntăgei, a înăenăă a-lă invidia mi a kșgetă kșmă ș-lă înăedă mi kșmă ș fakă ka ș-lă șmileaskă mi ș-lă sșșe ordinelor sale. Mixail Vodă i-a înăesă skônă mi cu toate că ară fi nătăă ș-mă rșbăne, înă, anregăindă înăreșărmăle timpăi mi interesele gerei, a sokotăă ș suikăsele timpăi. De așea a trimisă la elă ne Mitropolită Eftimi, înăerăă cu doi din eniskoni, cu Vornăkă Mi-

treă, kă Logofătăsă Isară, kă Vornikă Dinnitrie, kă Radă Bzseskă mi algi boeri, kă s-a înkină geara, kă aveasta kă Mixails Vodă să fie lokotenentăsă seă. Batori priimindă ambassada kă beksrie, s'a arstată prea mslăgămită, mi a rân-
dăită doî-sure-zere din boeri kă enitroni kărmăitori ai Dom-
niei, mi sânsău ordineloră sale.

În timpul ăsta Aron Vodă, după alianța care contractase cu Mihală Vodă, ne de o parte și a trimisă oștiri în Țeara Măntenească sub Andrieș Perju, iar ne de alta se bătea neîncrețat și cu bărbăție cu Kazan Girei. Xanul Krimsli. Dar inimișii se lăsat intrigat către Batori cu prăa cu voente să se șnească cu Tseriș, în kontra lui; după care Batori a trimisă făr de veste în Moldova sub corn de oștire, care șturizându-lă, lă rădicaț înpresă cu Domna și cu totă casa sa, și lăș năș la inkisóre; totodată șturizându mslui din boeri, a nămită Domnă ne Ivană, karele era Agă ală lui Aron Vodă. Avestea șzindă-le Mihală Vodă, s'a întristată fôrte.

Între aceste mîrindş Seltanş Mëradş III, fiislş seş Me-emetş III, ssîndş-se ne tronş, a alesş ne Sinanş Пана Се-
raskerlş mi kş mai mslgi algi ПамI, mi I-a trimisş asşnra
lsI Mixail Vodş, kş o omîire de 80 mi şmenI !. Aşemtia,
trekşndş Dşnrşrea ne la Rşsvişksş, aş tşbrşrtş la satşlş Kş-
lgşrenii, în jşdegşlş Vlavskş, de şnde aş înşenştş a pşda
latşrile. Mixail Vodş, karele înştiingşse ne Batori mi ne
Domnşlş Moldovei desure venirea Tşrgilorş, vşzşndş kş a-
jştorslş de la aşemtia nş mai sosemte, a adşnatş omîirea kş-
tş o avea mi kştş a mai ştştş rekrşta, mi la 13 Avgşstş
1595 le-a emitş înainte la Vadşlş Kşlgşrenilorş, ne rislş
Neajlovş. Akolo învingşndş-se o bştlşie înfrikomatş, kare
a şinştş de dimineada pşnz seara, Mixail Vodş a arştatş
fante de şnş eroismş estraordinarş; vşrsarea de şnge a
fostş atşta de mare, în kştş ana pşrşslşlş kşrgea amesteka-
tş kş şnge.

4ei mai mslui istoriei suna k omtirea turgaski era de 180 de mil;
ne nots krede de ksts o gremals de tinaris sa o sknare din vedere
in testsi istorisli.
(Traduktorisli.)

(Traduktorisli.)

Атэноу Синанэ Паша, вэзэндэ кэ нэ ноте пропэми ми кэ trebsia сэ се întórкэ кэ рэwine, а аdсnatэ пре тогэ Пашэ ми generalii де sсb dтnsslэ, ми ле-а фэктэ кэвэнтэ кэ не а dosa zi сэ се факэ бэтиe generalэ, кэ отэре кэ саэ сэ invingэ саэ сэ се пiарэ ми елэ. Mixaіs Vodэ ase-menea, афэндэ де отэреa Тэрилорэ, а аdсnatэ пре тогэ bo-erii ми кэпитаниі сеі, ми консэлтэндэ-се, а плекатэ елэ челэ дин тэі асэпра инеміилорэ кэ тóтэ оштirea са; фэріа са а fostэ аша де mare, ін кэтэ челе динтэі мiрэі тэчешті ле-а сфэргматэ кэ totэлэ, вэизэндэ кэ інсэми мэна са кіарэ пре Viteazslэ Karimanэ Паша. Іарэ Romэniі, лэутэндэ-се кэ энэ eroismэ neасэмэнатэ, вэідеаэ не Тэргі ка пре вгэбіі, саэ іі інекаэ ін noroіs, пре кэндэ зніі дин еі се інекаэ singэрі ін пэргэ. Синанэ Паша, вэзэндэ атэа striкэчіsне ін armata са, а пэргэsitэ кэмпулэ де бэтае ми s'а retrасэ кэ рэwine; іарэ Mixaіs Vodэ а добэндитэ о mslгime де тэсэрі, stindarde ми proviziоnі де resbelэ. Mixaіs кэ тóте aste, вэ-зэндэ пэгінтэате оштirea sale, інтэриэerea ајstórelорэ че а-utenta де ла aliаgii сэі, ми mslгimea инеміилорэ kare дин zi ін zi се імлэгеаэ кэ оштірі прósnете, peste nónte, дэпэ invingerea ачеста, аэ фэктэ консилиэ кэ boerii сеі, ми а гэ-sitэ кэ kale сэ се retrагэ пэпэ-і vorэ sosi ајstóarele. Аша дарэ s'аэ trasэ кэtre lokэриле де sсsэ дин јsdeгslэ Praxo-vei. trimigэндэ пре Domna ми пре fiislэ сеэ ін Transilvania. Синанэ Паша, а dosa zi вэзэндэ plekarea Romэnilорэ ми афэндэ кэ ераэ пэгіні, а urinsэ ла inimэ ми mergэндэ ін-nainte а аускатэ фэргэ оnsnere Тэрговимтеа, trimigэндэ totэ d'odatэ ми о parte дин оштirea, kare а okэпатэ Bэkэremtiі ми а фэктэ інтэритэрі де sigэrangэ, аnoi s'а інтинсэ peste totэ пэмэнтэлэ гереі.

Mixaіs нэ інчета кэ тóте ачестеа а lovi ін тóте zilele tabэра чea mare а инеміилорэ. Інтрэна дин zile, Romэniі тэргэндэ пре Тэргі кэ імелэчіsне інтрэнэ lokэ smedосэ ми бэіосэ. s'аэ rencizitэ асэурэ-ле кэ фэрие, аэ тэіатэ о mslгime, аэ lсарэ ми natэ тэсэрі кэ кэтеva stindarde. Ін інкэікэ-тэра ачееа, Синанэ Паша, кэсгэндэ а іммедика пре Тэргі де ла фэгэ, ми бэтэндэ пре mslгi кэ тэnsэslэ, а кэзтэ де

pe kalș în noroieș, în kătș kș mare greș l'aș skosș çei çe eraș pre l'ngtș d'nsșlș, dar în kădereă ațea mî-aș perdtș doi dingi. ¹ Atșnș, b'nsidș de trădare pre Alessandro Voddș III, karele se afla în tabăra țrșcșskș ka r'ndșitș pentrș domnia țereș, l'a sp'nzșratș kiarș în vemmintele domnștș, kș kare se îmbrșka la zile marș.

Mixaș, retrșg'ndș-se iarșmș la m'ngș, a trimisș de akolo iarșmș mțire la aliagș ka sș grșbeaskș a-ș trimite ajtore. Sigism'ndș Batori, kș tôte kș se k'nsnase kiarș a-țnșe kș sora împ'ratslș Austrieș, a p'rsitș plșcherile nșnșeș mș s'a otșrștș sș pleșe în ajstorșlș k'remținilorș. Lș-țndș kș sine 2000 de kalșregș, 32000 de infanterie mș 54 de țnșrș, a venitș mș s'a snitș kș omțirea lși Mixaș, kare nș nșmșra măș mșltș de 8000 ómenș. În intervalșlș ațea Stefanș Vodș, domnșlș Moldoveș, a plekatș mș elș kș omțirea sa în ajstorșlș lși Mixaș, trek'ndș în Țeara Mșnteneaskș urin Transilvania; kș tôte kș, pre k'ndș elș se șnea kș aliagș, Ieremia Movilș kș omțirș Polone oksna tronșlș seș în Iamș.

Țșstreș Domnș șnindș-se, aș plekatș așșnra Țșrșilorș împ'eznș la 7 Oktomb, a anșlș 1596. Țșrșș, așzindș kș vine atșta nștere așșnra lorș, n'aș avțș kșragışlș a sta pe lokș: Sinanș Паша, lșss'ndș pe Ali-Паша kș o parte din omțire ka sș pșzeaskș Țșrgovimțea, s'a trasș kș țeeal-altș omțire la Bșkșremțș. Aliagș, viindș măș întșl la Țșrgovimțea, s'aș nșș a o bate, mș dșnș măș mșlte nșvțlirș în fine aș lșat'o kș armele în m'nzș, prințndș kiarș pe Ali-Паша, pre kare l'aș trimisș la Klșjș. Ațeastș mțire a înfrikomatș pe Sinan-Паша, mș l'aș fșkștș sș pșrșeaskș r'pede Bșkșremțș ka sș se retragț în țetatea Gșrgışlș; iar pe kale întșmnl'ndș-se sș se striche rôtele de la kșteva țnșrș, le-a lșsatș pe kșmșș.

Aliagș, vșz'ndș fșga lși Sinan-Паша, s'aș nșș a-lș

1 Nemșritorșlș N. Bșłesks, kare a deskrisș enisodșlș ațea kș mțrșriele măș mșltorș aștorș, șnșne kș bșțlia asta s'a întșmnl'atș totș la Kșlgșrenș, iarș nș dșnș țe Țșrșș aș lșatș Țșrgovimțea mș Bșkșresșș.

șiruri: dar fiindcă kă cea mai mare parte din omtire treks se Dănearea la Rășchickă, ei aș kăzstă asăura gardei din șrmă, kare era de vre o 15 mił ómenī mi kare transhorta jafșrile din geară mi provisișnile omtirei, mi i-aș făkștă o strikăchisne nedeskrintibilă; kăchī, strikăndă-le podșlă desure Dăneare, șnił kădeaș sșb sabiile kreștiniloră, iar algiū desșnerađi se arănkăș ka orbii în fșviș de se înekaș. Astfeliș s'aș nerdștă kă totșlă 16 mił Tărchī, s'aș nrinsă șeșe mił de kare kă provisișni, mai tóte tșnșrile, mi s'aș liberată vr'o ținchī mił de kreștiniș prisionieri. Dăneare așeasta, s'a dată șnă assaltă generală țințgei Gărgușlă, kare s'a mi lșată, trekăndă-se sșb sabie 1400 de Tărchī, kari o năzeăș. Atșnșe Batori, văzăndă mi rekșnoskăndă eroișmălă mi genișlă lăi Mihał Voda, i-a făkștă konșesisne de drentările de șșveranitate țe-mi înșșmisse asșura Țereī Măntenemti, mi s'a întorsă în geara sa. Așemine mi Ștefană Voda, nrīimindă mălgămirile lăi Mihał Voda, s'a întorsă în Moldova.

În așeștă bătălie, Mănăștirea lăi Radă Voda din Băkrești, ne kare Sinan-Pasha o făkșse magazină de nrăfărie, lăndă fokă, s'a fărmată nănz în temelii.

Dar dăneare nlekarea aliăniloră, Mihał Voda n'a rămasă în nelskrare. Pe o parte a trimiș ne Aga Farkamă¹ kă o parte din omtirea romănească la Vidină, iar ne de alta a trekștă elă înșșmī Dănearea la Nikopole, mi de akolo jefșindă tóte lășrile Dănearei mi țințgile nănz la Vidină, s'aș întorsă iarămi în geară. În anșlă viitoris 1597 maiș 4, iarămi a trimiș ne Velitkă kă omtire la Toba-badi (Babadai de astăzi), karele sfărămăndă-lă se întorcea învingătoris kă o mălgime de jafșri. Dar astă dată Tărchī, adănăndă-se de nrin tóte nărgile, aș ajănsă ne Velitkă la lokașlă kare se kiamă Komiss, i-aș tăeată trekătorile, mi dăneare o lăntă de

1 Așeștă fșșese meotă mireană mi se nșmea Pona Ștoika, din satsiș Farkamă, jădegălă Romanăđi; dar lăndă parte în resbóe de bșnz voe, mi arăștăndă talente ostămemti, Mihał Voda l'a tșnșș, l'a nșmită Agă mi l'aș făkștă kănităș neste nedestime. Așeștă Domnă a arștată mai mălte așemine așsemnle, fiindă kă era amikălă eroișmălă, mi înaintă ne orī mi țină fără a întreba de țe profesisne așă familie este.

trei zile omŭtirea romŭneaskŭ s'a sfŭrŭmatŭ, Valitkŭ s'a ŭ-
 cisŭ, mi jafŭrile s'aŭ lŭatŭ. Aŭeastŭ katastrofŭ a indemnatsŭ
 pe Mixailŭ Vodŭ ka sŭ trimitŭ iarŭmi pe Aga Farkamŭ la
 Vidinŭ kŭ sŭnŭ kornŭ de omŭtire aleasŭ, spre a rŭsbŭna per-
 derile lŭi Velitkŭ. Aga Farkamŭ, trekŭndŭ Dŭnŭrea neŭm-
 nedekatŭ pe la lokŭlŭ ȕe se kŭamŭ Zdegla, dar de odatŭ
 kŭzŭ ŭn kŭrsele Tŭrŭilorŭ, kari, ŭnkŭngŭsŭrŭndŭ-lŭ ŭn mare
 nŭmŭrŭ, aŭ sfŭrŭmatŭ kŭ totalŭ omŭtirea Romŭnŭ, ŭn ktŭŭ
 abia aŭ skŭpatŭ pŭgŭni kŭ fŭga. Aŭeastŭ ŭntŭmnlare a ŭn-
 tristatŭ fŭrte pe Mixailŭ mi l'a fŭkŭtsŭ ka sŭ ŭa mŭssŭrŭ mai
 seriŭse nentrŭ asemenea ŭntreninderŭ ne viitorŭ. De aŭeea a
 ŭnŭenŭtsŭ sŭ adŭne din noŭ omŭtirŭ mi a ŭnfingŭ legiŭne de
 Polonŭ mi de Kazavŭ, nentrŭ ka sŭ pŭtsŭ ŭntŭmpina ori-ȕe e-
 ventsalitate. ŭntre aŭeste, ŭre-kare intriganŭ ŭlŭ pŭrŭrŭ la
 Batori kŭ elŭ arŭ fi nekredinȕiosŭ alianȕei mi kŭ s'ar fi ŭ-
 nitŭ ŭn sekretŭ kŭ Tŭrŭiŭ ŭn kontra lŭi. Assemine pŭrŭ ŭn-
 ssŭlŭ lŭi Batori ȕele mai marŭ ŭngrijiri, mi elŭ ŭnŭenŭ a se
 konsŭlta kŭ baroniŭ sei ȕe sŭ fakŭ. Dar Mixailŭ Vodŭ, aŭ-
 zindŭ de aŭeasta, ŭ-a trimisŭ respsnsŭ kŭ are sŭ vie la elŭ
 kŭ kŭgŭ-va din boeriŭ sei ka sŭ-ŭ vorbeaskŭ ŭn parte. Ba-
 tori s'a bŭksŭratŭ fŭrte, mi dŭnŭ ȕe a trimisŭ ŭntŭrŭ ŭntŭmpina-
 rea sa ne toȕŭ baroniŭ mi boeriŭ sei, l'a priimitŭ la Beligra-
 dŭlŭ ŭngarieŭ kŭ mare pomŭ mi onŭre. Akolo aŭ netre-
 ktŭŭ ŭnpresŭ zȕe zile mi aŭ ŭntŭritŭ alianȕa lorŭ mai mŭltŭ
 de ktŭŭ era pŭnŭ atŭnȕe. Dŭnŭ aŭeea, fiindŭ kŭ Batori e-
 ra sŭ se dŭkŭ spre ŭntŭmpinarea ŭmpŭratsŭlŭi Aŭstrieŭ, a tri-
 misŭ mi Mixailŭ Vodŭ ŭnpresŭ kŭ elŭ pe Banŭlŭ Mixalȕea
 ka sŭ-ŭ ssŭnŭe omagŭsŭrile din partea dŭrei, mi s'a ŭntorsŭ ŭn
 ŭearŭ kŭ mŭltŭ bŭksŭrie mi veselie.

N'a trekŭtsŭ mŭltŭ, mi Sŭltanŭlŭ Moametŭ III, rŭdikŭndŭ
 tŭte omŭtirile sale rŭsŭritene mi aŭssene, nrekŭmŭ mi nre
 Tŭtariŭ de la Krŭmŭ, a ŭlekatŭ asŭnra lŭi Rodolfŭ ŭmpŭra-
 tsŭlŭ Aŭstrieŭ. Aŭsŭngŭndŭ la Belgradŭlŭ Serbieŭ, ŭ-aŭ emitŭ
 ŭnainte omŭtirile Aŭstrieŭ mi ale ŭngarieŭ, ssb komŭndŭlŭ Ar-
 ȕidŭȕelŭi Massimilianŭ, fratele ŭmpŭratsŭlŭi, mi alŭ lŭi Sigis-
 mŭndŭ Batori, mi s'a fŭkŭtsŭ bŭtŭlie mare mi sŭngerŭsŭ ka-
 re a pŭnstŭ ȕinȕŭ zile mi ȕinȕŭ nouȕŭ, dŭnŭ kare Tŭrŭiŭ fŭ-

тă învinuți. Atunci Тарчи risinigi, аș trekăтă Dăнărea mi аș învenăтă a jefsi marginile Țerei Romănești. Mixaiș Vodă, adăнăдă-mi omtirile, а plekăтă kătre Тăрнă, ka de а-koło să treakă la Nikonole. Avangarda Romăнă, întălnindă sнă kornă de Тăрчи ne rislă Teleormană, karele jefsiă mi prindea lăkăitoriă, kă o lovire răpede l'a sfărămată mi l'a prinsă kă totălă. Mixaiș Vodă kă ăea-l-altă omtire а kă-prinsă ăetatea Тăрнălăi mi а ars'o. Dar ne kăndă se gă-tea să treakă la Nikonole, а primită ătire kă Тăрчи s'ăș făkăтă învingători; kăчи, de mi măi nainte făsesе băтăгă, dar dăнă ăăăea Germaniă, dăнă fireaska loră lăkomie nesăđiósă, s'ăș nășă а năđa lăkările Тăрăești mi а se răсăndă făгă să măi askălte de kaniă loră. Тăрчи аtăнă s'ăș întorsă, аș kăzăтă asăнă loră mi mi-ăș răskăмăнărată nerderile; în kăтă generalăi asătriăăi абăă аș năтăтă skăпă kă kăteva răмăми-de din omtirea loră, mi аtăтă Massimiliană kăтă mi Batori, s'ăș întorsă sнălă în Ţngaria mi ăela-l-altă în Transilvania.

De аăăte lăndă ătire Mixaiș Vodă, s'a întristăтă fó-rte mi s'a kăпрinsă de mare temere mi îngrijire. Dar făгă а se retrage, а stată ne lokă mi а învenăтă а trăta desure năă kă Тăрчи prin mijlocirea Пămei de la Nikonole. În tăмă de ăină zile, а mi isătită să făkă năă, kă mare măđămire din partea Тăрăiloră, інкеindă la 7 oktomvrie а анălă 1598 mi tratăтăлă, dăнă kare trimăđăndă імăратă-lăi măi mălte darăă, s'a întorsă linimtăтă la skăsnălă seă.

Între аăăte, Sigismăndă Batori, obosită de neînăetatele espedigisni mi resbăe în kontra Тăрăiloră, а інkinăтă prin-ăipăтăлă seă імăратăлăi Аătriei. Имăратăлă, trimăđăndă în Transilvania doi komisari mi trei Eniskoni імăresă kă fi-isă lă Istvanfi, аș primită kăрма găvernălăi mi jăгămintele de sănsnere ale Baroniloră. Iar Batori s'a retrăș la o ăe-tate kare i-o dase імăратăлă săre liniмtea sa.

Săltăнă Meemetă, neobosită năнăără întinderea kăăeri-riiloră sale, а trimisă ăăгămi ne Meemet Пăма Vezirazim kă nămerósă omtire de Тăрчи mi Тăтарă asăнă Аătriei. Аtăнă-ăe Batori, resăđăndăse de abdikarea sa, а emită într'o năп-te din ăetatea în kare se аăă, mi ăiindă în Transilvania, аș

kematŭ ne Baroniŭ dereŭ, mi aġemtia kŭ bŭkŭrie l'aŭ rekŭ-noskŭtŭ earŭmŭ de prinġine. Dŭnŭ aġeasta, prinŭzŭndŭ ne Komisariŭ ĩmpŭrŭtemŭ mi legŭndŭŭ, i-a trimisŭ lŭŭ Mixaiŭ Vodŭ mi l'a noŭtitŭ ka sŭ se ġie de alianġa mi amiġia de mai nainte. Mixaiŭ Vodŭ a primitŭ kŭ bŭkŭrie propŭnerea, mi dŭnŭ ġererea lŭŭ Batori, i-a trimisŭ 3500 de ostamŭ a-lemŭ sŭb komŭndŭlŭ lŭŭ Aga Lŭka, de aġstorŭ ĩn kontra i-nemikŭlŭ seŭ.

Īntre aġeste, Pŭrta a trimisŭ ġŭvernatoriŭ la Vidinŭ mi ne tŭtŭ marginea Dŭnŭreŭ ne Xadim Paŭa. Aġesta, avŭndŭ natimŭ ne Mixaiŭ Vodŭ, kŭmŭ a sositŭ, a skrisŭ lŭŭ Meemet-Paŭa de la Silistra sŭ nleġe kŭ omtire ĩn Ģeara Mŭn-teneaskŭ mi sŭ okŭne Bŭkŭremŭŭ. Meemetŭ treġe Dŭnŭrea mi ĩnġene a ġefŭi lokŭrile prin kare se aratŭ. Dar Mixaiŭ Vodŭ trimite asŭnrŭ-i ne Vornikŭlŭ Dŭmitrŭ, karele ĩntŭm-ninŭndŭ kŭ omtirea romŭneaskŭ ne Tŭrġi la satslŭ Kasele-ŭtiŭ, s'a pŭsŭ a-i bate mi a isbŭtitŭ a-i ĩnfrŭnge kŭ totŭlŭ mi a-i ĩnninge ĩndŭrŭntŭ neste Dŭnŭre. Vornikŭlŭ Dŭmi-trŭ atŭnġe a lŭatŭ mi doŭ stindarde de la Tŭrġi, ne kare le-a trimisŭ la Mixaiŭ Vodŭ, karele atŭnġe se afla la Kara-kalŭ. Mixaiŭ Vodŭ, ĩmbŭrbŭtatŭ de ĩnvingerea aġeasta, se ġŭtemte a nleka ĩnsŭmŭ kŭ omtirea asŭnra lŭŭ Xadimŭ-Paŭa. Deġi trekŭndŭ Dŭnŭrea, s'a lovitŭ kŭ Tŭrġiŭ anrŭne de Ni-konole, ŭnde renŭrtŭndŭ o viktorie kompletŭ, a prinsŭ tŭte tŭnsrile tŭrġemŭ. Xadim-Paŭa aflŭ skŭnare prin fŭġŭ mi mi ĩnrŭ la Nikonole ĩn ġetate. Mixaiŭ Vodŭ ġefŭemte ĩn-preġsrimile, anŭi assediġazŭ ġetatea: o bate mai mŭlte zile, ĩŭ dŭ mai mŭlte assaltsŭ; dar nŭ o nŭte lŭa, ĩindŭ kŭ Tŭrġiŭ neste nŭnte dreġea tŭte snŭrtsrile kare se fŭġeasŭ neste zi. Īn fine Mixaiŭ pŭrŭsesŭte assediŭlŭ mi nleakŭ asŭnra Vi-dinŭlŭ. Beŭlŭ, karele pŭzŭa ġetatea aġeasta, aszindŭ de ve-nirea lŭŭ Mixaiŭ, adŭnŭ omtirile disponibile de prin preġsrŭ mi ese ĩnainte Romŭnilorŭ. Bŭtŭlia ġine mai mŭlte zile, dar ĩn fine omtirea romŭnŭ ĩnvinge ne Tŭrġi mi-i rŭsinemte ĩn tŭte pŭrġile. Mixaiŭ Vodŭ, karele ĩn ama ĩnureġsrŭŭ se vŭra mi eŭŭ singŭrŭ ĩn fokŭ, lŭndŭ parte mi ĩn bŭtŭlia a-ġeasta, ĩnrŭnŭ lokŭ se ĩntŭlni kŭ ŭnŭ Tŭrkŭ fanatikŭ, ka-

rele se renezi asupră-î sî-lă strîngîndu-se cu sîliu; Mixaiș apăsă sîliu cu mîna mi o abate, dar o regine cu atîta tîrie în cîră Tîrkîlă nu putea nici sî o tragă nici sî o înnîngă. În ama pîrîcîsne aș stată amîndoi mai mîltă timnă fîră a se putea bate. Atînce fragiî Bszewî, Pîreda mi Stroe, vîzîndă ne Domnîlă loră în perikolă, s'aș renezită ka fîlgerală mi aș mîchelată ne Tîrkă în klină. Mixaiș Vodă, ne şrmă, totă de şna le mîrtîrisiă adestora cu le era datorîş cu viaga. Petrekîndă mai mîltă de zecă zile în asediă Vidînsîi, dîpă ce a arsă mi a jefsîţă tôte lokarile desure Dîpîre, Mixaiș Vodă înpresă cu omîirea mi cu togî boeriî, la 5 noemvri 1599, s'aș întorsă cu veselie la Tîrgoviştea.

Sigismîndă Batori, kîndăse earămi cu aș lsată Domnia Ardealsîi, a skrisă fratelăi seă Andrei Batori, karele se aia în Polonia, prînsîndă-î sî abdiçe în favôrea sa. Andrei, nîmîndă prînsîerea a venită în Transilvania mi a nîmîţă jîrîmînteale Baroniloră mi ale nobililoră cu-î voră fi kredîncîomi; iar Sigismîndă s'a retrăsă într'o cetate în Polonia ka sî se odîxneaskă. Atînce fiîndă Domnă în Moldova Ieremia Movîlă, a skrisă lă Andrei Batori nîfîndă-lă ka sî se lege în aliangă mi sî skôtă ne Mixaiș Vodă din domnia Ţerei Mîntenemî. Prîmîndăse prîmsîerea, aș trimisă amîndoi domniî kîte şnă boeriş la Mixaiș Vodă cu prîmsîerea cu sî se tragă de bîpă voie din domnie, mi cu de nu va voi, ei îlă nîrîde ka mi-lă voră da ne mîna Tîrcîiloră.

Mixaiș Vodă s'a îtrîstată, vîzîndăse amerîngată astfelîş de doi inemîcî vecîni; cu tôte aeste, adîndă boeriî, s'aș kibzîţă kîmă sî paralîseze nîansîrile loră. Ama dară, ne de o parte a încîstă a adîna omître mi a se gîti de rîsboîş, iar ne de alta a skrisă lă Rodolfă împîrată-lă Asîriei cu Andrei Batori s'a şnită cu Tîrcîi ka sî le dea Ţeara Romîneaskă, mi cu nîtră ama skînă voemte sîlă skôtă din domnie; nîtră kare a rîgată ne Rodolfă ka sî-î dea ajstorîş mi şnă împîrmîţă de banî, prîmîgîndă sî okîne Transilvania în nîmele împîrată-lă. Rodolfă s'a bîkrată de aiesta, mi, trimîgîndă-î banî, i-a resînsă cu se

măslămente kă orî ce ar face; totă odată l'a nămită mare-mală. Mixaiș Vodă, kă baniî ce kăptase, adănu renele omîire mi komune ză kornă de 30 miî ómenî; kă asemine nătere, mi kă 18 tănrî, a plekată fără întăriere mi a tre-kăș neste mănî în Transilvania, unde a tăbrăită anróne de cetatea Stefanopole, saș Bramovă. Akolo, înainte de a începe vre-o operăzise, notabiliî cetăgei mi astorităgile, temăndă-se de vre-o sșmăndere, aș venită kă darări mi s'aș sșnăș. Mixaiș Vodă, vărăndă înkinarea cetăgei kă atăta înlesnire, s'a băkrată fôrte, mi îndată a skriș lăi Radă Băzokă mi Bănlăi Ōdrea, kă să nlece mi ei kă omîirile de la Kraiova mi Mexedingi, mi să între în Transilvania ne de ceea-l-altă parte, kă să se întăneaskă kă elă la Sibîis.

Andreî Batori, așzindă mi elă desne intrarea lăi Mixaiș kă omîiri, mi-a adănată mi elă omîirea, mi a plekată kă grabă kătre Sibîis, unde sosindă mi-a amețată tabăra a-fără de cetate înkănjărăndă-o kă mangări. Nă tărăi s'a adănată mi omîirea romăneaskă, amețăndăse în răndăeală de bătălie. Andreî Batori, temăndăse a se măsăra kă eroismă lăi Mixaiș, a trimișă la elă solî, înpreză kă Năncișă Panei, kă să trateze desne pace. Solîi, viindă la Mixaiș, i-aș sșnăș kă mi voină împărată lăi era kă să nă se bată; ne lăngă ačeste Năncișă promitea kă va îndăneleka ne Batori să se dăspartă de Tărci. Mixaiș, îngelegăndă kă ačeste eraș nămaî nimate vorbe amăgitóre, a omîită ne Năncișă la sine, mi ne solî i-a trimișă să sșze lăi Batori kă, de va abdika de la sșveranitatea Transilvaniei, va mijlochi să kăpete ertăzise de la împărată lăi. Andreî Batori, năssăndăse la ačesta, Mixaiș fă silită a-i face răsbois. Așa dărgă învingăndăse bătălia, îmbe părgile s'aș bătăș măltă timă kă ză eroismă neasemănată; în fine, învingerea xotărăndă-se în partea Romăniloră, Ōngării mi Transilvanii aș întorsă dossă sșre făgă, lăzăndă ne kămpă lăi bătăliei tóte provisăniile loră, patră-zeci mi činč tănrî, mi patră miî de sčimă.

Andreî Batori, dănu sfărmăarea omîirei sale, a lăat'ó la făgă sșre Polonia. Înontăndă, a intrată într'ó pădsăre ma-

re, nămîț Kodrăle Năkăle, în kare nerzândă kalca, s'a rătăcit, iar de la snă timnă, de fōme mi de sete, a kăzstă, părăsită kă totslă de nsteri. A treia zi, doi văratori, snăle Ţngără mi ȳelă-l-altă Romănă, dăndă peste elă, mi aflăndă kiar de la elă kă era Andrei Batori Domnăle Transilvaniei, l'aă dăssă la kasa loră; dar, în lokă să-i dea de mănăkare, l'aă ȳuisă mi, lăndă-i kanăle, l'aă dăssă la Mixai Vodă. Domnăle s'a întristată fōrte de aȳeasta, mi a trimisă îndată de i-aă adăssă mi kornăle ne kare l'aă trimisă la Beligradă, de l'aă îngro-nată kă mare pomnă mi onōre în biserika Regiloră; iar ne ȳuigană i-a răsulătită kă mōrtea. Dănă aȳeasta Mixais Vodă a lăată Alba Regală, mi apoi Klărdionole (Klăjălă), ȳnde a arătată mare asurime dăndă morȳei o samă de Baronă mară, nentă kare mi-a atrăssă ȳra pomorăle; ne ȳrmă a lăată Ţsts. ȳnde erăssă avăniile lăi Andrei Batori; în fine a kănrinsă Transilvania tōtă, mi a intrată în kanitala Belgradăle, ȳnde s'a întronată.

Între aȳeste Sigismăndă Batori, karele se afla în Polonia, îndemnată ne de o parte de Ţȳră, iar ne de alta de Baronă Transilvană kă să vie să-mă iă earămi domnia, a adăsnată kăteva omȳri Polone mi a venită la Moldova, îndem-năndă ne Ieremia Vodă să-mă intrăneaskă nsterile kă să bată ne Mixais. Aȳesta, kămă a aflată de miimăkările aȳeste, s'a skălată kă o mare parte de omȳre mi. trekăndă mănăgi. a intrată în Moldova, însă kă mlăte grestate din kassa linseă nstregăle. Făr' a nerde timnă s'a renezită asănra Poloniloră mi a Moldoveniloră, mi kă atăta fărie i-a lovită, în kăte Batori a skănată kă făga în Polonia, iar Ieremia Vodă, kă nerdere de ontă mi de ostamă, s'a inkisă în ȳetatea Xotinsăle. Mixais Vodă, bătăndă ȳetatea trei zile mi ne nătăndă lăa, a lăată o parte de omȳre kă să o ȳie în as-sedis, iar elă a venită în Iamă, ȳnde era skăsnăle Domnăloră. Dar Ieremia Vodă din Xotună, profităndă de intrăne-rekăle ȳnei nouă mi de nebăgărea de seamă a inkănjărtoriloră, a făgită kă toăi boeriă seă mi a trekăte în Polonia. Dănă ȳe a ȳăssă mi Moldova, Mixais a invănstă a se în-tăsla Domnă a trei ȳeri, adekă ală Ţerei Măntenemă, ală

Moldovei mi Ardealsl̃i. Împ̃ratsuł̃ Rodolf̃ i-a trimis̃ r̃s-
puns̃ k̃ învoemte domnia Moldovei f̃isł̃i sẽ țel̃i mai
mare Nikolae; dar Mixaĩs Vod̃, sokotind̃ nemat̃ritatea
f̃isł̃i sẽ, mi amening̃rile inem̃icilor̃ sẽ, a r̃nd̃sit̃ ne
Ȕdrea Xatmansl̃, ne Vistierisl̃ Andronaki, ne Armam̃sl̃
Sava, mi ne Suat̃risl̃ țel̃ mare lokoteneng̃i ai domniei.
D̃np̃ ațeasta Mixaĩs s'a întors̃ în Transilvania, ne șneran-
g̃ k̃ va r̃m̃nea sub st̃pñnirea sa mi țeara ațeasta, ka
fr̃kt̃ al̃ eroism̃sl̃i sẽ. Dar împ̃ratsuł̃ a trimis̃ ne ge-
neralissim̃sl̃ omtirilor̃ austriace George Basta, ka s̃ ia Tran-
silvania în posesiune. Ațeasta viind̃, a fortifikat̃ ȕet̃gile
Ȕivar, Ȕsts, Linka, mi altele. Mixaĩs Vod̃ s'a s̃np̃rat̃ f̃orte
de o asemine ñrtare a împ̃ratsuł̃i k̃tr̃ d̃ns̃l̃ mi k̃nd̃
trimis̃l̃ împ̃r̃tesk̃ ĩ arta por̃nka ka s̃ tr̃dea țeara
generalissim̃sl̃ Basta, el̃ sub diverse ñreteste înt̃rziea.

Basta, voind̃ a profita de șra nop̃rsl̃i Transilvañ
as̃nra l̃i Mixaĩs, a ot̃r̃t̃ s̃ ia țeara din st̃pñnire k̃
ñsterea. Ama dar̃, sk̃l̃nd̃se k̃ omtire, a înt̃lnit̃ ne Mi-
xaĩs Vod̃ añr̃ne de Kl̃j̃, mi f̃r̃ a-i da timp̃ ka s̃ se
ñreg̃teask̃ de b̃tae, a k̃z̃t̃ k̃ at̃ta s̃lb̃t̃ȕisne as̃-
nra l̃i, în k̃t̃ i-a sf̃r̃mat̃ la ȕiñi mi de ostam̃i. Mi-
xaĩs Vod̃, p̃r̃sind̃ provisișnile mi dõ-șnre-z̃ce t̃șñri,
a ñlekat̃ s̃ treak̃ în Ȕeara M̃nteneask̃; dar în kalea sa
se înt̃lnemte k̃ Sigism̃nd̃ Batori, k̃ ñg̃iñ omtire ȕe
mai avẽ, se bate mi k̃ ațeasta, dar norok̃l̃ mi as̃t̃ dat̃
f̃l̃ș p̃r̃șemte. At̃șñi, am̃r̃t̃ de at̃te kalamit̃ȕi, se în-
t̃r̃ȕe la Basta mi se r̃og̃ ka s̃-i kanete gr̃ȕia împ̃ratsuł̃-
l̃i. D̃np̃ ațeasta, prin mijloc̃irea l̃i Basta, i s'aș dat̃ voe
s̃ se înt̃lneask̃ k̃ Arȕid̃ȕele Massimiliañ, mi s̃ se d̃-
k̃ k̃iar la Praga s̃ se înf̃ȕimeze la împ̃ratsuł̃ Austriei
Rodolf̃.

Transilvanĩ, kari niȕi o dat̃ n'aș ñst̃t̃ șșveri-
tatea Germañ, aș konvokat̃ la Kladionole ad̃nare, mi, des-
linind̃-se de șșșñerea k̃tre împ̃ratsuł̃, aș ales̃ de a treia
ȕr̃ de domñ ne Sigism̃nd̃ Batori, karele se g̃șia în Moldo-
va. Basta a k̃z̃tat̃ s̃-i op̃reask̃; dar Transilvanĩ aș trimis̃
sol̃i k̃tre împ̃ratsuł̃ ka s̃ se j̃st̃if̃ȕe de ațeast̃ ñrefaȕe-

re; iar împăratul n'a voit să-i primească. Mîhaîs Vodă, după tîute intrigile mi akșșrile lui Basta, avî dibă-
 ția a se pune atît de bine către împăratul, în kîtî aces-
 ta i-a dat și prinținat în Silesia în drentul Transilva-
 niei; iar fiul său Nikolae netrecea la kîrtea împăratească
 înpreună cu Dîmna soția sa, kare se aflase în Transilvania.
 După aceea, vîzînd că Basta nu uestea înkî să gonească
 pe Batori din Transilvania, împăratul a dat lui Mîhaîs o-
 mîrî mi banî ka să se dîkă să ia parte la operășnele
 resboîșlî. Deî sosînd Mîhaîs în Transilvania mi șnî-
 dî-se cu Basta, aș plekată amîndoi mi mi-aș amezată tabe-
 rile la Moitîrî. Batori, avînd în ajîtorîl său Tîrî, Ta-
 tarî mi Moldovenî, era în kaul și nei omîrî de trei-zei mi
 de omîni; cu tîute aces-te, rivalî sei, prin taktika mi erois-
 mîl lor, de mi cu o omîre mîl mai mik, lovînd-l
 cu fîrie, îl învîseră cu totîl mi trekîră sîb sabie neste
 ontî mi de ostamî; în kîtî abîa cu o gîmîșîgî de omîre
 a gîșîtă skîparea în fîg, pîrșînd ne kîmîșl de bîtîlie
 provîșnile mi tîșrile.

După aceeaș vîktorie strîșît, s'a rîdikat între Ba-
 sta mi Mîhaîs o gelosie, kare a ajîș la dîșmînie. Basta,
 după ce a pîrît pe Mîhaîs cu avea îngelegerî sekrete cu
 Tîrî, a hotîrît ka să-l mi aresteze; deî trimîgînd și-
 lă noftească la konsîlî, mi Mîhaîs nevoînd a venî, a po-
 rîșît la kîșî-va Nemî ka să înkîjîre kortîl său, mi
 și-lă prinî vîș, saș și-lă omîre. Mîhaîs Vodă, vîzînd-
 se astfelî șrîrîș, a skîș sabia mi a rîșît pe și-lă din
 sbîrî lui Basta, dar și alîl strîșîngînd-lă cu sîliga în
 pîntec, l'a tîrîtî la pîmînt, mi i-a tîeată kaul.

Acasă șîdîre infamă a lui Mîhaîs Vodă nu fî apro-
 bată de nimene la kîrtea împăratîl Rodolf; kîșî Mîhaîs,
 îtrî adevîr, fîkîșe servîgî reale împăregî mi-i arîtase
 atîtea probe de devotament mi de kredîng. Cu tîute ace-
 stea, mîrtea sa fî în kîrînd șiîtat, mi kassa pîtrî kare se
 întase remase cu totîl perdît.

Mîhaîs Vodă a domît ontî anî. În tîmîșl domîel

lăi a făcut Măntstirea kare se kiamă Mixaiş Vodă în Bă-
 kşemti.

Dăpă ce s'a azzitş de zviderea lăi Mixaiş Vodă, s'a
 skşlatş Simeonş Vodă Movilă karele domnea în Moldova,
 mi trekândş kş ountirea în Țeara Mănteneaskă, a okşnatş
 kanitala mi a gonitş ne lokotenengii lăi Mixaiş; totş odatş
 a prădatş Măntstirile mi a jefşitş tótş țeara kş mare krş-
 zime mi neomenie. Atăncă fragii Băzemti, nenşţândş sş
 sşfere atăta înnilare, aş trekăţş neste Oltă, mi rădikăndş
 ountirile Mexedingşlăi, s'aş întorsş ka sş kază asşnra lăi
 Simeonş Vodă. Ačesta, lăndş utire, mi nebizzindş-se a se
 ousne kş nşterile ce avea, a emitş din Țărgovimtea, mi mi-
 a lăatş drşmşlă kătre Moldova¹. Dar Băzemti, lăndş-se
 kş lşgealş dăpă elş, l'aş ajşnsş dinkóche de Fokşani la zşş
 lokş ce se kiamă Valea mare saş Krşcea Komisócal; akolo
 lovindş ne Moldoveni kş fşrie, le-aş făcutş marş strikăşlăi,
 mi le-aş lăatş tóte prăzile kare le adşnaserş din Țeara
 Mănteneaskă; iar Simeonş Movilă, fşğăndş kş prea nşgini
 ómeni, abia a skşpatş în Moldova. De atăncă valea nşmi-
 tş în kare a şrmatş bătălia, Mănteni aş nşmitş'o mi Kăkata.

Între ačeste, mi boeri lăi Mixaiş Vodă, dăpă mórtea
 Domnşlăi lorş, s'aş întşrnatş din Transilvania kş trei kor-
 şeri de ountiri, mi intrăndş ne la Kşineni în țeară, mi-aş
 amezatş tablă la satşlă Stănemti din sşşş de Măntstirea
 Argemşlăi. Atăncă întorkăndş-se mi Băzemti învingători,
 s'aş snitş mi aş făcutş adşnare generală nentş alegerea ş-
 nşl Domnş kş minte mi kanabilă. Astfelş konsiltăndş-se
 kş toşii, ka din isuirare dşmnezeeaskă, aş alesş într'şnş
 votş ne zşşlă din boeri a nşme Şherbanş, din familia Bas-
 sarabilorş, ne karele l'aş adşş la Țărgovimtea mi l'aş în-
 tronatş kş mare bşkşrie mi fericire.

¹ De la ačesta essistă zşş xrisovş din anulş 7110.

DOMNULU XLII.

Șierbană Vodă I Bassarabă.

Aceasta era ginere lui Mixail Vodă Viteazlă, mi băt-
 D. Chr. 1601. } bată kă mslă ingelenyisne, blăndege mi marinimie.
 Din diverse }
 chronice }
 locale și }
 altele. } Îndată ce s'a sosită ne tronă, elă a trimisă kăpă-vă
 boeri la Konstatinopole ka să dskă sșnsnerea gerei
 iarămi la Pôrta Otomană, promigândă să dea tribetlă a-
 nșală ka mai nainte, nșmai să se resnekteze nrivelegișrile ei.
 Împăratlă de atșnce, Săltană Mșradă III, a priimită kă ma-
 re bșkșrie ambassada mi a assigșrată chererile ei. Dșpă a-
 cheasta Șierbană a kșstată de s'a împăkată kă togi vecinii,
 mi s'aș întșrnată la șrma loră togi boerii emigranșii; iară
 geara a învenștă a se ferici mi a gșsta dșlșeada pșchei
 mi a linișteii. Dar acheastă stare de lșkrșri n'a șinsită
 mslă. Sekeli, prinșinele Transilvaniei, a pornită mi a-
 sșura Gerei Măntenemii fșră niș sșă kșvșntă. Șier-
 bană, dșpă ce în demertă s'a înșerkată a se feri de res-
 boiș, a adșnată oștire mi, înainte de a lșsa ne inemikă
 sș-i kalce otarșle a trekștă în Transilvania mi a sdrobotă
 oștirea lăi Sekeli, vșizândă-lă mi kiară ne dșnselă; în-
 torkândă-se apoi în geară, nă s'a bșkșrată iarămi mslă
 timnă de nache mi a trebșită să întimșine ne Simeonă Mo-
 vilă Domnșlă Moldovei, mi ne Xanșlă Krēmșlăi, kari intra-
 seră kă oștiri în geară. Astă dată resbelălă ță înfrikomată:
 bștșlia generală se fșkă ne valea Teleajșnșlăi mi șins treii
 zile kă mslă vșrsare de sșngă. Preda Bșzeskă arștă mi-
 nșni de eroismă; kă mșna sa tșiș ne înșșmi nepotșlă Xa-
 nșlăi; dar mi elă kșpștă o nlagă perikșlôșă la kapă, pen-
 tră a kșreia vindekare s'a dșșă la Bramovă; dar medicii ne-
 pștândă-lă skșna, a mșrită. În fine Șierbană Vodă a în-
 vinsă mi a gonită ne inemiciii sei pșnă ce aș emită din xo-
 tarșle gerei, fșkândă-le mare strikșyisne.

Dșpă acheasta s'a skșlată iarămi Domnșlă Transilva-
 niei Batori Gaboră mi a intrată fșră de veste în geară.
 Șierbană Vodă, aflândă-se nenregștită mi nebizzindă-se a

sta la batae kꝛ omtirea kꝛtꝛ o avea, a trekꝛtꝛ în Moldova, dꝛnꝛ o domnie de noꝛ anī. Ačesta a fꝛkꝛtꝛ mi Mꝛnꝛstirea Kotmenīi mi Kombirꝛ. Batori Gaborꝛ, dꝛnꝛ emirea lꝛi Șerbanꝛ din ȝearꝛ, a okꝛnatꝛ Tꝛgovimtea mi tótꝛ ȝeara; iar omtirile lꝛi aꝛ nrꝛdatꝛ mi aꝛ jefꝛitꝛ ne lꝛkꝛitorī maī rꝛꝛ de kꝛtꝛ ori kꝛndꝛ. Boeriī īnsꝛ aꝛ fꝛkꝛtꝛ, ne sꝛb mꝛnꝛ, kꝛno-skꝛtꝛ Porȝei mi s'aꝛ rꝛȝatꝛ sꝛ le trimiȝꝛ kꝛtꝛ maī kꝛrꝛndꝛ Domnꝛ ne Radꝛ fīslꝛ lꝛi Mixnea Vodꝛ Tꝛȝitꝛlꝛ.

De la Șerbanꝛ Vodꝛ essistꝛ xrisóve din anīi 7112, 7113, 7116, 7117 mi 7118.

DOMNULU XLIII.

Radu Vodă I Mixnea.

Ačesta a venitꝛ în ȝearꝛ kꝛ omtire Tꝛȝeaskꝛ mi a-dꝛnꝛndꝛ mi omtirile nrꝛmꝛntene, a datꝛ rꝛsbois lꝛi Batori Gaborꝛ, l'a īnvinsꝛ mi l'a gonitꝛ kꝛ rꝛșine. Atꝛnꝛe Șerbanꝛ Vodꝛ, karele se afla în Moldova, așzindꝛ kꝛ Batori fꝛ īnvinsꝛ, a adꝛnatꝛ kꝛ grabꝛ o-
mtirī din Moldova mi din Polonia, mi intrꝛndꝛ în Transilvania, a tꝛbꝛrꝛtꝛ mi elꝛ așnra lꝛi Gaborꝛ, ne kare bꝛtꝛndꝛ-lꝛ anróne de Браговꝛ mi īvingꝛndꝛ-lꝛ, mi-a lꝛatꝛ Dóma mi komiī, (ne kari Batori īi fꝛkꝛsse nrisonieri kꝛndꝛ kꝛl-kase fꝛrꝛ veste ȝeara Mꝛnteneaskꝛ.) Dꝛnꝛ ačesta Șerbanꝛ, voindꝛ sꝛ īntre earꝛmi īn ȝearꝛ mi īnkredīȝꝛndꝛ-se kꝛ Radꝛ Vodꝛ avea ne lꝛȝȝ sine omtire mꝛltꝛ de Tꝛtarī mi Tꝛȝi, a trekꝛtꝛ kꝛ tótꝛ kasa sa īn Aștria la Viena, znde īmꝛrꝛatꝛlꝛ Rodolfꝛ l'a nrīimītꝛ nrea bine, rꝛndꝛsindꝛ-ī mi pensisne anꝛalꝛ, de kare s'a bꝛkꝛratꝛ nꝛnꝛ la mórte.

Radꝛ Vodꝛ, dꝛnꝛ ȝe a venitꝛ în Tꝛgovimte mi mi-a lꝛatꝛ tronslꝛ, a trimisꝛ īndꝛrꝛtꝛ omtirea tꝛȝeaskꝛ mi ȝea tꝛtꝛaskꝛ. Dꝛnꝛ ačesta adꝛnꝛndꝛ omtirea nrꝛmꝛnteaskꝛ mi ne boeri, le-a ȝerꝛtꝛ sꝛ denꝛe jꝛȝmꝛntꝛ kꝛ-ī vorꝛ fi kꝛ kredīȝȝ mi kꝛ vorꝛ trꝛi īn znire. Ačesta a fꝛkꝛtꝛ o din kassꝛ kꝛ era mare nrīȝelegere īntre diversele klase ale

societății. N'a trecut mult timp înșă mi s'arătase din boeri anume Berka, Stolnik mare, din satul Merimani, județul Teleorman, a făcut să se komnlotă cu alți ontă boeri ca să omore pe Radu Vodă mi să prokieme Domn pe s'arătase Mihaile Kămpășan. Konjragii veniseră la ayeastă hotărîre, din kassă kă Radu Vodă rânduise în dregătoriale statului mîlgi Greș strîini. Dar Radu Vodă, simțînd desure komnlotă, îndată i-a prins mi le-a tăcut kanetele în porta kărgă, sure essemulă tătora; dăpă kare a închenat să domnească în pace.

Pe timpul ayeasta se afla în mare neorîndseală Transilvania, din kassa intrigilor nobililor de akolo. Din kassa greș ce aveaș pămînteni asura Nemților, aș ajansă kă s'ni chereăș ajstorul Polonilor, algi ală Tătarilor mi algi ală Tărilor. Ayeasta adăcea îndesite skimbări în kărmăirea ayeastei țeri. Totă odată, fiind kă Domni Țerei Mănteneș adese eraș în dămănie kă guvernul de akolo, nă învetaș la cea mai mikă okasie a se rădika kă răsboi asura lor. Astfel mi Radu-Vodă, prinzînd de ție kă Batori Gabor adăpă omiri ka să vie earșă în Țeara Măntenească, s'a îngesă în sekretă kă Basta generalisimul Austriak, mi a părăș la Pôrta pe Batori kă voemte s-lă kalce; dăpă kare Pôrta i-a ordonată atăș lă kăș mi Domnului Moldovei ka să între în Transilvania. Dar Baronii mi boerii Transilvaniei, kăș aș vîșș kă Domni Român aș părăș asura țerei lor mi kă totă odată se mîșș mi omirile austriechi aș șvisă pe Batori Gabor, mi astfel aș înlășrată kassa răsboișă; dăpă kare Domni s'aș întorsă fie-kare în țeara sa.

Între ayeaste, nemșlășmind-se Tărilor de progresele lă Basta, aș intrat în Transilvania mi înkșngirîndă țetatea Alba Iulia, dăpă mîșș vîșșare de sînge mi perdere din partea kremtinilor, aș lăș'o. Atșș kă ajstorul Tărilor mi kă surișul Baronilor, Moise Sekeli se năș Prinșș; iar Basta, fiind kă nă avea nștere de ajansă, mi fiind kă Transilvanii în genere detestă șveranitatea Austriak, s'a silită să se retragă la Zegmară. Moise Sekeli, în lina

lăi, prinzândă la inimă, avândă mi ajstoris de la Tărci mi Tătarî, a sursă Klajslă, mi apoi a înkənjsrată Bramovslă.

În intervalulă ačestă, Radă Vodă, dăpă îndemnală lăi Basta, s'a skălată făr vsetă kă o omŭire minsnată mi a trekstă în Transilvania. Akolo, într'o nonte a kăzstă asăpna Tatariloră; ačemŭtia, nenstăndă sferi sŭria Romăniloră. s'aă întorsă să făgă mi aă dată ueste Tărci, kariî sueriindă-se, aă înčenstă a se răsini mi a făgi făr a se mai pŭtea pŭne în rândseală. Atăncă Radă Vodă, s'a renezită asăpna lăi Moise Sekeli, karele, kă tôte kă se onsse pŭternikă, dar în fine fă învinsă mi sčisă înpresă kă vre-o pŭtră mi de ostămî. Astfelă Radă Vodă, a apskată tôte provisănea, mi a prinsă vre-o sŭtă ăinčî-zeyî de stindarde, ne kare le-a trimisă la Ilrăga Aruidăvelsî de akolo ka semnă de viktorie. Aszindă de ačestă Basta, a nlekată kă omŭireă sa de la Zekmar mi, intrăndă în Transilvania, a bătstă ne Tărci mi Tătarî ăe mai remăseseră, mi sursindă tôte orămele a adăssă earămî tôte Transilvania săb stăpănirea îmŭrătslsî Aăstriakă. Iar Radă Vodă, s'a întorsă la skăznălă domniei sale.

Ačestă Domnă a prenoită mi mănăstirea Radă Vodă din Băkŭremŭ în anulă 1614, kare se sfărămase din kassa arderei pŭrfăriei lăi Sinană Pama, ne timnălă lăi Mixăis Vitează, mi ne kare o făkăse strămomsă seă Alessandră Vodă în anulă 1575. Dăpă o domnie de mēse anî, elă a abdikată în favōrea fiislă seă Alessandră, mi s'a dăssă la Konstantinonole.

De la ačestă essistă xrisōve kă data din anî 7120, 7121, 7122, 7123 mi 7124.

DOMNULU XLIV.

Alessandru Vodă IV.

Dăpă ăe s'a făkstă ačestă Domnă, n'a tre-
kŭstă mălită mi Săltansă Meemetă III, i-a ordonată
să adăne omŭi mi să meargă înuresă kă Skender

D. Chr.
1616.
Dupe chro-
nic. locale.

Папа аssура Полонiei. Domnslă, porъnvindă sз se аdsne оmtirea аfară din Тъrgoviutea în tabără, а înченstă sз se pregъteaskъ. Dar boerii din geară, ne mai pстъndă sşfer lăkomia mi аbssările boeriloră Greyi, аă komplotată ka sз-і svidă. Domnslă, simgindă, se gъtea sз-і infrъngъ. Dar mi ei, simgindă planşrile Domnslăi, аă făgită în Transilvania, аvъndă în kapă ne Пахарникslă Lănă Mexedingeană; iar kъgi аă mai rъmasă аă nlekată черbivea mi s'аă înkinată Domnslăi.

Alessandră Vodă, dşnă аveasta, а nlekată kъ Skender Папа. mi trekъndă Nistrălă, аă тăbărăтă înainteа Kame-niugei. Akolo. dşnă че s'аă brtstă kşteva zile fără niçi sнă reslitată definitivă, s'a făkstă naye între Polonia mi Pôrta Otomană, mi s'a intorsă fiekare la ale sale. Alessandră Vodă, întorkъndă-se la Тъrgъviutea, а тătă kapslă marelăi Vornikă Xristea; voia sз mai tae kapslă mi altora, dar se temea de Skender Папа karele se аfla inkъ ne пъmъntslă gerei Romъneuti. N'a trekstă măltă insă, mi і-a venită utire kъ Пахарникslă Lănă, kъ чеi-l-аlgi boeri emigrangă, а įtrată în geară kъ măltă оmtire ōngăreaskъ mi kъ vine аssura lăi Alessandră Vodă. Atъnче а kiemată kъ lărimea mi infanteria kare era mai ауроне, mi а promiseă ostamiloră kъ de se voră bate kъ kedingъ mi kъ inimă, le va plăti leafa îdoits. Ostamii insă аă rşusъnsă, kъ fiindă kъ le mikmorase mai denainte leafa, mi fşesese siligi а-mi vinde armele ka sз-mi kşnrinză trebsingele mi nevoile kornorale, nă аveаă kъ че se bate; în fine, аrştъndă Domnslăi kъ inimăiiei sei se аурoniaă, ilă îndemnaă sз-mi kaste mъntsirea în făgъ. Domnslă atъnче le-a mşlгъmită de sinceritate. mi dъnds-le bană ka sз имnargъ între ei, а nlekată sз făgъ. Peste kъръndă а sosită mi Пахарникslă Lănă mi а înченstă sз sçiză ne borii Greyi kъ mare kъxime. nekъrăgъndă niçi ne servii loră. Abia kъgi-va kъ mare nevoe аă pстstă neste noute sз făgъ. Iar Alessandră Vodă. făgъndă înuresnă kъ Dômnă. mi temъndă-se sз nă-lă аjъngъ dammanii. de la sнă lokă а пъrşit'о mi а făgită kъlare kъtre Brăila, snde kъ mare greă а skşnată; iar Dôm-

na a skypatş la Gîşgîş, mi de akolo a trekstş la Rşmçîşkş, unde neste kşrîndş gşsînd'o Alessandrş Vodş, a lşat'o mi s'a dşsş la Konstantinonole, dşnpş o domnie de trei anî.

Пахарникşлş Лşпş, înkredîngîndş-se kş Търçîî se adşnpş ka sş treaka îîn đeara Mşnteneaskş kş noslş nşmitş Domnş de kştre Pórtş, totş odatş neavîndş banî ka sş nlşteaskş lefele omîreî Ţngşremîî, kare o adşsese kş đşnpşşlş, a venitş la o mşssrş estremş: ne de o parte a pşşş o dare asşpna negşđitorilorş din Търговîmtea mi Bşkşremîî ka sş nlşteaskş o îînsemnatş kştime ũe banî; iar ne de alta a îînsşrçînatş ne sşşş kşmitanş Bşzdşganş, omş kşrdşş mi asşpna, ka sş şçîdş ne topî negşđitorîî Greçî kşđî va gşşî mi sş le konfîsche averile. Dar îîntre ačeste, a sositş mi Domnşlş nşmitş de Pórtş Gavrilş Vodş Movîlş.

DOMNULU XLV.

Gavrilş Vodş Movîlş.

Ačesta era originarş boerîş din Moldova. Prin mijlocirea ómenilorş îînsemnađî de la îîmpşrşđie, kşnpş-
 tşndş domnia đereî Mşntenemîî, a venitş kş omîre-
 tşrçeaskş mi a intratş kş pştere îîn Търговîmtea.

D. Chr.
1619.
Din chro-
nologia
locală.

Пахарникşлş Лşпş, nesokotîndş-se îîn stare a se opşşne, s'a re-
 trasş kş omîtirea čea Ţrgşreaskş kştre mşşđî. Dar Gavrilş
 Vodş, înkredîngîndş-lş kş nş-î va fače nimika, elş a datş
 đrşmşlş Ţngşrîlorş mi a venitş de s'a sşpşşş Domnşlşî.
 Între ačeste, urîmîndş ordîîş de la Pórtş ka sş ũleče kş
 Skenderş-Паша earşmî asşpna Polonîeî, mi avîndş kş omî-
 rea Romşneaskş ne Пахарникşлş Лşпş, mi ne Kşuitanşlş
 Bşzdşganş, Gavrilş Vodş s'a îîngelesş kş Паша Търkş mi
 urînzîndş-î î-a trasş îîn đeanş. Dar îîn kşrşşlş lînsîreî lşî
 Gavrilş Vodş din đearş, boerîî aş trimîşş arzş (ũlşngere,
 doleanğş) asşpna lşî la Pórtş, kare l'a mi skîmbatş đşnpş o
 domnie abla de zече lşnî. Gavrilş Vodş n'a voitş sş se

mai întorc la Konstantinonole, ci s'a dăsu în Țngaria, unde a mi mărită.

De la dănsăle există ună xisovă din anulă 7127.

A doua domnie a lui Radu Vodă I Mixnea.

Destitându-se pe Gavrilă Vodă Movilă, Pôrta a trimisă
 D. Chr. 1619. } nentru a doa ôră Domnă pe Radu Vodă Mixnea, ta-
 Dupe chro- } tăle lui Alessandru Vodă. Acesta, astă dată, a dom-
 nologia } nită în pace cu blândege mi cu drentate. La 1621
 locală. } merse cu omătirea Românească în arma lui Săltană Osmană
 I asăura Poloniei. După aceea, în ală patrălea ană ală
 domniei sale, s'a strămutat la domnia Moldovei; iar în gea-
 ra Măntenească s'a răndăsit Domnă earău de ală doilea
 fișă seă Alessandru Vodă.

A doua domnie a lui Alessandru Vodă IV.

Acestă Domnă, cu tôte cu înă era prea tănără, înă
 D. Chr. 1623. } căta trebile Domniei cu mătă xărniție mi skăm-
 Dupe chro- } nătate. Iar proceșele mi neîngelegerile dintre po-
 nicle } noră mi boeri le jădeka cu mare drentate mi ne-
 locale și } părtinire, nentru kare mi-a atrasă izbirea năblikă. Domnia
 Moldave. } lui fă liniutită mi păvînă, dar cu tôte acestea avă căte-
 va sgădsiri țări. Cățrăuă din Țărgoviște, nepătândă s-
 teri dischilina la kare aș voită a-î sșăne, s'aș skălată din
 Gergiga. Ploștă mi Răuă de Vede, mi adăpândă-se la
 Măneștă, s'aș hotărătă să vie asăura Domnălei mi să-lă go-
 nească din tronă. Boeriă, kămă aș asăită desure aceasta,
 s'aș adănată togă împrejurăle Domnălei. Acesta, lăndă-î ne
 lăngă elă împreșă cu ostamă ce eraș ne lăngă Kărtea Dom-
 nească mi cu dregătoria, s'aș dăsu la Măneștă mi aș căzătă
 fără de veste asăura rebeliloră. Cățrăuă fără în mare
 nămără șvîuă mi risiniă, iar Domnăle se întorse învîng-
 toră la Țărgoviștea. N'a trekătă mătă timă dăpă aca-
 sta, mi s'aș skălată lăksitoră de ne lăngă rișă Lotă de

nește Oltă, proklemândă Domnă ne snă ore kare Paisie. Domnălă îndată a trimisă omțire asăna loră, kare i-a bătută mi i-a răsnită, svizândă kiară ne Domnălă loră.

În intervalălă ačesta Domnălă, fiindă vâdăvă, a voită să se însore kă fiika snă omă infisentă din Konstantinople, a năme Skarlată Beilikvislă. Tată-seă, din Moldova, l'a noțită să vie să fakă nănta la Tekvî. Domnălă sa dăssă kă mare pomnă mi s'aă serbată kăsniele de faț kă togi Arxierei mi boeri din Moldova mi geara Mănteneaskă mi aă prelăngită veseliile mai mălte zile; dăpă kare s'a întorsă fie-kare la ale sale.

Alessandră Vodă a terminată de lăkră mi mănăstirea Radă Vodă, ne kare înčenăse a o prenoi tată-seă. În ačesta biserikă a adăssă elă kornălă tatălă seă, dăpă ăe a mărītă în domnia Moldovei. În zilele lăi aă venită fără de veste o mălgime de Tătari, kare nădăndă mi jefăindă geara năntă în Oltă, s'aă întorsă, lăndă kă ei mi o mălgime de pri-sonieri. Elă a domnită mēnte anī, mi mărindă, fă înmormăntată în mănăstirea Radă Vodă a tatălă seă din Băkrēnūtī.

De la elă se găsescă xrisove din anī 7133, 7134, 7137 mi 7138.

DOMNULU XLVI.

Leonă Vodă Tomșă.

Dăpă stărsingele ómeniloră infăingī din Konstantinople, în sra morgei lăi Alessandră Vodă, a kăpătată Domnia Leonă, fiislă lăi Stefană Vodă Tomșă din Moldova. Ačesta a arăkată asăna gerei mai mălte dări, pentră kare boeri, fără de nič snă resătată, se tăngăeă la Pórtă. Ne mai nătăndă biegi lăkăitori să întimnăe a-tăta grestate de dări, s'aă îmărmătieată în jădegele de nește Oltă, făgindă fie-kare înkotro nătea. Iar Domnălă, prin Anrozī, s'ilia ne boeri să năteaskă denlină dările făgariloră, în kătă stămbăteatea ajănsese revoltăto-re.

D. Chr.
1630.
Dupe chro-
niclele
locale.

Atunci sursă din boeri anume Matei, cu rangul de Agre, fiul Vornicului Danuș, coborât din familia stră-lăuită a Bassarabilor, din satul Brâncoveni, județul Romanagiu, neste kare el era cărmător, ne mai pătundă suferi atâtea abateri mi înmăli, s'a rădikat înpresă cu Aslan Vornicul, Dorgan Snatarul, Barbu Predescu Pa-xarnicul, Mixail Kogofan Snatarul, Dimitrie Filiman Slăgerul, Mitrea Vistierul mi algi boeri, mi aș trektă în Transilvania prin plaiul Vlcanș. Domnul Ardealului George Rakogi, Baroni mi Nemeni, i-aș priimită cu mare onore mi le-aș dată osnilitatea cea mai kordială. Leon Vodă le-a skris de doză mi de trei ori ka s' se întoră mi s' se linimteaskă ne la kasele lor, înkredingându-i prin jerminte că nă va sâpăra ne nimin întru nimika. Boerii n'aș voită s' lă krează mi aș stată ne lokă. Leon Vodă a trimisă de a natra oră la ei ne Teofil Eniskonsul Rimnicului mi ne Vornicul Xrizea, ka s' lă îndemne s' se întoră în patria lor; dar străringă ayeasta aș fostă în demertă. Emigragii, kăptându s' kornă de omtire Ţugreaskă de la Rakogi, aș emită din Transilvania totă ne la plaiul Vlcanș, mi s'aș koboră la Tărgul Jiului. Akolo, adăpându mi altă omtire de geară din treanta Romilor, aș părăsă sură Băskremti, pândă avangarda s'b Barbu Predescu Pa-xarnicul, mi Mixail Kogofan. Leon Vodă, kămă s'a înmăingată de ayeasta, ne de o parte a trimisă ka avangardă înainteă lor ne Mixă Snatarul cu o parte de omtire, iar, ne de alta mi-a trimisă Dămnă cu tôte kokonele la Gîrgi; dăpă ayeasta, cu omtirile ce mai avea, a mersă până la satul Persiveni. Akolo, făkându konsiliul generală cu boerii mi cu kani omtirei, mai întă a trektă armata în revistă, apoi a plătă lefile tătoră Dorobangilor, mi dăpă ayeasta s'a întorsă earămi la Băskremti, amezându mi tabăra din josă de Mănestirea Mixail Vodă.

Mixă Snatarul, fără a mi de mimărele lă Leon Vodă, s'a întănită cu avangarda rebelilor la satul Ţugreii, mi stăndă la bătă se învinse mi abia skăpă cu faga. Dăpă ayeasta, viindă mi Agă Matei cu cei-l algi boeri sură

Băksremi, s'aş lovită kă Leonă Vodă ăelă frikosă. Băţlia fă sângerósă, ăină ontă ore, mi se ăviseră mălgă mi drintr'o parte mi din alta; dar în fine viktoria rămase în partea lăi Leonă Vodă. Dintre rebeli se nriseră vii Preda Brănkoveansă, sâkislă lăi Aga Matei mi Radă Logofăts, kare ne şrmă kă dare de mălgă bană mi-aş kămnărată libertatea mi viaăa. Adamă Bănsă mi Preda Florikoisă se tăeară în mijloksă taberei; Prenămoră Armămsă fă trasă ne ăeară; iar natăzevi de Ţngări din ăel nrimă se trimiseră la Konstantinopole. Dăpă ăeasta se făks o grăpă mare lăngă drămă în kare se arănkă kornările ăeloră kăzăgi în bătae, mi de asăpă se făks o movilă mare. Aga Matei, mi boeriă kăgi aş nătată skăpă kă rămăşiga omărei, s'a retrasă dinkolo de Oltă. Dar Leonă Vodă, a trimisă dăpă dănmă ne kămnătsă seă Bănsă Boş mi Nedelă Boteană kă omăre. ăemătia, gonăds-i mi ajsăngănds-i la mănăstirea Tismana, unde se ăukisăseră, s'aş lăntătrei zile, dar nenătăndă isăpăvi nimika, s'aş întorsă. Aga Matei, asăindă kă vine omăre măi măltă asăpă lăi, a emătre din Tismana mi s'a trasă în măngă; în fine, grămădită de omăre săb komăndăslă lăi Kănitănsă Giorma, a trekătre earămi în Transilvania.

În intervală ăeasta, aflănds-se ăăbernătoră margănăloră Dăpărei Meemetă Abaza Păma, mi asăindă de ăele întămulate în ăeară din kăssa lăi Leonă Vodă mi a Greăiloră, s'a întristătre fôrte. Păntă ăeasta s'a ăotărtătre să statornăăeasă ne Aga Matei Domăă, kă ne săslă ăelă kănomăăa de omă kanăbilă mi virtăosă. De ăeăa ne de o parte a rapărtătre la ămpărgăie desăre ăele întămulate, iar ne de alta a trimisă ne protăieresătre din Silistra Ignătre în Transilvania kătre Aga Matei kă skrisoră, kă să vie kătre măi kăgăndă fără de teamă la dănsătre. Totă odată mi Leonă Vodă a trimisă ne Mitronolătsă Grăgorie, ne Ivămkă Vornăks mi ne Grăgori Komăssătre kă skrisoră atătre kătre boeri năfănds-i să vie mi promăgănds-le amăstie mi favoră, kătre, mi kătre Rakăgi năfănds-lă să-i ăndemăe a se ăntăre în patria loră. Aga Matei mi kăgi-ăa din boeri nă s'aş ăndsălekată; iar Filămană, Kogofăă, Păreksă, Pătre Slăgerăslă, Bară de

la Poeana, mi Ionaniku de la Gaea, s'aş întors în gear
mi s'aş înkinatş Domnslş, karele i-a înaintatş îndatş în
dregştorii. Dşpş ayeutia a venitş mi Aslanş Vornikslş, ne
kare Leonş Vodş l'a fşkştş Banş la Kraiova.

În intervalul ăsta aștea priimindă mi Pôrta ranortăiă lăi Abaza Пана, a destitsată ne Leonă Vodă mi l'a adășă la Konstantinonole prin zăă Kanșgiă împărtășesă, rândsindă Domnă ne Radă Vodă fișă lăi Alessandră Piemă karele era atăncă Domnă în Moldova. Dar boeriă din țeara ăă skrisă îndată lăi Aga Mateiă ka să grăbeasă a veni fără întăziere. Aștea îndată mi-a lăată zioa bșnă de la Rakogă, karele a orândsită să-lă netreakă kă onoră mi kă nomă pănă la marginile țerei, arătândă-i prin aștea rekșnoștingă nentă servidșrile țe-i făkșse kândă venisă Nemăiă asșura lăi Tokaă. Kșmă a așnăș Aga Mateiă la Romanăi, s'ăă adănată înurejșrăiă seă toăă boeriă mi omțirea mi, făkândă Adănare generală, ăă xotărtăă într'ăăă kăvântă să nă priimeasă ne Radă Vodă; kăvă ăă jădekată kă Radă Vodă, lăândă domnia kă dare de bană, mi adăkândă eargăiă mșlgime de Greăă ne lăngă elă, va adăă eargăiă țeara în datorăă mi în nevoă. Așa dară prokăemândă Domnă ne Aga Mateiă, mi lăândă-lă fără de voe, l'ăă dășă la Nikonole la Meemetă Abaza Пана. Aștea, priimindă-lă kă mare onóre mi kă Meterxană, săă mșziă domneasă, l'a îmbrăkată kă blană domneasă mi l'a felicităă de Domnă. Anoi lăândă anafora din partea boeriloră kă țerere de a se înkăviinga alegerea, mi trimigăndă'o la Konstantinonole kă skrisoră din partea sa, a trimisă ne Matei Vodă la tronăă seă în Băkrēmăă kă o nșmerosă omțire Tăăăasăă șure ajstorăă.

De la Leonț Vodă există două xrisóve kă data din anul 7139 mi 7140.

DOMNULU XLVII.

Mateiu Vodă Bassarabă.

Acesta era bărbatș plinș de esneriingr, îngelenchisne mi kșragiș; ne lēngr aceste era drentș, miserikor-
 diosș, nietosș, mi dotatș kș mslte alte virtșgi čiviche
 mi morale.

D. Chr.
1633.
Din diverse
chronice
loc. și altele

Kęgi-va din boeri, urekșmș Nikolae Vistierišlș, Dimitrie Dșdeskș, Panna Logofțislș de la Greui, Mixș Snștarışlș, Katargiș Stolnikišlș, Vasilaki Aga mi algiu, aszindș kș la Nikonole se prokiema Domnș Aga Mateiș, s'aș dșș la Moldova nentrș ka sș se întórkr kș Radș Vodș ęe venea de la Kontstantinopole. Radș Vodș, aszindș de ęele întēmplate în ęearș ne drșmș, a trekștș Dșnșrea la Oblșcięa mi s'a snitș kș partisanu seș, kariu adșnaserț kștșva omtire nșimitș la Slamș-Rșmnikș. Matei Vodș, aszindș despre aceste, a trimisș snș kornș de omtire la Bșzșș kș Mixaiș Kogofanș mi Radș Dademș. Boeriu, kș Radș Vodș, atșnęe s'aș retrasș la Movilș, în marginea Siretișlși. De akolo doi boeri, skimbēndș se în xaine nrște, s'aș dșș în tabșra slșjitorilorș Mēntenu mi s'aș ęerkatș a-i îndemna sș deserteze de la Mateiș Vodș. Slșjitoru, denarte de a le da askșltare, i-aș nrinsș mi i-aș adșș la Mateiș Vodș. Acesta i-a liberatș mi i-a trimisș îndtșrțtș sș snșe kamarazilorș ka sș se întórkr în ęearș, promięēndș kș nș le face niču o snșzrare. Dar Radș Vodș mi kș boeriu emigratș, kștștēndș ajstoris de omtire de la Domnșlș Moldovei, mi de la Tștariu din Bșgeakș, kari eraș sșb komēndșlș lși Skiēmņ Agasi, a intratș în ęearș, nșrtēndș înainte Tșisri mi steme tșręemti, mi anșkēndș drșmșlș kștre Bșkșremti nrđa mi jefsia nęferičita ęearș kș ęea mai mare kșszime mi neomenie.

Mateiș Vodș a adșnatș mi elș omtirea sa, mi imņręindș-o în doz kornșri, ne snșlș l'a amezatș în marginea Bșkșremtilorș despre Dșdemti, mi ne ęea-l-altș în kare se afla elș insșmi kș boeriu seș, lēngr podșlș Obilemtilorș la Kolințina, din josș de mņnșstirea Vornikșlși Danș. Așa da-

re, la 25 Oktombre în anul 1633, întălnindu-se avan-gardele îmbelorz nărgi din josul de monastirea Plămășita, mi înkăerându-se în lăntu kă mare învermăsnare, se învinse ațee a lăi Radu Vodă mi se retrase kă mari nerderi. A-doa zi de dimineagă, oștirile îmbiloră Domni se năseră în rândușeală de bătăe: Matei Vodă a amezată în dreanta pe Tădosi Sătarisă fiisă lăi Lănu Pașarnikă kă nșterea kă-valeriei, komnăș de komnăș Kălăramiloră, ală Skătelnișiloră, mi ală Sărgăniloră; în stănga a nășă pe Ivamă Vor-nikisă mi pe Băleană, kă komnăș Kălăregiloră Romiori mi kă ună komă țăreskă săb komăndisă ună Agă ală loră; iar în mijlokă sta totă nșterea nedestră, în kare se afla ună kolonă ală lăi Abaza Pama kă Tărci, Pașarnikisă Predeskă kă Dorobanș, Aga Onrea kă Tălni mi Kăzavii, săb Pedestrani, mi kă Kănitani Lănu kă Seimeni mi Vănrători; în dășisă ațestora apoi, s'ă amezată mi arieră-garde, imătrăgite în diverse komășri¹. Iar stăndisă, kare sta înaintea oștirii, avea zăgrăvită pe Arxangelisă Mixailă kă sabia golă întinsă. Radu Vodă asemine în dreanta a nășă pe Tă-turi săb komăndisă a doi Măzavii²; în stănga kălărimea Moldovei săb komăndisă Xatmansăi Moldoveniloră mi a doi boeri Mănteni, Mixă Sătarisă mi Xrizea Vornikisă; iar în mijlokă totă infanteria Moldoveniloră Seimeni, mi a Slăjito-toriloră kă kănitani loră, săb komăndisă boeriloră Mănteni, Dimitrie Vistierisă Dădeskă, Nikolae Vornikisă, Pana Logofătă. Aga Vasilaki mi Katargis Stălnikisă. Iar în frănte sta stăndisă imătrăteskă mi Tăisrile kă Skiemn-Agasi.

Astălis amezându-se oștirile amăndor pe kămășisă Dă-demtiloră, Domni aș dată semănisă de bătăe. Atănce s'ă reneșă Tătari kă mari strigăte asăma Romioriloră mi a Tărciloră. Romiorii, desărgindu-se în dăș, aș nășă pe Tă-tari la mijlokă mi i-ă lăată între dăș făkări. Dar kălărimea Moldoveniloră, săsindă în ajătorisă Tătariloră, mi ațee

¹ Desăre komășrile ațeste de oștire, vezi în tomăș ală II deskrierea 10 se făcă nătră organizărea loră.

² Măzavii se nămea boeri Tătariloră kari eră kobăștori dă familia Xă-nikăș.

a Kълърамилорѣ în ajstorislѣ Romiorilorѣ, s'a fьkьtѣ o amestekьtsьrъ infrikomatъ mi nedeskrintibilъ. Asemine omtirile nedestre, viindѣ pentѣ la pentѣ, kь atьta mьnie mi învermьnare se lъntaѣ, în kьtѣ orъ ѓe komъndѣ de retragere saѣ închetare, ar fi fostѣ kь nenstingъ de, a fi askьltatѣ. Era întrъ adevъrѣ zъnѣ snektatolѣ straniѣ sъ vazъ чineva zъnѣ resbelѣ чivilѣ între Mъntenі mi Moldovenі, între Romъnі de а-чeeamі familie, prekьsmѣ mi între Тъrъчі mi Тъtari, kondьsaѣ de o ambigіzne mi zъnѣ entъsiasmѣ fьrъ essemnлѣ. Ne kьndѣ zъnѣ kornѣ de omtire înkьnjьra ne altъlѣ, karele de o datъ era îkьnjьratѣ de kьtre altъlѣ, se vedeaѣ kіar Domnі alergъndѣ kь neobosire în tôte пъrgіle mi lъndѣ parte în lъntъ kіar în чentrълѣ бътъlieі, în perikolъlѣ чelѣ mai mare. Тъtariі, kь renezile lorѣ atakъrі, аѣ fьkьtѣ mьltъ strikъчъisne Romiorilorѣ mi Тъrъилorѣ; dar mi ачentia, аjstagi de Kълъramі mi алгії, mi-aѣ resbьnatѣ mai kь ачeeamі mъssъrъ. Omtirea Romъneaskъ earъmі de чинчі orъ a întorъѣ dosъlѣ, nepъtъndѣ ssferi pornirile Moldovenilorѣ, mi de чинчі orъ earъmі s'a întorъѣ la бъtae. În fine, dъnъ o бъtae neîntрerъntъ de ontѣ ôre, de dimineaгъ mi пъnъ în searъ, învingerea s'a pronъngatѣ în partea lъі Mateі Vodъ. Mъntenі, vъzъndъ-se învingъtorі, de mi obosiгі fôrte, gonirъ kіar în seara ачeea ne Тъtari mi Moldovenі пъnъ la Stefъnewті. Radъ-Vodъ, nlinѣ de снаіmъ, mi fьgîndѣ kь kansлѣ golѣ, абіа a skъnatѣ kь іъyeala kalsлѣ seѣ la Afъmaгі; de akolo, kь пъгине rъmъшige din omtirea Moldoveneaskъ mi Тъtъraskъ, a trekъtѣ în Moldova. Dъnъ dъnsъlѣ s'aѣ dъssъ mi boerіі rebelі, din kari Nikolae Vistierislѣ mi Пана Logofъtslѣ аѣ rъmasѣ morgі ne kъmnъlѣ rъsboislѣ. Mateі Vodъ însъ prinъndѣ ne kъгі va din eі, і-a trimisѣ ne la kasele lorѣ, fьrъ sъ le fakъ niчі o sъnъrare; asemine ne Skіemъ-Agasi kь stindardslѣ імъrъteskѣ l'a adъssъ kь kъviingъ în Bъkъremті. În ачeastъ бътъlie аѣ kъzъtѣ чel doі Mъrзачі Тъtъremті, mai mьлгі kъnitani însemnaгі Moldovenі mi Mъntenі, mi аѣ rъmasѣ din імbe пъrgіle ne kъmnъlѣ бътъlieі neste чинчі miі de kadavre; iar rъniгі, din чel mai însemnaгі, аѣ fostѣ Івашкъ Vornикъ, Прedesкъ Пахарникъlѣ mi Bъleanъlѣ.

După aceea, viindă Matei Vodă în Băkremi, a făcătă răgăviri de mslgsmiță lăi Dămnezeș pentru învingerea strălăviri ce a renșrtată. Atănce a sosită mi de la Pôrta snă Imbroxorăș împărtăteskă, anșme Solimană Aga, karele i-a adășă firmană mi stemele de domnie, după mijlocirea lăi Abaza-Папа. Dar Matei-Vodă, înkinsindă-mi kă Alesandru Vodă din Moldova, kă fîslă seă Radă, kă boerii făgară mi kă Grezii, voră șma a-î face intrigi nui nîri la Pôrta, a găsită kă kale să se dăkă în persônă la Konstantinople. Deăi, lășândă la tronă ne Dôșna lăi Elena, a lăată kă sine ne Imbroxorășă împărtăteskă, ne Mitronolitășă Grigorie, ne Teofilă Eniskonsășă Rîmnikășă kă mai mslgi preogi, boeri mi kănitani de Kăkramă, Romiori mi Dorobanğı; kă achemtia, trekândă ne la Silistra ne la Abaza-Папа, s'a dășă la Konstantinople, șnde sosindă a trasă la palatășă pronriă ală derei Romănemti nșmită Vлах-Seraî. Pește trei zile s'a înfășinată la marele Viziră, karele l'a primită kă onóre, mi îmbrăkândă-lă kă Kaftană, l'a trimisă la kasa sa. Atănce aș sosită mi boerii emigrağı de la Moldova, înpreșă kă kăğıva boeri Moldoveni, adăkândă kătră Pôrta skrisori de rekomăndăvirișne de la Alesandru-Vodă. Achemtia, șnindă-se mi kă boerii Grezi din Konstantinople, aș dată plăngere la împărtășă asșura lăi Matei Vodă, arăkândă asșura lăi o mslgime de înkriminări. Împărtășă a ordonată să se jădece în persônă kă Domnășă la Divanășă împărtăteskă înainte Vizirășă. Astfelă șrmăndă-se, Matei-Vodă s'a jăstifikată înainte Divanășă, iar akșsatorii lăi aș emită kă rșmine.

După aceea, Mitronolitășă Grigori kă Eniskonsășă Rîmnikășă mi kă boerii Romăni, aș făcătă plăngere kătră Săltanășă în kontra boeriloră Grezi, zikândă kă ei aș prășdită gęara kă strămbățăgile, kă kășugisnea mi kă intrigile loră. Atănce Săltanășă a întărită din noă domnia lăi Matei Vodă, mi noștindă-lă să i se înkine în persônă, l'a onorată kă semnele domnemti după datină, iar ne boerii sei i-a îmbrăkată ne togă kă kaftane mi astfelă i-a trimisă a

kas̃ k̃s o pom̃p̃ kare ñs s'a mai f̃k̃kst̃ alt̃ai Domñs¹. At̃sñi Moldovenĩ mi Grecĩ boerĩ s'ãs̃ f̃k̃kst̃ neṽz̃s̃gi de frik̃s mi de r̃s̃mine; iar boerii M̃nteñi, viind̃s̃ k̃s togii la Domñs, ãs̃ k̃z̃st̃s̃ la nĩcĩorele l̃si, cher̃nd̃s̃ i ertare. Domñsl̃s, k̃s generositatea sa cea fireask̃s̃ i ert̃s̃ mi i trimise ĩndat̃s̃ ĩnpres̃ñs̃ k̃s Arxiereĩ mi k̃s chei-l-alỹs boerĩ ĩn dea-r̃s. Peste trei-zeci de zile, pe la 1 marte 1634 a venit̃s̃ mi Matei Vod̃s. O m̃sl̃gime de nonor̃s̃, mi togii boerii, ãs̃ emĩt̃s̃ ĩntr̃s̃ ĩntimñnarea sa la mals̃l̃s D̃sñarii; mi drent̃s̃ semñs̃ de b̃ks̃rie mi ferigire, nonor̃sl̃s̃ mĩ desbr̃ka x̃alnele mi le austernea la ñm̃nt̃s̃, de a venit̃s̃ Domñsl̃s̃ preste e-le ññs̃ ĩn B̃ks̃rem̃ti k̃lare.

Ñs t̃rzĩs̃ S̃ltañs̃ M̃rad̃s̃ IV, deklar̃nd̃s̃ resbel̃s̃ Po-loniei, a ordonat̃s̃ l̃si Mateis̃ Vod̃s mi l̃si Moise Vod̃s din Moldova ka s̃s̃ la parte ĩn esnedigis̃ne, ĩnpres̃ñs̃ k̃s Abaza-Pasha mi k̃s T̃tarĩ de la B̃geak̃s̃. Acest̃e ñsteri ĩntr̃-nite, trek̃nd̃s̃ Nistr̃sl̃s, ãs̃ ĩncheñt̃s̃ s̃s̃ bat̃s̃ cetatea Kame-nig̃ei; dar. ĩnainte de a o l̃sa, s'a r̃s̃pñndit̃s̃ o ĩntire miñci-ños̃s̃ k̃s vine m̃sl̃gime de õste k̃z̃s̃cheask̃s̃ as̃sura lor̃s̃, d̃s̃ñs̃ kare, ĩns̃pñim̃nt̃nd̃s̃-se Abaza-Pasha, s'a retr̃as̃s̃ ĩnpres̃ñs̃ k̃s Domnĩ Rom̃nĩ. Dar k̃z̃nd̃s̃ b̃ñseala as̃sura l̃si Moise Vod̃s k̃s ĩntirea ãcea miñcĩños̃s̃ ar fi fost̃s̃ o stratagem̃s̃ tr̃sd̃t̃ore din partea sa, P̃orta l'a destit̃sat̃s̃ mi a r̃ñpsit̃s̃ ĩn lok̃s̃-i pe Vasile Vod̃s. Acest̃a, k̃sm̃s̃ a sos̃it̃s̃ ĩn Moldova, krẽz̃nd̃s̃ k̃s va ñstea ñs̃ne pe fĩsl̃s̃ sẽs̃ Domñs̃ ĩn deara M̃nteneask̃s̃, a g̃s̃sit̃s̃ pretest̃s̃ mi a nlekat̃s̃ k̃s o ĩntire as̃sura l̃si Matei Vod̃s. K̃pñt̃nd̃s̃ ĩntire k̃s ãs̃ aj̃ns̃s̃

1 De at̃sñe s'a f̃k̃kst̃ datina ka s̃s̃ ĩmbr̃e la P̃ort̃s̃ pe 12 boerĩ k̃s kaf-tane la fiekare domnie nõs̃s̃: mi fiind̃s̃ k̃s boerii l̃si Mateis̃ Vod̃s erãs̃ k̃pñitañ de om̃tire, din kare chei ĩnt̃is̃ era k̃pñitañ de Dorobañgi, de ãceea pe chei ĩnt̃is̃ boerĩ ai domniei P̃orta ĩi ñsmem̃te boerĩ de Doro-b̃ngie.

De at̃sñe s'a ñerñetsat̃s̃ mi datina k̃s, k̃r̃nd̃s̃ este s̃s̃ se ĩnf̃dgim̃e-ze Domñsl̃s̃ la S̃ltañsl̃s, ĩn zioa ãceea de dimineag̃s̃ se d̃s̃ce la pala-t̃sl̃s̃ ĩm̃p̃r̃atesk̃s̃ k̃s boerii mi g̃ust̃s̃ din kaz̃añsl̃s̃ k̃s ṽlorb̃s̃ a Ieniṽeri-lor̃s̃, l̃sk̃s̃ k̃s ĩnsem̃neaz̃s̃ k̃s se ĩns̃krie ĩn ñm̃r̃sl̃s̃ lor̃s̃ ka kom̃ñ-dant̃s̃ al̃s̃ om̃tirilor̃s̃. D̃s̃ñs̃ ãceasta se face cheremonia ĩnf̃dgim̃̃rei, ñre-k̃sm̃s̃ se va ar̃ta ñre larg̃s̃ ĩn tom̃sl̃s̃ al̃s̃ III-lea.

pănz în jădeglă Bșzșlșl, Matei Vodz nș nerde timpș mi pleakș assura lșl kș tótș omtirea țe avea mi kș o țeatș de Ŭngșrșl, kare-ı trimesese Rakogı în ajstorıș. Vasile Vodz, vș-zândș nșterile lșl Matei, mi nebızșındș-se a se mșșșra kș elș, s'a întșrnatș îndșrșntș kș mare rșșmine, alșngatș pănz la Pștna. Dșnz așeșta, de akolo a datș drșșmlș Ŭngșrılorș, kariı a trekștș în Ardealș nrin Trotsmı, nrșdândș tóte lo-kșrile nrin kare s'aș strekșratș, dar Matei-Vodz s'a întorsș la Tșrgovıntea.

Vasile-Vodz mi de a doa órș a intratș în ęeara Mșnteneaskș kș Tștarı mi Moldovenı; dar Matei-Vodz, kș ıș-ęeala lșl țea natșralș emındș-ı înainte la satșlș Nenımorș ne lșngș Ielomıęș, mi lovındș-lș kș fșrie, ı-a sfșrșmatș maı tótș omtirea, în kștș Vasile Vodz abia a skșnatș kș kșęı-va ómenı la Brșla. Dar dșnz așeasta, nșındșse la mijlokș nimte amıęı, s'aș ımșkșkatș Domnıı; mi în memoria așeștel ımșkșıșırı, Mateıș Vodz a fșkștș la Tșrgovıntea, kș keltș-elele lșl Vasile Vodz o biserıkș kare esıștș mi pănz astșzı, nșmitș Stelea, în kare se vede marka Moldoveı; iar Vasile Vodz a fșkștș asemine în Moldova kș keltșeala lșl Mateıș Vodz, mșnșștirea Soveja.

Pășea întșrıtș între așemıti doı Domnı a ınęenștș a fi rșș vızștș de Pórtș; maı alesș norokșlș lșl Mateıș Vodz. în bștșlıı, ıı ınșșfla marı ıngrijırı. Ama darș, ulșnsındș sfșrșmarea nșterılóř lșl, Pórtș a ordonatș în askșnsș tș-nșrșlșl Sinan-Pama de la Isakșea ka șș intre kș omtire mi șș loveaskș ne Matei Bodz. Sinan-Pama intrș fșrș de veste, mi auronıındșse de Bșkșremıti, mi-a desnșrgıtș omtirea în doz tabere, așezândș ne șna deasșșra Kotrovenılóř, mi ne țeal-altș din josș de Vșkșremıti la Vitanı. Mateıș Vodz, adșnândșmı omtirea kș ıșęealș la Bșkșremıti mi ınarmândș noporșlș, a ınkșnjıratș ka kș șnș nrșrete totș oramșlș; dar în ama poșıęıșne, s'a mșrgınıtș a se ęinea în defensıvș mi a observa ız mi nónte mimkșrile lșl Sinan-Pama Așeșta, kreızndș nóte kș nșterile sale nș șșntș ındeștșlștóre, s'a temștș a lșa ofensıva; ęı a trimıșș resnșnsș în sekretș lșl Mateıș Vodz kș elș a venıtș dșnz ındemnșrile lșl Vasile

Vodz, dar kă, kănoskăndă nedrentatea, se întorče fără a-î face nici o strikăciune. Sinan-Paşa, în adevăr, primindă daruri de la Matei Vodz, a trektă îndrăpntă peste Dănrre. Pôrta, dănr ayeasta, a întrebşingată în sekretă o altă strategemă: a ordonată lăi Sinan-Paşa să adăne omtiri mi să stea la Oblăciiga, ne de altă parte a skrisă atăt lăi Matei Vodz kătă mi lăi Vasile Vodz ka să vie kă omtirile loră la Akermană, saă ăetatea Albă, mi să stea akolo pănă la ală doilea ordină. Matei Vodz atănce, bătşindă kă întră adevără trebă să fie vre şă plană askănsă din partea lăi Vasile Vodz, mi temăndă-se ka nă kămva să vie între doă fokşri, a refşzată de a emi din geară, mi a trimiş la Pôrta jştifikările sale. Totă odată, şure a-mi resbăna ne Vasile Vodz, s'a pşş în aliană kă Georgi Rakogi, kă karele se afla în relăişni intime, mi s'a îneleş kă să-lă dea josă din tronă. Pentră ayeasta s'aă adresată kătră şă boeră din Moldova, a nşme Logofătăş George de la Băkăişni, mi pronsindă-i domnia, l'aă îndemnată să ia parte în kompłotă. Dănr ayeasta, omtirile Domniloră aliagi, intrăndă fără de veste în geară mi avăndă în kăşlă loră ne nşmităş boeră, karele se mi prokiemase Domnă, aă kălkată kanitala Iamii. Dar Vasile Vodz, de mai nainte ăşşindă timă a-mi rădika kasa mi a se retrage la ginerele seă Timşmă, fışlă lăi Xmelnişki Xatmansă Kazăşiloră, lăşşndăşmi akolo Dămna kă komii, s'a întorşă îndată kă ginerele seă mi kă mălgime de Kazăş, mi dăndă resboiş lăi George Stefană Vodz ilă goni din geară mi-mi lăş eăşmi tronsă. George Stefană Vodz atănce se retrase în Transilvania, iar omtirea Mănteneaskă se întorşe în geară.

Vasile Vodz, dănr ayeasta, a voită a-mi răşbăna ne Matei Vodz, nentă kare a mi intrată în geara Mănteneaskă kă omtirea ăe o aveă mi kă ginerele seă Timşmă. Matei Vodz a trimişă înainte lăi ne Deikă Şărtarişlă kă şă kornă de kăvalerie, karele, bătşndăse la Fokmană, fă învinsă mi răşinită. Dănr ayeasta a mai trimişă şă kornă de Şeimeni nedestri kă tăşri mi xăldăş kăşri, kari eăşmi fără învină la Płonlea ne Teleajăşă. Atănce Matei Vodz

se skslz înssmî ka togî boeriî mi omtirea kare-i mai rsm̃sese mi emi în kalea lsi Vasile Vodz la satsls Finta, ne ana lalomigei, unde se întzri kx mangsri mi kx alte întzriri de apzrare. Amezndz-mi tabzra, a kiematz ne boeriî mi ne kxpi-tanii de omtire mi le-a zis: „O braviî mi vitejiî mei ostami! „rsgapi ne Dsmnezez s̃z ṽz întzreaskz în b̃ztlia ayeasta, ka „în atzte altele de mai nainte. Pregztigi-vz, kxçi eaka dsm̃mansls vine. Vz rogş insz s̃z ñz kare ksmva din voi s̃z se „afle kx xotzrre mi kx ksgetş indoitş; çi togî într'o kre- „dingz, într'şnz ksgetş, într'o xotzrire, într'o singsz dra- „goste kxtrz lissş Dsmnezesls nostrz, kxtrz ueara cea mltş „isbitz mi kxtrz mine Domnslz vostrz, s̃z stadi kx armele „în m̃ni înaintea dsmmanilorş kx statornicie mi kx kxra- „gîş, prekşmş adeseori agî statş mi voi, mi pzringiî vostri. „Isapi seama ka s̃z ñz înmormzntagî ne pzmtzntslz ayeasta „faîma cea strlsçitş a nsmelsi vostrz, kxçi atznce kx nimi- „ka ñz ṽz vegî folosi.“ Ayeeste zikzndş, a datş fokş şnsi tşnz ka semnz de b̃ztae, fiindş kx în momentslz avela se vedea anroniindz-se Vasile Vodz kx ginerele seş mi kx o- mtirea, kare se sokotea de dozzeçi de miî de ômenî, ne kzndş ayea Mznteneaskz abia nsmzra ontş miî.

Amezndz-se îmbele omtiri în linie de b̃ztae, a înche- nstş b̃ztlia m̃in fokslş tşnsrilorş mi a pzutilorş, kx ma- re izdealz din amzndoz pzrgie. Dintr'şnz kapzş alş ta- berei lsi Mateiş, rsmnzndşse şnz kornş de omtire, a trekşş lalomiga mi a fsgitş. Atznce Matş Vodz, vzzndş kx o- mtirea sa s'a înfrikomatş mi s'a înmşginatş, s'a îngrijitş ka ñz ksmva s̃z fie învinsş, mi a încheustş s̃z alerge nrin tôte mîrsrile îmbrzb̃zndz-le mi zikzndş: „Braviî mei ostami! „fiçi kx inimz, kxçi vzş kx darşlş lsi Dsmnezeş este dea- „şşura nôstrz. Amş statornikz kredingz kx o s̃z învingemş „în kşzndş, mi o s̃z gonimş ne dsmmanş kx rsmine.“ Kşvintele Domnslş aş înssflegitş inimile tşsrora: Ro- m̃niî dşnz ayeasta aş încheustş a face ataksri înfrikoma- te; dşnz ye-mi sloboziaş armele vele de fokş, îmi sko- teaş szbiile, se arşnkaş assnra dsmmanilorş, mi se b̃zteaş nentş la nentş. Mai kx seamz boeriî çeî mai marî kx fiî

loră ceî de ală doilea ¹ mi kă trentele servitoriloră mi ale
 sârmiloră loră ², arănkând-se kă entăsiasmă în centrelă
 dăummaniloră, îi tăeaă kă sâbiile gôle mi-î goneaă în tôte pîr-
 gile. Atănce mi Mateiă Vodă, vîrînd-se în desinca cea
 mai mare a bătăliei, a kăpătătă o nlagă la genănkăslă niçio-
 răslă drentă de la o lovire de pșukă; dar kă tôte bătăne-
 gele sale, nă s'a înfrikomată, çî a șrmată a se bate kă în-
 sșflegire tinereaskă mi kă o bravură neasemănată. Lănta
 se înçenșe de dimineadă, mi pînz la noxă ôre ³ înkă nă
 se xotărise viktoria. Atănce șnă evenimentă neamțentată a
 asșigurată învingerea în partea Mănteniloră. Pe kîndă bătă-
 taea se afla în ferbingeala cea mai mare, s'a rădikată de
 odată desure anșă șnă noră negră mi desă kă o fșrtăntă
 înfrikomată, kare, adăkîndă șnă prafă teribilă, a silită ne
 îmbele pîrgi să se retragă mi să se despară, fiindă kă nă se
 mai vedea omă kă omă. Dănz ațeasta norăslă, viindă neste o-
 ntirea Moldo-kăzățeaskă, a înçenșă a se rămne mi, dănz
 o grindină deasă mi grôșă, a răvărșa o plôe înfrikomată,
 în kătă tăbăra lăi Vasile Vodă se pșefăkă într'șnă elemteă
 de noroiă, în kare soldağıi staă în niçiore fără a se pș-
 tea mișka. Dar ațeasă plôe delăviôșă a trekătă ne lănz-
 gă tăbăra Mănteneaskă, fără a se răvărșa de felă asș-
 pra ei. Ațeasă întămulare Mateiă Vodă a renșentată o ka
 o minșnă çereaskă kătră ostamiă seî, kari atănce înșșfie-
 gîndăse s'aă reneziță asșpra dăummaniloră ka niște lăni tăr-
 bağı, mi gșsîndă-î șdagă, tremșrătôri mi fără pștere, aă în-
 çenșă a-î tăea kă nekrășare mi a-î nrinde. Trismfăslă Măn-
 teniloră a fostă atătă de mare, în kătă Vasile Vodă mi kă
 Timămă Xatmanăslă, kă prea pșgină kălăreğı abia aă skă-
 pată kă fșga, ajștağı de întănerekăslă nopșei, mi aă trekătă
 în Moldova. Iar Mateiă Vodă, rămăindă stăpănă ne tăbăra

1 Se vede kă boerii çei mară ne atănce nă lăaă la bătălie ne fii loră çei
 întăi năskăğı, çî ne çei mai miçă.

2 Ațemția eraă Șnățreii, Vistiereii, Poslelniceii, Komimeii, Ștătrăreii, Kă-
 mățrămeii mi alğı, desure a kărora ordine se va vedea la tomăslă III.

3 Adekă kă treî ôre înaintea anșăslă, dănz çeașornikăslă tăçesăkă.

(Tradăktôriăslă).

inemi; ne provisișni mi ne armele ei, s'a întorsă adoa zi în Țergoviutea învingătoris mi triumfătoris, unde aș făkstă răgi de mslăzmită lăi Dămnezeș. Pe șrmă a ordonatș sș adsne kadavrele morșiloră, dănp kare, ne ale Moldoveniloră, în nēmărgș ka de trei miș, le-a arșnkatș într'o grōpnș de așșura kăreia aș făkstă o movilă kș o krșche de neatrș, kare se vede mi astșzi lāngș satslș Finta; iar ne ale Kazaciiloră, kare eraș mai nșmerōse, le-aș arșnkatș în altș grōpnș mi aș rșdikatș o altș movilă din josș de Țergoviutea în drșmslș mare. Dănp așeasta, ne togī ței prinmi în bștșlie saș fșgarī, adșnșndș'i din diferite pșrgi, i-a skosș afarș din Țergoviutea, mi tșindșle kanete-le, i-a, ingronatș sșb o altș movilă.

Mateis Vodș, din kassa plagei țe primise la nișioră, zșkș mslțș timnș în natș, mi sșferi mșlte dșrerī. Sșferinșgele sale se adșogarș mi kș o rșskōlș neamtentatș din partea ostamiloră. Elș, dănp fireaskș sa bșnștate, făkșse de demșlțș greșeala de aș primitș în nēmărgslș ostamiloră mai mșlși Sșrbī mi strșini kari veniserș sș se înșkrie, ne sokotealș kș nōte sș aibș odatș nevoe de dșnmī. Așestī a-ventșrarī, înșlgindș-se mi rșdindș-se kș Dorobanșgi, kș Seimenī mi kș Romiorī, se dedeserș la totș felisłș de rșștșgi mi așșșeserș a fi kș totșlș nessșbordinagi. Adeseorī intraș în kșrtea domncaskș, mi lșndș tșnșrile, le skoteaș afarș la kșmpū. Șneorī intraș pșnpș mi în apartamentele Domnșlși, mi-i sșșneasș kș bșrșznīcie kș ei aș învinsș ne Kazaci mi Moldovenī, mi kș prin șrmare trebșea sș le în-treecaskș leafa, saș de nș, amerinșaș kș vorș kșlka kīarș kamara sa mi vorș rșpi baniī din ea. Alteorī ū zīșeaș fșrș rșșminare kș, fiindș kș aș așșș bștrșnș mi în dōga komīiloră, era bine sș-mī lase tronșlș mi sș se fakș kșlșșrș. Așeste tōte aș resștatș din kassa a doī ōmenī înrșștșgi, anșme Vistierīslș Ginea ¹ nșmitș mi Olarișlș saș Țikalș, mi

1 Așesta era din Rșmelia, omș prostș mi neinșemnatș, de meserie ferarī. Venitș de fōrte jșne în țearș, mi făkșndș-mī avere, se înșșrș la satslș Brșșmenī, lāngș Oltegi, în jșdegslș Romanșgi. Kș viklenia sa țeșe iskșșitș, așșșndș a se înainti în dregștoriile șivile, mi anșmīndș-s

Rade Armamș nămitș mi Varzarîslă¹. Achemtia, avîndș în mîni kărma statăslă mi înkrederea absolțtă a Domnăslă, fî-
ceăș abșșșrile chele mai revoltante. Boerii, ajșngîndș fîrș
pștere mi vîzîndș-mî viegele în mîinile ačestor doî tikș-
lomî, șșfereăș tôte în tșchere; șniî din ei însș, profitîndș
de bștrșnegele mi slșbîvîșnea Domnăslă, apîgăș ne askșnșș
șpîritele ostamîlorș mi ajșnșerș a-î face kș totăslă neșșnșmî
mi a face, șșb kșvîntș de apșrarea dentsrîlorș pșbliče, fe-
lîșrite pretensișni. Întșș șna din zile Dorobanșii înpresnș
kș Seîmenîi, dșkîndș-se în neorîndșealș la kșrtea domnea-
skș, aș înpenștș șș-î chearș kș strîgșrî mi kș șrlete șș
le dea îndatș ne Čikalș mi ne Vърzarîslă, zîkîndș kș ei
șșntș fșntșitorîi tșșșrôrș relelorș din gearș mi kș ei onreskș
ne Domnș de a le mșrî lefele. Dșpș ačeasta aș pșvșlitș
ka fiarele în șpștșrie mi în palatș, mi în fine, gșșindș-î
askșnmî în kamera în kare Domnăslă zîchea bolnavș, î-aș skosș
afarș, î-aș desbrșkatș în nîele, î-aș bștștș; anoi, skopîndș-î
afarș din oramș, șnde eraș tôte omștirile adșnate, î-aș șvîșș
kș môrte teribilș. Pe șrmș, întorkîndș-se la kasele lorș, le-

adese de Domnș, îi zîchea totșdeasna șș-lă fakș ne elș Vîștierîș, mi-î
promitea kș va afla mijlôche șș-î șnoreaskș venîșrile, în kștș șș nôtș
kșșrînde mi alte đerî. Mateîș Vodș, ajșngîndș la bștrșnege a se do-
mina de ideea înavșgîreî mi de îșbîrea de argîntș, l'a krezțș mi l'a fș-
kștș Vîștierîș nlenînotentș. Ačesta îndatș a lenșdatș nelea mîelșslă, mi
se arștș în adevșrș lșnș : trimitea în tôte pșrgile mi desbrșka ômenîi
kș felșrite kșvînte ; inventa felșrî de đrî mi de abșșșrî, kare ajșnșe-
serș a înegri faîma mi nșmele çelș glorîosș alș Domnăslă, tokmai la zî-
lele de bștrșnege.

- 1 Ačesta er : Romșnș din Ploemti, fîșlș șniî grîdînarîș karele kșltîva
Varza, de ačeea îlș mi nșmîrș Vърzarîslă. Ajșngîndș din tîlerege a
înaîntî în dregștorîile çivîle, se fșkș mi Armamș mare, odatș kș Či-
kalș, kîndș s'a fșkștș Vîștierîș. Înzestratș kș șnș șșfîetș rșștșvîosș
mi neomenosș, îndatș çe a ajșnș la nostăslă ačesta, a înpenștș a revșrsa
așșna tșșșrora venîșslă rșștșgeî sale; nîvî boerîș, nîvî nreotș, nș skșna
neșșșrșratș mi nejefșîțș de pșterea lșl. Omorîa ômenîi nrîn kasele lorș,
pșnea de-î îngrona în lokșrî nekșrate. Altora le tșea șrekîle mi nășș-
rîle, mi-î nrșta astfelîș ne vîlîge, mi, anoi îi trimitea la Okue. În
skșrțș nș lșșa omș nejefșîțș de đșnșslă, mi neamenîngatș în ŝe kare
zî kș perderea viegeî.

*

aş jefsîţ mi le-aş lăţ tôte avşuile. Atşnş aş şşisş mi ne marele klşyeriş Kornşşeanş karele se afla înkş bolnavş, jefsîndş'i mi kasa.

Peste kşţ va timuş însşntomîndş-se Domnşlş, a emitş în kşltorie la Argemş. De akolo întorkşndşse la Tşrgoviştea, Dorobanşii mi Seimeniî aş înkisş porşile şetşşii mi i-aş refşzatş intrarea, zikşndş kş nş vorş şş-lş mai ai-bş Domnş, mi kş, saş şş se demissioneze de bşnş voe, saş şş se dşkş la o mşnşstire şş se kşlgşreaskş şure a se linimti. Trei zile aş statş Mateiş Vodş kş boeriî seî, înnedekată de a intra în şetate, de şnde nişî makar de mşnkare nş lşsa ka şş-i adşkş de la palatşlş seş; în fine, promigşndş-le banî mi şnorire de lefi, i-aş datş drşmşlş. Atşnş s'a trekşţ din viagş mi Dómna lşî Elena, în anşlş 1653 mi s'a îmormşntatş kş mare pomşş mi şeremonie în biserika domneaskş din Tşrgoviştea. Dar Dorobanşii mi Seimeniî, kş tôte kş Domnşlş le mşrise lefele, nş se astşmpşraş: şi jefşeaş mşnşstiri, şşideaş boeri, mi fşşeaş felşrite rşştşşii în tôte zilele. Domnşlş, nemtişndş şş şş mai fakş pentş ka şş-i înfşşneze, a adşnatş boerimea în konsiliş sekretş, mi a gşsitş kş kale ka de primşvarş şş adşkş ne askşnsş trei-şşî mi de Tştarî mi Őngşrî, mi şş şşergş kşşşlş rebelilorş. N'a ajşnsş însş şş-mi nşe planşlş în lşkrare, kşşî de mşltş întristare mi amşşşşşşne şşfle-teaskş, a mşritş. Astfeliş, dşnş 21 anî de Domnie mi în vşrstş neste 70 anî, trekşndş-se din viagş, se îmormşntş în biserika domneaskş fşkşţ de dşnşlş în anşlş 1654.

Mateiş Vodş, în kşrsşlş Domniei sale, mşlte ameze-minte mi fante framóse a fşkşţ. Aşesta a tradşş în limba Romşneaskş mi Pravila. Mşlte mşnşstiri mi biserişi a fşkşţ din noş mi a pşenoitş. A pşefşkşţ din temelii mşnşstirea lşî Radş Negrş de la Kşmpş-lşngş. A fşkşţ o biserikş la Pitemti. A fşkşţ mşnşstirea Şşngilorş Arşangeli la Slobozie, a kşreia biserikş kş şşş tşrnş o fşkşse şşş Ŭşrigşdeanş Enake Karagea, ne kare elş ilş avşse Postelnikş. A mai fşkşţ o biserikş la podşlş Kşlgşrenilorş, alta la Gergiga, mşnşstirea Sadova de neste Oltş, mşnş-

tirea Motrē la gŕa Motrēslē, mēnēstirea Kēlēgŕilorē Din-tr'ēnē-Lemnē la Vēlcea, mēnēstirea Arnota, biserika domneaskē la Kraiōva, o beserikē la Karakalē, mēnēstirea Brēnkoveniē, mēnēstirea Negoemtiē lēngē Argemē, mēnēstirea Pēlēgremtiē, mēnēstirea Brebē, mēnēstirea Kēldēgŕshaniē, mēnēstirea Tirmorē. o biserikē la Ploemti, mēnēstirea Maksineniē anŕōne de Siretiē, mēnēstirea Eniskoniēi Bēzēslē, mi alte mēnēstiriē mi bisericiē, in nēmŕē de 39, asemine mi mēnēstirea Sērindariē din Bēkēgremtiē, kē sērbarea Adormirei Maicei Domnēslē. Pe lēngē ačeste a dedikatē mēlte amezēminte mēnēstirilorē de la Ierēsalimē, de la mēntelee Atos, mi altora. Ačesta a reŕaratē din temelii mi četatea Tērgoviștei in anlē 1634.

Pe timnēlē domniei ačestēslē, uelē inŕēlē Kantakzenē, Kostantinē Postelnikēslē, s'a inēsratē kē Domniēa Flēna, nepōtē a lēi Mateiē Vodē, mi fiikē a lēi Șherbanē Vodē I Bassarabē, karelee avēseese mēse fiē: Drēgiēi Snatarēslē, Șherbanē Vodē, Konstantinē Vornikēslē (tatē alē lēi Ștefanē kare ne ŕmē s'a fēkētē Domnē), Mixaiē Snatarēslē, Mateiē Aga (mai ne ŕmē Domnē), mi George Snatarēslē.

De la Mateiē Vodē esistē xrisōve de la anlē 7141 pēnē la anlē 7162.

DOMNULU XLVIII.

Constantinū Vodă I Bassarabū, Cărnulū.

Dēpē inmormēntarea lēi Mateiē Vodē, la kare a čelebratē mi Patriarxēslē Antioxiēi, s'aē adēnatē Mitropolitēslē (Ignatiē), Eniskoniē, boeriē mi ostamiē, mi konsēltēndē-se aē alesē, kē pērerea mi voinēa generalē, Domnē ne Konstantinē Sērdariēslē, fiēslē lēi Șherbanē Vodē I Bassarabē, nenotē rēnosatēslē Mateiē Vodē, mi frate alē Domniēi Elene, sogiēi lēi Konstantinē Kantakzinē. Dēpē ačesta aē fēkētē indatē kēnoskētē la Pōrtē Sēltanēslē Meemetē IV mi Vizirēslē Dervimē-Meemetē

D. Chr.
1654.
Dupe istorici pămînteni și alții.

Папа, рѣгъндъ-се ка съ се trimigъ stemele Domniei aless-szlsî gerei.

Szltanslş, priimindş Arz-Magzarislş (anaforaoa, netigi-snea saş raportslş) gerei, kş kare aş fostş trimimî kşpi-va din boeri mi din kşnitaniî de Romiori mi klerivî, a întăritş domnia lsî Konstantinş; mi trimigъndş ne szş fonkşionariş tşrkş Mşstafaga Skiemnş-Agasi kş stemele Domniei dşnp datinş, i-a emitş Konstantinş Vodş înainte la podslş mş-nşstirei Plşmbsita, kş togî boeriî mi kş omîtirile. Akolo Konstantinş Vodş, priimindş stemele împerştemti, a intratş în Bşksremti kş mare şeremonie mi s'a amezatş ne tronş. Dşnp ayeasta, pşegъtindş tribştslş anşalş mi darsî kştre Szltanslş mi kştre ómeniî inflşengî de ne lşngъ Pórtş, le-a trimisş kş nşmitslş Skiemnş-Agasi. Pe şrmş, legъndş amizie kş Domnitoriî vecinî, prekşmş kş Xanslş Kşrmşlsî, kş Rakogî Domnslş Ardealslsî mi kş Stefanş Vodş alş Moldovei, a assigşratş pachea mi liniuntea gerei.

Domnia lsî Konstantinş Vodş a fostş întrş adevşrş pşringaşkş. A pşblikatş amnistie generalş nentş togî. A plştitş îndatş lefile ostamilorş. A ertatş darea gerei ne o trilunie. A dşrsitş Dorobanşilorş mi Kşlşramilorş skştealş de dejmşritş mi oeritş, prekşmş mi de zevişeala din stşni, maskşri mi oi. A îmbrşkatş omîtirea kş xaine bşne; iar ne kşnitaniî (adikş koloneli) mi ne lşz-baumî (sztamî) kş xaine de mştase, onorъndş-i a medea mi kiarş la masa sa.

Konstantinş Vodş era szş omş fórte dreutş la jsdekşpi, fórte dşlve la vorbş, fórte kompştimitoris kştre şei şşracî, mi fórte blъndş nentş togî. Elş nş kşgeta de kşts la fericirea mi la binele komşnş. De ayea vşzъndş kş Seimeniî ajşnseserş a fi îngrozitoriî în gearş nentş neorъndş-elele lorş, a kşgetatş şş kşrede kornşlsî lorş de ómeniî în-rşştsъpiî mi şş goneaşkş ne Şşrbîi, kari eraş kassa ness-bordinşvîsnei lorş. Deşî, adşnъndş ne kşnitaniî Dorobanşilorş mi ai Slşjitorilorş, le-a komşnikatş ideea sa. Aşemtia s'aş arştatş kş se szeskş kş pşrerea Domnşlsî, dar apoi, emindş de la elş, aş deskoneritş planslş kştre Seimeni, kşvî eraş rşdişî în felişrite kînsî kş ei. A doza zi, şnindş-se

amândouă cornurile Seimenilor, s'aș skulatș în revoltă deklarată, mi aș învenștă a șvide pe boerī, pe kare ksmș fi gșsia, sșb kșvșntș kș eī pșnș la kale pe Domnș nentș asemine xotșriri. Dșpș așeasta s'aș revșrsatș, ka nimte lșuī tșrbagī în tôte pșrgile: aș kșlkatș Vistieria domneaskș, de aș lșatș togī banī kșuī aș aflatș; aș jefșitș kasele boeremti, mșnșstirile mi besericele, rșmindș sakrele odóre, kandlele, vestmintele preoșemti mi ornamentele pregióse de pe la ikóne, nekrșpșndș niči obiektele de pe sakrele mese din altare; aș șvisș pe marele Banș Gšorma, pe Drșganș fișlș lșī Pana Vistierīlș Grșeanș, pe George Karida Vistierīlș, pe Pana fișlș lșī Preda Vornikș Brșnkovanș, pe Xristea fișlș Klșcherīlșī Sokolș Kornșgelș, pe Șdrea Slșgerīlș Doīveskș, pe Preda Benga de la Maīa, pe Sava Șlșfari Kș-șisreanș, pe Dșmitrșkș Frizșreanș, pe Dșmitrș Kosma fișlș Pitarișlșī Mitra Stșneskș, pe Mixailș Čiohodarșlș, pe kșnitανș Gida, pe kșnitανș Ivanș, pe kșnitανș Iankș Kșlineskș, mi algiī mai mșlgi; în kștș, kari din boerī pștea skșpa, fșgea saș neste Dșnșre la Rșșvīškș, saș neste mșngī în Ardealș, saș în Moldoya.

Domnșlș, rșmșindș singșrș, mi șjșngșndș de bajokora rebelilor, a kștatș mijlóșe, de a skșpatș fșgindș neste Dșnșre la Rșșvīškș. De akolo a datș mtiire la Șlțtanșlș Meemetș IV mi Vezirșlșī Meemetș Kīșnrșli. Șlțtanșlș a ordonatș Domnșlșī Transilvaniei Rakogī mi Domnșlșī Moldovei de aș intratș în gearș kș omțiri. Așemti Domnī, pșmindș de amândouă pșrgile totș odatș, s'aș întłnitș la satelș Čio-plea, șnde viindș mi Konstantinș Vodș kș omțire tșrșeaskș, s'aș impresnatș kș togī mi aș învenștă a șrmșri pe Dorobangī mi pe Seimenī. În skșrtș timuș omțirile aliato aș isbștitș a sfșrșma tôte bandele, a le rșșini, a le nimici, mi a restatørniči pe Konstantinș Vodș în tronșlș seș. Dar, dșpș ȕe aliagiī aș emitș din gearș, s'a întorsș șnș kornș, kare în timnșlș persekștșrii fșgise în Ardealș, mi șvindș-se kș rșmșmigele rebelilor, aș învenștă earșmi a șe face ameninștori liniștiī nșblice. Konstantinș Vodș atșnșe a trimisș asșura lorș pe Vornikșlș Preda Brșnkoveanș mi pe Stolnikșlș

Radu Fărcașan, kari, sursurinzându-și la Târgul Bengi, mi dându-le răsbois, aș zăisș o mslgime din ei, prinzându mi kiarș ne Surtarislă Xrizea ce era în fruntea lorș, ne karele dăp mslte kinsrî l'aș zăisș înpreznt kș topi komuliciii sei. Kș tôte ačeste, skăpândș înkș kăđi va din rebeli, nș înčetaș de a face țarbărtîrî mi reskôle. O asemenea stare de lăkrșrî skandalôse ajungândș la kșnomtinga Porgei, ačeasta a destitșatș ne Konstantinș Vodă mi a trimisș Domnș ne Mixnea Vodă III; iar Domnslă kăzstș treks kș tôtș familia sa în Transilvania.

Konstantinș Vodă a făktș Mitropolia din Băksremti, ne o movilă mare, kș sərbătôrea Săngilorș Konstantinș mi Elena, kș stărsingă marelsî Logofătș Radu Dădeskș. Iar Dômnă lsî Bălama a făktș Mănăstirea Zetrens, din josș de Kraiova anrône de riislă Jiislă; asemenea mi rakla mômțelorș Sântslă Grigori Dekanolitș, ce se află la Mănăstirea Bistriga de la jădegăslă Vlăcei; a mai trimisș mi mslte odóre negiôse mi mile bñemti la mănăstirile de la Atoșș.

De la ačestș Domnș essistă xrisôve din anii 7163, 7164, 7165 mi 7166.

DOMNULU XLIX.

Mixnea Vodă III.

Ačesta era fiislă unsî Romnș anșme Iene Sărdș. Fiindș înkș prea jșne, s'a dășș ta Konstantinopole, unde, prin relagișni infame kș Tărciș, se lini de jșnele Sinan-Pama arătândș-se ka fiș alș lsî Radu Vodă I mi nenotș lsî Mixnea Vodă II. Sinanș-Pama, grșsindș okasișnea destitșărei lsî Konstantinș Vodă Bassarabș, mijlovi sș i se dea domnia Țerei Măntenemti. Venirea lsî se însemnă prin kalamitșgi de totș felislă; kăvî adskândș kș sine mslgime de Tărci mi Tătarî, ačemtiă s'aș znitș kș Dorobanșgi mi kș Seimeniș mi nș nșmaî kș aș nrădatș tôtș țeara făr kăđgare, dar aș mi robitș o mslgime de lăkșitorî nevinovađi. Mixnea Vodă, ka znlă ce nătreă în sșfle-

D. Chr.
1658.
După chro-
nicile
locale

islă seă planșri de apostasie, nă nămai kă nă kăsta să-î înfruneze, ci inkă statornici eargini ordinislă Dorobanșiloră în pătorea sa de mai nainte. Pe lăngă ačeste a înčenstă să se anrovizione ne askenă kă tănărî, nrafsă mi bombe, a mai kiema ômeni săb arme, mi a înșlga întăritrî înurejșrslă mănăstirei Rade Vodă, dăndă-î pătore de resistingă ka snei țetșgi.

În dekrșrslă ačesta, Pôrta destitșândă ne George Ștefană Vodă din Moldova, a trimisă în lokș-î ne Georgie Vodă Gika I. Destitșatslă Domnă treks în Transilvania, mi lă-ândă ajstorî de Ńngșrî de la Georgi Rakoșî, a intrată în Moldova kă kotăre să goneaskă ne Gika Vodă. Dar ačesta a trimisă ne fișlă seă Grigori kă omtire, mi întălnindă-lă s'a bătătă mi l'a învinsă la lokslă kare se kiama Ștrănga; în kătă Ștefană Vodă, kă urea nșgini Ńngșrî, a năstătă să se întôrktă în Ardeală. Dăpă ačesta Rakoșî, deklarândă kă voemte a se skătsra de sșzeranitatea Porșei Otomane, împeratslă a trimisă asșură-î ne Vizirslă Meemetă-Kișnșrli, ordonândă totă o dată Xanșli de la Kșmă mi Domniloră Romăni ka să ia parte în esnedigișne. Atșnșe Mixnea Vodă a kiemată ne boeri mi le-a deskonerită planșlă seă zikăndă-le kă era timnă să se șneaskă kă Rakoșî mi să skătsre jșgșlă țerșeskă. Boeriî, mtiindă pătorea ăea mare a Tșrșiloră nă s'aș snită kă Domnșlă. Mixnea Vodă dăpă ačesta adăpă ne kă-șnită mi ne Ișș-baniî (xiliarșli, koloneliî), mi dăpă ăe î șșpșne la jșrșmăntă, le deskonere planșlă seă; dar mi ač-știa nă s'aș nrimită. Kă tôte ačeste, fșră a divșlga niă refșșlă boeriloră, niă ală kășșitaniloră, elă komandă nleka-rea neste Karnăgi, kă kăvăntă de a merge asșura lă Rakoșî în akordă kă Tșrșii, iar kă plană ka, trekăndă akolo, să se șneaskă kă elă mi să întôrktă armele în kontra Tșrșiloră. Dar ajșngăndă la satșlă ăireșș, de șnde trebșe să înăeapă a sși măștele Kraișli, de odată sniî din boeri ilă pșrș-șeskă mi se întorkă la Bșkșremti, iar algiî kă omtirea se în-ștorkă la Satșlă Tonlea ne ana Teleajșnșli, șnde era anrône tabăra țerșeaskă săb Kădiră-Pama.

Mixnea Vodă, vșzândă kă a rămasă nămai kă o mă-

ne de ómenî, mi kã nlanãlã seã era sã se deskonere, s'a întorsã mi a kãzãts la miãfórele lãi Kadirã-Пана, mi dãn-dã-i darsãi nrepióse, l'a fãkãtsã a krede kã boeriã seã ilã îndemnaã la apostasie. Atãnãe îndatã aã tãeatã kanãlã marelãi Snãtarã Pãrvã Bãrkãneskã, marelãi Postelnikã Istratã Gindeskã, Agãi Radã Bersekã, kãnitãnlãi de Romã Vintilã, mi lãi Badea Vãtafãlã de Pãmãkãrie. Totã odata trimigãndã ne Dinkã Sãrbãlã Armãmlã çelã mare kã posta, a çviãã ne inoçentãlã Banã Preda Bãnkovanã, ne kare-lã lãsase loko-tenentã la Tãrgoviãtea.

Pe timnãlã avela bãtrãnãlã Postelnikã Konstantinã Kantakszenã, kã tótã kasa sa mi kã ginerile seã Snãtarãlã Panã Filineskã, netreçea kã astorisarea formalã a Domnã-lãi la monia sa Mãgsreniã anróne de mãnãi ne valea Pra-xovei. Elã dãdsse nãmaã ne doã din fiã seã ne lãngã dom-nie: ne Drãganã Logofãtsãlã mi ne Șerbanã Postelnikãlã; dintre kari ne Drãganã ilã trimisese- solã în Transilvania, iar ne Șerbanã ilã avea ne lãngã sine ka Postelnikã mare. Mixnea Vodã, determinãds-se a nerde ne togã boeriã kari mteacã nlanãlã seã de apostasie, mi nrensindã kã Kantakszenã mi ginerile seã trebsea sã mteie açeasta de la Drãganã mi Șerbanã, a ordonatã lãi Kãnitãnã Tãdorã sã se dskã kã ostamiã de la Tãrgoviãte mi kã Plãeamã de la Ialomiga mi sã-i prinã fãrã de veste. La 13 Aurilie 1658 kãnitãnã Tãdorã pleakã; dar pãnã a nã sosi, bãtrãnãlã Kantakszenã, simpindã, se rãdikã kã tótã kasa sa, kã ginerile seã, kã femeã mi kã koniã, mi, dãnã çe a netrekãtsã doã zile mi doã nouã prin pãdsrile çele dese ale Bãçevãlãi, prin notiã lãtãrame mi nexmblate, a trekãtsã în fine la Bramovã. De akolo lãrãndã ne fiãlã seã Drãganã, karele se afla solã (saã agentã,) a trekãtsã kã tótã kasa la Moldova; apoi, skriindã mi fiãlã seã Șerbanã, l'a adãssã mi ne elã akolo. Fãga açestorã bo-erã a sãnãratã fórte ne Mixnea Vodã; dar kãinga sa era prea întãziatã.

Tãrãiã, trekãndã în Transilvania mi smnãndã-se de jafãrã, s'aã întorsã în geara lorã peste Dãnãre. Kã ei s'a întorsã mi Mixnea Vodã. Kã tóte açeste elã totã nãstrea

plănușă anostasiei, mi ne de o parte avea îngelgeri secrete
 kă Rakogî, iar ne de alta se arăta foarte sursă Porgei. A
 închipit ne învătășă a adăna omtiri, înprămătându-se kă banî
 de la Tărcii cei bogăni din Konstantinople mi de la cei de
 ne lăngă Dăne. Între volentirii ce kăma sub arme, eraș
 mi kiară Tărcii, kăroa le arăta konsiderare mai deosebită,
 spăndu-le kă elș ne askensă este adoratoris ală religiei
 lăi Moametș. Atănce cea mai mare parte din boerii emi-
 graii, obosiți de nevo le străbătăgei, a venitș de i s'ăș în-
 kinatș; mi elș le-a datș ertare mi i-a lăsatș în pace. Dar
 bătărnăș Kantakzenș kă ginerile mi kă fiil sei nevoindș a
 se întorče în țeară, Mixnea Vodă a trimisș la Pörtă de i-a
 pătătș kă s'ăș xainitș mi kă kăsta să tsrbăre amăndor ge-
 rile. Vizirăș Meemet-Kisnrlı a trimisș doi Kanșgi-banî
 la Moldova, mi, lăndș ne Kantakzenș, l'a adăș la Kon-
 stantinople. Mixnea Vodă a trimisș totș odată ne klăche-
 răș Kolpa Doieskă, ne Nikslai Sofialı mi alii boeri kă
 darsri de banî la Vizirăș, kă să mijlocesk s-lă konda r-
 ne mi s-lă sviză. Kantakzenș făkă apelș la izbirea de
 drentate a Divanăș, unde înfrumătându-se de fagă mi kă
 Vizirăș se deskălnă zikăndș kă elș a fostș snăș din cei
 întăi karele a priimitș mi s'a arătatș sursă lăi Mixnea Vo-
 dă kăndș a venitș în țeară; kă Domnăș l'a fostș onoratș
 kă rangăș de mare Logofătș mi ne fiil sei kă alte rangeri;
 kă, fără a da celș mai mikș semnș de xainie, a fșgitș la
 Moldova nșmaî pentru kă s-lă skane viața, ce mi-o vedea
 amenințatș kă a altorș boeri. Atănce agengii lăi Mixnea
 Vodă se konsădară de totș mi se retraseră din Divanș kă
 rșmine, iar Kantakzenș emi kă onore mi liberă de ori ce
 îngrijire.

Dăpă pșgină timnă sșfletăș celș înrășăgitș ală lăi
 Mixnea Vodă osindi la neire o mălgime de boeri; elș svise
 ne Vornikăș Radă Gindeskă, kă doi fragi ai sei Negoii
 mi Moise, ne marele Sntarış Ŭdrimtea, ne Klăcherăș Dii-
 kă, ne marele Stolnikăș Radă Fărkmans, ne marele Postel-
 nikăș Fărkmans, ne marele Postelnikăș Dănilă Părbians,
 înpreză kă fiilș sei Preda Logofătăș, ne marele Komisă

Badea Komâneanslă, ne Klăcherislă Stroe Bersesku, ne marele Kmitană Vasile Komâneanu, mi alți mai mulți din boeri. Kadavrele auestora se aruncaș de ne ferestrele Kșrgei Domnemiț afarg în zliș, iar Dorobanșii, lăzndă-le, le țraș ne strade, le kılkaș în nișiore, mi, refăzndă de a le da rđdelolă șure înmormântare, le arșnkaș în lokșrî nekșrate. Așemiț sbirî violaș pșnă mi femeile boeriloră, șșșșndă-le la felșrî de kinsrî mi pșđđndă-le fșră nișî o omenie. Aueste kșzimi Mixnea le indesi kșndă se determină a pșne în lșkrare nlanșlă seș de anostasie. Atșnșe, nemșlđșmită kș șzșgele kștă vșrsase, ișmî adășnă omtirea, mi kș kșlșrimea înkonșrș Tșrgoviștea, iar nedestrimea o pșse șz dea pșvală în orașă mi șz treakș seș sabie ne tođi lăksitoriî kșđi mai remșseseră. Dșnă aueastă tragikă vitejie. ișmî ișmpșrđi omtirea în doș kornșrî, ne kare le trimise de bștșră, arșeră mi pșđdară Brșila, Gışrgışlă mi tôte marginele Dșnșrei, trekșndă seș sabie nș nșmaî ne Tșrși, dar mi ne kremtini, fșră nișî o jșdekataș saș mșstrare de kșgetă. Iar nentș asemine bravșrî ișnłga la rangșrî de kșmitanî mi de boeri ne Dorobanșii ăși pșomși, kșrora le dete mi kostșmșlă Șnaxiiloră șure a-i face mai îngrozitori.

Așzindă de aueste Șaltanșlă se șmnlă de mșnie; iar Vizirșlă Kışnrșli mi ăși-l-alđi Tșrși marî se miraș kșmă de s'a revoltată omșlă auesta, fșră șz fi sșferită kștă de pșđină șșpșrare din partea Porșei. Deșî aș trimisă ne Kșmitană Pama Seraskierșlă kș omtirî asșura derei Romșnemti. Auesta, șosindă fșră iștșrziere la Rșșșșkă, a fșkștă podă neste Dșnșre mi, trekșndă, mi-a amezaț tabșra afarg de Gışrgış, iștșrind'o kș manșrî. Mixnea Vodă, adășndă-mi omtirea, înainte de a pșmi asșura Tșrșiloră, s'a rșșezită mai ișntă pșnă la xotarsă Transilvaniei la Răkșră, șnde s'a iștșlnită kș Rakogi mi s'a legată kș jșrșmșntă în alianșă nedesșrđită. Xotșrșndă-se ișntre altele, ka șz goneaskă mi ne Georgi Gika din Moldova mi șz pșe în lokși ne Konstantină Vodă Bassarabă, karele se afla emigrantă în Ardeală, aș lșată mșșrile șrșmștore: Konstantină Vodă, șz meargă șz kșșrină Moldova, Rakogi șz meargă asșura

Tărgiloră ce intraseră mi ne la Bănaț, iar Mixnea s-a p-
 measkă asupra celor ce trăiseră la Gîrgiș. Așa dară,
 Konstantin Vodă, plecîndă cu mîse mi de omîre Ţîng-
 reaskă s-a komăndă s-a s-a kănită, mi intrăndă în Mol-
 dova, a bătută mi a învinsă ne Gika Vodă; dar a-
 lergăndă la Krmă, a venită cu omîre tătăreaskă, mi atătă
 de tare a bătută ne Ţîngri, în kătă Konstantin Vodă, cu
 mrea pîgini omîni, s'a întorsă în Transilvania. Atănce Tă-
 tarii aș mînsă ne Vornikă George Băleană mi l'aș dășă
 skavă la Krmă. de s-a skăpăndă mai tărziă, s'a înter-
 nată în deara Mănteneaskă. Iar George Gika Vodă, dăpă
 ce mi-a lătată domnia nărdă, a primită ordină s-a p-măskă
 înpresă cu Tătarii asupra lăi Mixnea.

Rakogi, ne lăngă omîrea ce dedese lăi Konstantin
 Vodă, dete mi lăi Mixnea s-a kornă de omîre s-a komă-
 ndă lăi Kănită Gastă. A-cestă, plecăndă din Tărgovi-
 mtea înpresă cu Romăniă asupra Tărgiloră, întimînă s-a
 kornă de Tărgi la sătă Frătemiă, asupra kăra răpezin-
 dă-se cu fărie, i-a sfărmată cu totă mi a gonită ne kăpă
 skăpăseră pînă în tabăra loră cea mare.

În năntea a-ceea, Mixnea Vodă pîimi mîre cu Rakogi
 fă bătută în Banat de kătre Tărgi; cu Konstantin Vodă
 fă asemine învinsă de Tătari în Moldova, mi cu Gika Vodă
 vine înpresă cu Săltană Galga asupra lăi. A-este l'aș în-
 spăimăntată fôrte mi l'aș făkătă s-a se retragă la Tărgovi-
 mtea mi s-a se înkiză în cetate s-a se a-șă. Dar Do-
 robană se vorbă s-a lă pînă mi s-a lă dea ne măna Tă-
 rgiloră. Mixnea, simgindă komălotă, trase pînă bani kăpă
 va Dorobană în favărea sa mi emindă năntea din Tărgo-
 vimtea, treks în Transilvania, s-a neste kăpăndă mi mări.
 Iar Tărgi mi Tătari, revărsăndă-se ka torente asupra de-
 reă, aș jefită mi aș pădată fără kășă; dăpă kare, lă-
 ndă în robie mi o mălgime de kăștină, se întăseră.

Mixnea Vodă domăise abă doi ani; de la elă se g-
 seskă xrisăve din ani 7167 mi 7168.

DOMNULU L.

George Vodă Gica I.

Dșnz fșga lșî Mixnea Vodz, a venitș George Vodz
 D. Chr. 1660. } Gika kș pștere de Tștarî mi s'a instalatș la 20
 } Noemvrie. Dșnz amezarea sa, a kongediatș ne Sșl-
 tanș Galga; kșlminșndș-lș kș darsrî mi kș mșlgșmirî. Gika
 Vodz, gșsindș ȝeara intr'o stare miserabilș mi mai deser-
 tș, a trimisș în tôte pșrgile mi a adsnatș ne la vetrele lorș
 ne loksitorîi fșgarî. Anoi a înçenștș kș generositate a se
 îngriji de interesele generale, a organisa oștirile, mi a mșn-
 gșea familiile çelorș miseri, saș kșzșgi în bștșlii, skștindș-
 le de darea anșalz kștre statș. Dar liniștea sa nș dșni
 nrea mșltș. Konstantinș Vodz Bassarabș karele se afla în
 Transilvania, înșelegșndș-se ne askșnsș kș Dorobanșii, kș
 Seimeniî mi kș çei-l-algiî ostami, s'a rșdikatș kș pșgiș o-
 știre de Ŭngșrî mi a trekștș fșrș de veste în ȝearș ne la
 Kșineni. Gika Vodz, înpresș kș boeriî sei, abia avș timșș
 șz fșgș mi șz se retragș la Gișrgiș în çetatea tșrçeaskș.
 Konstantinș Vodz intrș în Bșkșremti la 1 Maiș mi primi
 sșșșnșerea loksitorilorș mi a oștirilorș. Dar Dorobanșii,
 Seimeniî mi Romiorîi aș înçenștș earșmi a sșșșra ȝeara kș
 rșștșgile mi kș nrșdșçișnile lorș: strikaș mi rșneaș pro-
 dșktele semșnșșșrilorș de ne momiile boerilorș, mi fșçeaș
 în tôte zilele ekçessrî kriminale. Întrș șna din zile, ne
 kșndș boeriî fșgiș kș Gika Vodz, se aflaș kș femeile mi
 kș koniîi lorș în înpreșrimile Gișrgișlși, o çeatș din a-
 çești ômenî înrșștșgiș s'a renezitș așșura lorș ka fiare tșr-
 bate mi ne șniî aș nrșdatș, ne algiî aș nrinsș, ne algiî aș
 fșgșrîșș pșșș 'i-aș înekatș în Dșșșre, — dșnz kare anoi s'aș
 întorsș earșmi la Bșkșremti.

Pôrta, așșindș de açeste neorșndșșe, a çotșrștș șz
 trimișș oștirî de Tșrçî mi de Tștarî, șz nearșș ne togi Ro-
 mșniî mi șz dekiare ȝeara de Pamalikș. Dar Gika Vodz,
 kș boeriî kșgi avea ne lșngș sine, aș fșkștș rșgșminte la
 Împșratslș ka șz nș se îndșre de dșșrile nevinovatslși po-

porș kremtină, și să le dea ajutoare ca numai să gonească pe Konstantin Vodă Bassarabă. Sultanele, fiind la comenzi, a trimis pe Aslan-Pașa și pe Sinan-Pașa cu oștile țărănești președ, și pe At-Merza cu Tatarii, ca să statorească pe Gika Vodă în domnie. Așchia, fiind și înțelegându-se la Giergiș, a plecat la 21 maiș spre Băkreștii. Konstantin Vodă, nebizându-se a se opune, a fugit înțelegându-se cu kăpă va omeni de kredingă peste mări și a trecut în țeara Kazavilor, lăsându-și soția în Transilvania.

Astfel s'atatorizându-se caruși pe tron Gika Vodă, Tărcii și Tatarii ce veniseră cu elă trecută la Rșava, unde, înțelegându-se cu Băda-Pașai și cu Seidi Ali-Pașa, plecară asupra lui George Rakogi în Transilvania. Akolo din jos de Kăjș, pe apa Samovșii, se făc o bătălie înfricoșată, nu însă cu arme de foc, ci cu sabia în mână și pântă la pântă. Învingerea însă rămase a Tărcilor, kăci eraș mai multă de 40 mii, kândă Ţugarii eraș abia 8 mii. Atunci și Rakogi, arătându-se cu sabia în mână în mijlocul Tărcilor, priimi o lovitură de marte la cap; nu kăz însă în mână inamicilor, ci fugi la Oradia mare, unde zăcă și mări dăru o domnie de 29 ani.

George Gika Vodă, domnind în țeara Măntenească, ordonă să adăne dările spre a trimite la Pôrta tribușă dăru datină. Dar lokșitorii, săș din neavere, săș din viclenie, se opuseră cu hotărâre; și se ascundeau pe tăcete; alții se adănaș grămizi și deklaraș că strigăte că nu se sâpșă; iar alții înțepșă a komnlotă kiar asupra vieșei Domnșii. Sosind însă și trecutând terminșă trimitereș tribușă, s'a mănăat Vizirșă Kășrșă și a ordonată ginerelș seș Măstafa-Pașa de la Silistra de s'a dășă făr de veste că dă mii de Tărci la Băkreștii și rădikând pe Vodă Gika, l'a adăș la Konstantinople și-mi dea seamă nentș nereglăritatea săș nekanăvitateă sa.

Înțelegându-se cu Vodă Gika rădikă și pe Postelnikșă Konstantin Kăntakzenă, pe kare-lă adășă la Andrianople, unde se afla Vizirșă netrekând înțelegându-se Sulta-

nsul Meemetș. Vizirul, kiemându-lă pe acesta înaintea sa, îl mustră pentru nesupunerea gerei la trimiterea tributsăi mi-i spusse că a scris ginerelui seș ka să ia cărmăirea gerei, redskându-o la Pamaalikș.

Konstantinș Kantakszenș plânse amarș, mi căzându-lă la picioarele Vizirulș îl rătă că lakrămî să-i fie milă de biata gearș, mi se pusse pe sine kezamș că va plăti geara tributsă, că va răspunde la toate cererile împărăției, numai să retragă de astă dată șgia sa. Vizirulș, karele cunoștea de mai nainte pe Kantakszenș mi-lă onora pentru înțelepciunea mi pentru virtutile sale, se îmblânzi, revokă ordinsă dată lui Mstafa Pașa mi ertă de mărte kiar pe Gika Vodă.

Vizirulș Kisuruli avea atăta încredere mi respectș în Kantakszenș, în cătș, că okășinea înternărei la Konstantinople a Sultansăi adskându-lă mi ne elș, îl înșurcîntă să-i pronșe pe cine va sokoti kapabilș ka să-i dea domnia gerei. Atșue să fi văzută cineva pe Greui Țrigrădeni kșmș se rșgaș de Kantakszenș, kșmș îi prômiteaș, kșmș îi prônșeaș mari șme de bani, kșmș îl lingșniăș, kșmș îi ștrștaș mșna, numai ka să prônșe pe șnsul din ei pentru domnie. Dar Kantakszenș, kșnoskându nofta lorș de înăvșire, lăkomia lorș cea neîndestălatș, mi anlekarea lorș cea neînvinsș către nedrentășire mi rșpire, nș s'a îndșnlekatș niș într'șnș kinș ka să prônșe pre vre șnsul din ei, pentru ka să nș jefșeaskă earșmî geara. Între kompetitorii de domnie se afla mi Beizade Grigori fișlș lă George Vodă Gika, karele rșga pe Kantakszenș mi prômitea că-i va fi șpșșș ka șnsi prîinte mi că nș va emi din konsilișrile sale. Kantakszenș se îndșnlektă a-lă prefera pe acesta, ka pe șnsul ce fiindș nșskștș în Moldova l'a sokotitș că inimă mai romșneaskă mi mai că dșrere pentru binele lokșitorilorș mi alș gerei. Deș, lăzndș de la elș jșrșmântș mi îndatorirî în skrișș, îl rekomăndă de domnș ka din partea gerei; dșpă kare, înșșșșrșndș-se la Sultansă nrin Vizirulș, nrini stemele Domniei mi nlekă fărș întărziere șpre

deara Românească. Iar Postelnikslă Kantakuzeneş rămase la Konstantinople.

DOMNULU LI.

Grigore Vodă I Gica II.

Dea se afla în starea cea mai îngustibilă. Din cauza războiilor omeneşti, chiar şgia lui Dămnezeş se koborî asupra ei: mai întâi robirea, prekmăş s'a zisă mai în urmă; apoi bătă de cărmă în trei ani deardndslă; apoi doi ani de fomete înfrikomată, în kăţă omeni se pineaş kă rădăchinele arbriloră; apoi epidemii de mărte, dintre kare un fel de bătă kă flogosis, kare adăceaş mărtea mai rene de kăţă căisma, mi kare eraş înkăibate mai mltă în Băkreşti mi în Tărgoviştea mi mai kă seamă între Dorobanţi mi Seimeni. Pe lângă acesă, nefericiţii loksitori sfereaş cele mai kămlite săpărgi din partea Tăriloră desne Dăne: unii se îmbrămaseră de la ei kă bani, alţii kă produse în timnslă fometei, mi, nefindă în stare a le întorče, se săpăneaş la tôte jafărele mi maltratările.

Grigori Vodă Gica, viindă în dea la 6 Dekembrie a anslă 1660, în aia nefericită stare a grăsită România. Cele întâi îngrijiri ale sale aș fostă nentă kă să susreze datoriile loksitoriloră kătre Tări; nentă acesă a întrebăngată nă nămai venisrile Vistieriei, dar kiar mi ne ale sale. Dăpă așemine măsuri generose, însămi Dămnezeş a trimisă bine-kăvântarea sa asupra perei: nămăntslă a deskisă tesărele sale; frăktele mi produsele s'aș făkstă kă îmbilășgare; vitele s'aș înmălgită kă fericiire. Toți loksitorii într'ună kăvântă aș înčență a resnira plăcerile vieții în năce, în liniște mi în fericiire. Iar Postelnikslă Konstantină Kantakuzenă, întorkănds-se în dea, nămi de la Domnă mltă mălgămiră mi gratifikări, prekmăş se vede din xrisovele ce aș rămasă năntă astăzi; refășă însă ori ce dreătorie civiltă ce i-a pronășă Domnslă.

Întâmplându-se s-a móră Meemetş Kîsurli Vizirslă, Sultanslă a nămitş în loks'î ne fiislă seş Axmet-Kîsurli-Zade, mi neste kşrândş îlă trimise kş omîrî asşnra Ţngariei, astorizândş-lă a lăa kş sine mi ne Domniî din Moldova mi din geara Mănteneaskă. Aşa ōară, plekândş mi Grigori Gika kş omîirea Româneaskă, lăa ne lăngă sine mi ne trei fi ai lăi Kantakszenş: ne Drăgici Paharnikslă, ne Şerbanş Logofatslă ală doile, mi ne Konstantinş Postelnikslă ală doile, kariî serveaş ne Domnş kş kredingă mi kş dragoste. Iar bştrănslă Kantakszenş rămase akasă, okşurândş-se kş fante kşvióse, nentră kare se sokotea singşrslă omş fericitş în geara Româneaskă, mi kasa lăi se nămea kasa lăi Avraamş.

Dar invidia, kare nă póte sşferi virtstea, rădikă ne doi boeri asşnra virtsosslii Kantakszenş: şnslă nămitş Vornikş Stroilă Lesdeanş Romănş, mi altslă Vistierislă Demitirashkş Konstantinopolitanş. Achemia amăndoî, rămăindş kşimăkamî în lăusa Domnslăi, isbătiră a faşe ne Dómna Maria a se şni kş ei şnre a nerde ne Kantakszenş, karele era ka o stavilă în kontra anlekşrilorş lorş şnre abşşşrî. Pentră ačeasta skriseră Domnslăi kş ačesta îlă nărmite kştre Ţşrăi ka inemikş ală împărgăiei, kş nă resnektează ničî de kşmş ne Dómna Maria, kş'mî bate jokş de ea, kş întşrîţ ne ponorş a nă năţti dşrile, mi altele de ačeste, de kare inočentslă Kantakszenş nă avea ničî o idee.

Întorkândşse Grigori Vodă din esnedigişneă asşnra Ţngariei, nămigii intrigantş îi emiră înainte, mi, ne lăngă chele che-î skriseseră, îi măi şnşseră o mşlşime de alte minăişni. Domnslă Gika, şitândş jşrgămăntslă înskrisş che dedşse lăi Kantakszenş, şitândş datoria de rekşnomtingă che avă kştră elş, şitândş kiar resnektslă che trebşea să aibă kştră şnş bşrbatş kare făkşse atşte servigşrî gerei, fşră a faşe kşţş de nşgină cheretare şnre a se inkredingă de adevrş, trimise Dorobanş, kare-lă rădikară ne la meşslă nouşei din kasa sa, mi la 20 Dekem. a anslăi 1662 îlă dşseră la Mănăştirea Znagovslăi. În zioa ačeea, fiindş dşmineka şăntşlă Ignatş, venerabilşlă bştrănş se dşse la biserikă mi, dş-

pe askăltarea santei liturgi, se komănikă kă sakrele taîne; dăpe ayeasta, seara, pe la mîezulă uougei, Dorobanșii ilă adăseră în Tranezarislă Măneştirei, mi akolo ilă văiseră. Domnislă, azzindă de ayeasta, s'a demtentată ka dintr'o le-targie mi a înčenstă a plănge amară zikăndă Mitropolitslă Stefană mi boeriloră kă mórtea lăi Kantakzenă s'a făkstă făr de mîirea sa, mi blestema neînčetată pe Vornikslă Stro-ilă Lesrdeană mi pe Vistierislă Dimitrawkă, kari aş sneltită asemenea nelegăsure.

Elena, sogia nefericitălăi Kantakzenă, înpreună kă fi-sei Drăgici, Șerbană, Konstantină, Mixailă, Mateiă mi George, kăpătăndă kornislă rănosatslă, ilă dăseră la Măneştirea loră Mărgineniă mi-lă înmormăntară kă tôte onorile kăvenite. Tôtă țeara în adevără a plănsă desure perderea snăi stăplă atătă de pregiosă, kare făkuse atăta servișuri păblive mi în-timnă atăte nevoi generale. Plăngeaș nevoemiă mi săr-mană de perderea patronălăi mi a binefăktorălăi loră; plăngeaș vădsvele mi orfană de perderea protektorălăi mi a pă-rintelăi loră; plăngeaș mi înssuă Tăruă de la Konstantino-pole kari kănoskăseră personală pe avestă bărbață meritosă mi plină de virtăă. Tôtă lămea osindea părtarea cea in-grată a Domnălăi mi infamia aeloră doă înrăstăăăăă boeră; mtiindă mai kă seamă kă pe Lesrdeană ilă măntăise Kan-takzenă de la mórte, mi-lă era kiar rădă, kăă ne fika lăi Lesrdeană o ăinea Șerbană, fișlă lăi Kantakzenă: iar Di-mitrawkă Vistierislă era nepotă de soră lăi Kantakzenă, mi ayeasta-lă kreskăse de mikă konilă în kasa sa mi-lă înaintă-se în trentele dregătoriailoră statălăi.

În anulă 1664 Pórta, hotărăndă-se a face o nouă espe-digăne asăura Ţngariei, primăă ordine atătă Xanălă de la Krămă kăă mi Domniă Romăni ka să ia parte. Ama dă-ră Exstratie Dabija Domnălă Moldovei mi Grigori Vodă Gika, se vniă kă Vizierălă mi kă Xăzeim-Pama de la Vi-dină, mi intrăndă în Ţngaria, înčenăă a bate țetatea Le-viz. Dar Ţngariă, kăpătăndă ajstoră mare de óste Nem-țeaskă săă komăndălă generalălăi Soăkem, înfrănsă kă totălă pe Tăruă, le lăară tôte țănrile, tôte kortările, năste

națră miî de kară kă provisișnî mi mənigișnî; în kăță Tser-
 çii mi Roməniî abîa fəgeaș kă kornările loră, alənganî mi
 bəțgî neîncetată de kătră Ţngəri. În bəțlia ațee Gri-
 gori Vodă nerds mslă omțire, mi din boerî ne Konstantină
 Пахарникăslă, fiislă lăi Rads Armană Varzarăslă, ne marele
 Logofătă Predă Băkmăneană, ne Ivamkă Čenarăslă, mi ne
 algiî mslgi.

Omtirile înfrunte, întorkəndă-se ne păməntslă țarceskă,
 Domniî Roməniî primiră ordine kă să se onreaskă la Bel-
 gradslă Sărbesă. Eăstrati Dabija rəmase, dar Drigori Gi-
 ka s'a skslată făr de voe mi a venită la skasnlă seă; a-
 kolo, îndată țe sosi, șnă fiș ală seă îăbită kăz bolnavă mi
 mări. Dəpă ațeasta se bolnăvi mi elă, mi abîa se înșnă-
 tomă fiziēemte; moraliēemte înș era mənçită de doă rele
 înfrikomate: întăz măstrarea de kăgetă nentă omorărea lăi
 Kantakszenă, mi ală doilea temerea de a nă-mi atrage șrgia
 împărtășeaskă n-ntă kă aș fșgită de la Belgradă kă omțire-
 rea, făr voea Vizirslă. Dominată mai tare de ațeastă te-
 mere, în fine mi-a lăată Dómna kă koniî mi kă tótă kasa
 mi a trekstă în Transilvania; de akolo a trekstă în As-
 stria, mi neste nșgină s'a koborătă la Venegia.

Grigori Gika a domnită trei ani mi kăteva lăni. De
 la elă se gșsesă xrisóve din anii 7171, 7172 mi 7173.

DOMNULU LII.

Radu Vodă XI, prenumită Stridas.

Dəpă nlekarea lăi Grigore Vodă Gika, kăgi va boerî
 s'aș dășă la Konstantinople, kă țerere din partea
 țerei kă să le dea Domnă ne Rads fiislă lăi Leonă
 Vodă Томша. Pórta akordă țererea țerei. Leonă
 Vodă, kəmă veni, arənkă asșura țerei nă nămai kel-
 tselele domniei dar mi datorile sale urivate; ne ləngă ațe-
 ste adăse kă sine mi mai mslgi boerî Greçî, kari, kșurin-
 ăndă dregătoriile năblive făceaș nădăçășnile mi ekcesșri-

D. Chr.
 1665.
 Dupe Chro-
 nicile
 locale și
 altele.

le cele mai nesuferite. Astfel în terminslă de trei ani ne kare i se dase domnia, Radz Vodz nă nămai kă se năsti de datorii, dar se mi învâzi fôrte, mi ne lăngă elă togî Grevi se îmbsibarz de răniri mi jefsiri. Înkeinds-se terminslă Domniei, Radz Vodz a kăzătă kă răgminuî la boeri ka să vie kă elă la Konstantinopole mi să-lă cheară earămi ne dănsălă Domnă, — promigăndă kă jărgminte kă în viitoris nă va face niči sūă nasă în kontra voingei mi păgerei loră, kă va îndestla ne togî boerii dăpă karakterslă loră, kă va fi bənă mi drentă kătră săraci, kă va sūșra kătă se va nătea dăriile din ȕar, mi kă va goni ne togî Grevi afară de kămăramslă celă mare mi ăiohodarii sei. Kă asemenea promiteri mi momete, a îndănelekată ne boeri ka să-lă cheară earămi Domnă. Pentră ačeastă, înainte de a pleka kătre Konstantinopole, aă trimisă înainte ne Vel Snatarislă Drăgiči Kantakzenă, ka să năse la kale lăkrăriile nrin Pamiî mi ómenii inflăngu de ne lăngă Pórtă, kă kari elă era kănoskătă înkă de kăndă făseșe kă tatălă seă. Ačeastă, în adevră, năse lăkrăriile la kale nrekămă făse însărgăinată, mi kăndă veniră boerii kă Radz Vodz, tóte eraă gata, — în kătă a ăinčea zi se înfăgămară mi la îmătratslă kă tótă răndă-eala mi nomna kăvenită.

Dăpă ăe s'ăă terminată tóte ăeremoniile, Drăgiči Snatarislă mi kă ăei-l-ăluî boeri aă adăăă Domnăslăi aminte de promisiunea dată kă nă va adăăe Grevi kă sine în ȕeară, mi mai kă seamă ne Nikolae Sofiali mi ne Balasaki Paxarnikslă, kari se făkăseră nesăferiđi în ȕeară kă ăra mi natima ăe aveăă în kontra Romăniloră. Ačemtă miserabilă însă, kămăă aă îngelesă nrigonirea ăe le se face, aflăă mijlokă mi înveninară ne neferiăitslă Kantakzenă, ală kătrăla kornă se adăse în ȕară de kătre fratele seă Șlerbană Snatarislă mi se înmormăntă în mănăstirea Komăniloră.

Dăpă ačeastă Radz Vodz veni în ȕeară, adăkăndă kă sine mi ne ăăigămiî lăi Kantakzenă, kari înăenăă earămi a se nărta dăpă datina loră desbră kăndă mi jefsindă ȕeară. Iară Domnăslă, în lokă să se îndrente sūre bine, se kămrinse de noftă ăea țărbată a rănirei mi a îmbogăăirei. Sūre

a-mi îndestla asemenea noftă nu numai că adormea dămile generale, dar alerga mi chiar la mijloace de violare. Dacă măriă boerilor săi egumeni, arhimandrită săi călugări simpli, negustorilor săi meseriani, avuți săi miseri, bărbat săi femei, Domnăli se declara monitenitori, punea mîna pe ori ce avere remase, mi o vindea în folosul său. După konsiliirile miserabililor săi sateliți, el se întinse pînă mi asigura lăcrărilor sakre. Mai întîi a trimis mi a adunat toate prodeștele semănăturilor mănăstirești, mi le-a vîndut; apoi a pus mi a desbrăcat biseriile de vasele cele de argint, din kare mi-a făcut vase pentru kasă, prețuri mese, blide, ornamente pentru ca, mi altele; asemenea a lăsat mi două inele de aur care netre foarte prețioase de la degetele mîntelor sîntului Nikodim, ce se află la mănăstirea Tismana. Atunci mi Vorniculi Stroili Leșdean, zîndu-se că Balasaki mi Sofali, au pus la cale pe Domnă că să zădărească mai mult din boeri, învinovățindu-i că ei kompotează mi adună omțiri pe sub asănsă că să se reskole asura Domnăli mi a Greșilor.

Sure realizarea acestăi proekti infernală, în luna Dekembrie la anul 1668, au noțit pe toți boerii la karte, unde eraș pînă Greș mi Slăjitori înarmați mi care ordină că să-i nearze pe toți. Dar boerii, cum au simțit de aceasta, au alergat că toți la Mitropolie, unde, care tragerea klonotelor, au adunat onoruli mi omțirile din oramă, mi le-au sursă planșile Domnăli mi ale Greșilor. Ponoruli a strigat într-o voce că nu va lăsa să nearze boerimea țerei, mi că-i va da ajutor întru alungarea Greșilor. Atunci emindă că toți din Mitropolie, boerii mari mi mici mi ostășii, s'au dăș la satul Kotroveni. Acolo, konsiltându-se, au găsit că cale că să meargă care plîngere la Konstantinopole, asura Domnăli. După aceasta mai mult boeri mi kănitani de omțire, în numără că 600, au emit din țeară mi aflindă că Săltanli se afla la Larissa, unde se gîtea să treacă la insula Kreta că o kăprinză, s'au dăș acolo mi au arătat plîngerile țerei. Săltanli îndat a deștitat pe Domnă, mi care ordină asură a xotărită deșrtarea

Църигъденilorș din gearъ; totș odatъ dșnъ chererea boeri-
lorș, aș datș domnia snș boerș bștrъnș anșme Vornikslș
Antonie, de la satslș Понемтї din jșdegslș Прахова, karele
їndatъ a mi venitș в gearъ.

Așestș Radș Vodъ domnise neste totș natъ anї mi doș
їsnї. De la elș se gъseskș xrisóve din anї 7174, 7175 mi
7176.

DOMNULU LIII.

Antonie Vodă.

La 9 Anrilie s'aș instalatș Antonie Vodъ, iar la 11 a-
le aveliaunї lsnї fiindș zioa de Памтї, dșnъ celebrarea D. Chr.
1669.
Dupe chro-
niclele lo-
cale. sъnteї Învierї, a fъkstș jșrъmъntș ne sъntslș Evan-
geliș kъ va pșstra mi va sșsșinea drentșrile gereї,
kъ va fi drentș kъtre togї sșnșmїї, fъrъ distinkșisne de ma-
re mi mikș, mi kъ va їsbi kъ sinceritate ne boerї, dъndș
fie-kъrșїa че i se kșvine. Boerїї asemine s'aș jșratș kъ
vorș fi kredinчomї Domnitorїslșї, kъ vorș fi drentї в dre-
gъtoriile че le se vorș їnkredingъ, kъ vorș sїta tóte nati-
mile mi srile dintre ei, mi togї ka patriogї mi kremtinї
se vorș lșuta nentъ lege, patrie mi Domnș pъnъ la mórte
Așestș jșrъmъntș, fъkъndș-se mi в skrișș, s'a densșș snre
pșstrare в sъnta Mitropolie.

Dșnъ аеаasta Antonie Vodъ a їнченстș a kъrmsї geara
kъ blъndege mi drentate. Atșnче mi Elena, sogїa mortslșї
Postelnikș Konstantinș Kantakszenș, їnpresъnъ kъ fiї seї, vъ-
zъndș kъ Dșmnъzeș a trimisș gereї snș Domnș drentș, a ve-
nitș mi a datș nlъngere la Domnie черъndș rșsbnarea assъra
Vornikslșї Stroilъ Lșsrdeanș nentъ mórtea sogslșї ei. Їnfъ-
gїmъndș-se kassa їnainteа Domnslșї mi a Divanslșї generalș
de Arxiereї mi boerї, Lșsrdeanș a їнченстș a nega, zikъndș kъ
n'a fostș elș kslnemș mi kъ nș avea niчї o mtiingъ desure аеа-
sta. Dar kokóna Elena a їnfъgїmatș trei skrisorї astografe че
Lșsrdeanș adresase komnїvelslșї seș Paxarnikslșї Konstantinș
fїslș Armaшslșї Radș Vърzarїslș, mi kare arștaș kъ elș a

pusă la cale vizitarea bătrânelor Kantakzenă. Aceste măr-
turi confidante nu cădeau, căci totuși cunoșcuseră scrierea
sa mi năci elă nu mai puse nega adevărată. Atunci Dom-
nă, konsultându-se cu totuși Divană, osindură ne Lesrdea-
na la pedeansa morgei; se mi dete ordină marele Armăș
ală Pășkeriei ca să-lă omore. Dar kăkóna Elena kă fiu
sei, înfiorându-se de kăzimea znei ama osinde, se răgară
Domnă ca să-lă erte de la mörte, mi să-lă trimițur la o
Mănestire să-lă kălsăgreaskă, lăzându pedeansa în jădekata
lă Dămneze. Atunci Domnă ordonă mi-lă legară de gătă
skrisorile chele de dovadă, mi pându-lă ne ză kă kă doi
boi, jămătate desbrăkată, ilă părtară ne zlige mi auoi ilă
dăseră la Mănestirea Zăgova. Akolo ilă kălsăgărită mi-lă
îmbărcară kă rastă, pându-i nămele Silvestră; iar elă stri-
ga: „Dămne, Dămne, țără de voia mea mă fakă kălsăgărită!
„de kă kă Silvestră, mă bine Meemetă“.

Kă asemenea esemne de drentate, Antonie Vodă kă-
măea țeara, izbându mi trăgându izbirea nonoră mi a bo-
eriloră. Dar ațeastă năce mi linimte din fatalitate nu gina
măltă. O parte din boeri, mi a năme Vornikă George Bă-
leană, ginerile seă Xrizea Vistieră, Pășarnikă Staikă de
la Teleormană, Radă Țirbei, mi algiu mă miță, adăzându-
se nouă la kăsele lă Băleană, komlotaș să năzără ne trei
boeri, ne marele Bană Mareșă, ne marele Logofătă Radă
Kreșleskă mi ne Săztară Țerbană Kantakzenă. Ță
konsniratoriloră provenea din kăssă kă ațemti trei boeri eră
totădeasna patronii nonoră, protoktorii drentăgei mi stăni
neklintigi ai patriei; mi mă kă seamă din kăssă kă ațemtia
eră bine văzșgi de totuși Domni, okșnă dregătoriale chele mă
însemnate, mi, îmbogățindu-se, imi băteă jokă de totuși chei
lalgi. Mă mare zăr înă avea George Băleană, fiindă kă
țerșe Bănia Kraiovei, mi din kăssa loră nu o pătșe kăpăta.
Dar chei trei boeri, simgindă komlotașă, alergară la Domnă
mi traseră ne konsniratori înainteă jădekăgei Divană. A-
kăzagi nu aveaă drentă deskălnare de kă kă kăvintele mă
săză zise. Atunci Domnă, mănindu-se, îi skăse din dre-
gătoriale che aveaă, mi le ordonă să se dăkă să mează ne la

momiiile lorș, ka în essilș. Peste pșuinș însz, îi ertș mi-i pșese earșmî în postșrile lorș de mai nainte.

Între averse, înclinîndu-se trei ani ai domniei lșî Antonie Vodș, nlekș înpreșnș kș togî boeriî la Andrianopole unde se afla Sultanslș, nentrș ka sș kapete earșmî domnia. Akolo însz se afla mi Grigori Vodș Gika, karele se îndrentș-pise kștre Pórtș nentrș fșga sa în Austria, mi pșndea sș kapete earșmî domnia. Atșnșe, desbinîndu-se kșđi-va din boeriî ște eraș ne lșngș Antonie Vodș, mi anșme Xrizea Vistierislș, Stoika Paxarnikslș, Radș Pștirbei mi alđi din patria lorș, înșenșrș a ște ne Gika, kșndș ște-l-alđi șteeaș ne Antonie. Jokslș banilorș viîndș la mijlokș, isbști a faye ka împșratslș sș aleagș ne Grigori Vodș Gika. Atșnșe, kșmș a lșatș semnele domniei, aș mijlocitș ne lșngș Pórtș de aș prinsș ne banslș Maremș, ne Vornikslș George, sokrslș lșî Aga Mateis Kantakszenș, ne Logofatslș Radș Kresleskș, ne Giauș Klșcherislș mi ne Stoika Komisslș, mi i-aș pșșș la înkisóre. Nșmai Sșștarislș Șherbanș Kantakszenș aș skșpatș de prinsóre kș fșga; dar Grigori Vodș a zisș de aș prinsș ne fragiî lșî, Konstantinș, Mateis mi George, mi i-a adșșș kș elș în ștearș.

Pșnș a nș veni Grigori Gika Vodș, gșsi timnș Mateis fislș Vornikslș Stroilș Lesrdeanș, mi morșe kș kșđi-va ómenî de mșntsi ne tatșlș seș de la mșnșstirea Znagovslș; trekș kș elș în Ardealș, mi, kșndș așzi de venirea lșî Grigori Gika Vodș, se întórșe în ștearș nessșratș de nimenî, iar tatșlș seș lenșdș nșmele mi rasa de kșlșgșrș.

A doua domnie a lui Grigore Gica.

Grigori Vodș Gika intrîndș în ștearș la 20 Martie a anslșî 1672, debștș kș împșnere de đșrî noșî mi grele. Pe boeriî ște-i înkisese îi kinșea șterîndș na trș sște de nșngî de banî ¹, sșb kșvîntș kș atșta a

D. Chr.
1672.
Dupe chro-
nicele
locale.

¹ Șererea nș era modest. Pșatrș sște de nșngî fșșeaș 200 miî de lei, kare așșzi arș faye neste 2 milhóne. (Traducđoriulu.)

keltăitș din kassa lorș ne lăngț Tărgi. În fine nefericiții ômenî, temîndu-se sî nă-mî nearzî mi kănetele, îmi vîndă- rî momile kă pîrăniî mi kă pîrăniî, mi plătîră glôba țe le se țearea. Totș odată boeriî partisanî ai Domnăslăi, zîndu-se kă Greții țe mai veniseră ne lăngț elș, apăsă ne țeî- l-algi boeri ne kari-î mîteaș kă aș rîmasă kă țeua avere, mi desbrăkîndu-î sîb felărite pretekste, înnărgăaș baniî între ei. Dar natima lorș țeua mai mare era asșura kasei Kanta- kăzenilorș, de țeua mi voeaș sî nearzî nă nămai ne togî fragiî dar mi tôte familia lorș; nentă țeasta skrieaș ne sîb askănsă la Tărgiî de la Adrianopol, promițîndu-le mălgî bani, kă sî omôre mi ne Șerbană. Țeasta însă, simgîndș mi kănoskîndș lăkomia țărăeaskă, fșgi la Moldova.

Persekătarea țeasta se întîne nănt mi asșura Mitro- politslăi Teodosiș, fîndș kă se trăgea din familia Kantakă- zenilorș. Domnăslă, dănt îndemnăslă boerilorș, akșzîndu-lă kă felări de kalomniî, îlș destîtă kă îndestăslă bajokorș mi-lă trimise la înkisôre la mănăstirea Kozia, năndș în lokș-î ne Varlaamă Eniskonslă Rimnikslăi, karele se zîise la tôte ne- legîsirile de țeastă fire. Asemîne trimise la Oknele marî ne George Vornikslă, sokrslă lăi Mateiș Kantakăzenș, ne Giagă Klăyerislă, sokrslă lăi Șerbană, mi ne bătîrănlă Logofîțș Stoika Dădeskă, kare era omș de kasă alș Postelni- kslăi Konstantinș Kantakăzenș; iar ne Banslă țełș mare kăskrslă lăi Konstantinș Kantakăzenș, kă Logofîțslă Radă Kreșleskă ginerile lăi, mi ne Mixaiș, Konstantinș, Matei mi George, fiî ai bătîrănlăi Kantakăzenș, i-aș înkisă în bamka zăsi țărăș; ne Postelniceasa Elena Kantakăzenș a înkis'ô în- tr'ô mănăstire; iar ne alte răde din familie, globîndu-le, le-a liberatș din înkisori.

În intervalslă țeasta Săltanslă Meemetă, mergîndș a- sșura Polonieî, kîemă mi ne Gika kă omțirea Romăneaskă. În lokslă Domnăslăi rămîndș kăimăkamî Vornikslă George Băleanș, ginerile seș Xrizea Vistierislă, mi Vornikslă Stro- ilă Leșdeanș, nefericița familie Kantakăzenș rămase în sôr- ta țeua mai desnerată. Țeemți trei misebili trimiseră ne Ar- mamslă țełș mare Drosslă Mexedînganslă mi skogîndș ne

înkimi, în toate zilele îi bătea mai întâi la talne, apoi îi smânzera cu frângii de mănă mi-i căsnea cu kinările cele mai infame care s-au sfârșit crâdă năuă înkinsească.

Grigori Vodă Gika, în timpulăa kău se afla la bătaie, căsăta cu mătă îngrijire pe Șerbană Kantakzenă, dar din norocire nă-i nău da de zrmă. Dăuă întăruirea sa în geară, așzindă de kasnele ce dederă înkiniloră, arău kaimakamiloră sei mare nemăldămire; ei însă, ka ômenă fără de kăgetă, întăruă pe Domnă ka să-i mi svidă, mi-i arăuă nă-rere de răă kă nă i-aș svisă în lina sa.

Șerbană Kantakzenă, așzindă de krăzimele ce sferea familia sa, a lăsată Moldova, snde trăea askensă, mi a trăkăuă la Andrianopole. Akolo, dăndă năngere împăratăuă, mijloci, prin kănoștinăle ce avea, de se trimise să Kănăgi-bana înadinsă kă firmană în geara Romănească. Grigori Gika, vărândă pe trimisăuă Săltanăuă viindă fără de veste, vărândă mi firmanăuă împăratăuă, s'a kăprinsă de grăuă mi țărărare. Dăuă așeasta, liberăndă-se arestaui, să protekăisnea lă Kănăgi-bana trăkăuă kă togiu la Konstantinopole. Cu okasăsnea așeasta skăpă din înkinăre mi Giăuă Klăchărăuă mi trăkă înprăuă kă familia Kantakzinească năste Dăuăre. George Vornikăuă mi Logofătăuă Stoika Dădeskă rămasăuă totă la oknă; iar Banăuă Mareuă, îmbolnăvindă-se akolo, fă adăuă akasă mi năste kărândă mări.

Grigori Gika, kăurinsă de teamă, a trimisă Vizirăuă 600 năngă de bană nătră ka să svisă familia Kantakzinească. Vizirăuă priimi bană, dar nă voi a-mă mănă kăgetăuă kă sănge inăentă, și ne Logofătăuă Radă Kreșleskă, pe Kantakzinăuă Șerbană mi Konstantină, i trimise în esilă la insăla Kreta; iar ne măma loră Elena a lăsată nășpărată la Konstantinopole înprăuă kă fii sei cei mă mără Mixăis, Mateis mi George. Grigori Vodă atăuă skăse din Oknă pe George Vornikă, sokrăuă lă Kantakzenă, prăkăuă mi ne Logofătăuă Stoika Dădeskă mi-i înkină la monastirea Tismana; dar dăuă ce afă kă Vizirăuă a priimită bană, ce-i trimisese, svisă pe Vornikăuă George.

Karamană Xuseină Păna Sarăkărăuă, năkăndă kă o-

mtirile țărceamî în Polonia, a lsatș kș sine mi ne Grigori Vodă Gika kș omfirea Româneaskș mi a țebțrătș la Hotinș. Sobieski, regele Poloniei, veni asșura lorș mi fșkțndș-se șnș resbelș infrikomatș, ôstea țrceaskș se sfșgmș. Karamanș Pama abia fșgi kș kșđđ-va ostamî, iarș cea mai mare parte de Țrçvî se înekș în Nistrș. Grigore Gika, skșpșndș mi elș imuresș kș învinșii, n'a kștezatș sș mai vîș în țearș, çî a fșgitș neste Dșnșre în Țrçvia. Atșnçî mi Pôrta, destitșndș-lș, elș treks la Konstantinonole șnde mi mșri. În astș a doșș domnie elș a fostș ne tronș nșmaî șnș anș mi ontș lșnî.

Postelnikș Mixaiș Kantakszenș, kare se afla la çetatea Babadagș, îndatș çe aș aszitș de destitșarea lșî Grigori Gika, s'a dșșș la Kışnrșli-Zade Vizirșlș, mi Meemetș Pama Kaïmakamșlș mi, kșzșndș la niçórele lorș se rșgș sș rșndșeaskș Domnș ne Dșka Vodș, kare de kșzșndș fșsese destitșatș din Moldova. Rșgmintea lșî Kantakszenș se așksltș mi Vizirșlș i dete ordinile imșțrștemî mi armele domnici. Dșka Vodș, kare niçî nș utia de açêta, se șm-nlș de bșksrie mi promise Kantakszenilorș kș va imbrșșpima familia lorș, kș va nlști datorii le lorș, mi kș în tim-nșlș domniei lșî vorș avea totș snrijinșlș çe le va nștea da.

DOMNULU LIV.

Duca Vodă.

Plekșndș Dșka Vodș din Konstantinonole imșresș kș

D. Chr. 1671. } Aga Mateiș Kantakszenș mi kș nenotșlș seș Logo-
Dupe chro- } fșțlș Pșrvș, fișlș Șnștarisłî Drșgiçî Kantakszenș,
nicele } trimise înainte în țearș kș firmansłî imșțrșteskș
locale. } ne Șlșgerisłî Konstantinș, fișlș Logofșțlș Stoika Dșdesks
ka sș ia kșrma gșvernșlș dșnș datinș. Darș Kaïmakamș
mi lșî Grigori Gika, George Baleanș, kș ginerile seș Xri-
zea, Vornikșlș Negoigș Șkșșianș, Banșlș Radș Nșștarșlș mi
Paxarnikș Staikș Merimianș, l'aș nșșș la inkisóre kș lan-

ȕrî zikîndş kş minte : anoi înkredigîndş-se kş în adevîrş vine Dşka Vodş kş domnia aş începîţş a fşgi snre pîrgile de sşşş ale jşdegşlşî Argemş ; ajungîndş la Mînrşstirea Argemşlşî, aş liberatş ne Slşgerslş Konstantinş, pre kare-lş lşarş kş ei ; anoi Bşleanş, Xrizea mi Negoigş aş trekşţş la Sibîiş în Transilvania ; iarş Radş Nşstşrelş kş Staikş Paxarnikşlş s'aş askşnsş prin mşngş.

La 6 Dekemvrie anulş 1671, instalîndş-se Dşka Vodş, mai întîiş a liberatş ne Logofîţş Stoika Dşdeskş kare de doşî anî sşferea osîndele lşî Grigori Gika, mi anoi a începîţş a se oksna de interesele ȕrîî în pache mi în linişte. Peste nşginş a venitş mi Postelnikş Mixai Kantakşzenş kş semnele domniei preksmş mi tôte ȕele-l-alte rşde esilate la Kreta mi la Konstantinonole înnresnş kş mşma lorş Elena. Domnşlş îî priimi kş mşltş onóre mi le dete tşţşrora dregştorîî dşnrş kşmş li se kşvinea. Dar Dşka Vodş, fiindş de natsra sa lakomş mi isbitorş de argintş, kşsta ómenî karî şş-î serveaskş în asemenea prinȕiniî. Îndatş skrise lşî George Bşleanş mi ginerelşî seş Xrizea, mi altora karî emigraserş, ka şş vie în ȕarş promigîndş-le amnistie nentrş tôte. Aȕestîa venitş îndatş mi, kşpîţşndş în kşrîndş înkrederea Domnşlşî, începşrş a-lş konsşlta ka şş skótş dşrî noşî, propşnerî potrivite kş prinȕiniile lşî Dşka Vodş. Dşpş aȕestă, kşpîţşndş mi servigîşrî pşblice, începşrş a jefşî neferigşta ȕearş mi a aîşnka diverse kalomniî asşnra boerîiorş ȕe nş eraş de karakterslş lorş, mi mai alesş asşnra Snştarîşlşî Şherbanş Kantakşzenş mi a fragilorş lşî, kare niȕî nş se gşndeaş la intrigele ȕe li se pşnea.

Între aȕestea, fiindş kş Plórta earşmî a trimişş omîîrî asşnra Poloniei, se dşse mi Dşka Vodş la bşţşlie kş omîîrea Romşneaskş. Dar neste kşrîndş fşkîndş-se pache, s'a întorsş în ȕarş mi în drşmslş seş s'a onritş nentrş kşteva zile la satşlş Kokorşmîî din Grîndş la kasa komisslşî Vladş. Akolo George Bşleanş kş ai şşî a îmulşţş de minȕişnî ne Dşka Vodş asşnra Kantakşzînewîîlorş, îndemnîndş-lş kş tôte kîşrile ka şş-î omóre.

Domnşlş trimise îndatş ostamî kredînoamî kş ordinş

să mîergă să pze mîna pe familia persekstată. Ostamiî trimiși, ajungîndă la Drîegînemti kiară în ajunsă Sf. Nikolae kîtră sîră, gîsiră pe Snatarisă Șerbană în biserikă unde se înkina, îlsă prinseră mi-lă dîseră la monastirea Snagovă-lăi, unde eraș să-lă vîiză ka pe tatălă seș sîb Grigori Gika Vodă. Algi ostami s'aș dîsă la momia Mîrgineniî, mi prinzîndă pe Snatarisă Mixaiș kă fragiî lăi Mateiș mi George, mi pe kîmnatsă loră Barbă Vistierisă, i-aș pîsă pe snă kară ka să-i dîkă la Kokoremti; dar, îmbîrtîndă-se ostamiî pe drîmă, arestağıi profiteră de okasiune mi skîpară peste mîngi la Brașovă. Aș mai prinsă pe Stolniksă Konstantină Kantakszenă, pe Vistierisă Barbă Fîrkîșană ginere Snatarisă Mixaiș, pe Radă Kreșleskă ginere lăi Konstantină Kreșleskă, — kari toğı se aflaș la Kokoremti; apoi adkîndă mi pe Snatarisă Șerbană de la Znagovă, i-aș înkisă pe toğı într'o kameră la Kokoremti. Dar înainte de a procede la vre o cheretare saș la rostirea vre snei sentinge, Domnălsă, vîzîndă kă cei trei fragi Mixaiș, Mateiș mi George aș skîpată, mi temîndă-se de vre o resbînară din partea loră, mi-aș skîmbată de odată pîrerea; mi adkîndă pe Șerbans înnreșnă kă cei-l-algi arestağıi înaintea sa, le-a snîsă kă pe viitoris nă voră avea nîci o sîpîrare din partea sa. dîpă kare i-a mi liberată pe toğı.

Pe timnălsă ațela Vizirălsă Meemet-Pama kă tîtă nște-rea țîrceaskă a nlekată asșura Kazaviloră. Kemată fiindă mi Dska Vodă, a lîsată kîrmîtoră în lokă-i pe George Bîleană, pe kare l'a fîkîtsă Bană, pe Vorniksălsă Stroilă Leșdeană, pe Logofîtsălsă Șerbană Kantakszenă, pe Xrizea Vistierisălsă, mi pe Postelniksălsă Laskarake Kîșîreskă. George Bîleanălsă, kă tîte kă se arăta pe din față înnîkată kă Kantakszinemtii, nă lînsia însă a pîrî mereș pe Șerbană mi a-lă kalomnia kă felisri de kîvinte perfide; în kîtsă Dska Vodă venise la șotîrire kă, îndată ce va veni în geară, să-lă nearză. Pe lîngă Domnălsă însă, aflîndă-se Stolniksălsă Konstantină Kantakszenă, ațesta află de intrigile Bîleană-lăi mi skrise fratelsă seș Șerbană ka să se pîzeaskă. Șerbană, kîmă aszi kă Dska Vodă se întîrce, îmi lăz șogia,

konii mi t   t   kasa mi se trase la moivia sa la Poeana; de akolo, l  nd   ne m  m  -sa, ne fratele se  Matei, mi ne chelelalte r  de, se kobor   la G  rg  , de snde, trek  nd   D  n  rea, l   dr  msl   k  tre Adrianonole.   n kale   nt  lnemte ne Săltanslă Meemet  , karele k   t   t   k  rtea mi s  ita   mp  r  teask   se   ntorchea de la Silistra. At  n     erban  , fără a perde timn  , d   ul  ngere de t  te s  feringele sale Vizirsl  , k   karele se k  nomtea de mai nainte, mi cher   komp  timire mi drentate. Vizirsl      zise să vie d  n   el   la Adrianonole; akolo vorbind  se k     mp  ratsl  , a   xotor  t   să dea domnia l     erban  .

D  ka Vod  , viind   în   ear   mi a   nd   desnre emigrarea familiei Kantak  zenilor  , a trimis     ndat   d  n   ei ne Vorniksl   Neag   S  k  ean  , ne Ivam  k f  isl   l   B  lean  , mi ne Xrizea Vistierisl  , ka s  -     rm  reask   mi să cher   nedensirea lor  . Dar trimiui, sosind   la Adrianonole, afla   k   ne D  ka Vod   l'a   str  mstat   la Moldova mi k   în lok  -   s'a r  nd  it     erban  . At  n   a   mers   de s'a     nkinat   Domnsl  , afară de Staik   Paxarniksl   mi Ivam  k B  lean  , kari   a   f  git     ndat   la Moldova.

D  n   m  s  ra l  at  , Vizirsl   trimise   n   fonk  ionari   tsrk     n  res   k   Konstantin   Br  nkovean  , nenot   l     erban   Vod  , mi r  dik  nd   ne D  ka Vodă din domnia   erei M  ntenewti,   l   reamez   la Moldova.

De la a  est   Domn   essist   xris  ve din anii 7183, 7184, 7185, 7186 ... i 7187.

DOMNULU LV.

  erban   Vod   II Cantacuz  n  .

Venirea l     erban   Kantak  zen   la domnia   erei, s'a privită ka o   nt  mulare de chea mai mare ferivire, kare a ad  s   b  k  rie mi veselie în inimile t  tsror  .   el     nt  is akt   de drentate la kare   erban   Vo-
D. Chr. 1679. Din diverse chronice.

d   a k  getat  , a fost   liberarea Mitronolitsl   Teodosi  , karele se afla arestat   mi   itat   în m  n  stirea Tismana. A  -

sta, a dată îndată plăngere la Domnă pentru strămbătatea
 ce i s'a făcută, mi Domnă a trimis-o la Konstantinopol
 la Patriarxul Dionisiu spre hotărîre. Patriarxul trimise
 îndată pe Mitropolitul de la Maronia mi ne Logofătul Pa-
 triarxiei Enaki. Domnă a trimis adună Divan mare din
 arxieri, arximandrii, egumenii mi toți boerii pere, unde
 se înfrumusețară amândoi Mitropolitii, Teodosiu mi Varlaam.
 După judecata srmată, Varlaam, nențîndu-se justifica, a
 depus înaintea Domnăi kîrja, saș toeagul pătorească, mi
 a plecat. Iar Șerban Vodă, lănd'o, o dete lui Teodosiu
 mi-lă instale în Mitropolie.

Încă aflîndu-se în mare miserie din cauza abuzuri-
 lor Domnilor de mai înainte, a boerilor mi a Tîrșilor
 de ne lăngă După (kari făcea mi de sîngeră loksito-
 rilor sîteni, înmormîntînd-i kă ban, apoi skopîndu-mi ba-
 ni kă astoritatea lor. apoi lăndu-le vitele mi produsele
 după preșurile ce le punea ei), cea întîi grijă a Domnă-
 i a fostă kă s' se oksne a face ore kare îndreptîr mi
 pîneri la kale. Nă avî înă timu kă s' realizeze tôte
 proiectele sale, kăci la anul 1680 Pôrta, deklarînd res-
 belă Austriei, l'a kemat mi ne elă înmormîntă kă Duka Vo-
 dă din Moldova. După aceasta mergînd amândoi Domni,
 steteră kă ouchirile lor în Ungaria lăkrînd la o țetate de
 pîmînt; iar după terminarea acestă lăkră, kîntară voe
 s' se întoră.

Pe atunc s'a dăș mi Postelniceasa Elena, mămă lui
 Șerban Vodă, kă fiulă seș Mixai mi kă fiu-sa Stanka la
 Ierusalim; mi după ce s'a înkinat la sîntul Mormîntă,
 mi la tôte mîntirile, după ce s'a sîtit mi ne mîntele Si-
 nai. mi a înmîrgit mîlte mile mi darsî. s'a întors în
 țeară. Fiulă seș i-a emită înainte kă totă klerulă mi kă
 boerii, mi aș adăș'o kă mare ceremonie pînt la biserika
 domnească, unde s'a făcută dokologie (tedium) mi apoi
 eară mi kă pomu a dăș'o la kasa sa.

În anul 1682 a plecat înssu Sultanală Meemetă a-
 ssura lui Leonoldă înmormîntă Austriei. Sosindă la Belgra-
 dă Serbescă, elă kă kărtea sa a rămasă akolo; dar Vi-

zirlă Kara Măstafa, kă Xanlă de la de la Krmă kă tôte
 omtirile, kă Șerbană Vodă din ȕeara Romăneaskă, kă
 Dăka Vodă din Moldova, kă Amnali Mixailă din Transilva-
 nia mi kă grafălă Tekeli anostatlă Ţngariei, aș nlekată a-
 șșura xotarăloră Asstriaye. Ajungăndă pănă la Viena kă
 240 mi ostamă, mi inkăngăgănd'o, aș bătăt'o în timnă de
 63 zile. Dar pe kăndă ȕetatea era anrône să kanitsleze,
 a venită în ajstorislă ei Sobięki regele Poloniei, karele,
 bătăndă se kă Tărciă, nă năma kă i-a silită a părăi ase-
 dislă, dar i-a învinsă kă totălă, în kătă Vizirlă s'a întorsă
 kă rșmine. Dăpă aȕeasta Tărciă, nlekăndă așșura Poloniei
 ka să-mă resbăne, aș mersă dăpă ei mi Șerbană Vodă, kă
 oastea sa, dar năma pănă la Iamă, kăci de akôlo a kăpă-
 tată voe să se întorkă.

Împăratălă Asstriei, șrmărindă șmilirile Tărciloră, lă
 din măna loră ȕetatea Băda, kanitala Ţșgariei (anlă 1686)
 în kare s'aș nerdtă 40 mi Ienicheri. Dăpă aȕeasta a mai
 lăată ȕetatea Segedin de lăngă Tissa, kă mare nerdere din
 partea Tărciloră. La aȕeste lănte se afla kă omtirea Ro-
 măneaskă mi Snatarislă George Kantakșzenă, ka generală
 ală lă Șerbană Vodă, dar se întôrse kă păgine rămășige
 de ômenă.

Între aȕeste a mșrită mi Postelniceasa Elena, măma
 Domnălă. Șerban Vodă kă fragiă sei mi tôtă familia, kă
 klerălă, kă boerimea mi kă ostamă, netrekă kornălă ei
 pănă afară de Bășșemă. De akolo Domnălă se întôrse
 în kanitală, iar kortegălă merse pănă la mănăstirea Mă-
 gineniă, șnde denșșeră kornălă rănosatei alășeri kă aȕela ală
 memorabilălă ei soȕă. Totă în anlă aȕela a mșrită mi
 Aga Mateă, fratele Domnălă. Kornălă aȕestăia ilă denșșe-
 ră în biserika mănăstirei Kotroĕeniă, ne kare o făkșse din
 temeliă Șerbană Vodă, într'ănlă lokă șnde e o pădăre deașș.
 Akolo, în timniă nerșekășăriloră familiei sale, Șerbană Vo-
 dă meșșse așkășă treă zile pănă găsi kină să țăgă mai de-
 parte; mi atșăȕe, promăgăndă Maȕei Nășkătôrei de Dăm-
 nezeă kă de va șkăna de nerikolă va rădika șnlă sântă lo-

kamș, mi-a îndenlinită căvântslă îndată ce a ajunsă la Domnie.

În anul 1687 Sultana Meemetă iarămi a trimisă o-
mîiri asăna împăratslă Austriei. Dar învingîndu-se mi
astă dată, Sultana nedensi că mórte ne Suleimană-Pama
Vizirslă. După aceea, revoltîndu-se Ienicerii, aș desti-
tuat ne Sultana Meemetă în ală patră-zecilea ană ală im-
păregiei sale, mi aș rădikată ia tronă ne fratele seă Sulei-
mană IV. Atunc Pórta a trimisă, prin ună funkcionară
tărkă, lăi Șerbană Vodă *mskarelă*, saă înore de domnie.

În anul srmătoră 1688 Șerbană Vodă a măritată
ne fiie-sa Manda că Grigoriukă, fiislă Logofătslă Ivamă
Băleană. În auevră rea mi demnă de osîndă a fostă tra
Băleniloră asăna familiei Kantakuzinimtiloră, dar Dămne-
zeă nedensise în destă fantele loră. Ivamă, după nămi-
rea lăi Șerbană Vodă la domnie, se trăsese la Moldova;
akolo ilă srmase mi soția sa că fiu mi fiicele sale; anoi,
mărînd Ivamă, kasa sa se trase în Transilvania, mi trăea
akolo că mare strămtorare. Șerbană Vodă, srmîndă pre-
zenteloră Evanghelice de a rezultă că bine celoră ce i-aș
făktă răă, trimise mi adăse familia lăi Ivamă, mi-i arăte
tótă îmbrăgimarea pîrinteaskă. Anoi, vîzîndă că fiislă lăi
Ivamă era ună jone inteligentă mi că kalităgi eminente,
rari ne timnslă acela, sîte relele tatăslă mi ale bănslă seă,
mi-lă făcă ginere; lăkră de kare tótă lămea se mira mi a-
nășda. Peste năgină insă nefericita Manda mări, în srmă
snei băle grabnice, mi o înmormăntară ia mănăstirea Ko-
trocheni că mare onore mi ceremonie, că assistînga mi a
patriarhslă Dionisiă de la Konstantinonole, karele atunc se
întămplase să fie în Bskremiti.

Totă ne atunc Sultana Suleimană a trimisă ne Iază-
Pama Seraskerslă mi ne Xanlă de la Krmă că mălgime
de omîiri asăna împăratslă Austriei, mi bătîndu-se din sșă
de Belgradslă srbeskă, lăngă pîrslă Driva, fără invinut
că totslă. Austriacii, după aceea, aș bătută Belgradă, mi,
făktîndă o vîrsare de sînge nedeskrisă, neste 32 de zile
ilă mi lăară. Anoi, la 6 Augăstă 1688 mai lăară Kăkalva-

rsl̃, apoi Sebeșl̃, Logosl̃, Orșava mi Kladova; ne gr-
 m̃ z̃ñ korñ de Aștriaĩ, s̃b generarl̃ Veterañ treks
 în țeara M̃nteneask̃ mi t̃b̃r̃i la T̃r̃nsl̃ Severiñsl̃. A-
 t̃ñc̃e Șerbañ Vod̃ a trimis̃ îndat̃ ne nepotsl̃ seș, Lo-
 gof̃t̃sl̃ Konstantiñ Br̃nkoveañsl̃, k̃ dar̃r̃i la general̃sl̃
 Veterañ, r̃g̃nd̃-l̃ ka s̃ se retrag̃ din țear̃ nentr̃ k̃
 ñ k̃m̃va P̃orta s̃ b̃ñseask̃ k̃ țeara s'a x̃ainit̃ mi s̃
 trimig̃ T̃tarĩ k̃ fok̃ mi k̃ sabie așñra Rom̃nilor̃. Ge-
 neral̃sl̃ Aștriak̃, priimind̃ dar̃r̃ile, se r̃dik̃ de akolo,
 dar se așez̃ k̃ tab̃ra sa desñre partea m̃ng̃ilor̃ la K̃m-
 ñ-l̃ng̃. Șerbañ Vod̃ trimise ear̃ș̃i ne frate-seș Sp̃-
 tar̃isl̃ Mixaĩ mi ne ginerile seș Konstantiñ B̃l̃ȃeañ, mi,
 g̃s̃ind̃ ne General̃sl̃ Veterañ la K̃m̃ñ-l̃ng̃, z̃nde ne-
 trecea k̃ Br̃nkoveañ, l'aș r̃gat̃ ear̃ș̃i ka s̃ eas̃ k̃
 totsl̃ din țear̃. Generarl̃ Veterañ în fine se înd̃ulek̃
 mi treks k̃ t̃t̃ ȃstea neste m̃ng̃i la Brașoṽ. At̃ñc̃e
 Șerbañ Vod̃ raport̃ la P̃ort̃ k̃ a isb̃tit̃ a face ne
 Nem̃gi s̃ eas̃ din țear̃, mi S̃ltañsl̃ s'a b̃k̃rat̃ f̃r̃te
 mi a l̃s̃dat̃ ñrtarea sa.

Assig̃r̃nd̃ se astfel̃ desñre T̃r̃ȃi, Șerbañ Vod̃
 se konsult̃ k̃ boer̃i mi x̃ot̃ri s̃ trimig̃ o dep̃t̃ȃiș-
 ne la Viena k̃tre împ̃r̃atsl̃ Leonold̃, k̃ r̃g̃m̃inte k̃,
 daka k̃m̃ va D̃m̃nezeș Ńi va aj̃sta s̃ înving̃ mi s̃ go-
 neask̃ ne T̃r̃ȃi, apoi s̃ fie țeara s̃b ap̃r̃area sa, nentr̃
 kare mi ea va fi s̃ñs̃ ordinelor̃ sale. Pentr̃ așeasta a
 trimis̃ ne fratele seș Sp̃tar̃isl̃ George Kantak̃zeñ, ne gi-
 nerile seș Konstantiñ, B̃l̃ȃeañ, ne nepotsl̃ seș Komis̃sl̃
 Șerbañ Kantak̃zeñ fișl̃ Sp̃tar̃isl̃ Dr̃g̃ĩ M̃ȃșreañ,
 mi ne Komis̃sl̃ Șerbañ, fișl̃ Vistier̃isl̃ P̃r̃ṽsl̃ Vl̃de-
 sk̃ de la Aneñsa. Dar d̃ñ nlekarea așestora, Domñsl̃
 k̃z̃ bolnaṽ. At̃ñc̃e, simgind̃-m̃ m̃r̃tea, a k̃emat̃ ne
 Ar̃xierei mi ne boer̃i de mi-a ȃer̃t̃ ert̃ȃișne, mi le-a re-
 komandat̃ k̃ d̃ñ m̃r̃te-i s̃ aleag̃ Domñ ne fișl̃ seș
 George. Astfel̃, d̃ñ o domnie fer̃iȃ de 9 ani mi 10
 l̃ñi, m̃r̃i Șerbañ Vod̃, t̃ng̃sit̃ de t̃t̃ țeara, mi kor-
 p̃sl̃ seș se dep̃se în m̃ñștirea K̃otrocenii, f̃k̃t̃ de el̃

Șerbañ Vod̃, într̃ adevr̃, în tot̃ tim̃sl̃ domniei.

*

sale a stată bărbată ca minte, drentă, blândă mi nevindikativă. Elă a scăpată gheara de multe nevoi, a mântsită ne bieții lăksitori de săpărurile ne închetate ale Tărgilor de ne lăngă Dăne, mi a îmbrășmată ca bună pîrinte ne togă. Elă celă întăis a fîdată mîola Ellineaskă în Băksremți. Elă celă întăis a adășă porumbelă (pînsmoisă) kare mai nainte ne era kănoskă. Elă a înfiingată cea întăi fabrikă de postavă la Afșmađi. Elă a făctă mîntșirea Kotrochenii, pre-kșmă s'a zisă mai în șimă, mi metokăș ei în oramăș Băksremții, nămită Șerbană Vodă. Pînz ne țimulă domniei ayeastă s'a gîntă obiceisă de a ne se trimite tribetăș gîrei la Pôrta, ci de a se da în niimirea șnș fânkionară țără, kare venea de-lă lăa mi apoi, întovărimindă-se de kătre șnș boeră pînz la Gîrgă, da adeveringă de primire mi-lă dăcea elă la împărie. Elă avea privelegiă mi de la împăratăș Austriei.

De la Șerbană Vodă se gîscăș xrisôve mai multe, de la anșă 7188 pînz la 7196.

DOMNULU - LVI.

Constantină Vodă Bassarabă Brâncoveanu.

Dănz môrtea lăi Șerbană Vodă s'aș adănată togă bo-
Dupe Chr. 1689.
 După chro-
 nice locale
 și streine.
 erii mară mi mișă, înpreză ca Mitronolitsă Teodo-
 siă mi kă eniskoniă, la Kărtea Domneaskă, mi nof-
 tindă să assisteze mi ne Patriarxăș Dionisiă de la
 Kontantinouole, karele atșne se afla în geară, asemenea mi
 ne șnș Kanșgi-bama otomană karele se afla venită nentă
 alte trebi împărește. Pe lăngă ayeștia s'aș adănată mi
 kănitaniă mi șștamiă diverseloră kornșri de omțiri, mi frân-
 tamiă negșgitoriloră mi altoră trente. Ayeastă adămare, kon-
 șăltăndă-se nentă alegerea Domnășă, n'a năștă să se în-
 vocășă ca să aleagă ne fișăș gînosășă Domnă, arekșmă
 elă rekomandăse boeriloră, din kășșă kă era urea țănză
 ne-lă kreșșă kanabilă nentă nimte țimă ama de grei

Togī insz intr'snē ksvntš s'aš snitš ka sž alēgž ne marele Logofčtš Konstantinš Bassarabš Brņkoveanš, karele era nepotš lš Mateiš Vodž Bassarabš. Atņņe archiereī mi boeriī aš čerstš mi nrerea īmpŗŗteskslš Kanģi-bana, ksmš sž fakt ka nē ksmva sž kazž ūeara īn vreo sņņŗare. Ačesta a rŗsnensš īn aszslš tŗŗora kŗ trebŗinga čere ka ne domnš sž-lš īntroneze īndatš, mai nainte de a se dŗē utirea din ūearž afarž, mi totš o datš sž īnntiingeze ne Pŗrtē, černdš investitŗa. Elš pronŗnea mijlokslš ačesta, nentrē ka sž skape ūeara din īntrigile ōmenilorš mari de la Konstatinopolē, de īnfŗingele rŗš voitŗe ale strŗinilorš, nrkŗmš mi de kŗsele Greŗilorš nrkŗņņŗ. kari nrndeskš tronsrile ūerilorš romŗnemŗi.

Atņņe togī grŗmadž s'aš dŗšš la Mitronolie, aš kie-matš omtirile, nŗ le-aš sņŗš desnrē alegere. Ostamiī, mŗl-ūŗmindž-se, aš aprobatš īn gŗra mare nŗmirea. Dŗņ ačesta, adŗkŗndš ne Konstantinš Brņkoveanš, karele rŗmŗse-se la Kŗtea Domneaskŗ, ne kalš Domneskš la Mitronolie, i s'aš īnkinatš togī, atŗtš klerslš mi boeriī, kŗtš mi nopŗslš mi ostamiī. Pe sŗmŗ ewindš de akolo, s'aš dŗšš kŗ orŗndŗealš mai īntŗis la beserika Domneaskŗ snde dŗņ dok-sologie (tedeum) l'aš nrkŗematš, mi anŗ la kŗte, snde l'a instalatš Kanģi-ama čelš īmpŗŗteskš īntre kŗnteyele mŗzikale mi īntre salve de nrŗŗ mi de tŗnrŗ.

Atņņe Dŗmna Maria, sogia lš Ūerbanš Vodž, kare dŗdsse mŗlŗ banŗ ne la sņŗ din boeri mi ne la ostami ka sž fakt ne fŗslš seš Domnš, vŗŗndš kŗ nē mŗ-a īmulinitš skonslš, a nlekātš kŗ tŗtē kasa sa īn Transilvania, snde s'a amezatš.

Boeriī īndatš dŗņ ačesta aš fŗkstš Arz-magzarš, s'aš ranortš kŗtre Pŗrtē, arŗtndš mai īntŗis mŗrtea lš Ūerbanš Vodž, anŗ nevŗea kare ī-a silitš sž aleagŗ Domnš fŗŗ vŗea īmpŗŗteaskŗ, anŗ alegerea fŗkstē īn nrŗŗna sņŗī koboritorŗ din familia strŗŗŗŗ a Bassarabilorš mi nepotš alš kredinŗŗsslš īmpŗŗŗŗŗ Mateiš Vodž Bassarabš¹, īnke-

¹ Familia Brņkovenilorš este alta mi a Bassarabilorš alta. Kon-
stantinš Vodž era fŗs lš Brņkoveanš, dar, fŗndš kŗ era ne-
{ Dupe chro-
nolog.Serb.

indă cu răgăminte de a-lă întări mi cu înkezmăsierea de a fi kredinvișă ordinelor înaltei Porgi. Asemine aș skrișă Vizirșlă mi Seraskerșlă, karele se afla dinkolo de Dentrē. Dentrē aveasta aș trimisă boeri înadinsă kă aktele așeste la Konstantinonole, la Adrianonole mi la Babadagș, unde se afla Seraskerșlă.

Konstantinș Vodă, dentrē țe a lsatș frănele gvernșlă, a trimisă kșrieri kă sș întorkă ne boerii, țe-i trimisese Șherbanș Vodă solî kătre împeratslă Austriei. Din așeia trei s'aș întorsă în țeară; iar Aga Konstantinș Bălășeanș, ginerile lsă Șherbanș Vodă, remtindș în Transilvania, s'a linitș ne lăngă snș visionariș generalș austriakș a nșme Xaslerș, karele-mi înkinșea kă kă natră mi de ostauî va nștea skșna țeara Mănteneatkă de țirșnia țarșeaskă. Konstan-

notă de soră lsă Mateiș Bassarabș, dentrē țe s'a fskutș Domnș, mi-a înșemîț mi enitetslă de Bassarabș kă zslă țe era mai kșnokutș Porșei Otomane mi domniilor țevine, nreksmș mi mai țebîț de țeară; n'a lănzdatș înș nronșmele familiei sale nșringemî, nreksmș se vede atștă ne sigilsă seș, kăț mi ne monetele de ne timnșlă seș inskripișnea: „*Konstantinș Voerodș Bassarabș Brankoreans.*” Nronșmele țelș nronriș s'a lsatș dentrē momia Brankoveni, a kșșia origină dștează de la Sărbii Brankoviș. Istoria este astfel:

Simeonș. } În anșlă 1372 mșriudș Lazărș țelș întă Samoderșkș (aș-
chronolog. } tokratș) alș Serbiei mi alș Ilirikslă, a rmasă doi fi: Ștefanș,
Serba. } karele a lsatș tronșlă nșringeskș, mi Vălkș, karele a rmasă
fșrș komi. Lazărș înș avșese mi doz fete, din kare ne țeă întă o
gîneșe Danș I Bassarabș, alș treilea Domnș alș țerei Măntenemî, iar
ne a doza Kneazslă Vălkș Brankoviș, generalissimș Voerodș alș Iliri-
kșlă mi alș Serbiei țngremî. (Vezi biografia lsă Danș Vodă I Bassa-
rabș.) Ștefanș fișlă lsă Lazărș, dentrē țe Tșrșii aș lsatș Ilirikslă, a r-
masă domnitoris nșmai asșura Serbiei; dar dentrē môrtea sa, în anșlă
1428, a lsatș momtenitoris ne George Brankoviș, fișlă lsă Vălkș mi
alș asșorei sale, tiindș kă nș avea algi țrnami.

George Brankoviș, înșogîndș-se kă Irina, soră împeratslă Haleolo-
gș, a avșă trei fi: Ștefanș, Grigori mi Lazărș, din kari ței doi dintă
aș fștș orbiți de kștre Șaltanslă Mēradș II. Dentrē môrtea lsă George
Brankoviș, la anșlă 1461, a rmasă momtenitoris fișlă seș Lazărș,
karele, s'a înșratș kă Elena, fiika lsă Toma Porșirogeniș Haleologa, De
anotșlă rekei Hatre din Holouonēș. Lazărș avș doz fișe, din kare ne
Angelia a dată de sogie lsă Ștefanș Domnșlă Bosnei, iar ne Deanina lsă

tinș Vodă, așzindș de ațeasta mi vîzîndș geara înkînjîrată de șna sîtî miî Tîrçî mi neste çinçî-zeçî miî Tîtarî, a skriș de doț orî lîî Bîlțșeans ka sî abandoneze asemîne planș, kare nș nștea sî adskî de kîțș strikțîșne mi neire ġereî; a skriș asemîne mi generalșlîî Xaslerș, arș-tîndș-î kî planșlî seș este nerealisabilș mi kî konsilîșrile Bîlțșeanslîî eraș nesokotite.

Între ațeate Konstantinș Vodă primewte ordinș de la Seraskerslî Dîņreî ka sî meargî înpresî kî Ali-Pașa kître pîrgîile din sșș ale Dîņreî. Atînce elș ne de o parte skrie lîî Ali-Pașa ka sî ġrîbeaskî a se dîce sîre Çerneġî, iar ne de alta dî ne askînsș de mître generalșlîî Xaslerș ka sî easî înainte la Çerneġî sî întîmpîne miș-karea Tîrçîlorș. Ațeata îndatî se skîlî kî pîrgîina omître

Neaș Vodă Bassarabș, înainte de a se face Domnș. Mîrîndș Lazarș, ġinerile seș Stefanș, kî drentș de moutenire dîņî sogîe, a domnîț mi neste Serbia Ţġșreaskî. Stefanș, dîņî mîrte, lîș doî fîî, George mi Ioanș: din ațemîtia George, kîlșġîrîndș-se, a lîatș nșmele de Massîmș mi a aġnsș Metronolîț alș Sîrmîslî; iar Ioanș, karele s'a nșmîț mi Ioanopolș a rîmasș sîġșrș domnîtorîș neste Serbia Ţġșreaskî în anulș 1465; dar mîrîndș în anulș 1469, Ţġșrîî aș nșș domîre neste țea maî mare parte a ġereî, mi nșmaî o mîkî parte aș lîsat'o în sea-ma lîî Pașlș Brankovîçî (vîrș alș lîî Ioanopolș), karele-mî avea tronșlî în Timîșora, eaș Temeuvarșlî Banatșlî din Serbia Ţġșreaskî. Ațeata se întîțla: „*Kneazș Pașlș Brankovîçî, Banș alș Timîșoreî mi alș tatî-rorș Serbîlorș de ne lîġș Mîrșuș mi Tîșș.*“

Iar Massîmș Brankovîçî, dîņî mîrtea fratelș seș, ne maî nștîndș-se oușne kabalelorș țe i se fîțea din partea zelomîlorș Panîmîțî, mi-a pîrșsîț Patriarxia mi, lîșîndș kî sine ne mîmî-sa Angellî, a venîț în ġeara Romîneaskî ne timîrșlî lîî Radș Vodă çelș mare, karele dîrșîndș-î o momîe sîre lîksîġî, dîņî nșmele lîî, se vede, satșlș lîș nșmele *Brankovenî*. Maî tîrçîș kîșîndș mi Banatșlî Timîșoreî în mîșîile Tîrçîlorș, aș fġġîț toġî strînenogîî Kneazșlî Brankovîçî în Transilvania, de unde dîņî nșvîrîrile Tîtarîlorș aș trekșî în ġeara Mînteneaskî, amețîndș se totș la satșlș Brankovenî, kare le venea de moutenire dîņî Massîmș Brankovîçî.

Massîmș, çelș întîș, fîkî akolo o biserikîġî, în kare se mi înmormîntî. Dîņî ațeoa, familia Brankovîçîlorș lîș nșmele de Brankovenî dîņî nșmele satșlș; kîçî prekșmș dîņî Sîrbemte *Brankovîçî* vrê sî zîkî fîlșlș lîî Brankî, asemîne dîņî Romîneute *Brankoveans* vrê sî zîkî lîksîtorîș de la Brankovenî.

asstriakъ ce avea sѣb komanda sa la Bramovѣ; trece la Chernegî. se bate kъ Tŕgii, dar se învinge mi se retrage kъ rѣmъmigele omtirei la Rѣmava. Dar dinkolo de Dŕnŕre Badens. generalissimslѣ Asstriakъ, innreznъ kъ generalslѣ Veteraň, renŕrtendѣ o viktorie însemnatѣ assŕra Tŕgilorѣ, dŕnъ ce aș lŕatѣ Kladova mi Vidinslѣ, aș venitѣ la Chernegî. Atŕnŕe Konstantinѣ Vodъ trimate kъŕŕi-va boerî sѣ rŕge ne generalissimslѣ Asstriakъ ka sѣ treakъ în Transilvania nentŕ kъ nѣ kŕmva sѣ vie Tŕgii în mai mare nŕmŕrѣ mi sѣ trŕteze ne Romŕnî ka aliaŕi kъ elѣ. Dar generalslѣ Badens nѣ s'a îndŕulekatѣ, ȕi lŕzndѣ ne Xasler kъ snѣ mare nŕmŕrѣ de omtire ka sѣ erneze la Mexedingŕi, a trekstѣ în Őngaria.

Peste nŕŕinѣ aș venitѣ Seraskerslѣ Fŕndŕk-Pama, mi Kŕŕiŕskѣ Xanslѣ Kŕŕmŕslŕi mi aș tŕbŕrŕtѣ la satŕslѣ Potlogiŕ. Akolo s'aș întrŕnitѣ mi Grofslѣ Tekeli, anostatslѣ Őngariei, karele avea kŕtŕva omtire komuŕŕ din Őngŕri desertori. Aȕemtia, kondŕmî de ōmenii lŕi Konstantinѣ Vodъ, aș treksŕf fŕr de sgomotѣ kъ omtirile lorѣ în Transilvania urin mŕnŕŕi Rŕkŕrslŕi. Akolo aș kŕzstѣ de o datѣ assŕra Asstriavilorѣ, kari, de mi mŕltѣ mai nŕŕinѣ nŕmeromî, s'aș lŕutatѣ kъ mŕltѣ bŕrbŕgie. În ȕele de ne ŕmŕ Tŕgii, aș fostѣ învingŕtori; nerderile lorѣ înŕ n'aș fostѣ mai nŕŕinѣ însemnate, kŕȕi înŕŕmî Seraskerslѣ Fŕndŕk-Pama a fostѣ ȕiŕiș, mi ne lŕngŕ aȕesta a mai kŕzstѣ Tekeli (ȕe fŕsese menitѣ nentŕ domnia Ardealslŕi) mi Aga Konstantinѣ Bŕlȕeanŕ. Din partea Asstriavilorѣ, imureznъ kъ mŕltѣ omtire nerdatѣ, a kŕzstѣ urinsѣ mŕndŕslѣ generalѣ Xaslerѣ. Iar Konstantinѣ Vodъ, karele din vŕrŕŕile mŕnŕŕilorѣ se ŕita la kŕmpslѣ resboŕslŕi, vŕzndѣ kъ Tŕgii aș învinsѣ, s'a koborŕtѣ mi mai întrŕis a kŕstatѣ kornslѣ lŕi Bŕlȕeanŕ, mi lŕzndѣ-i kapslѣ, l'a trimisѣ în ȕearȕ de l'aș îngronatѣ în mormŕntslѣ nŕringilorѣ seî. Dŕnъ aȕeasta s'a îndrentatѣ kŕtrъ Sibiiŕ, sn-de a adŕnatѣ ne boerii Transilvaniei ka sѣ oŕŕndŕeaskъ gŕvernŕmŕntslѣ ȕerei. Ardelenii, vŕzndѣ kъ bŕkŕrie sfŕŕŕmarea omtirilorѣ Asstriave, s'aș adŕnatѣ kъ grabŕ innreŕŕslѣ lŕi Konstantinѣ Vodъ. mi se gŕteaș a-lŕ prokŕema Domnŕ.

Dar aveau idee nă aștepta a lăa konsistintă, kăci a venită
mătre kă generalissimulă Badens vine kă mătă mătăre aș-
triakă, dăpă kare Tărciū mi Tătaril s'aș întorsă mi aș tre-
kută neste Dănzre, lăr Konstantină Vodă a rămasă în na-
ce mi liniute în șkasknălă seș.

La anul 1691, mândrul Sultanel Suleiman IV mi rădăcându-se la împărăție Sultanel Ahmet II, acesta kătră primăvara anului 1692 s'a sculat și meargă kă outhi eargăni asupra Austriei. Atunc mi junele Vizirul Mustafa-Hama Kismreliș a scris lui Konstantinul Vodă kă și meargă kă outhirile sale și pzească treburile din mungii Ardealului. Konstantinul Vodă s'a pus la posturile unde i s'a prescriș, iar Vizirul a plecat kă totă nsterea sa kătră Beligradul. De akolo Vizirul s'a renezit asupra Austriei și se află între Sova și Semlin și șab generalissimul Baden; dar de la cea întâi choknire, răzând Vizirul, outhirile țărăni s'au întors eargăni la Beligradul. Dăp aceea mi Konstantinul Vodă a pzeșit naza mungilor, mi întorându-se la tronul și a măritat ne fiicăsa Stanka kă Radul fiul lui Ilie Vodă Domnul Moldovei, karele se trăgea din Petru Vodă Rareșul.

În kersulă anslă 1693 aș trektă o mslgime de Tătară nrin Moldova în Transilvania mi dănz 4e aș fktă mslte striktăznă s'aș întorsă kă o mslgime de ômenă robigl. Totă odată între Domnslă Moldovei mi avela ală gerei Măntenemnti se întărtase o mare 4eartă, kare s'ar fi terminată kiară kă vrsare de sange, daktă nrin gerile avestea nă s'ară fi strektată neîn4etate omtiri tărtemti în lăntă aspnra Austriei mi a Poloniei.

Dar Konstantinŭ Vodŭ Brŭnkoveanŭ isbŭtise a faŭe sŭ se rŭndseeskŭ Domnŭ în Moldova Konstantinŭ fiŭlŭ lŭi Dŭka Vodŭ, dŭnŭ hare logodise ne Maria fiŭka sa. Nŭ anŭka-se înŭz a faŭe nŭnta, mi a nrimitŭ ordinŭ ka sŭ nregŭtea-skŭ nrimirea Vizirŭlŭi Bŭŭskli Mŭstafa-Paŭa mi a lŭi Salin Gereŭ xanŭlŭ Kŭrŭmŭlŭi, kari voeaŭ sŭ treaŭk kŭ omtiri în Transilvania. Dŭnŭ aŭeasta nŭnta de o kam datŭ a rŭmaŭŭ; dar mai ne sŭmŭ a trimiŭŭ ne Dŭmna sa kŭ fiŭka sa, înure-

șuș kș mai mșlte kokóne mi boerī, de a fșkștș nșnta fșrș assistinga sa.

Pe la anșlș 1695 mșrindș Sșltanș Axmetș II s'a sșitș pe tronș Sșltanș Mșstafa II. Așesta, nlekșndș kș omtirī asșupra Așstriei, ĩnnreșnș kș Silan Gerei xșnșlș Krșmșlși, a fșkștș podș neste Dșnșre ĩn drentșlș Beligradșlși mi trekșndș ĩn Banatș la Logomș, a sfșrșmatș omtirile asștriache, șșigșndș ĩn bștșlie kīar pe generalissimșlș Veteranș. Konstantinș Vodș atșnșe a primiiș ordinș șș meargș la Țerneș kș omtirea sa mi șș stea akolo nentșr ka șș pșzeaskș a nș se sșpșra de kștre Așstriaș transportșrile șș se fșșeăș pe Dșnșre șure Beligradș ĩn trebșingele omtirei Tșrșemș. Pe ĩngș așeasta avea ordinș ka șș prokșrș mi țeara prodșkte, vite, kare, mi alte ĩndestșlșrī nentșr tabșra otomșnș. — ĩskrș șș adșșea mare șșpșrare mi greștate atștș Domnșlși kștș mi țereī, mai alesș fiindș kș ĩn anșlș așela era eara fșrște mare. Dșnș așeaa a venitș altș norșnkș, ka șș repareze țetatea Kladovei, kare fșșese sfșrșmatș de kștrș Așstriaș. Abia s'a terminatș ĩskrșlș așestei țetșrī, mi Konstantinș Vodș primi ordinș ka șș lase kșșī va dīn boerī șure paza Țerneșilorș, iar elș șș meargș kș omtirea sa șș pșzeaskș trekștorile mșngilorș desșre Transilvania, nentșr ka nș kșmva șș vie Așstriașii pe akolo. Atșnșe Domnșlș a ĩșsatș la Țerneșii pe Banșlș Kornea Brșiloīș, iar elș s'a dșșș la mșșșī prekșmș i s'a pșeskrișș, de șnde abia kștrș tšmșnș s'a ĩntorsș la Tșrgoviștea.

La anșlș 1696 Sșltanș Mșstafa, ĩvingșndș omtirile asștriache, se ĩntorșea prin țeara Romșneaskș, pe la Țerneș, kștre Konstantinopol. Banșlș Brșiloīș, karele se afla la pșnkșlș așesta de pazș, temșndșse de vre șnș felīș de resusndere, a fșșitș de akolo nšntea Domnșlș, kșmș a asșitș de așeasta, a trimișș mai ĩntșis pe Postelnikșlș Karamanșș ĩnainte, ka șnșlș șș mīia limba tșrșeaskș; anșī pe Pauș Armanșlș, pe Postelnikșlș Mixaiș Korbeanșlș, m pe marele Kșmitanș Petrea Obedeans. ka șș faktș pșegșșrile neașșrate nentșr treșere. Dșnș așeasta s'a dșșș mi elș ĩnșșuī, nentșr ka șș nș-mi atragș șșșia Sșltanșlși. Akolo,

înfăgimându-se mai întâis la Vizirslă, fă măstrată mi amenințată tare; dar apoi îndreptându-se, a căpătată voe de a emită înaintea împăratslăi kă patre-zeci de kălăregi. A-jungându la kortegislă che mergea înaintea Saltanslăi, s'a dată ne josă mi a mersă înaintea Tăisriloră, ka kălăzșă, pănă în marginea Dănerei. Săindă-se în barkă, imuzratslă a îmbrăkată kă kaftană ne Konstantină Vodă, karele dăpă ayeasta s'a întorsă la tronăslă seă din Tărgoviște. Atănce a osăndită la înkisore ne snă boeră a năme slăgersă Konstantină Știrbei. nentă rănirile mi absăzările che făkăse în părgile Kăiovei; era să-lă pedenseaskă kiar kă mórtea nentă ayeasta, dar dăpă răgămingile soției sale kare era rădă kă Domnăslă, l'a ertată, dar l'a osăndită să plăteaskă îndoită jefăirile che făkăse.

În primăvara anslăi 1697 earămi a plekată Săltansă Măstafa asăura Aștriei; trekându prin Beligradă la Temișvară, s'a bătută kă Aștriaiă, dar prinținele Eșgeniă, karele-lă komănda, învingându-lă, s'a întărată la Adrianopole kă mare perdere mi rășine.

În anslă 1698 afăndă-se Konstantină Vodă earămi kă omțire la Černegă, a venită akolo de la Konstantinopole mi Skarlată fiăslă lăi Aleksandră Dragomănlă Porței Otomane karele kă okazisnea ayea se însăre kă fiika Domnăslăi nămită Irina. Atănce s'a făktă la Karloviți mi pachea între Aștria mi Pôrta. Nă anăkă însă Konstantină Vodă a se băkăra de fericierea păchei, mi de odată se văză sămărinsă de snă imbroxoră împărtăteskă, rădikată făr de veste mi dășă la Adrianopole, unde se afla Săltansă Măstafa. Kăssa tótă era kă marele Măftiă, săă învăgătorislă religisnei otomane, fiindă favorită ală împăratslăi, a cherătă de la agențiă derei Romănești cinci-zeci de pănă de bană, săb kăvântă kă elă făsesă profesoră în konilărie lăi Konstantină Vodă. Domnăslă primise mțire desăre ayeastă reklămăciune, mi era să-lă dea banăi kă tôte kă nă se mția datoră, dar Bană Kornea Brăiloă mi alăi boeră nă-lă lăsară a se sășune la snă ama pretekstă arbitrară, kare ar fi servită de răă essemnă nentă viitoră.

Konstantinș Vodă făcuse la înkisóre fără să aibă voie a se întălni cu nimeni; năsti glăba care i se cerea mi fără mi alte keltsele mărte, dar nă nătră skăna de kătră adăogăndă 240 pengi pe lăngă tribătslă anăslă. Kă asemine kondigisne, kăpătră kaftană mi înoire de Domnie, mi se întorse în țeara Mănteneaskă.

În anslă 1703 revoltăndă-se Ienicerii, aș destitătă ne Săltană Măstafa, mi aș rădikătă la tronă ne fratele seă Săltanăslă Axmetă III.

Dăru atâte evenimente fărăste nătră țerile Române, liniștindă-se lăkrările, Konstantinș Vodă s'a întorsă la tronăslă seă băkrăndăse, înprășă kă țeara, de fericărea nătră. Întră adevără năgini din Domniă timnăslă seă se află în nătrăisne atătă de frămășă. Săltanăslă Axmetă îi dedese xatimerifă prin care îi întăria domnia ne viăgă. Împăratăslă Austriei ilă krease prinține mi-i dedese privilegii însemnate. Nimikă mai bănă nă avea țe dori: era învăgătă, smiritășă, avătă, sărătășă mi bărbătă bine fărătă. Avea o familie nătrășă kare-lă inkonjăra kă dragoste mi kredingă; avea nătră fi, din kare însărase ne do, mi mănă fete ne kare le mărțase ne tôte, mi kare adăogea fericărea sa.

Avestă Domnă a fostă țeșă întăis karele a skosă dărea Văkrătslăslă, kare imnănea treă-țeră de bană nătră fie kare vită.

În anslă 1711 deklarăndă-se resbois între Tărgia mi Rășia, s'a koborătă Petre țeșă mare în Moldova kă o mare nătere de omțire. Marele Viziră Baltagi Meemetă Hamatrekăndă Dănrăea kă 100 mi de omeni, a ordonată mi Domniloră Romăni kă să ia nătre la răsbois. Dimitrie Kantemiră, Domnăslă Moldovei, kreăndă kă akăma era timnăslă kă să skane țeara de Tărgi, s'a aliătă fărăimă kă împăratăslă Petre¹. Konstantinș Vodă Brănkoveană, a intrătă mi

¹ Kantemiră a fărătă tratătă formală kă Petre țeșă mare. Kondigisnile, dăru kămă mărțarisemte istorikăslă Engelă, aș fostă sărătășărele: „1-iă. Moldova să se mărțineaskă, kămă a fostă mai de demăslă, mi să fără săb mōtekrăisnea Rășiei; 2-lea. Domnăslă, boeră mi togă Moldovenă să jare kredingă împăratăslă Petre, kătră va sta avestă în Moldova; 3-lea omă-

elă în sekretă în aceeaşi alianţă, dar fâgimă se arăta a fi kredinciosă Porţei Otomane. De aceea cândă veni ţimnăslă lănteî, Konstantină Vodă se trase kă omtirea sa la satăslă Ţrlagii din jădeglă Szekseni, autentăndă ka să vie Rămii din Moldova mi nămai în kază de viktorie să se sneaskă kă ei, saă să stea năstră pănă va vedea resăltatălă.

Atănce Toma Kantakszenă, şnkisă mi favorităslă Domnăslă mi mare Snătarisă neste omtire, în kontra voingelă lăi Konstantină Vodă s'a dăşă la Petrus ăelă mare, oferindă-se a servi kassei sale. Împăratăslă ia dată ontă mi de ostamă săb komăndăslă şnsă generală nămită Rene, kă kariî Snatarisă Toma viindă la Brăila, a bătăt'o mi a lăat'o. Ačeastă fantă, frămósă nătră Kantakszenă mi nătră kassa kremtina, atrase mare nenorăvire ne kanăslă lăi Konstantină Vodă mi ne tótă familia Brănkoveneaskă.

Împăratăslă Petrus, nlekăndă ne valea Prăstăslă înureşnă kă Dămitraşkă Vodă Kantemiră, karele se deklarase rebelă în kontra Porţei, aă venită pănă din josă de Prăstă. Ako-lo l'aă înkănjărată Ţăryi din tótă părgile, mi în atăta perikolă ilă adăseseră în kăţă fă nevoită, dănpă indēmnlă Katerinei sogiei sale, să fakă năce kă folosăslă Ţăryiloră, întorkăndă-le Azakăslă, lakăslă Taganrokăslă, Brăila mi alte ăetăgi. Dănpă ačeste mi generalăslă Rene, kă Snatarisăslă Toma Kantakszenă, s'aă trasă de la Brăila¹. Atănce mi Konstantină Vodă s'a întorsă de la Ţrlagi la Ţărgoviutea. Atănce intrigile mi nenorăvirile înăpăşă a se rădika aşnăra lăi; înşămă şnkii sei Snatarisăslă Mixaisă mi Snatarisăslă Konstantină, fraăi Kantakszenemti, — înşămă verii sei, Snatarisăslă Stefană mi Komissăslă Radă, ne kariî avea ka ne nimate fraăi, — se năseră a-lă intriga kătră Ţăryi, nătră ka

le Moldovene să se înureşne kă ăele Răsemti mi să meargă aşnăra Ţăryiloră; 4-lea. Domnăslă de ăkăma mi momtenitoră lăi să afă rătere absolută în geară; 5-lea. Domnia Moldovei să fie de momtenire a Kantemiremtiloră.

(Nota Tradăktorăslă).

1 Enisodăslă bătăliei Ţăryiloră kă Petrus ăelă mare, astorăslă ilă deskrie ăeva mai nre largă la istoria Moldovei din tomăslă III.

(Nota Tradăktorăslă).

să-î renşe kanşlă. Aţemtia aş trimişă mai întăis la Snatarîslă Mixaiş Kantakszenş, karele se afla emigrantă la Bra-movă, mi aş făkstă akolo necegile tătərorş boerilorş; kă aţeste s'a făkstă Arz-magzarş kătră Pórtă arătătorîş kă Konstantînş Vodă Brănkoveanş era nekredinţiosş Împătră-gieî, kă elă, fiindă ingelesş kă Rămîi, a trimişă la ei ne Snatarîslă Toma karele lăase Brăila, mi altele. Asemene aktă fîlă lăş Xatmanşlă Dămitraukă Rakovîgă, ginerele Snatarîslă Mixaiş Kantakszenş, mi-lă dăse la Konstantinonole la Mi-xaiş Vodă Rakovîgă, karele se afla akolo destitsată din dom-nia Moldovei. Aţesta profită de okasişne, nentă ka să nóte kăptă domnia ġerei Măntenemti; iară Tărgiî, primindă năra kă bskărie, năziră kătră se nóte mai sekretă, nentă ka nă kămva simġindă Konstantînş Vodă, să făgă din ġea-ră. Brănkoveanşlă însă, ka şnelă ġe nă avea niġi o idee desne asemine inferšale intriġi, se nregătea să însore ne fîslă seă Rădskanş kă fika lăi Antioxă Vodă Kantemirş, fostslă Domnă ală Moldovei; nentă aţeasta mi trimisese la Konstantinonole ne ginerele seă Aga Manolaki kă fîkă-sa Domnġa Bălama ka să adskă ne mireasă.

Pórtă, kare primise nările arătate mai şsă, adăġată mai kă seamă de Seit-Gin-Ali-Pama, karele avea deosebîţ natimă assura lăi Brănkoveanş, a trimişă ne marele Im-broxorş kă şnă Kanşgi-bama nămită Măstafaga, kă ordină sekretă ka să vie mi să rădġe ne Konstantînş Vodă kă tó-tă familia. Aţemtia sosindă la Ġisrgăş, Kanşgi-bama a nle-kată înainte la Bskăremti, iar Imbroxorşlă a ġmasă nentă ka să vie kă omġire, kare să-lă nóte şsăġine, în kasă kăndă Domnşlă ar voi a se onăne. Kanşgibama a intrată de-a drentăslă în kărtea Domneaskă, mi infăġiurăndăse la Domnă ġa arătată firmanşlă de destitsare, mi, fătră a-î lăsa timnă de a se nătea doş, l'a arestată. În zioa de Joea mare a-venită mi Imbroxorşlă kă 400 de Tărgi. Boerîi i-aş emită înainte kă Slsġitorîi mi l'aş adăşă kă mare onore nătră la kasa ġe i se nregătise. Akolo Imbroxorşlă le ordonă kă adoa zi să se adăne toġi la elă. Kantakszinemti tótă nó-tea aş şublata adăşăndă banî, nentă ka să kămġere nă

Imbroxoriș mi ne Kanagi-bama snre a-î face sã dea domnia Snatarisliș Stefanș Kantakuzenș, fișliș Stolnikisliș Konstantinș.

Adoa zi viindș înaintea Imbroxorisliș mi a lș Kanagi-bama Mitronolitsliș Antimș kș Eniskonii, Banșliș Konstantinș Pitirbei, Kantakuzinewii Mixaiș mi Stefanș, Vistierylș Șerbanș Bujoreanz mi ȳel-l-algi boeri, întrebare ȳine este din ei Snatarisliș? Snatarisliș Mixaiș arȳtș ne Stefanș. Atȳnȳe Imbroxorisliș a ȳerstș kaftanș ka sȳ-lș imbraye, dar neașȳndșse, Kanagi-bama a skosș kontemșliș seș mi aș imbrȳkatș ne Snatarisliș Stefanș. Dșnȳ aȳeasta skogȳndș firmansliș imȳȳȳteskș, treksȳ în elș nșmele lș Stefanș (fiindș kș lokșliș nșmeliș era înadinsș dșskisș) mi anoi ilș ȳetirș în asȳliș tștșrora. Peste nșȳinș sosindș mi kaftansliș Vizirisliș kș ȳele-l-alte semne ale domniei, Stefanș Vodș merse la kșrtea Domneaskș kș totș ȳeremonia obiȳnșitș, mi se amezș ne tronș în zioa de 25 marte 1714.

În zioa de Vinerea mare Kanagi-bama, rȳdikȳndș ne Konstantinș Vodș înuresȳ kș Dȳmna sa, kș natȳ fiș, kș snș nenotș înkș ursnkș, kș natȳ gineriș mi algi boeri mi servitoriș, i-a dșșș ne toȳi la Konstantinopole șnde i-aș înkisș în snșliș din ȳele uente tȳrnșri kare se nșmea Edikșle. Iar tȳtș averea lorș deklarȳndșse de imȳȳȳteaskș, se șrmȳri kș atȳta șkșmȳȳtate în kȳtș se kȳșȳ mi sșb vestmintele Dȳmnei, ale nșrorilorș mi ale fetelorș ei, lșkȳ kș totșliș neobiȳnșitș la Tșȳȳi. Iar Stefanș Vodș, șitȳndș atȳtș fayerile de bine kȳtș mi rșdirea ȳe-lș lega kș Konstantinș Vodș, întrebșingȳ kiusrile ȳele mai extreme pentȳ ka sȳ deskopere averea Brȳnkoveansliș, ne kare, sșb kȳȳntș de a o da imȳȳȳȳiei, o imȳȳȳȳia kș Imbroxorisliș. Pe lȳngȳ aȳeste adȳȳea kș sila sȳtenȳ de prin deareș, mi urin nșnerea la kale a ȳelor-l-algi Kantakuzeniș, arȳta imbroxorisliș kș Brȳnkoveansliș era lakomș, nedrentș, jefșitoris mi dșșmanș imȳȳȳȳiei, mi alte nȳiri kalomniatȳre, kș kare Imbroxorisliș s'aș întorsș la Konstantinopole. Totș odatș Stefanș Vodș a trimisș ne Banșliș Konstantinș Pitirbei mi ne kșmnatsliș seș Radș Dȳdeskș, ne kare ilș fȳkșse mi Lo-

gofătş mare, kş banî mi kş neukemşrî (darşrî) la Konstantinonole, ka sş mijlocשאש intşis intşrîrea domniei mi alş doilea ka sş persekşte nşnş la mórte ne Konstantin Vodş impreshş kş fiiş sei, nentş ka nş kşmva, skşpnşndş vre şnşlş din ei, sş-mî rşsbşne ne şrmş assura familiei Kantakşzinemşî.

Aşşngşnd nşmîşî la Konstantinonole mi înşelegşndş-se kş ómenîi înşşingş ai Porşîi mi kş Vizirşlş, Şşltanşlş dekretş mórtea lşî Brşnkoveanş mi a fiilor sei. În zioa de 15 Aşşşştş, aflşndş-se Şşltanşlş la palatşlş de lşngş Mare, nşmitş Giali-Kioski, aş adşşş ne Konstantin Vodş, ne fiiş sei Konstantinş, Stefanş, Radaş mi Matei, mi ne ginerele seş Klşşerslş Ioanş Vşkşreskş, mi le-aş tşeatş kanetele; iar kadavrele lorş, dşnş şe aş statş asolo tótş zioa, neste nónte le-aş arşnkatş în mare. Iar Dómnă Maria, kş norşsa mi kş şnş nrşnkş alş lşî Beizade Kotsantinş (karele nrin dibşşia doişei a skşpnatş de mórte), kş fikş-sa Domnîga Balama, kş şinşî ginerî ai sei, mi kş alşî boerî mi servitorî, se essilarş într'o într'o şetate a Asiei, nşmitş Kistaea, şnde este mi kanitala Frigiei, lşngş marea Egee ¹. Trimimîi lşî Stefanş Vodş, dşnş asemenea isnravş, mai adşşogşndş la

1 Istorikşlş Delkiaro, mi alşî ne kari-î şiteaşş Mlinkai, deskriş mai malte amşrentari desure aşeaşş tragikş intşmular, kare difşreskş şeva de aşeste şe se vşđđ în istoria de şayş. Dşnş aşemtia, nş natre şi nş-mai trei fi ai lşî Brşnkoveanş se tşearş: Matei, şelş mai tînşrş, Radaş mirele şelş neferiştş, şi Stefanş. Île lşngş aşeste feşiorilorş lşî Konstantinş le-aş pronşşş ş-mi aleagş între moarte mi tşşşie; iar tatşlş le şuşnea: „Fiiş mei! Amş nîerdştş tóte avşşîile, şş nş ne nerdemş înkai şşşetele! Ştagi tare mi barşştemte, dragîi mei! nş vş şîtagi la mórte, şi vş adşşegî aminte de Xristoş Mîntşitorişlş, kare malşş mai kşm-nlîţ mórte aş şşferîţ nentş noi; deşî kredegî mi mşşigî în kredîngş nrşngîlorş vostri.“ Dşnş aşeaşş se adaoge kş kanetele şşimilorş le-aş nartatş în şşlige ne ştradele oramşlş; kş kornşrile lorş dşnş şe s'aş arşnkatş în mare, s'aş skoşş de kştre kreutîni, mi s'aş înşronatş în sekretş la Mşşşştîrea Kalri.

(Nota Traducştorîului.)

tribeatslă mareî inkă 60 pengi de bani, s'a întorsă în țeara Menteeneaskă ¹.

Konstantinș Vodă a domnită 25 ani mi 6 lăni. Elă a făkătă multe îmbăntăgiri în țeară, biserici, mănăstiri mi altele. Elă a făkătă biserika sântslăi George din Băksremți, ne kare a inkonjrat'o kă mări de țetate. Asemine mi faimósa mănăstire Xoreză din jădegslă Vălcei, mi alte mai multe biserici.

De la elă aș rămasă multe xrisóve, de la anulă 7198 până la 7222.

DOMNULU LVI.

Stefană Vodă III Cantacuzenă.

Avesta era fiislă Stolnikslă Konstantinș Kantakuzenă mi nenotă lăi Șerbană Vodă II. Atătă în fante kătă mi în kăvinte, era omăslă țelă mai nestatornikă, mi atătă de anlekată la rănire mi nedrentate, în kătă n'a rămasă nreotă saș mireană, boeris saș komergantă, mare s'aș mikă, fără a fi jefsită saș strămbăntăgită. Mai alesă ómenilă lăi Konstantinș Brănkoveană s'aș stínsă kă totăslă săb persekutăriile lăi țele terpristice. N'a nedensită însă ne nimeni kă mórte, kăci kiar de ară fi voită n'a năstătă mi ničî a avătă timnă, fiindă kă domnia sa ničî era asigurată bine la Pórtă, mi ničî a ținătă mltă. Avesta nă askilta de konsilislă nimărsi, afară de kătă de îndemnăriile țele înrăstăgite ale tatăslă seă. Elă nă se mslăgmea să serveaskă nămai ne Pórtă Otomană, ci se korespundeă mi kă kărpile Răsiei mi Astriei, ne kare kă diverse intrigi le ațiga la răsbois în kontra Tăryiloră, kă skonă kă să-mi afle protek-

¹ Istoria Bălănească. citată de Șlinkai adaoge: „Fost'ă în domnie ferisită (Konstantinș Vodă), dar nă mi lădată, nentă kă aș adaosă xarayislă mi din 250 de pengi (125,500 lei) s'aș săită la 520 pengi (260,000 lei) mi slăjitorimea, de la kare se skoteă xarayislă, aș învărit'o nrin satele sale mi ale Kantakuzeniloră, mi tótă greutateă aș arănkăto ne țeară.”

torș, Dar tóte meșteșugirile lui din norocire nu serviră la nimicș.

În intervalulă acesta Tărcii de la Brăila, avândș năimă ne Romăni din kassa Sătarăslăi Toma Kantakuzenș karele venise kă Rămii mi le lăse țetatea, aș înțepetș să se întinză neste xotarslă lorș pănă în jădeglă Ialomigiei la orașslă de Flovi, kăprinzândș mai multe sate, rândsindș neste ele săbamii țărcemti, priimindș zecăiala prodăktelorș mi folósele nesăităslăi din bălgile Dăneiei. Stefanș Vodă, țăngsindș-se la Pórtă, s'a trimisș unș fonkționară țărkă kă firmanș ka să țerțeteze mi să mărgineaskă otarele ka mai nainte. Atănce aș rândsitș mi Domnăslă din partea țerei trei boeri, ne Stolnikăslă Neagu Tonliveanu, ne Medelnicherisłă Drăganș Strămbeanș mi ne Vornikăslă Radș Poneskă, kari, adăpândșse înainte kadisłăi (jădekătorisłă țărceskă), s'aș dispătatș fórtē kă Tărcii Brăileni. În fine asunș stărsingele boerilorș Mănteni, kari aveas mi drentate în partea lorș, s'aș amețatș xotarele akolo unde eraș mai nainte, mi s'aș depărtatș din tóte satele săbamii țărcemti. Acestș Domnș a rădikatș kă totslă prin karte Domneaskă darea Văkăritslăi, a Monastirilorș mi a preoilorș.

Pe timpslă acesta a intratș mi Vizirslă Gin-Ali-Pama în Polononesș, saș Morea. De 24 de ani năterile țărcemti bătea, ne mare mi ne sskatș, faimósa țetate Naxule, kare era în măna Venegianilorș mi sta înainte Otomanilorș ka o kee a Pelononesslăi. Astă dată unș Korfiotș, nămitș Sala, karele era intendantslă forteregei, vānzândș-se Tărcilorș, a astănatș într'o nónte tóte țăncrile mi a sșpășș la servitate Pelononesslă întregș. În lokslă Vizirslăi la Konstantinopole rămăsese lokótenentș Rekelș Imbroxorăslă, amikslă intimș alș lui Stefanș Vodă, karele făsese în țeara Mănteneaskă nentřă destătsarea Brănkoveanslăi. Vizirslă, întorkândș-se trismătorisș, a rândsitș ne nămitsłă Pama la țetatea Benderăslăi mi neste păginiș l'a mi deskăpăginatș, fărș să se kănóskă kassa. Ațeasta a însăimăntatș fórtē ne Stefanș Vodă, kăvi prin Rekelș se făkăse Domnș, mi în elș avea totș reazemslă seș.

Suŭtarislŭ Mixaiŭ Kantakŭzenŭ, ŭnkislŭ Domnislŭ, ka omŭ neastŭmnŭratŭ mi iŭbitorŭ de skandalŭrŭ, atŭnŭe aŭ in-
 ȕenŭtŭ sŭ skrie lŭi Mixaiŭ Vodŭ Rakoviŭŭ la Konŭtantino-
 pole, prin ginerile seŭ Xatmanslŭ Dimitramkŭ, karele era
 frate kŭ Mixaiŭ Vodŭ, indemnŭnds-lŭ sŭ ȕerȕe kŭ dare de
 banŭ mi kŭ orŭ ȕe altŭ mijlokŭ ka sŭ kanete domnia ġereŭ.
 Mixaiŭ Vodŭ a ȕerkatŭ, dar n'a nŭtatŭ rezmi, kŭȕŭ Sŭlta-
 nslŭ, avŭndŭ a veni kŭ omtiri la Belgradŭ, a nŭmitŭ Domnŭ
 ne Nikolae Mavrokordatŭ ȕe era Domnŭ la Moldova, iar ne
 Stefanŭ Vodŭ, dovedindŭ-lŭ ka inemikŭ alŭ ĭmperŭȕiei, l'a
 destitŭtatŭ mi rŭdikŭnds-lŭ ĭnpresŭ kŭ Dŭmna Pŭŭna, kŭ
 koniŭ mi kŭ tatŭlŭ seŭ, l'a trimiŭ la Konŭstantinopole, ŭnde
 ŭ-aŭ relegatŭ ne toȕŭ ĭn ĭnkisŭre. Suŭtarislŭ Mixaiŭ Kanta-
 kŭzenŭ, kŭmŭ a aŭlatŭ desure aȕeasta, s'a skŭlatŭ de la mo-
 mia sa Koslegiŭ, ŭnde se afla, mi a datŭ sŭ fŭȕŭ ĭn Tran-
 silvania ; dar Pŭŭmiŭ nŭzitorŭ mŭnȕilorŭ, prinȕnds-lŭ, l'aŭ
 adŭsŭ la Bŭkŭreŭtŭ. Peste nŭȕine zile aŭ venitŭ skrisori
 de la Nikolai Vodŭ, prin kare rŭndŭea ne Suŭtarislŭ Mixaiŭ
 lokotenentŭ alŭ seŭ, nŭnŭ va sosi ; totŭ odatŭ skriea mi ȕe-
 lor-l-alȕŭ boeri ka sŭ aibŭ ŭnerange bŭne mi sŭ se bŭkŭre
 de venirea sa. Iar kŭndŭ a venitŭ de la Moldova, aŭ emitŭ
 ĭnainte sa la Fokŭanŭ o mŭlgime de boeri Mŭnteni kŭ o-
 mtirea Slŭȕjitorilorŭ, mi adŭkŭnds-lŭ la Bŭkŭreŭtŭ kŭ ȕere-
 monia kŭvenitŭ, l'aŭ aŭezŭtŭ ne tronŭlŭ seŭ.

Vizirislŭ Gin-Ali-Paŭa, avŭndŭ natimŭ aŭŭra familieŭ
 Brŭnkovenilorŭ mi a Kantakŭzenilorŭ, a ordonatŭ de aŭ sŭ-
 ġrŭmatŭ ne Stefanŭ Vodŭ, mi ne tatŭlŭ seŭ ĭn ĭnkisŭre, mi
 tŭindŭ-le kanetele. le-aŭ nŭsŭ ĭn nŭrta Bax-Xŭmaiŭnslŭ,
 saŭ a lokslŭ osindeŭ. Avŭȕia lorŭ, konfiskŭnds-se ĭn folosŭlŭ
 ĭmperŭȕiei, s'a vŭndŭtŭ ; iar Dŭmna Pŭŭna, rŭmŭindŭ mi-
 serŭ mi nenorŭȕitŭ, skŭnŭ kŭ doi fiŭ ai seŭ Radŭ mi Kon-
 ŭstantinŭ la Stasrodromŭ de la Galata, ŭnde ĭntrŭndŭ ĭntr'ŭnŭ
 vasŭ Venegianŭ, a trekŭtŭ la Venegia. Pe lŭngŭ aȕeste, prin-
 ȕnds-se ĭn ġearŭ Suŭtarislŭ Mixaiŭ Kantakŭzenŭ mi marele
 Logofŭtŭ Radŭ Dŭdeskŭ, ŭ adŭserŭ mi ne aȕemtia la Kon-
 ŭstantinopole, le tŭearŭ kanetele mi le konfiskarŭ averile.

*

Asttelis se fâks răzbănare urovidențială Kantakszeniloră mi lăi Dădeskă, nentru sângele inocentă ală Brănkoveniloră.

Stefană Vodă a domniță nșmaî șnă ană mi noz lăni; de la elă a rēmasă nșmaî șnă xrisovă kă data din anulă 7223.

DOMNULU LVII.

Nikolae Vodă I Maurocordatū.

Acesta a fostă celă întăis Domnă din Greț, karele s'a
D. Chr. 1716.
Dupa chro-
nicile lo-
cale. } rēndșită dșnă voinăa îmărgăie, iar nă dșnă ale-
 gerea mi voinăa boeriloră pērei. Cea întăi fantă de
 kare s'a anșkată, dșnă țe s'a statornită ne tronă,
 a fostă kă să persekate ne Stefană Vodă mi ne tōtă familia
 Kantakszeniloră, temēdș-se kă nă kēmva achemtia, revindă
 la pștere. să se întōrkă a-lă perseksta ne elă. Keltșindă
 neste o mie de pșngi de bană, a rezmită a uerde ne Stefană
 Vodă, ne Mixaiș Kantakszenă mi ne ginerile ačestăia Radă
 Dădeskă, prekșmă s'a zisă mai șșș. Dșnă ačeastă a per-
 sekstată kă o strēmniție krădă ne mai mșlgi boeri, bēnșigi
 de partisană ai Kantakszeniloră, ne kari dșnă țe-i prindea,
 îi pinea în înkisori, îi globea mi îi libera.

Pentru kă să trēaskă în uare kă Tărgi de ne malș-
 rile Dșnărei, le-a dată voe să se întinză în tōte înnrejsrimi-
 le țețșiloră mi să kșurinză lokșri nentru pșmșnatșlă mi
 ernatșlă vaviloră mi a tșrmeloră loră. De atșnă s'aș în-
 rēvită Tărgi a kălka pșara mi a fače, sșb felșrite pre-
 teste, atșta rele în kăță lăksitorii se aflaș într'o grōză neîn-
 țețată; mi nă nșmaî Domniă ței mai de ne șrmă dar niă
 înșumă Pōrta n'a fostă în stare kă s'ă goneaskă saș să-I
 mērgineaskă de la rēștșșile loră.

Între ačeste deklarēdș-se resbois între Asștria mi
 Pōrta Otomană, aș venită Nemgi mi aș nșșș domnire ne
 țe țină jșdege ale Kraiovei. Domnșlă se afla în mare
 șnaimă mi frikă. Într'sna din zilele lăi Așgșșț, viindă o
 ntire primită kă vină Nemgi kă s'ă prinză, a fșgită neste

nónte ksm̃ a nstst̃ k̃ boerĩ sei Greçĩ la Gĩrgĩx. D̃np̃
 ̃e a netrekst̃ akolo k̃teva zile, mi a aflat̃ k̃ ntirea era
 neĩntemeeat̃, a xot̃r̃t̃ s̃ se ĩnt̃rk̃ la B̃ksremtĩ. Boerĩ
 M̃nteni ĩ-ã euit̃ ĩnainte la f̃nt̃na l̃i Rad̃ Vod̃. Dom-
 ñl̃ s'a ar̃tat̃ f̃rte pornit̃ as̃ñra lor̃: a t̃eat̃ kañl̃
 Vornik̃l̃ P̃traw̃ Brezoeañ, mi a ĩnc̃eñt̃ ear̃mĩ s̃
 ar̃ñe ne boerĩ ĩn temnige. At̃ñe f̃isl̃ l̃i D̃desk̃ k̃
 m̃m̃-sa Maria D̃deaska, f̃ika Stolnik̃l̃ Konstantiñ Kan-
 tak̃zeñ mi sor̃ k̃ Stefañ Vod̃, ĩñrẽñ mi k̃ al̃i boerĩ
 ã f̃git̃ ĩn Transilvania.

La 14 Noemvrie ̃ñ k̃nit̃ñ Ãstriak̃ a ñme Pio-
 da, k̃ o om̃ire ̃m̃or̃ de katane. aṽnd̃ k̃ sine ne S̃r-
 darisl̃ Barb̃ f̃isl̃ l̃i Kornea Br̃ilois mi al̃i boerĩ de ne-
 ste Olt̃, mi kond̃s̃ de S̃r̃tar̃l̃ Goleks̃. a k̃lkat̃ ne-
 ste ñnte B̃ksremtĩ mi, ĩñkñj̃r̃nd̃ k̃rtea dom̃eask̃,
 ã nr̃ns̃ ne Nikolai Vod̃ mi l̃ã d̃s̃ ĩñrẽñ k̃ togĩ
 kas̃ñĩ sei la Sibiisl̃ Transilvaniei. D̃np̃ ãcasta, tre-
 k̃nd̃ ne togĩ T̃r̃çĩ din B̃ksremtĩ s̃b sabie, s'ã ĩnt̃ors̃;
 dar neste o s̃nt̃m̃ñ a venit̃ ear̃mĩ ̃ñ general̃ mare
 Ãstriak̃ k̃ maĩ m̃lte om̃irĩ, mi ã mezt̃ treĩ zile ĩn
 B̃ksremtĩ, p̃ñ s'ã p̃eg̃t̃it̃ boerĩ k̃ t̃t̃ averẽa lor̃
 mĩsk̃t̃ore de ã trekst̃ ĩn Transilvania. Iar Ãstriaṽ,
 d̃np̃ ̃e ã f̃l̃kst̃ o m̃lgime de j̃f̃siri ĩn B̃ksremtĩ, ka
 ĩntr̃̃ñ lok̃ neañrat̃ de nimenĩ, ã l̃at̃ mi t̃ñrile k̃te
 le-ã g̃sit̃, mi s'ã ĩnt̃ors̃ k̃tre m̃ñi, ̃nde ã r̃dik̃at̃
 ĩnt̃rit̃rĩ ĩn form̃ de ̃et̃ĩ at̃t̃ la m̃ñstirea M̃rginenĩ
 k̃t̃ mi la K̃m̃ñ-l̃ng̃.

ĩn mijlok̃l̃ ãestor̃ fatale evenimente, ãf̃nd̃-se la
 B̃ksremtĩ Patriarx̃l̃ Aleksandrieĩ, mi ṽz̃nd̃ starea t̃n-
 g̃sibil̃ a ãerei, a sk̃ris̃ P̃am̃i de la Gĩrgĩx des̃re ̃ele
 ĩnt̃m̃late; d̃np̃ kare P̃orta a trimis̃ Dom̃ñ ne Ioañ Mas-
 rokord̃at̃, karele era mare Dragomañ mi frate al̃ l̃i Ni-
 kolae Vod̃.

Nikolae Vod̃ ast̃ dat̃ a dom̃nit̃ abia ̃ñ añ. De
 la el̃ se g̃sesk̃ x̃ris̃ve din añi 7226 mi 7227.

DOMNULU LVIII.

Ioană Vodă II Maurocordată.

Ioanș Vodă, viindș kă domnia, a adăss kă sine mi snș
 D. Chr. 1717. } Папъ къ зече мѣ de Търчи кълъри ми o mslgime
 Duce chrono- } de Арпъдъ ми Тътари. Dar ачештия, дснъ trecere
 nica locale. } de o сѣнтѣмѣнъ, прѣдъндș mi jefsindș, s'aș întorsș
 îndѣртѣ. Тътариі аș lăats mi o mslgime de robі, дснъ da-
 tina lorș. Domnslș, азъндș de ачештия, аș emіts înaintea
 lorș la Подслș de Пеатрѣ, mi дъндș бані mi дарсри ne la
 кѣнетениіle lorș, і-аș мѣнтсйтѣ. Дснъ ачештия întorkъндș-se
 la Бѣкѣрешті, a trimisș doіsnrezече boeri la Konstantinople
 ка съ dskъ сѣпшнerea герсї кѣtre імпѣрѣіе. Între ачешті
 boeri ȳraș marele Vistierș Mateіs Fъlkoіanș, mi marele
 Banș Ilanș, fratele Domneі lsi Konstantinș Vodă. Ачештіа
 іnfъіішъндș-se la Портѣ, імпѣратслș s'aș бѣкѣратș fôrte, і-а
 імбрѣкатș ne тоіі kă каітане, mi і-а trimisș індѣртѣ kă
 snș fankşionaris tsrkș karele adăse kaftanslș mi firmanslș
 Domnslsi, Ioanș Vodă. Fiindș kă atsuche era mare fômete în
 пѣарѣ, a adăss msltș грѣș de ne аіsrea mi a nștrіtș no-
 porslș.

În timnslș ачештіа ¹ s'a іnkeeatș mi пѣчѣа іntre Астріа
 mi Търчіа la Passaroviș. la kare a kontribisits mi Domnslș.
 Астріачіі, fiindș іvingѣtori чѣреаș tôtѣ пѣара Мѣnteneaskъ;
 dar Ioanș Vodă, de mi ȳra ulenіnotents mi пѣша съ akor-

1 Пѣчѣа s'a іnkeeatș la 21 Іsіie 1718. Ioanș (saș Ecaki) Vodă fășe r-
 nslș din delegații Porgei ȳe lăș parte la fășerea tratatslsi de pace. Ds-
 nъ kondіgіsіnle ачелsі tratatș, s'aș liberatș urisonierii dintr'o parte mi
 din alta. Atsnyі eliberъndș-se mi Nikolai Vodă ȳe era arestatș in Tran-
 silvania, frateseș a trimisș la marginea гѣrei маі mslgі boeri kariі l'aș
 nriimitș kă ȳeremonie. Nekol і Vodă дснъ ȳe a netrekatș маі mslte
 zile la frateseș, a nlekatș mi s'aș dssș la Adrianople. Totș дснъ kon-
 digisnle пѣчѣіа гѣmasș ka ȳele ȳinȳi jădege de neste Oltș adіkъ Ba-
 natslș Timișorei mi Banatslș Kraiovei, съ treakъ sșb domnirea Nemgi-
 lorș. Prin ȳmare fъr de kъvъntș astorislș atribse lsi Ioanș Vodă me-
 ritslș kă a skъnatș tôtѣ пѣара din merbirea Nemȳeaskъ.

(Tradsktorislș).

de chererea Austriei, isbăti a face pacea dândă numai cele cinci judege.

Acestă Domnă a skosă earămi darea Văkăritslăi (kăte 20 parale de vită) kare fssese sșurimată kă jșrămăntslăi lăi Ștefană Vodă mi ală arhieriloră. Pe lăngă ačeastă a mai skosă o dare țe se kema Pečetlsita, adikă kărgi ne nămele fie-kărsă individă, kare nă eraă mai nainte. Elă a mijlovită la Pórtă ka să dea mi Itlakă-firmană. adikă karte de građiare, Dómnai lăi Konstantină Vodă Brănkoveană, kare, liberăndă-se din esilslă de la Kistaea, s'a întorsă în țeartă mi a intrată în stăpănirea averiloră salo nemimkătóre ¹.

Dăpă o domnie de doi ani mi patră lăni, Ioană Vodă s'a bolnăvită greă. Atșnăc. kăemăndă ne Mitropolitslă kă Episkopii mi kă boerii, le-a țeartă mai întăis ertare de țe-le țe le-ar fi grevită, apoi le-a sșrăă kă ține este îndășmănită kă frate-seă Nekolai Vodă să se tragă din țeara Mănteneaskă, fiindă kă elă are să vie Domnă. Dăpă ačeastă mărindă, ilă înmormăntară în Metropolia Băksremtiloră.

De la ačestă Domnă essistă xrisóve din anii 7226 mi 7227.

1 Ačeastă dăne mórte a lăsată feteloră sale tótă avereă mimkătóre, iar nepotslăi seă țeă nemimkătóre. Dăpă ačeeă, nrin momtenire, avereă a rămasă la familia Brănkovenileră, ală kărora koboritoris astăzi este venerabilă boeris Bănsă Grigori Brănkoveană *.

* Bănsă Brănkoveană a mărăt ne la 1832. Ačeastă a fostă țeă de ne srmă koboritoris din familia astă veke mi ilăstră în istoria Romăniloră. Elă fssese înșrată kă fiika Logofătslă Țisntă Balmă din Moldova, familie earămi fórte veke. Ne avăndă konii mi voindă a nernetsa nămele seă, adontară ne Dómnă Zoe sogia fostslăi Domnă Bibesks (kare era nenótă de soră a Dómnai Brănkoveană, fiika Logofătslăi Aleks Mavrokordată din Moldova) dăndă nămele de Brănkoveană țeăi întăis năskătă fiis ală ei. Astfelis țeăi întăis fiis ală Domnslăi Bibesks se nămi Brănkoveană, mi ne lăngă însemnata avere țe personală a momtenită, a rămasă gerantă uleninotentă asșura averei destinată nentă ameșămintele de bine făcere năbliks. Ačeste ameșămintele konsistă în suitalăi mi Mănăștiri. Venitșrile loră se rădikă la 80 mi galbeni ne ană.

(Nota Tradăktorislăi).

A doua domnie a lui Nicolae Vodă Maurocordatū.

Dənpъ пачеа de la Pasarovigъ, liberəndə-se Nikolai Vo-
 D. Chr. 1719. } dъ de la Aəstriai, a trekstъ la Konstantinopole, mi
 Dupe chro- } dənpъ mórtea frateləi seъ a kьpъtatъ eargъmî domnia.
 nicele } Astъ datъ s'a arətatъ bləndъ kъtre boeri, miserikor-
 locale. } diosъ kъtre cei sъravî mi drentъ kъtre ponorъ; dar a skosъ
 eargъmî darea Vьkьritəlsî, a adaosъ Pogonьritəlsъ, a fьkьstъ
 eargъmî kьrgî peçetlsite, mi aș pssъ dare pe Mьnъstirî mi
 pe preođî, — đeri kare s'aș fostъ desfiingatъ sьb Stetanъ
 Vodъ Kantakьzenъ. Elъ a fьkьstъ mi faimósa Mьnъstire Vь-
 kьrewtî anróne de Bьkьrewtî. Dar avьndъ natimъ asəura
 Mitropolitsî Antimъ l'a rədikatъ din skaənlъ Mitropoliei
 mi zikəndъ kъ-lъ trimate în esilъ peste Dənpъre, a datъ or-
 dinъ sekretъ de l'aș înekatъ trekəndъ Dənpъrea. Dənpъ 11
 anî mi 2 lənî de domnie în pache mi liniute, Nikolae Vodъ
 a mьritъ ne tronəlъ seъ în anəlъ 1730 mi fь înmorməntatъ
 în Mьnъstirea Vьkьrewtîi.

Pe timpslъ ačesta, fьkьndъ-se o revolugie la Kon-
 stantinopole, în kanəlъ kъreia era ьnъ Albanezъ nəmitъ Па-
 trona mi ьnъ altəlъ nəmitъ Mьsləxъ, s'a destronatъ Sьltanəlъ
 Axmetъ III mi s'a înəlđatъ la împьrgьgie nenotslъ seъ Sьl-
 tanъ Maxmetъ V.

DOMNULU LIX.

Constantinū Vodă III Maurocordatū.

Mərindъ Nikolae Vodъ Masrəkordatъ, Pórta, dənpъ че-
 D. Chr. 1730. } rerea kiarъ a boerilorъ din ęearъ, a datъ domnia fi-
 Dupe chro- } islî Konstantinъ. Dar abia domni natre lənî, mi dъ-
 nicele } pъ intrigele lăi Mixaiъ Rakovigъ, se destitъ.
 locale. }

DOMNULU LX.

Michail Vodă III Racovitză.

Acesta se numea mi Чеханă. Къ multă dare de bani elă destituzase ne Konstantină Vodă; dar abia dom-
ni snă ană, mi rivalsă seă îi lă eartăni domnia. { D. Chr. 1731.
Duce chro-
nicle locale.
Din timnăă acesta a înčenstă a se mări darea kă-
tre Pórtă, mi domniă a se skimba mai desă.

A doua domnie a lui Constantină Maurocordată.

Acesta, rekăpătândă-mi tronăă kă multă dare de bani, mi viindă în geară, a făktă Mănăstirea veke a sən-
tslăi Sniridonă în Bskremti. Dar abia domni snă { D. Chr. 1732.
Duce chro-
nicle locale.
ană, mi Pórtă ilă mstă la domnia Moldovei, trimi-
dăndă în lokă-i ne Grigori Vodă Gika. Domnăă de akolo.

DOMNULU LXI.

Grigori Vodă II Ghica.

Acesta kă dare de bani, a mijlocită să-lă strămste la domnia gerei Măntenemti, fiindă kă aceasta era mai { D. Chr. 1733.
Duce chro-
nicle locale.
mănosă. Elă a mărită vămile, kare pănă atăni e-
raă fôrte miyă; din aceasta a resltată mi pefave-
rea în venitările Mănăstiriloră, kare dăpă xrisóvele Domni-
loră de mai nainte eraă sktite de vămă. Dar dăpă o dom-
nie de doi ană, Pórtă eartăni l'a strămstată la Moldova.

A treia domnie a lui Constantină Vodă Maurocordată.

Dăpă strămstarea lăi Grigori Vodă Gika, Pórtă a t-i-

Dupe Chr. 1735. } misă de a treia 6ră Domnă ne Konstantină Masro-
 Dupe chro- } kordată. Atunci, deskizându-se resbois între Asstria
 nicole lo- } mi Tărcia a intrat în gheara Românească și ge-
 cale. } nerală kă și nămră însemnată de omire. Konstantină
 Vodă, kăm a băzătă kă Nemții s'anfonie de Tărgovește,
 a făgită neste Dăntre în Tărcia; iar boerii aș stată ne lokă.
 Pe șrmă viindă Konstantină Vodă kă mare nămră de Tărci,
 Asstriații, vărându-se în nămră inferioră, s'aș retrasă kătre
 mănii. Tărcii s'aș lătată dăntă ei, mi ajungându-i i-aș bătută
 la Pitești mi la Pîerminară, mi i-aș învinsă. Dăntă așea-
 sta i-aș mai bătută mi în alte lokuri, pătă țe i-aș skosă
 mi din țeale ținți jădege de neste Oltă. Pe șrmă, fărându-
 se năce la anslă 1739, Banatslă Kraiovei s'a lătată în stă-
 pătirea Tărciloră. Așeasă gheară în kărsă de 18 ani află-
 dă-se săb stăpătirea Asstriei s'a găvernată dăntă legile ge-
 reii, kă Divanslă mi 6răndselele sale de mai năinte. Kon-
 stantină Vodă mai adăogăndă 100 mi lei ne lăngă tribă-
 tăslă gherei, mai dăndă apoi mi dărsi la Tărci, a isbătută a
 inkorpora earșii Banatslă kă gheara Românească, răndșindă
 Bană ne Mateis Kantakșzenă. Iar boerii Mănteni, kății se
 aflaș desure mănii aș trektă kă Asstriații în Tranailvania,
 iar ței desure kămuie aș venită la Konstantină Vodă. Dom-
 năslă mai tărziă a skosă Itlakă-firmană, saș karte de erta-
 re împărtășească, dăntă kare toți emigrații, înștiingându-se
 de kătre Lakovișă komandirslă Transilvaniei, s'aș întorsă în
 gheară, nășpărați mi fără îngrijire.

Dăntă așea, konsăltându-se Domnăslă kă Mitropolităslă,
 kă Episkopăslă mi kă boerii, prin komăntă îngelegere aș fă-
 ktă Reforma, saș prefăcere generală în tôte răndselele ge-
 reii. A rădikată de la Măntșiri mi dările kare le da, mi
 milele kare le urimeasă dăntă xisove, înștiingându mi o eni-
 tronie asșpra loră. Boeriloră¹, lăndă le venitsi e kare le
 așea ne din afară, le-a regslată lefi dăntă treanta mi karak-
 terslă loră. A regslată mi gradșrile boeriloră, nămindă ne

1 Prin kăvântslă Boeri se îngelegasă fănkționariți în aktivitate.

(Nota Tradăktorisăslă.)

aței ce ajunsese la dregătorii mari mi primise ranguri *Ve-*
liuți, iar ne aței ce se trăgeau nămaî din boeri mi ne ajun-
 sese la dregătorii *neamuri*, ne kare i-a skătitș mi de dări.
 Pe boerii miți, adekă ne cei de starca a treia i-a nămitș
 Mazili, skătindș-i de Vinăritș mi Dejmaritș. A organisakș
 tôte cele-l-alte profesișni, mi a rădikatș tôte dărule cele
 vekî, prekămș *Birsă*, *Sama mih*, *Plokonsă steagăsi*, *Peceuile*,
Pogonăritsă, *Văkzritsă*; iar în dreutșă aiestora tôte a hotă-
 rătș ka fie kare Romănș ¹ să dea kăte 2 1/2 lei la *Ūfertș*
 (trilsnie) saș zeye lei ne anș; a mărītș insă zeyisecele pro-
 dăktelors, afară de *Oieritș*, *Vinăritș*, mi *Dejmaritș*, ne kare
 le-a lăsatș ka mai nainte.

Pănă ne timușă aiestă, eraș sate întregi de Romăni
 boeremți mi de robî [*Ūigani sklavi*] mănăstiremți, kari ne
 plăteaș darea de o potrivă kă Romăniî liberi. Domnăș i-a
 liberatș mi ne aiestia, ne zniî kă voea ne algiî fără voea
 stăpănilorș lorș; iar sure mănăstirerea Mănăstirilorș mi a boe-
 rilorș le-a datș nentșă servitșș Skătelniči mi Poslănniči.
 [Vezî ameșămăntșă aiestă pre largă la tomșă III.]

Aiestă Domnă a înfiingatș șkolî nentșă limba Elină,
 Italiană mi Slavonă saș Rămăneaskă ², a ameșatș răndșele
 nentșă felisăș jădekănilorș mi a adășș țeara la șnorire mi
 la îmășnățigire. Dar Domniî maziliği de la Konstantinopo-
 le, răvnindș bătă-starea în kare ajunsese țeara, aș șporitș
 darea țerei kătre împărygie, nentșă ka să kanete Domnia.
 Dăpă aiestă, flindș kă Konstantinș n'a voitș să dea atăta
 șmăș kăță algiî, Pôrta l'a destitșatș, dăpă ce a domnitș 6
 ani mi 2 lăni.

1 Prin kăvăntșăș *Romănș* astorışăș îndelege ne țărănșăș șteanș, kăči,
 ne nămaî ne timușăș astorışăș, dar mi kiar astăzi, măgi din boeri se
 rșminează a-mi zice Romăni, preferăndș a fi fără naționalitate de kăță
 a se kășfănda kă nămăti de Romăni.

(Nota Tradăktorışăș).

2 E kăriosăș kămăș astorışăș kășfăndș limba slavonă kă cea romănă.

(Tradăktorışăș).

A doa domnie a lui Michailu Racoviță.

Mixaîs Vodă Rakoviță, aflîndu-se datorîș kă banî la D. Chr. 1741. } Devletă (adikă la împăratu) mi la mai msluî oa-
Dupe chro- } menî inflsingî, mi aflîndă kă veniturile pîrîi s'aș spo-
nicele lo- } rită, a promisă să-mî plătească datoriile prin sputa-
cale. } răsă Manolake kare era Канѣ-Кехаѣа, îndată ce i-ar da dom-
nia. Kă assemenea пропхнері, sporîndă totă d'odată mi tri-
batălsă, aș kăpătată ceea ce dorîa. Viîndă în ȧară, mi vî-
zîndă kă kă darea de zech lei de kană, ce era amezată de
Konstantînă Vodă, nă nstăa să ikonomisească plata datoriî-
loră sale, aș skosă mai mslte sfertări (trilăni) de kătsă pa-
tră, mi o dare ne vite, nămită Văkărită. Assemenea greș-
tate de dări aș făkătsă kă neste 15000 de lokăitorî, atîtsă de
neste Oltă kîtsă mi de dinkóche, aș fșgită neste Dăpăre. A-
tăncî Boeri, dăkîndă-se la Konstantinopole, aș dată nlingere
la Pórtă. Ațeasta, dănpă stărsîngule oameniloră inflsingî de ne
lingă ea, karî aveaș daravări bănewtî kă domnălsă, aș în-
tîrziată destităzarea lăi nînz la înnlinirea terminălsă de treî
anî, ne kare i se dăse domnia, mi nentă kare nă avea de
kătsă treî lăni înkă. Din timusă ațeasta aș încenătsă a se
da domniile ne kîte treî anî, mi deosebită de ațeasta a se
da ne fie-kare ană măkarelsă, saș înoire de domnie, nentă
kare se trimitea firmană împăratăskă kă zănsă fșnkționară
tărkă, mi se zămaș o mslgime de keltăelî. De atăncî mi
năsterea domniloră s'a mikmorată, fiîndă kă ei nă se fățeaș
dănpă alte merite saș konsiderăgîsnî, de kîtsă nămaî prin nă-
sterea baniloră, mi prin mijlocirea Kanăkexaieleloră, în mîna
kărora stă toată năsterea.

A patra domniă a lui Constantină Maurocordată.

Ațeasta, kăpătîndă domnia nentă a patra oară kă msl-
D. Chr. 1744. } tă dare de banî, a țerkată să zămeze a adăna dă-
Dupe chro- } rile dănpă kînsă amezăriloră lăi de reformă de mai
nicele } nainte. Kă kînsă ațeasta însă, neustîndă să-mî plă-
locale. } tească datoriile, s'a întorsă la sistemele lăi Mixaiș Vodă

Rakoviţ, mi dăru o domnie de trei ani mi noz lăni se destituz.

A doua domniă a lui Grigorie Ghica.

Acesta, cunoscând iarghi că bani pentru a doua domnie, mi viind la tron, a smat adunarea d-
rilor dăru sistema lui Konstantin Masrokordat; a mai adrogat mi la Oerit kîte snă bană mi jsmăta-
te de fie-kare oai, pentru kare nînă atnui se plzea chin
parale. Acesta a făkut mănăstirea sfîntului Panteleimonă
afară din Băkreuti, în kare a fndat mi snă snitală me-
nită a se ginea cu fondurile Monastirei.

Întîmplînd-se a mări Grigore Vodă Ghica, boerii aş
trimisă îndat snă krieră la Konstantinople cu Arză, saş
snulik, către Poartă ca să le dea domnă nre fiisă să Be-
zadea Skarlată. Totă d'odată aş plekat mi kîgi-va boerii
ca să se plîngă la Pörtă asăra greţgiu dărilor, asăra
keltărilor măkarelsăi, asăra înnietărei Tărilor, mi asă-
ra altor sşbiekte vătămătoare dării, mi mai cu seamă a-
asăra desei skimbări a domnăi.

Afînd-se atnui Kapıkexaia al domniei snă boeră a
nşme Bama Mixalonols, sokrăi lui Beizadea Matei Gika, ka-
rele era mare dragomană ală Porţei, acesta, ksmă aş pri-
imită Arză trimisă de boerii, a pefăkut nşmele din n-
şntă mi a nşă nşmele ginerelsăi să, mi astă felă nrin mij-
locirea amicilor săi înfşingă ne lîngă Poartă mi nrin dare
de bani, s'a făkut domnă ginerela să Matei Gika. Acesta,
plekînd să vie în dăru, se întilni în kale cu Boerii ce ve-
niaş cu înşărinarea arătată mai sşă, mi snşind le cu ellă
va îndrenta nevoile dării, i-a îndşulekat de s'aş întorsă.

DOMNULU LXII.

Mateiu Vodă I Ghica IV.

Acesta, viind în dăru, a făkut mşte neajnsări Boe-

D. Chr. 1752. } riloră kare nlekasery la Konstantinonole kă ulinperi.
 Dupe chro- } Achemtia, ne mai pătîndă sşferi asşnirile lăi, aă
 nicele } trimisă asşnra lăi doleanuă la Poartă. Poarta a o-
 locale. } rîndăită ne şnă Kausgi-bama, kă însărginare ka să cherche-
 teze lăkrşrile la Băkrşemti. Domnălă a orăndăită păzitori
 nentă ka să nă meargă nimeni la dînşslă să se tingăeaskă.
 Dar în zioa de sfînts Konstantină, ne kîndă Domnălă se a-
 fla la Mitronolie la biserikă, aflîndă-se măltă nonoră adănată,
 s'aă skălată kă togi kă strigări mi kă sgomotă mi lăîndă ne
 Mitronolitslă înainte înpresă kă boerii, s'aă dăşă la Kausgi-
 bama mi i-aă dată şşnika în kontra Domnălă. Ačesta tri-
 miăîndă-o la Konstantinonole, Poarta destită ne Mateiş Vo-
 dă dăpă noă lăni de domniă.

DOMNULU LXIII.

Constantină Vodă IV Cehanu.

Ačesta era fişlă lăi Mixaiş Vodă Rakoviă. Mai na-
 D. Chr. 1753. }
 Dupe chro- }
 nicele }
 locale. }
 D. Chr. 1753. }
 Dupe chro- }
 nicele }
 locale. }
 Ačesta era fişlă lăi Mixaiş Vodă Rakoviă. Mai na-
 inte fşese Domnă la Moldova, mi astă dată dăpă
 mijlovirea Şuştarălăi Mixalake, kare era Bamaş-Kană
 Kexaiă, a kăpatată domnia părei Rămănemti. Vi-
 indă în pără, elă a orăndăită Kančimală, saă adănată de
 bană, ne ginerile săş postelnikălă Geanetă. Domnălă, fiindă
 datoră poşigăşnea sa ačestoră dăoi ómenă mi şşpăşîndă-se
 de kătre ei, şma ka ştrăngerea dăriloră mi găvernălă pă-
 riă să se fakă dăpă voia mi kondăcherea loră. Boerii, vă-
 zăndă kă lăkrşrile din ăe în ăe meryă mai răă, s'aă kon-
 sşlată între ei mi aă skrişă în sekretă la Kraiova. Eni-
 skonslă mi kă togi boeriă de akolo aă nlekată la Konstan-
 tinonole. Domnălă, kămă a simgită de ačesta, s'aă însăpă-
 măntată, mi kemăndă ne boeriă, a stată la învoială kă dăn-
 miă mi le-a promiăş ka să nă iă din geară mai măltă de
 trei miă de pşngă de bană ne ană, să goneaskă ne Postelni-
 kălă Geanetă din geară mi să se trimiă şnă boeriă romăşă
 ka Kană-Kexaiă la Konstaitinonole. Boeriă mălgşmîndă-se,

aş trimiş îndată mi ajungând ne Eniskonslă Rămnikslă kă Kraïoveni la Andrianopole, i-aş întorsă. Kă ačeste în-învoiele s'aş arătată de odată mslgsmiţ mi Spătarăslă Manolake, kare era Başă Kapă-Kexaia; dară ne şrmă, prin dare de banî, aş skosă firmană înpărtăteskă, kă kare a esilată la Çinră ne doi boeri Văkremiti, mi aş gonită din Konstantinopole ne boerăslă romănlă trimişă kă Kapă-Kexaia, pentru kă s'ă îngrozeaskă pre çei din geară mi s'ă-mi înnlineaskă skonsrile. Domnăslă, îngrijindă-se kă s'ă nă se mai dea plăngeră asăura lăi la Pórtă, a mijlocită de s'a strămstată iarămi la domnia Moldovii, dăru çe a domnită açi trei ani. În anslă 1754, adikă în ală dsoilea ană ală domniei lăi, a mşrită mi Săltanăslă Maxmăţ V mi în lokă-i s'a nssă fratele seă Săltană Osmană III.

A cincea domnie a lui Constantină Vodă Maurocordatū.

Kă toate kă ačesta avea mare trecere la Pórtă, domnia însă n'a pătăt'o kăruţta de kăţă prin dare de banî. Viindă kă domnia, elă a şrmată a adăna dă-
rile dăru modăslă adontată de uredeçesoriū săi, pen-
tră întămpinarea keltşeliloră sale. Dar geara, vărândă-se
înpovărată. s'a plănsă asăura lăi la Pórtă, kare l'a mi des-
stăţată dăru dsoi ani mi mēse lău de domniă. În anslă
ală dsoilea ală domniei ačestsia a mşrită mi Săltanăslă Os-
mană III, mi s'aş făkăţă înpărată Săltană Măstafa III, fişlă
lăi Axmetă III mi vără lăi Osmană III.

DOMNULU LXIV.

Scarlată Vodă I Ghica V.

Ačesta era fiş ală lăi Grigore Vodă Gika mi frate kă Mateiş Vodă Gika. Dăru çe a fostă mai întăis Domnă ală
Moldovăi, s'a strămstată la Domnia gerei Măntenemti,
însă kă mēltă dare de banî. Ačesta, kă tóte kă străn-
gerea dăriloră o făkă dăru orăndşeala Domniloră çe-lă pre-

D. Chr.
1756.
Dupe chro-
nicele
locale.

D. Chr.
1758.
Dupe chro-
nicele
locale.

vedase, totuși a arătată nlekare ka sʔ fakʔ mi bine ȝereī. A datʔ sʔnlikʔ la Pórtʔ assura abssrilorʔ mi a întindereī Tʔrʔilorʔ în ȝearʔ, mi, keltindʔ neste patrʔ sste miī lei, a isbsitʔ sʔ se rʔndseaskʔ sʔnʔ Mʔvela Efendi, sʔnʔ Kanʔgi-bama mi sʔnʔ Teftigiʔ, kariī aʔ gonitʔ ne Tʔrʔī inprezʔ kʔ vitele lorʔ neste Dʔnʔre, — i-aʔ mʔrginitʔ de a mai kʔlka ȝeara, a nʔ nstea veni de kʔtʔ kʔȝī-va kapanlʔi kʔnoskʔȝī, prin şitirea mi învoirea Domnslʔi ka sʔ kʔmpere zaxerele kʔ bʔnʔ tokmealʔ pentrʔ trebsingʔa inpreȝȝieī, — orʔndsealʔ kare se nʔzemte mi pʔnʔ astʔzi.

Kʔ tóte nʔrtʔrile sale chele bʔne kʔtrʔ boerī, kʔ tóte servitʔrile che a fʔkʔtʔ ȝereī, kʔ tóte kʔ nʔ s'a datʔ ničī o pʔngere assura lʔī, Pórtʔa inʔtʔ dʔnʔ inulinirea de treī anī de domnie l'a destitʔatʔ fʔrʔ ničī sʔnʔ kʔvʔntʔ.

A ȝésea domnie a lui Constantinū Maurocordatū.

Acestʔ Domnʔ, de mi ka omʔ era prea bʔnʔ mi blʔndʔ, D. Chr. 1761.
Dupe chro-
niclele
locale. dar fiindʔ kʔ mi astʔ datʔ dʔdʔse mʔlȝī banī ka sʔ iʔa domnia, mi fiindʔ kʔ fʔkʔse mʔlte datorīī la Konstantinople, a fostʔ nevoitʔ sʔ inʔtrʔcineze ȝeara kʔ mʔlte felʔrī de dʔr. Pe lʔngʔ ačeste, fiindʔ kʔ avea boerīī ȝrečī doi Kanʔ-kekaīa din doʔ deosebite fatriī, mi fiindʔ datorīs kʔ banī la amʔndoi, eraʔ čerte neinčetate între ei. kʔčī čelʔ mai vekis nretindea sʔ fie pʔtʔitʔ mai nainte, mi čelʔ mai noʔ asemine. Dʔmʔnʔiile dintre Kanʔ-kexaele fʔkʔrʔ fatriī mi între boerīī din ȝearʔ, kari inčepʔrʔ a se persekʔta mi a se mʔnka sʔnī ne alȝīī. Folosindʔ-se de asemine intriȝī Bama Mixalonskʔ, agentlʔ lʔī Konstantinʔ Vodʔ Čexanʔ, a fʔkʔtʔ de a venitʔ kʔȝī-va din boerī la Konstantinople ne fʔrimʔ kʔ pʔngere assura lʔī Maʔrokordatʔ. Pórtʔa, dʔndʔ kredingʔ boerilorʔ ačestora, a voitʔ sʔ le fakʔ drentate; dar, pentrʔ ka sʔ nʔ simȝʔ Kanʔ-kexaelele lʔī Maʔrokordatʔ, s'a arʔtatʔ fʔȝimʔ kʔ nʔ krede pʔngerile boerilorʔ, mi a trimisʔ sʔnʔ Kanʔgi-bama kʔ sʔnʔ firmanʔ de întʔrire mi kʔ sʔnʔ altʔ firmanʔ sekretʔ de des-

titzare. Domnulă a emită înaintea lăi Kanăgi-bama mi l'a primită kă mare ceremonie. Tărkălă veni la Kărtea domnească; çeti mai întăiă firmanălă de întărire; ne srmă skóse fără veste ne avelă de destitzare, mi dăpă çetire arestă ne Domnă mi konfiskă tóte averile sale; dăpă kare-lă lăi kă elă la Konstantinouole, dăpă şnă ană mi ontă lăni de Domnie.

A doua domnie a lui Constantină Vodă Cehană.

Açesta, viindă kă domnia, a lăsată Kană-kexala ne Bama Mixalonşlo; dar şnă Snatarălă Stavraki (çe se zăcea mi Stavrakogă) avăndă infăşingă la Pórtă mi la împăratălă, isbsti să se fakă Kană-kexala mi să essileze ne Mixalonşlo. Açesta, uărindă la Pórtă ne boeră din geară kă vină adese kă ulăngeră minçinóse aşpra domniloră, a trimisă şnă Kanăgi-bama kă firmană de a arestată în pşukăria de xođi ne o mălgime de boeră, ne kără ũ kinşea, pşăpă çe kăştă să skape kă dare de bană. Açestea le fărăa înadinsă pentră ka să slăbeaskă ne boeră, mi să-i îngrozeaskă, pentră ka să nă mai vie kă ulăngeră la Pórtă aşpra dăriloră mi a abszăriloră Greviloră fanariogă. Dar abăa domni Konstantină Vodă zeye lăni mi ont-şnre-zeye zile, mi din kăşş kă bea măltă melissă mi alte lăklără suirtóse, mşri mi se înmormăntă la Mitropolia din Bşkăremti.

DOMNULU LXV.

Stefană Vodă Racovită.

Açesta era frate lăi Kostantină Vodă Çehană. Kăpă-tăndă domnia prin urea nşternikălă Stavrakogă, şma să askălte tóte nşnerile lăi la kale ka ordine. Stavrakogă întră altele ũlă nşse la kale kă, ka să îngrozeaskă ne boeră, să şpşnzăre ne doă, pentră kare ũ mi skóse şnă firmană mi i-lă dete ne askănsă. Viindă Dom-

nsel în gear, ksm întra k cheremonie în Bskremti, a dat ordin în dat de' aș prins ne șn Stólniksel Stefanaki mi ne George Bzsesk mi 'i-aș șpnzsratș ne șnel în nórta din șss mi ne altel în cea din jos a kșrgei Domnemti. Ačeasta s'a întmmlatș în zioa de 26 Aprilie. Dșpș ačeasta a înčepștș a skóte o mșlgime de dșri grele ne gear. Presimșindș însș kș aș ș dea plngere asșpș lși la Pórtș, a skrisș de 'i-a mai venitș șnș firmanș, kș kare a arestatș o mșlgime de boeri mari. Ačei kșpș aș rșmasș liber, infrikomșndș-se de čea če s'a întmmlatș čelorlalș, nș kștezarș a rosti nič kșvntș desne nevoile gerei. Dar ponorselș, ne mai pștndș șșferi greșșșile, s'a revoltatș, mi înčepșndș a trage klonotele čerea liberarea boerilor¹ mi impșșinarea dșrilorș. Stefanș Vodș, dșpș pșnerile la kale ale ómenilorș lși Stavřaki če avea ne lșngș elș, trimise oșta 'i inarmagș mi rșșini ponorselș, șčizndș mi trei ómen. Pamii din četșșile tșrčemt, aflndș desne ačeste, aș skrisș la Kșstantinople kș tóte nekșviinșele ačeste se fakș din kassa lși Stavřaki. Aflndș-se totș odatș la Konstantinople mi Xanselș de la Křmș, s'a impresionatș mi elș de relele gerei mi a ștșșitș la impșșșie de s'a șpnzsratș Stavřaki înainte kasei sale; iar Stefanș Vodș s'a destitșatș kș mare șrgie, konfiskșndș-se tóte averile, dșpș o domnie de șnș anș mi mēse lșni.

A doua domnie a lui Șarlatu Vodă Ghica.

De mi domniile ajșnseserș a se da ne ban, totșm
 D. Chr. 1763. } kndș cea mai mikș plngere a gerei ajșngea la
 Din chonologiele locale. } asșșelș impșřatșelș, se fčcea alegerea mai bșnș. Ast-
 felș astș datș, kșnoskștș fiindș Șarlatș Vodș Gi-
 ka ka omș anlikatș la virtște, i s'a datș domnia kș mai
 pșșinș dare de ban. Ačesta, vřzndș kș o nřonrietate a

¹ Se vede kș ne atșnče boeri eraș nřea bșni partiog, de se skșla ponorselș în favőrea lorș.

(Traducđoriu.)

unei Sultane Sofia, nămity Odaia Vizirslăi, fiindă anrone de Brăila, adăcea gherei mare pagăbă mi strikăvise. S'a tokmită kă nămita Sultanz ka s'î dea kăte 25 mii lei ne ană. mi pronietatea s'ă rămte a statslăi. Ayeastă tokmeală se pzeamte mi pntă astăzi¹. Avestă Domnă a făkstă mi Mănstirea sântăslăi Sniridonă în Băkremită; dar dănt o domnie pacynikă mi liniuită de ună ană mi mēse lăni, mărindă ne tronă, s'a înmormintată în ayeastă biserikă.

DOMNULU LXVI.

Alessandru Vodă Ghica VI.

Dănt mórtea lăi Skarlată Vodă, înainte de a se da nič o mīre desure ayeasta la Konstantinople, s'aă { D. Chr. 1766. adănată Mitropolităslă mi boeră, dănt îndemnăslă { Dupe chronicele locale. Dómnei, mi aă făkstă cherere la Pórta ka s'ă le dea domnă ne Aleksandră Vodă, fiăslă mortăslăi. Dănt stărsingă mi a Kană-kexaeleloră de la Konstantinople, Pórta i-a trimisă semnele domniei. Peste doi ană, înstă Pórta, deklarindă resboisă Răsiei (în anăslă 1768) mi bânăindă kă Alesandără Vodă, fiindă prea june, n'ar nstea kărmai gdeara kă vrednicie, l'a destitătă fără nič ună kăvintă mi a rândăită ne vărslă seă Grigori Vodă Gika.

1 Tăryi, în bătălile kă Poloniă, prinzândă adese ori robă din părgile Poloniei, aă statornăită o kolonie în lokăslă arătată, kare s'a nămită Odaia Vizirslăi, iar Tăryemte Vizir-Kislasi. Vizirslă avela, avândă de sogie o Sultanz nămită Sofia, dănt mórte a lăsată pronietatea ayeasta sogiei sale, kare o stăninea kă Bostangii tăryi. Lokăslă ayeasta, s'ăb protekăvise nămită Sultane, se făkăse adănostăslă tătaroră făkătoriloră de rele, kari emiaă de akolo mi făyeaă felăsrute înkărgeri mi prădăvăni în împrejsrimi. Pentră asemine kasse, Domnăslă s'a învoită kă Săltana, pre-kămă s'a arătată mai sseă.

DOMNULU LXVII.

Grigore Vodă III Ghica VII.

Acesta era fiul mareșei dragoman al Porței Alessan-
 D. Chr. 1768. } drs Gika, mi nenotă lui Grigore Vodă Gika. Afli-
 Dupe chro- } nă-se mi acesta mai înainte mare dragoman mi
 nicele } Domn în Moldova, că înflința ce avea pe lângă
 locale. }
 Pórtă a căpătat domnia perei Măntenemii. Pe timpul a-
 cela, a lăsat Rămii cetatea Xotinului mi totă Moldova. La
 Fokmanii fiindă s-a Polkovnik Nazarie Karczină că omiri
 smore, adecă Kazachi, Volintiri mi Ieghri, a trimis pe Vo-
 lintiri până în județele Praxova mi Ialomiga ca să oprea-
 skă pe lokșitori a se sursă Domnului. Atunci boerii ce
 era în slujbele domniei, retrăgându-se, Domnului a învenit
 să-l meste, zicând că sîntă înțeleși că Rămii, mi le-a
 ordonat săb ameringare de srgie împărătească ca să mear-
 gă să răsningă pe Volintiri. Boerii atunci se konsiltară
 mi trimiseră pe unul din ei la Koloneli Nazarie să se rō-
 ge pentru aceasta. Koloneli însă nu le dăde nici o askă-
 tare, fiindă că lăsa mure cămă că Șrfa Valisi, karele se a-
 fla la Galați că 12 mi omire, pama de la Brila că 15 mi
 mi Grigori Vodă că 5 mi, ulănează să vie să-l lovenscă
 de odată din trei pargi. Ama dară, lăzând 800 Volintiri
 ca să tae drămulă lui Grigori Vodă, el s'a snită că Kaza-
 chi mi Iagheri ce venise săb Polkovnikul Fabriui mi-a
 nlekată sure Galați.

Volintirii, înaintându-se spre Băkremii, la 7 okt. a a-
 nului 1769 în zoră de zioă a intrat în oraș fără nici o
 împedecare. Ponorulă, krețindă că omirea răsască vine
 să-l dea dreptățile nerdăte, libertatea dorită mi mentsirea
 nevoilor, se sni că Volintirii mi, că pargină lăntă, togi Tă-
 chi din Băkremii fără s'imi să srgării. Totă odată a
 prinsă mi pe Domn, că togi boerii Grei de pe lângă el
 (afară de Doamna pe care o lăsa la Konstantinople că
 koni) mi lă trimisă la Moldova, de unde apoi s'a trimisă
 la Petersburg Dăpă aceasta Mareșăulă Romanișă rān-

dei guvernatoris ne Snatarslă Părvă Kantakuzenă. Atunci a trimis din partea dărei la Petersburg mi denstaŋi ne Vistierslă Grigorie, ne Vistierslă Mixail Kantakuzenă mi ne marele Logofătă Nicolae Brâncoveanu.

Nazarie mi kă Fabriciă, bătând ne Ţrfa Valisi la Galagă, l'aş învinsă mi l'aş învinsă neste Dăne. Akolo aş prinsă mi ne Konstantină Vodă Maşrokordată, karele era de a patra oară Domnă în Moldova, mi l'aş trimisă la Iamă, unde a mi mărîtă. Dăne ayeasta Nazarie, întorkând-se la Băkremită kă Kazachi, unde ajansese mi Maioreslă Andrakă kă 418 Iegări, aş plecată kătre Giurgiu. În kale a întărită snă koruă de omtire Ţăru, kare nămera neste 14 miă omeni. Kă năgira omtire ce avea, nebizsind-se a se bate kă Ţăru, s'a inkisă în Mănestirea Komana, mi a trimisă respsnsă lă Andrakă mi Snatarslă Părvă Kantakuzenă kă s-a vie întră ajătoră. Asediată de Ţăru, s'a ginită trei zile. La 11 Dekemvrie kătră seară, arătând-se omtirea ce venea întră ajătoris, Ţăru aş tăbărită asăpra ei mi, kă nămărlă lăreă cheă mare, aş sfărmat'o, vizindă mi ne Maioreslă Andrakă mi ne Snatarslă Părvă. Atunci a venită la Băkremită generală Zametină, kă snă koruă de omtire reglată, desăre kare aszindă Ţăru, aş părsită asedisă Komane mi aş fagită la Giurgiu. Kă kinsă ayeasta aş skăpată Polkovnikă Nazarie, mi Răuă aş kăprinsă chele 12 jădege ale Romăniei mară. Ţăru, kari gineasă inkă Banatslă Kraiove, aş prokemată Domnă ne Postelnikă Manolaki Rosseti, karele se afla Kaïmakamă akolo. Ayeasta, skălindă se kă omtire tăreaskă kă s-a vie la Băkremită, s'a bătută kă generală Zametină, mi rămăindă învinsă, a trekată neste Dăne. Zametină a stată în Băkremită pănă ne la învenătlă lă Maiă 1770; mi nre kăndă se pănara kă s-a se loveaskă kă Ţăru în bătăe generă, nrimi ordină s-a se retragă kă tôte omtirile lă în Bassarabia. Boeriă din Băkremită atăne, kompromiă nătră devotamentă ce aş fostă arătată kătre Răuă, aş kăstată s-a fagă de şgia tăreaskă: snă aş trekată în Transilvania, algi s'aş dăss dăne Măskali în Moldova. Ayeastă, utire kăpătind'o Manoli Vodă, s'a skălată

îndatǎ kǎ Rsmeli Valisi, mi trekǎndǎ kǎ omtire în geara Mǎnteneaskǎ, aǎ venitǎ în Bǎksremti.

DOMNULU LXVIII.

Manoli Vodǎ Rosseti, dupǎ muma.

Avesta, kǎm a intratǎ în Bǎksremti, a skrisǎ îndatǎ
 D. Chr. 1770. } boerilor mi lǎksitorilorǎ kari eraǎ emigrapi, îndem-
 } nǎndǎ-i sǎ se întórkǎ la kǎminele lorǎ. Dar în kǎ-
 rǎndǎ veni mtire kǎ, dǎpǎ viktoria renǎrtatǎ de Feld-ma-
 remalsǎ Romiangovǎ în Bassarabia la Gǎra-Kalsǎi, ǎnǎ ge-
 neralǎ Maǎiorǎ nǎmitǎ Xlebǎ a lǎtatǎ Brǎila, mi kǎ Brigadi-
 rǎlǎ Gǎdovici vine asǎnra Bǎksremtilorǎ. Atǎnǎi Rsmeli
 Valisi kǎ omtirea a trekǎtǎ neste Dǎnǎre, iar Manoli Vodǎ
 neste Oltǎ la Kraiova.

DOMMIA RUȘȘILORU.

Guvernulǎ Divanuluǎ.

Intrǎndǎ omtirile Rǎssemti de a dosa órǎ în Bǎksremti,
 D. Chr. 1770. } Romiangovǎ a ameizatǎ ǎnǎ Divanǎ, saǎ adǎnare de
 } boeri nǎminteni, nǎntǎ kǎrǎmsirea gǎrei ¹. Koman-
 dirǎlǎ Generalǎ Oligǎ s'a dǎsǎ kǎ o parte de omtire asǎnra

1 Mai întǎis s'a ȳetitǎ ǎnǎ ȳkasǎ, saǎ ordinǎ imperialǎ, atǎtǎ kǎtre
 klerǎ kǎtǎ mi kǎtre ponorǎ, kare konrindeǎ kǎ, nǎntǎ nǎ se va fȳare
 nȳre mi nǎ se va nǎne geara la bǎntǎ orǎndǎealǎ, omtirile imperiale nǎ
 vorǎ linsi din gearǎ, mi în totǎ kǎrsǎlǎ avesta se va nǎzi bǎna orǎn-
 dǎealǎ mi drentatea nǎntǎ togǎ. Totǎ odatǎ s'a rǎdikatǎ darea ne kǎnǎ,
 rǎmiindǎ a se stringe nǎmai dǎrile Komorei, kare eraǎ destinate dom-
 niei, adekǎ Vǎmile, Oknele, Oieritsǎ, Vinǎritǎlǎ mi Dejmrǎritǎlǎ por-
 lorǎ mi alǎ Albinelorǎ. Iar Divanǎlǎ sǎ îngrijeaskǎ nǎntǎ indǎstǎlarea
 omtirilorǎ dǎndǎ ȳele trebsinȳioǎe din gearǎ, nǎekǎmǎ gǎrǎ, orǎǎ, no-
 rǎmbǎ, fǎnǎ, kǎre nǎntǎ transportsri, lemne nǎntǎ kasarmiǎ mi Sui-
 talǎri, mi salaxori nǎntǎ redǎte mi nǎntǎ reparatǎra ȳetǎgilorǎ Brǎila
 mi Gǎsrgǎ.

Gîsrgîslî, mi l'a lbatî; dînz kare mîrîndî, s'a înmormîntatî la Mitronolie. Peste pîgînî Generalîlî Krigenie s'a dîsî la Kraîova mi a gonitî ne Manoli Vodî, karele se afla akolo. Dînz ayeasta, retregîndî-se generalîlî Krigenie spre Bîskremtî, Tîrçîî aî venitî earîmî kî Manoli Vodî mi aî okînatî cele çîncî jîdege de neste Oltî. Maî tîrçîî rîndî-indî-se generalîlî Potemkinî kî altî omtîre, a trekî Oltîlî mi a tîbîrîtî aurîne de Tîrnî, sînde aî ajînsî mi generalîlî Gîdî kî o altî omtîre. Pe lîngî ayeutîa a maî

La 18 Noemvrie 1771, s'a nîmîtî Brigadirîlî Mederî, nîremîdîntî mi membrî al Divanîlî, kî însîrgîinare de a se koresîndî kî Feld-maremalîlî mi a nî se maî lîa deslegîrî mi ordîne de la Komandîrîlî omtîrîlorî, çî de a dîrentîlî de la Feld-maremalîlî. Iar Divanîlî era komîpsî ast fîlî.

Doî Vornîçî marî, karî aveî Denartamentî senaratî nîntîrî anelîlî pîocîssîlorî jîdekate mi nîntîrî ka sî nî se fakî nedîrentate întîrî tribî-nalele dîn jîdege.

Sîntarîlî, kî îngîrîjîrea asîntîrî menzîlîrîlorî domnîî, asîntîrî nîçîî fakîtorîlorî de rele, asîntîrî întîregînerî nodîrîlorî mi a dîrmîrîlorî.

Marele Vîstîerî, kî îngîrîjîre de a adîna venîtsîrîle statîlî, mi a dî seamî la înkîiere anîlî de întîrebîngîarea lorî. Keltîselele cele ordî-nare se fîçîeî dînz ordîne sîbskîrise de togî boerî Divanîlî mi de Bri-gadîrî; iar cele estraordinare dînz deslegîarea Feld-maremalîlî.

Marele Logofîtî, marele Klîçîrî, marele Pîaxarnîkî mi alçî boerî, aveî însîrgîînerî dîverse nîntîrî servîçîrîle pîçîî mi pîovîsîonîarea omtîrîlorî. Marele Logofîtî însî nîrtî kançîlîrîa Divanîlî. Iar pe lîngî çîî doî Vornîçî se rîndîsîe mi alçî boerî ka ajîtorî.

Pîntîrî orî çî neîngîelegere mi nedîmîrîre, se adînaî togî boerî Di-vanîlî, de fîçî kî Brigadirîlî mi kî Mitronolîtsîlî, kî totî kîersîlî e-kîlesiastîkî (dînz datîna veke) nîntîrî ka sî-mî dea pîrîerea fîe-kare.

Aga, aveî îngîrîjîrea oramîlî Bîskremtî ka maî nîante.

Îsnîravnîçî de jîdege, fîçîeî analogîa çîlorî çî se çîereî dîn pîe-rî dînz ordîne, fîçî' a se abate întîrî nîmîkî fîçî mîtîrea boerîlorî Di-vanîlî.

Feld-maremalîlî a datî mi rangîrî de Banî, Vornîçî, Logofîçî, Sîntarî, Vîstîerî, mi altele, însî fîçî kaftanîrî. Rîndîsîrîle întîrî nîstîrî se fî-çîeî nîrîn natente tînçîrîte, saî nîrîn ordîne kître Divanî mi kître Bri-gadîrî; ul fîe-kare fonkçîonarîs aveî mi venîtî dînz nîstîlî mi gra-dîlî sîçî.

În lîna Noemvrie a anîlî 1773, boerî aî trîmîsî Denîstîçî kître Feld-maremalîlî karele se afla la Fokmanî, kî çîerîea çîmîçîtîorelorî îndîrentîrî întîrî rîndîçîala Divanîlî, adekî:

venitș mi Prinșinele Renninș, karele s'a rëndsitș komandirș în lokșlș lșl Oligș. Tșrșii de neste Dșnrș, aflândș kș Moșkalii ște nșzeăș Gșrgșlșlș eraș nșmaĩ vre o sștș, aș trekștș în nșmrșlș maĩ mlștș de 50 mlș; iar Rșmii, dșnrș o mikș resistingș, aș nșrșsitș ștetate de bșna voe.

Kneazșlș Renninș, așzindș de așeasta, a lșsatș la Tșrșnș nșmaĩ ne Potemkinș, mi elș kș șteĩ-l-aldș generalĩ mi kș omtirea ștea maĩ mare s'aș întorsș în Bșkșremti. Tșrșii ĩnaintase nșnrș ĩn marginea kapitaleĩ la Mșnșstirea Vșkș-

Mitronolitslș mi șteĩ doĩ Eniskoni șz fie nelinsĩđĩ la Divanș.

Pentșrș fie-ște kazș șz se fakș maĩ ĩntșis kibșzealș ĩntre boerĩ, mi ei șz dea sentinga ĩnskrisș. Iar kindș va fi desbinare, kasșlș șz se jșdeșe de Mitronolitslș, de Eniskoni mi de Brigadiřĩ, dșnrș kare Brigadiřelș șz-lș xotșraskș ĩnșreșnrș kș șnlșlș saș doĩ din boerĩ.

Ordinele Divanșlșlș șz se fakș nrin Logofștșlșlș ștełș mare, iar ale Visteriei nrin Vistierĩ, dșnrș xotșrșrea Divanșlșlș.

Șele trebșitșre omtirilorș șz se dea nșmaĩ dșnrș ordinșlș ĩnskrisș al Feld-maremalșlșlș, saș al ștełorș doĩ mari komandanđĩ, ște se ađș ĩn ęara Romșneaskș.

Iar dșnrș sargșnele boerilorș, aș șteřtș șrmștșrele rșndșele:

Vornisii ĩnșreșnrș kș kolegii lorș șz observeșe proșesele la Denartamentșlșlș lorș, șz aĩbș ĩngrijire de plășrĩ, rșndșindș mi denșrtșndș ne Vștavĩ nrin mștirea Divanșlșlș.

Logofștșlșlș ștełș mare șz skrie xotșrșrile Divanșlșlș, șz rekomande șnlșlele ne la Denartamente dșnrș kșmș se kșvine, mi alte lșkrșrĩ kșrente de atribșęisnile lșl.

Șnștarșlșlș șz ĩngrijșaskș menșilșrile, nodșrile, drșmrșrile mi altele ște se ęinș de fșnkęisnea sa.

Vistierșlșlș șz fakș ęislele, saș analogie ne jșdeęe nentșrș ștele ște se șteřđ din ęearș, dșnrș otșrșrea Divanșlșlș; șz adșne venitșrile, șz ęie șokotelele mi șz dea semĩ la ĩnkeerea anșlșlș.

Klșșerșlșlș ștełș mare șz ia ĩnșemnare de la Visterie dșnrșrezaxereaca kștș trebșșente, nrin mșna sa șz se dea sșb ađeveringș, mi șz fie rșșnșnrștorș nentșrș strșmbștate ște s'ar fave ęșranilorș la mșșșrș, dșndș șeamș Visteriei.

Aęa șz ĩngrijșaskș de nodșrile Bșkșremțilorș, de rșndșeala oramșlșlș, de naza fokșlșlș, mi altele.

Marele Kșmșramș șz nrivigeze vșnzarea mi mșřrșrile negșęęștori-lorș, mi nrin elș șz se komșnșe ordinele Divanșlșlș la negșęęștori.

Serdarșlșlș șz aĩbș sșb ĩnșneęisnea sa karele mi salaxorii, dșnrș ĩnșșuarea Visteriei, mi așesta șz le trimitș ne șnde se șteřđ kș ađeveringș.

Slăgersii sîb priimească vitele dăru însemnarea Visteriei mi sî le
dăruze la lokurile însemnate, sîb adeveringuz.

Klăuseriș de arie s'z rrevezgeze măsătoroarea mi nrilmirea fânslsi
s'z adaveringz, dândz-mi seamz la Visterie; mi s'z fie resanzztoris dakz
s'ar strambzteni uzranii.

Unŭ boeris sꝛ se rꝛndseaskꝛ Komisaris neste snitalsrꝛ, kꝛzꝛia Sn-
tarolŭ mi Aga sꝛ-i dea slꝛjitori nentꝛ ingrijierea snitalsrꝛilorŭ.

Tóte dispozițiunile aceste s'aș întărită de Feld maremalăslă, mi ast-
felă s'aș armată.

Pe lângă aceste s'a hotărât ca fie-kare lăcătuș să dea câte zece
setferți (98 oka) grâu, unul de orz, unul de meiș mi unul de po-
rumb, afară de skstelnivî, noslunnivî, aljgitori, dărvarî, ssergii mi sa-
laxori, kari aș rmasă skstigi. Afară de aveasta, kare, salaxori, focki mi
leone dnpz întărnulătoare trebsing ale omirei.

Pentru toate cele de mai sus, s'aş fiikut ordine din partea Feld-
maremăistrului Romianov, care s'aş essekutat până s'a fiikut pace.

îi învinge. Tăruîi atunce, părăsescă Gîrghișlă mi treacă nește Dăne. Manoli, vîzîndă emekşirile Tăruilor, trece la Sibiş în Transilvania. Generalslă Potemkină, totă în anslă avela, bate ne Tăruîi din Craiova, îi goneşte mi pîne stăpînire ne cele chină jădege de nește Oltă. Feld-maremarlăslă Romiangovă organisează la Craiova şună Divană întokmaî ka celă din Băskremti, mi deosebită nămaî pentru găverna-reă jădegeloră de nește Oltă. Astfelis totă gheara Romănea-a rămasă săb stăpînirea Răuiloră, afară de cetatea Tărnă-lă, kare nă se patea lăa din kassa tănsriloră de la Niko-pole, kare bâteaă mi dinkolo de Tărnă.

Între ačeste Măşnoglă se face Viziră. Pôrta, vîzîndă atătea învingeri din partea Răuiloră, vîzîndă kă a perdsăă Kărmăslă, Bassarabia, Moldova, gheara Mănteneaskă, mi tôte ăetăgile desne Dăne, a sokotiă a se nleka la pache. Fă-kăndă-se armistiă (încetare de bătăe), s'a provokată şună Kongresă. Din partea Răsiei se nămi komitele Orlofă, mi generalslă Obregkofă; din partea Porăei Osman-Efendi mi şună altslă. Între ačemia veniră mi mediatori Ambassadorslă Austriei mi avela ală Prăsiei. Ačemia togă, adănăndă-se la satslă Golemtii din jădegslă Slamă-Rimnikă (în anslă 1772) mi nenstăndă-se şună asăura pache, s'aă îmărmătiăă. Armistiăslă s'a respektată pînă la kapătslă lăi Asgăstă. Pôrta ăers de a dosa ôră Kongresă mi armistiă de 6 lăni. Atunce s'a xotărtă să se adăne la Băskremti. Din partea Răsiei a venită generalslă Obregkofă; din partea Porăei Reiz-Efendin-Abdărazakă. Întrevorbirile s'aă şmată pînă la 9 martie; dar nenstăndă veni la niă şună resltată, Reiz-Efendi a treksă nește Dăne, iar Obregkofă la Iamă, mi re-sboislă s'aă încenstă îndată.

Romiangovă trece Dăneă ne la Silistra. bate mi în-vinge ne Tăru, mi assediează ne Vizirslă la Şmăla. Komite-le Soltikofă asemine trece Dăneă ne la Gîrghiş mi tăie komănikăşnile, îu kătsă nă se mai patea dăne Tăruiloră în a-jstorslă Şmălei niă de la Nikopole, niă de alte părgi. Atunce Vizirslă, vîzîndă-se atătsă de strămtorătsă, s'a nlekată la pache. kare s'aă înceată la 1774. Dăneă kondigăşnile stă-

pslate Rssia a întorsă Poruei Otomane ueara Msteneaskă, Moldova, Bassarabia mi tôte uezgile lorș.

În anslă auela a mșrită mi Seltanslă Mstafa III mi ne tronslă seă s'a înțlăuă fratele seă Seltană Abdslxamidă I.

DOMNULU LXIX.

Alessandru Vodă V Ipsilante.

Făkzndă-se pachea între Tșrui mi Rșmi, s'aă adănată boerii la Bksremti mi, konseltzndă-se nentă dom-
 nie, zniă aă alesă Domnă ne ză boeră Stefană Pri-
 skoveană, iar aluiă aă gșsită kă kale să ueară ne
 Manoli Vodă Rosetă. Îmbele pșruiă aă trimisă rșgăzinte la
 Pörtă ka să întzeaskă ne kandidaii lorș, dar niči zna nă
 kșptă auea ue ueară. Atșnue aflzndă-se mare Dragomană
 Alessndră Ipsilante (fiș zniă boeră pșrigrădeană nșmită A-
 ga Ioană) mi avzndă mare inflșingă ne lșngă Pörtă, a is-
 bștită de a kșptată domnia. În Bksremti se adănaseră
 togi boerii, atță auei emigraiă în Transilvania kștă mi
 auei ue zmbłaseră ne lșngă Manole Vodă urin Tșrui, a-
 fară de zniă singșră Bană Mixaiă Kantakșzenă, karele
 se dșseseră la Petersbșrgă, znde împșrăteasa Ekaterina ilă
 făkșse generală Maioră. Domnă priimi ne togi boerii kă
 dragoste mi kă kșviingă, fără deosebire de simșirile mi i-
 deile lorș politice, mi le dete postșri mi drogștorii dșne me-
 ritele mi kapacitatea lorș. Dșpă aueasta stșră să se kon-
 serve nrivelegșrile ueeră, dșne prinșiniile tratatslă de pache,
 onrindă ne Tșrui de a mai intra în ueară, mi skșzndă din
 tribștă șșma ue se da nentă Odaea Vizirslă. Mai tșrziă
 veni de la Petersbșrgă Generală Mixaiă Kantakșzenă, mi
 vșnzndă Domnă averile mimkștore mi nemimkștore ue
 auea în ueară, se dșse în Rssia. În lșna Așgșstă 1775, tre-
 kzndă prin ueară Knează Remniă, karele era rșndsită am-
 basadoră la Konstantinouole, Domnă I-a făkștă mari onori
 mi ueeremonii atță la intrare kștă mi la emire.

D. Chr.
1774.
Dupe note
din țeară.

Alessandru Vodă a domniț mēnte anī în pace mi în liniște. În ațestă restimă komergulă a kreskăț, lăksitorii s'aș kănrinsă, mi tōtă țeara a găstată kă ferivire, săb ănă găvernă blăndă mi drentă, dăleaga părei. Domnia ațeasta a fostă ka o epokă mi ănă sekolă de ăsră nentă țeara ațeasta, kare dăpă atătea înurejățrī grele, fise sșpășă la atăte grestăji.

Ațestă Domnă a făkăț mălte mi bəne întokmiri în țeară. Elă a pșă în rāndăeală tribnălele, legile mi jădekătorii; a amezată venitările rangărilor; a făkăț mkolī mi le-a dotată kă venitări, între kare mi ne ațeea din Săntălă Sava; a întrodășă felășrite rāndăele de meserii; a înfiingată kătiea mileloră; a reglată lefele lănare; a organizată kornălă Slăjitoriloră; a skimbată ăfertările dăriloră dăntă altă sistemă, kare s'a pūnăț mi de domniă ăe l'aș ărmăț, măi mătă săă măi păgină păntă ăstăzi; a făkăț nesăpămi la dare ne pteogi mi ne Mănăstiri, dăndă ănă xrisovă¹ anăme nentă ațeasta. Ațesta a făkăț Kărtea noșă, săă palatălă domneskă minănată din sșă de Mănăstirea lăi Mixăis Vodă; a făkăț mi kasă *Beilikă* nentă fānkționari Tărăi ăe veneaș la Băkăremti; a făkăț kase domneuti la Afămağı; a făkăț o orfanotrofie la Mănăstirea tățroră Sfingiloră, pșindă'o săb o enitronie îndatorită a da sēmă de venitări mi keltăele; a reparată mi a înfămășegată Mănăstirea de la Mărkăga, înăștrăndă-o kă ănă Xană mi păvălī ăe aș făkăț ne podă lăi Radă Vodă; a făkăț mătă ăimmele (făntăni) de ăntă în oramă, mi alte măi mătă îmbăntăgiiri. Dōmna Ekaterina, soția sa, kare era fiikă lăi Konstantină Vodă Morăzi de la Moldova, a făkăț ănă Xană anrōne de Mănăstirea Săntei Ekaterine, metokă ală mātelsă Sinais, ne kare l'a dedikată nămitei Mănăstiri.

Pe la kapătălă ațestei ferivite domniă, doi fiū ăi sei, dorindă să vază țerile Eăronei, aș făgită în kontra voină țatălă loră în Transilvania. Domnălă, karele se îngrijă ka nă kămva ațeasta să dea bānșele Porței în kontra

1 Vezi la Tomăsi III ațestă xrisovă.

lăi, s'a întristată foarte. Așa dară ne de o parte a trimisă la Konstantinople skrisorî inkredingătoru desure devotamentelă seă. Iar ne de alta a trimisă ne Mitronolitselă mi ne kăgi-va boerî dănu fiil sel în Transilvania ka s-a întorke. Dar fiindă kă Belzadelele trekuse la Viena, a trimisă dănu ei ne doi boerî, între kari era șnelă Ioană (saă Enaki) Văkreskă, mi achemtia kă mare greă I-aă îndănelekată s-a făkă a se întorke. Dar atăne Pôrte fără năi șnă kăvântă flă destitătă dănu ke a domnită 7 anî mi 4 lăni. Destitătătelă Domnă a trekată kă tôte kăsa sa la Konstantinople, unde neste mēse lăni aă venită mi fiil sel de la Viena.

DOMNULU LXX.

Nicolae Vodă III Caragea.

Ačesta era fiilă șnelă boeră grigrădeană, nămită Konstantină Karagea, Dragomană imăgrăgiel. Prin mijlozirile tatălă săă kăpătase domnia, dar fiindă kă dănu tatălă seă se făkuse Dragomană Mixailă Să-
 1782.
 Dăne note
 din țieră.

gă, ačesta, prin dare de banî destitătă ne Nikolai Vodă, dănu o domnie de șnă ană mi mēse lăni.

DOMNULU LXXI.

Michail Vodă IV Suțu.

Ačesta inkă era grigrădeană, fiilă șnelă boeră nămită Konstantină Săgă. În domnia sa s'a arătată blăndă, bənă mi drentă kătre togi mi nentă tôte, mi
 1783.
 Dăne note
 locale.

geara s'a băkrată de ferăirea năvel mi a liniutei. Dar dănu doi anî mi ontă lăni, ne la kapetelă lăi isnie, se destitătă din kassa șrmătoru.

Kănităna-Iașna de atăne ală armiei Otomane, nămită Gezaerli Xasan-Pașă, favorită intimă ală Săltanălă Abdăl-

Хамид, чerea кѣ стѣсінгъ сѣ факъ Domnă în geara Mănteneaskъ ne Dragomanslă Mărei Albe, Nikolae Masrogeni, ne karele-lă isbea pentră uiversele servișuri че-ї făkșse. Dar Taranxanagislă Porgei, adekъ inspektorăslă Monetăriei imperiale, nămită Celebi Petraki, karele era ne atăne в mare nătere mi inflăingъ ne lăngъ Pórtă, se oușnea stramnăkă la черerea lăi Kămitan-Пана: zăcea mi striga къ nă se nóte сѣ se факъ Domnă знă Тăшманă (saă enăre; astă felă Părigădeniă nămeskă ne inăslari) făгъ năme mi familie ¹ mi сѣ se факъ strămbătate la atăte beizadele de neamă strălsăită, kari se vătъ къ doră mare la аčeste dorъ domniă. Atăne Gezaerli-Xasan-Пана mi Vizirăslă Issăfă-Пана, se dăseră la Împăratăslă mi, ka znă че avea inflăingъ partăkălară assura snirătslă seă, flă indănekară a da domnia lăi Masrogeni mi pentră Celebi Petraki a da kalte-firmană, adekъ ordină de deskăpăăinare. Astă felă kăară în zioa kăndă Masrogeni nămi sennele domniei, mi se întorčea de la Saraiă la kasa sa, dăumanslă seă săferi tăerea kanăslă în v-lăgъ; iar averile sale se konfăskară, rămăindă-ї koniă străvă mi făгъ reazămă.

DOMNULU LXXII.

Nicolae Vodă IV Maurogeni.

Ачеста а stată знă Domnă fóрте asură mi esčentrikă, къ karakteră bizară mi къ anskătări de totă kărióse. Кătre nonoră se arăta nrotektoră mi generosă }
 D. Chr. 1786. }
 Memoriale }
 contimpurane ale }
 autorului. }
 Iar кătre boeri desnăreăitoră mi tirăă. Кătre Тăгăi }
 se arăta tărkolată mi Moameto-latră, dar în parte }
 imă bătea jokă mi de ei mi de religia loră. În skărtă es-singă snirătslă seă era o amestekătăгъ de idei mi de fantăsiă kare se konfănda къ nreădegele čele mai străniă mi къ bigotismăslă čelă mai komăă. Adese ori snănea kăară

¹ Nikolae Masrogeni era flă znă negăăitoră obsăkră, nămită Petră, dintr'o inăslă a Mărei Egee.

în Divanș kȳ vede ximere mi kȳ a visatș lȳkrȳrī estraordinare; asemenea lȳkrȳrī mai kȳ seamȳ le inventa kȳndș voea sȳ-mī batȳ jokș de boerī saș de kȳlgȳrī, saș kȳndș voea sȳ ia mitȳ de la țineva. Astș felīș snre a-mī bate jokș de kȳftȳnrī mi de boerī, a îmbrȳkatș kȳ kȳftȳnș ne șnș kalș alș seș, ȳe se nȳmea Talambama, mi i-a datș titlș de Klȳzerīș. Dar elș nȳ-mī bȳtea jokș nȳmai de boerī, dar kīar mi de Pȳmīl Tȳrȳi, kari se afla în Bȳksremtī ne timnșlș resboīș-lșī, prekȳmș se va șnsne mai departe; mi aȳeste le fȳȳea fȳrȳ niȳī o teamȳ, bizȳindȳ-se în favorile lșī lȳșșf-Pȳma mi a lșī Kȳnitȳn-Pȳma Gezaerlī. Aȳestș omș, prīvitș dȳnȳ exteriorș, se arȳta kȳ era originalș saș nebsnș; dar prīvitș dȳnȳ interiorș, se vedea kȳ nȳ era omș fȳrȳ minte mi snīritș, fiindș kȳ era fȳrte nīetosș kȳtre ȳele sakre mi fȳrte drentș kȳtre ponorș; mai alesș, în rȳșboīșlș ȳe a șrmatș mai tȳrziș, s'a arȳtatș adevȳratș protektorș mi mȳntșitorīș al gereī, kȳȳi a onritș ne Tȳrȳi de la nrȳdȳȳșnīle, jȳfsirile mi robīrile ȳe voeaș a fȳȳe în ȳearȳ.

La 3 așgȳstș 1787 s'a deklarȳtș resbelș între Pȳrta Otomanȳ mi Rȳșșia; mi în prīmȳvara anșlș 1788 Vizīrșlș lȳșșf-Pȳma a ulekatș kȳ mare nȳtere așșnra lokȳrīlorș din sȳșș. Atȳȳȳe mi Nekȳlȳi Vodȳ gȳșī okȳșīșne ka sȳ se lege de boerī. Sȳb nrȳtestș kȳ eraș xainī, saș nekredīȳȳomī kȳtre Pȳrtȳ, īī īnkīdea mi ameringȳndȳ-i kȳ mȳrȳea īī storȳȳea de narale. Pȳre fragīī Brȳnkovenī Nikolae mi Manoīlș, ne fragīī Gīkslemtī Konstantīnș mi Skarlatș, ne Dīmītrīe Rakovīȳȳ, ne Ioanș Morșzī, mi ne Ioanș Vȳkȳreskȳ kȳ fīīșlș seș Aleksandrș i-a essīlatș kȳ firmanș īmpȳrȳteskș la īnsȳla Rodos: ne bȳtrīnșlș mare Banș Pȳnȳ Filīneskȳ kȳ doī fīī aī seī Nikolȳi mi Konstantīnș, i-a essīlatș la Mȳnȳștirīle sȳntȳșlș Mȳnte; iar familiile lorș ne șnele le-a trimīșș la Konstantīnonole, mi ne alȳele neste Dȳnȳre în Bȳlgaria.

Dȳnȳ mȳșe lȳnī s'a rȳdikȳtș mi Așștria, în alīangȳ kȳ Rȳșmīī, așșnra Pȳrgeī Otomane, nȳekȳndș īī espedīȳșne īnșșmī īmpȳrȳtȳșlș Iosīfș. Atȳȳȳea mi Mȳvroȳenī a adȳșș la Bȳksremtī neste 30 mīī de omȳrī Tȳrȳemtī kȳ mai mȳlȳī Aīanī mi Pȳmī. Pe lȳngȳ Tȳrȳi a adȳnatș mi volontīrī de

Albanezi, Sârbi mi Bulgari, în kîtîș omtirea tótz se srka la 100 miî ómenî în tótz geara. Peste acesîe trîșne elî era Seraskerîș, saș generalissimîș nleninotentîș; mi kî tóte kî era kremtinîș, însî Pamiî, Afaniî mi togî Tîșrîi atîta se temeaș de dîșnîslîș, în kîtîș tremîșraș kîndîș se înfîșgîmaș înaintea lîi; iar elî adese îî maltrîta. Îî ginea în mîșîóre mi-î mîștra.

Aștro-Rșmiî, ajîngîndîș la Moldova, Domnîslîș Mavrogeni a trimisîș ne fragîiî Kantakuzineuti, ne fragîiî Kîșmînenî, ne Kîrlova mi ne algiî, kî omtîrî de Volontîrî mi de Tîșrîi, ka sî stea ka avan-gîardîș la Bîșrîș mi sî oureaskîș trecerea dîșumanilorîș în gîara Romîșneaskîș. Dar în acesîș intervalîș, la 7 aprilie 1789, mîșrîndîș Sîltanîslîș Xamidîș, s'a sîșitîș ne tronîslîș tîșrîeskîș nenotîslîș seș Sîltanîș Selimîș III, sîșîș jîșne în vîrștîș de 27 anî. Domnîslîș Mavrogeni atîșncea prin Vizîrîslîș Isstîșîș Pasha nîș înçeta de a agîga simgemin-tele resbelîche în snîrîtsîslîș jîșnelîșî Sîltanîș, mi a-î representa kî era sîmorîș mi de nevoie a goni ne Aștro-Rșmî din Moldova. Çerkarea însî fîkîș ne Tîșrîi sîș kîșnósîkîș kîș fîrîș nîșterî mai marî mi fîrîș pîșesînga mareîșî Vizîrîș, întîșnîrîndîș-rece nîș se nîștea realîsa. Rșmiî se întîșneserîș nîșnz la rîșî¹, mi sîșîș kornîș de 6000 sîșb generalîslîș Kamenskoi a nîșlekatîș așîșnîș Galagîlorîș, sîșnde se afla sîșîș kornîș de Tîșrîi, kari e-raș gata sîș nîșmaskîș înlîșntîșrîslîș Moldoveî, dîșnpîș îșdemnîslîș mi konsîlîșrîșle lîi Mavrogeni. Îî omtîșreca tîșrîeaskîș de la Galagî se afla mi Manoli Vodîș, destîșnatîș de Pórtîș nîșntîș domnîa Moldoveî, mi sîșîș Enîșskoușîș trimîșș de Mavrogeni ka sîș se așeze Mîștronolîțîș în lokslîș mortslîșî Mîștronolîțîș de akolo.

Întîșre acesîe generalîslîș Kamenskoi, sosîșndîș la Galagî, gîșîș tabîșra tîșrîeaskîș așîșratîș de mangîrî mi întîșrîștîșrî. Se înçene mi se sîșrmeașnz lîșuta kîș îșnverîșmîșnare; în çele de ne sîșrîmîș Rșmiî îșnvingîș, mîșçeleașnz o mîșlgîime de Tîșrîi, prîșndîș sîșîș Pasha Albaneșîș, mi o mîșlgîime de prîșsonîșerî, așîșkîș pro-

1 Astorîslîș nîș așîșne nîșmele rîșlîi; dar de sîșgîrîș kîș era Prîștsîslîș.

(Nota Traduktorîșîi).

visiunile, tǎnǎrile mi tótǎ tabǎra, mi dǎndǎ orǎnǎlǎ în nra-
da soldagilorǎ, aǎ datǎ mai întǎi de întire kremtinilorǎ kasǎ
easǎ, mi apoi aǎ datǎ fokǎ tǎrgǎlǎi, ka sǎ nǎ mai notǎ ser-
vi de asilǎ Tǎrǎilorǎ, kari arǎ mai veni de neste Dǎnǎre.
Dar înainte de a se efektsǎ ayeastǎ kǎcherire, Manoli Vodǎ,
nrevǎzǎndǎ lǎkrǎrile mi temǎndǎse ka nǎ kǎmva înprezǎn
kǎ Tǎrǎi sǎ se perikǎleze mi elǎ, s'a fǎrimatǎ kǎ nǎpǎini
din kasniǎi seǎ mi a emitǎ din tabǎra tǎrǎeaskǎ; s'a dǎsǎ
la Iǎmǎ mi s'a sǎpǎsǎ Feld-mareǎalǎlǎi Romiǎngovǎ, kǎre-
le, fǎkǎndǎ-i o pensǎsǎne anǎalǎ de mease miǎ rǎble, l'a tri-
misǎ la Xersonǎ ka sǎ se liniunteaskǎ. Astǎ-felis a lǎsatǎ ka-
nǎtǎ esnedigǎsǎnea ǎea mare a Tǎrǎilorǎ, sǎmatǎ dǎnǎ kon-
silǎrile lǎi Maǎrogeni. Dǎnǎ ayeastǎ învingere, Tǎrǎi s'aǎ
împǎrǎntǎiatǎ neste Dǎnǎre, iar Kazǎvǎi aǎ okǎpatǎ Bassara-
bia. Pe de altǎ parte nǎrǎncinele Asstrieǎi Kobǎrgǎ amerin-
ga din partea sa geara Romǎneaskǎ.

Între ayeaste aǎ venitǎ kǎte-va kornǎrǎi de omtirǎ as-
triǎe mi aǎ anǎkatǎ nǎrgile desnǎ Karnǎǎi ale gerei Ro-
mǎnemǎi. Mavrogeni, kǎ omtirile ǎe le avea, avǎ norokǎlǎ
a renǎrta kǎte-va învingerǎ asǎnra Asstriaǎilorǎ, atǎtǎ la
Mǎnǎstirea Sinaea kǎtǎ mi la Mǎnǎstirea Kozia de neste
Oltǎ, mi în alte lokǎrǎi. Ayele loviri, de mi nǎ fǎseserǎ de
kǎtǎ nimte miǎi xǎrge, totǎmi Masrogeni kǎtre Tǎrǎi le re-
presenta ka bǎtǎliǎ mari; mi mǎnǎstirile le nǎmea ǎetǎǎi
întǎrite, întǎtsǎndǎ-le *Sinaia-Kalesi*, *Kozia-Kalesi*, mi altele.
Pentǎrǎ asemine sǎkǎese, Sǎltǎnǎlǎ i-a trimisǎ Kiligǎ-Kaf-
tanǎ, adekǎ sabie împǎrǎteaskǎ, mi xǎinǎ kǎ felǎsǎrite lǎs-
de mi bine-kǎvǎntǎrǎi.

Iar marele Vizirǎ, nlekǎndǎ din sure Bǎlgaria mi Ser-
biea, a intratǎ în nǎmǎntǎrile sǎngǎremǎi nǎnǎ la Temimǎar.
Akolo bǎtǎndǎ-se mi învingǎndǎ omtirile asstriaǎe, aǎ robǎtǎ
neste 70,000 sǎflete de oamenǎi, aǎ nǎrdatǎ toate lǎtsrile, mi
apoi s'aǎ trasǎ kǎtre Serbia, mi de akolo kǎtre Iǎsmǎ în
Bǎlgaria. Între ayeastea nǎ înǎeta mi domǎnǎlǎ Masrogeni
a'mǎ sǎrma viteǎiile sale, ourindǎ tot-d'a-sǎna intrarea Asstria-
ǎilorǎ în geara Mǎnteneaskǎ; mi ayeasta nǎ era sǎnǎ mikǎ
servigǎ nentǎrǎ Poarta Otomanǎ, mai alesǎ fiindǎ kǎ dǎnǎ

toate skrisorile ce trimitea la Konstantinonoli năi veneanici keltsele nentru răsbois, nici agistorări de omtire; ci toate le întinuina kă mijloacele gerii. În acestă intervală a lăsat mure kă generalisimă Koberg intra în geară kă natru-zeci de mii Austriai. La o ptere ama de formidabilă nă rămînea lăi Maşrogeni nici snă mijlokă de apărare saă de o pşnere, fiind kă mi Poarta nă răsăndea nimikă desne artikolă baniloră. Tot odată întimulindă-se să kază din Viziriat protektoră seă Issaf Pama, s'a rîndsită în lokăi Viziră ne Saxin Ali Pama. Atăncea doi din konsiliariă înprăgiei aă trimisă kă viklenie skrisori sekrete kătre Maşrogeni prin kare îi skrieaă kă să nă mai stăseaskă a apăra geara, fiind kă Poarta nă are de gîndă să-i trimiă nici bani, nici agistoră, nici rekşnoutingă; nentru aţeasta 'l pşneaă la kale ka mai bine să'mi kaste mîntşirea trekîndă peste Dănpăre. Kibzîndă-se atăncea Maşrogeni, a lăsată în geară Kaïmakamă ne şnălă Dimitrie Tărnăvits, omă prostă mi ignorantă, ne kare însă elă îlă stima mi'lă întrebşinga în toate fiind kă i se asemăna în idei mi anskăteri; iar dănpă aţeasta a trekăte peste Dănpăre la Răşchiskă.

Dănpă aţeaa Generalisimălă Prinşine Kobergă, intrîndă în geara Romăneaskă, a fostă priimită de kătre boeri de la Buzăă ce fşseseră trimiă de Maşrogeni ka avan-Gardă, mi a intrată kă ei în lăşntră gerii. Anroniîndă-se de Băkremită, Tărciă kîgi eră în orăşă aă fşgită îndată, ear Mitronolită kă boeri, emîndă întră întimuinărea lor, mi inkredîngîndă-i desne kredînga loră, aă intrată mi aă okşpată kanitala în lăna Oktomvrie a anălă 1788. Dănpă aţeasta Austriai aă nlekată asşura Ţişgîşlă, dar nenşîndă'lă lă, 'mi aă făktă tabăra în anroniere, ne kîndă Vizirălă mi aţeaa tabăra de aţeaa parte la Răşchiskă. Trekîndă-mi însă astă-felix timuşă Austriai ne lăngă Ţişgîş, mi kreşzîndă kă omtirea tărcăskă din ăetate era pşgină, nă pşneaă nici o îngrijire asşura mişkăriloră loră. Tărciă, băgîndă deseamă la negligenă loră, întră şna din zile aă deskisă norgile ăetăgile, mi emîndă doă mii de ómenă aleă, s'aă rănezită kă fşrie asşura taberei, răsîndîndă mórtea mi şnaîma. Totă

odată rpeezind-se mi Tŕgii de la Rŕmŕiŕkŕ kŕ mŕlgimea, mi profitndŕ de neorndŕeala în kare se aflaŕ Aŕŕŕiŕii, aŕ înŕenŕŕŕ a-i bate mi a-i fŕgŕi pînŕ ŕe aŕ trekŕŕŕ ana Argemŕlŕi. Akolo abia aŕ nŕŕŕŕŕ Aŕŕŕiŕii a se adŕna mi a se restrînge din ameŕeala în kare eraŕ pentrŕ ka ŕŕ se pŕ-
tŕ apŕra, dar însŕ aŕ lŕsatŕ tŕtŕ provisŕsnea mi artileria ŕea
grea în mŕna Tŕgilorŕ. Dŕnŕ aŕeasta kŕ tŕte kŕ Tŕgii
n'aŕ kŕtezatŕ ŕŕ treakŕ Argemŕlŕ, Aŕŕŕiŕii însŕ mi lŕkŕi-
torii Bŕkŕremŕilorŕ îngrijind-se de jefŕirile mi rŕŕŕnarea
lorŕ, se gŕteaŕ ŕŕ fŕgŕ în genere. Din norŕŕire însŕ a so-
sitŕ generalŕlŕ Sovarovŕ kŕ natrŕ miŕ de ostamŕ Rŕmŕ mi
aŕ întrematŕ kŕragiŕlŕ Nemŕilorŕ. Atŕnŕi Tŕgii, vŕzŕndŕ kŕ
Kazaiŕ se întindŕ pînŕ anrŕne de Gŕŕrgŕ, ka pŕŕŕŕŕ de
vŕntŕŕi, s'aŕ trasŕ kŕ toŕii la Gŕŕrgŕ.

Nŕ tŕziŕ fŕkŕndŕ-se armistiŕŕ, Rŕmŕ s'aŕ trasŕ la Mol-
Moldova, Tŕgii aŕ trekŕŕŕ peste Dŕnŕre, iar Aŕŕŕiŕii aŕ
rŕmasŕ în ŕeara Mŕnteneaskŕ, gŕvernŕndŕ-o kŕ Divanŕ de
boeri pŕmîntenŕ.

Domnŕlŕ Masrogeni, aflŕndŕ-se peste Dŕnŕre, se pre-
zmbila de la o ŕetate la alta, ka ŕnŕ generalissimŕ prea pŕ-
ŕernikŕ kŕ tŕtŕ demnitatea sa ŕea domneaskŕ, mi adŕna om-
ŕŕire de Bŕlgari mi Sŕrbŕ, ka ŕŕ fakŕ o irŕŕŕisne în ŕeara
Mŕnteneaskŕ. Atŕnŕi a lŕŕŕŕŕ ŕŕŕire kŕ Vizirŕlŕ a kŕzŕŕŕ, kŕ
în lokŕ-i s'a fŕkŕŕŕ protektorŕlŕ seŕ Gezaerli-Xasan-Kani-
tan-Ŕama, mi kŕ în kŕrŕndŕ soŕemte la Ŕŕmla. Masro-
geni s'a grŕbitŕ a merge întrŕ întîmŕnarea sa, mi mergŕndŕ
la Ŕŕmla kŕar în zioa kîndŕ a sositŕ Vizirŕlŕ, s'a înfŕŕi-
matŕ la elŕ. Aŕesta arŕtîndŕ-i mirarea kŕ-lŕ vede akolo, mi
întrebŕndŕ-lŕ kŕmŕ de a lŕsatŕ ŕeara în ana împreŕŕare,
Masrogeni a rŕŕŕŕŕŕŕ kŕ a fostŕ îndemnŕŕŕ a treŕe peste
Dŕnŕre de skrisorile ŕe priimise de la konsiliariŕ împŕŕŕŕieŕ.
Vizirŕlŕ, vŕzŕndŕ skrisorile mi konfrŕntŕndŕ-le kŕ astorii
lorŕ, kari se aflaŕ în tabŕra de la Ŕŕmla, a pŕŕŕ îndatŕ
mi le-a tŕeatŕ kanetele. Masrogeni dŕnŕ aŕeasta fŕ ordonatŕ
a treŕe kŕ omŕire în ŕearŕ, dar trekŕndŕ Dŕnŕrea ne la Ka-
ŕafatŕ mi bŕtŕndŕ-se kŕ Aŕŕŕiŕii în jŕdeŕŕlŕ Mexedings-
lŕi în mai mŕlte lokŕŕi, a fostŕ invinsŕ mi resninsŕ earŕmŕ

*

peste Dnepre. Vizirul, având ordinul împăratului ca numai de către el să se facă pace cu amândoi țăriile în care erau războaiele, mi s-a încredințat. Vizirul ne-a dus la Gezaerli de Vizir pe Celebi-Xasan-Paşa-Rumeli. Acesta, având o seară mi ne-a dus la Masrojeni, a trimis din el mi s-a dus la satul Pelina, a doua zi de Sîmbătă, 'i aș putea spune că nu o judecată. Astăzi-felul de capăt mi s-a dus la așezarea omului carele fusese Porcu Otomane atâtea servicii mi-i arătase atât de mult mi s-a dus.

Se zice că Masrojeni prinsese de uitare despre venirea sbirilor și mi s-a dus din căminul și îl s-a dus la cale să facă în vre o parte a Europei, unde s-a dus ca onoare mi s-a dus. — dar a refuzat pentru că nu s-a dus ca adică despre războiul Krimului mi s-a dus. Trecuți în viitorul și totuși Domnii vor să fie neîncredințăm mi s-a dus; mi s-a dus că a năvălit mi a prezis sfârșitul se, dar a plecat verbișul ca mi s-a dus la înșingiere. Este asemănător lucrul nesăbuit la îndoaie că firmanul pentru țara kanului și era minciunosul și uitarea împăratului, fiind că făcuse Valide-Ketxasasi [intendantul meu]

După notă
autografă
a marelui
Postelnic
Iacovachi
Rizu, carele
s-a ocupat
de această
istorie.

împăratului Iussuf-Krimli carele atunci era Taraxana-Eminul (ministru Tesaurului imperial) carele fiind înemic al acestui Domn, a mijlocit morrea sa prin Sala Maxmed și fusese kreskătorul și Sultanel Selim. III și totuși că Vizirul a trimis la Constantinopol kanul și Masrojeni descriind căna ce a cerut morrea sa, dar Sultanel s-a supărat foarte; pentru aceasta nu aveau să s-a dădă vândut în folosul hazinei împăratului, din obiecte, și s-a dus la Domnii mi s-a dus.

Domnul Masrojeni domnise trei ani și 8 luni. După morrea sa, de mi seara era încă ocupat de Nemți, însă Porta a rămas Domn pe Alexandru Masrokorat, carele se zicea mi Deli-bei, ne kare l'a mi trimis la tabăra Vizirului.

Între acestea, Pórta vîzîndu-se atîtea vîktoirî mi kucerîrî din partea Rûnilor, vîzîndu-se lîsarea cetăţei Akermanş a Bassarabiei mi a Moldovei, — vîzîndu-se pîterile sale sfîrşimate atît pe vîskatş kîţî mi pe mare, — vîzîndu-se kî Rûni se fîkserî stăpîni pe Marea Neagră mi Nemţii pe Adriatika, în kîţî ameninţau kîarş Konstantinopole, — vîzîndu-se în fine kî nî mai avea pîtere a se opîne la dorş pîteri a-ma de mari, s'aş nlekatş a face pace mai întîi kî Austria. Deçi kîemîndu-se din amîndorş pîrgiile Mîrxaşî [ambasadorî plenipotenţi] mi întrînîndu-se neste Dînpîre la Sistovş, dînpî mîlte desbaterî mi negîjîrî, abîa înt'înuş anş s'a înkeîatş pacea. Dînpî kondiţiunile stînsate, la 1 Oktomvrie a anşî 1791, pîncînele Koborgş s'aş rîdikatş kî tîte omîtirile sale mi a trekutş în Austria, lîsîndu-se gîara Mînteneaskî în stăpînîrea Porşei Otomane.

Domnîkî Maşrogeni a fostş fîkşî în marginea Bîksremîilor o beserikî în numele Nîskîtîrei de Dîmnezeş mi a izvorîsî dîţtorî de viagş, în pîejîrîkî kîreia a fîkşî kîoskî mînşate mi a adînatş ane de izvîre, kare essîstş mi pînz astîzî, însî neîngîrijite mi mai în rîsine ¹.

A doua domnie a lui Michailu Vodă Sulzu.

De mi se rîndîsî Domnî Alessandrş Mavrokordatş, pîrekşî s'aş zîsş mai în şrmş, dar Pórta, dînpî mi-
 jlocirile ômenilorş înfîşîngî de pe lîngî împîrîşîe. D. Chr. 1791.
 mi dînpî stîrsîngele boerîilor Rîmîni kari çeraş ne fostîsî Domnî Mîxaîş Sîşş, l'a rîndîsî ne açesta, karele a mi venitş în gîarş pe la Sentemvrie.

Peste pîşînş s'a fîkşî pace mi între Rîsia kî Pórta, dînpî kare rîmîndu-se mi Moldova în stăpînîrea Porşei, s'a rîndîsî îndatş mi akolo Domnî ne Alessandrş Mîrszi, karele pe lîngî înfîşînga sa pîsonalş avea mi ne açea a fra-

¹ Açeste, de mi nî le nîmeuîte lokîşî astîrîsîş, dar şîntş negremîţş anele de la Filaretş, mi biserika çe este în anroniere de ele pe kîsta dea-lîsî.
 (Nota Traducîtorîului.)

telsi seş Beizade George kare era mare Dragomanş ne ləngʒ Pórtz. Avesta, dorindş domnia gerei Məntenemti, a ləkratş mi a isbstitş a skimba ne Səgʒ la Moldova mi a-lş rəndş ne elş în lokş. Astfelis Mixais Vodz Səgʒ, dənʒ o domnie de snş anş mi çinçi ləni, în ləna lənsari a anslai 1793 a trekstş kş domnia la Moldova.

DOMNULU LXXIII.

Alessandru Vodă VII Moruzi.

Avesta era fiis lsi Konstantinş Vodz Mərszi, mi fəsese
 D. Chr. 1793. } mi mare Dragomanş ne ləngʒ Pórtz Otomanz. În
 } domnia sa a gşvernatsş geara fórtē bine: kətre boeri se
 pərta kş dragoste mi kş înkredere, onorəndş-i kş rangşri dənʒ
 merite mi ajstəndş ne fie-kare dənʒ karakterslş seş; iar kətre
 ponorş se arəta kş bləndegşmi kş drentate, ka nimeni altslş.
 Kş tóte kş în timuslş seş s'aş întəmplatş doz marī flagele
 în gearz, adikş foamete mi çismz, dar elş s'a strədsitş ka
 sz adəkş tóte smşringele ntinçioşē. A fəktş afarz de Bz-
 kşremti snş snitalş înkəpnətoris nentz çismamii din oramş,
 în kətsş a fəktş mi o biserikş destinatz a avea şərbarea
 Şəntslai Alessandrş. Dar în ajşnslş zilei kəndş era sz o
 sfingəaskz, în ajşnslş şərbətoarei nşmitslş Sfəntş, kətre sea-
 rz, a sositş destitşzarea sa. Astfelis, dənʒ o domnie de treī
 anī mi mēse ləni, fəkəndş lokş altsia, s'a dşşş la Konstan-
 tinopole.

A doua domnie a lui Alessandru Ipsilante.

Destitşzarea lsi Alessandrş Mərszi fşse ka o konsekş-
 D. Chr. 1796. } inçz a destitşzarei fratelsi seş din Dragomənie, kare-
 } le fərz de niçi snş kəvəntş se mi essilz la insla
 Çinrz mi neste kərəndş se mi şçise în flórea vşstei, dənʒ
 jokslş intrigilorş de la Fanaris. Atşnçē Alessandrş Vodz
 Ipsilante, dəndş mşlgi banī ne la ómenii inflşingii ne ləngʒ

Pórtz, a kúvztatš domnia gerei Romšnemti. Dar astz datz nš nštz sz ikonomiseaskz lskrřrile gerei ka mai nainte. Nevoitš ka sz-mi nlřteaskz datoriiile ře řkřsse nentř ka sz kapete domnia, a trebsitš sz řnmřlřeaskz mi dřrile řn ġearř. Pe lřngř ařeste reskoala lři Pasvantogls, Pařma de la Vidinř, era fatalz nř nřmai nentř Pórtz, dar ři nentř ġeara Romřneaskz, křři Třřři třeřeăș Dřnřrea prin tóte přřřile ři řřeăș řele mai křmnlite ekřesřři. Sřltanřlř Selimř, dřpř ře řn křřř de třei añi se řerkase řřřř niři řnř resřitatš sz sřpře pe rebelslř Pařř, řn řele de pe řřmř se determinř a řaře asřpřa lři o espediřisne serióřz, řřndřindř křarř pe favoritlř seř ministrz de řřřbořř, Křpi-tanř-Pařma-Křřřřkř-Xřseinř. Ařesta řnsř, řerřndř kř střřřin-řř ka sz fakř Domnř řn ġeara Mřnteneaskz pe Dragomanřlř seř Konstantinř Xangerli, Pórtz, a destitřsatš řřřř vřnř pe Alessandrz Vodř Insilante, karele dřpř o domnie de řnř añi ři třei lřni, s'a řntorsř la Konstantinople.

DOMNULU LXXIV.

Constantină Vodă Hangerli.

Ařesta era řiřlř řnři medikř George Xangerli. Tatřlř seř, řindř favoritř alř Sřltanři Valide, mřma řmřřratřlři, řřbřti, prin mijlořirea ařemřtia, a řaře pe řiřlř seř mai řntři Dragomanř řn lokřlř lři Stefanaki, nepotřlř lři Mařroģeni, ři auoi, prin mijlořirea lři Křnitān-Pařma Křřřřkř-Xřseinř, Domnř řn ġeara Romřneaskz. La domnia ařeasta řnsř a kontribřitř mřltř ři revolta lři Pasvantogls, křři řmřřřřřia, voindř a-lř sřpřne, a trimisř mai de mřlte ori asřpřa lři omtiri kř Remeli-Valisi ři kř alři Paři, kari s'ař řntorsř řvinmř ři řřminagi, — ři řn řele de pe řřmř, Pórtz, řřřndř řin nevoe ġenerositate, řlř ertase sřb křvřntř kř ar fi statř mijlořitorř Alessandrz Vodř Mřřřzi ¹. Dar

¹ Břnřlř lři Pasvantogls era originarř din Bosna, omř urostř ři ordinarř. Ařesta, řindř nřřitorř oramřlři Sofia (dřpř kare s'a ři nřmitř

Sultani Selim, nepăsând sferi mult timp răminea arstat, mi voindă ca s-mi răsăne, a adsnată omtiri mai nmerose mi a rëndsită seraskeris pentru ayeastă espedigiune pe favoritslă seă Ministră de marină Xusein-Paşa. Săb ačestă erăş Paşă kă treî tsîrî: Ali-Paşa Rămeli-Valisi, Ali-Paşa Tenelenli, Kîrdş Osmanş-Paşa, mi Gîsrgi Osmanş-Paşa; iar Paşă kăte kă doă tsîrî mai multă de zece, mi apoi o mslgime de Beî mi Aianî, din kari mai prin-

ama, fiindă kă Pasvantogls va s zikă paznikş), s'a întmplată s înfimnine snă fokş, karele ameringa strikăşni marî. Atănuî întmnlănd-se Vizirslă akolo, din kassa resboislsî ce avea Pôrta kă Împărs teasa Ekaterina, l'a onorată kă titlsă de *Serden-Gieut-Agasi*, kare va s zikă nobilş. Dănr aye sta, amezănd-se la ăetatea Vidinslsî, mi a făktă ore-kare stare, mi se nănră între Agale. Fîislsă ayeastă, dobăndindă kă nmele năringesă o posigiune mi o stare mai bănă, a fostă ajsnă s fie snăls din ăei întă Aianî. Ayeastă avăndă doi fi, snăls din ei, a nme Osmanş, a arstată din konikarie suirită mare mi snă kşragis deosebită. Osmanş, dănr môrtea tatlsî seă, ajsăndă urin felisrite kinşri a se îmbogăşgi, a trasă în partea sa mai mslgi Ienierî mi s'aş deklarată de protektoră ală dreutşiloră loră. În ăele de pe srmă a năş stăpnăire pe ăetatea Vidinslsî, a gonită pe Paşa de akolo mi s'a făktă stăpnăndă peste tôte provingia.

Ne îndestlată kă atăta, a înăenstă s bată mi latsrile văşine nătră ka s le sşuse. Pe atănuî Sultani Selim, voindă a introdăce Nizam-Gedită adekă răndseala esroneană în omtire, mi a desfiingă Ienierimea, a înăetată de a da lefele pe la garnizonele ăetşgiloră. Pasvantogls a profitată de nemsigămirile Ienieriloră, s'a deklarată protektorălsă loră mi oposată reformei ce voea s făkă împăratslsă în omtire. Kă ayeastă kină a ajsnă a se face însăşimăntătoră pentru împăragie, kăş Ienierilă de la Belgradă mi de prin alte lokşri, adăndă se însăşrală seă, elă s'a văzstă în kăşrăndă în kăşlsă ănei omtiri alese de trei-zeş mi de ômenî mi a ănei ăetşgi marî mi tarî. Pôrta a trimisă asăpra lsă Paşă ka s-lă sşuse, dar n'a însăvită nimika; apoi a trimisă pe Rămeli Valisi kă algi meante Paşă, dar mi pe ayeamtia 'i a învinsă mi 'i a resninsă.

Sultani Selim, văşndă kă n-lă nôte învinge, a înăenstă a kăşta kăşntă ka de o kam-dată s-lă erte. Atănuî 'i aş venită doă Arzmagzarşri (netigisni) şna din partea gerei Romănemti trimisă de Aleksandră Vodă Mărszi, prin kare se ăerea ertarea lsă, arăndă kă este omă drentă mi folositoră pentru geară, — mi alta din partea Mitropolită Grigorie de la Vidină, karele însăş kă togî Kreminiş se răga s-lă erte, arăndă-lă de omă drentă mi anărtoris înfokată ală tsă-

vinali eraș: Kara Osman-Ń-Zade, Țeananogls mi Sarigiogls, kș omtiri alese de la Anatolș; iar Alanı de ne lingŃ DșnŃre eraș: Tersenikli, Plikogls, Satogls, mi algiı mai mslgi, kș omtiri din pŃrgile anșsene. Astș felș, prekșmș mai sșsș s'a zisș, Seraskerslș Kșvışkș Xșsein-Pașa, kșndș a voitș sș plece kș esnedigișnea, a ȇerștș sș aıbș în domnșlș ġereı Mșntenemıı snș omș đevotatș mi kș konfiingŃ, karele sș-ı prokșre înlesnirile kșvenite ne DșnŃre, mi karele nș nștea sș fie altș de kștș Dragomanslș seș George Xangerli.

rorș raelilorș impŃrșgieı. Dșnș aȇeste sșnliȇe, Sultanslș Selimș s'a fșkștș kș-lș eartș, kș kondigișni kș elș sș fie ȇelș intșıș kșrmsitoris alș ȇetșġeı, dar insș în ȇetate sș vie mi snș altș Pașș kș snș nșmŃrș de ómeni xotșritș, totș odatș elș sș trimițș mi venișrile ordinare ale impŃrșgieı. Astș-felș, fșkșndș-se naȇe kș Pașvantogls, impŃratslș l'a onoratș mi kș rangulș de Imbroxorș, mi s'a liniștitș.

De aıne a inȇenștș neorșndșeala generalș mi oușnerea TŃrgiei Eșronene. Alanı mi Pașıı diverselorș provingiı, vșzșndș konșessișnile ȇe Pórtã s'a indșnlekatș a faȇe lșı Pașvantogls, aș inȇenștș a-lș imita mi a se revolta în kontra Nizam-Geditslș: fie-kare se înkșmșta a se faȇe indenendentș în provingia în kare era ġvernatoris; mi mai alesș nșmiġı KŃrjalı (o sșmingie TŃrȇeaskș) ȇe lșkșeăș desne mșnġı TŃrȇiei, rșdikșndș-se în mai mșlte miı, bandele lorș kștrieraș mi jefșeăș toatș TŃrȇia mi latsrile ȇecine, fșrș sș nótș impŃrșġia nıı de kșmș sș-ı strșneaskș.

Pașvantogls avea statslș de mijlokș, faġa șmolitș, okıı sșrı, barba galbenș-inkisș; de natșra sa era lște mi kșrdș, indșrștnikș la kșgetare, kșragiosș la sșfletș, sirġitoris la fante, imnștosș la mimkșrı, intiliġentș la viklenı, nevșzștoris nentș řitoris, ġata nentș bștșlie mi řȇideri, ambigiosș, liberalș mi ġenerosș la mșnș, ne řșbitoris de vanitște, sșmșpșratș la nșȇerı, mi mșregș în tóte; mai înainte de tóte, a-ȇea minte mare mi sniritș înaltș, lșkrș rarș la naġisnea tŃrȇeaskș.

Dar naȇea ȇe fșkșse kș Sultanslș n'a ġinștș mșltș timnș; kșvı ne Pașa ȇe fșsese trimisș la Vidinș, elș l'a înġrșditș ka într'o înkışóre, iar ġereı Mșntenemıı a inȇenștș sș-ı fakș felisrite sșpșrșrı fșrș dekșvșutș, ȇerșndș în tóte zilele de la Insilante banı, zaxerele, prodșkte vite, șntș, mi alșele. Pe lșngŃ aȇeste se lșntã neınȇetatș kș Alanı de prin ureșrș, mi mai alesș kș Tersenikli Alanı de la Rșmșvışkș, karele, dșnș ordinele sekrete a le impŃrșgieı, ilș xŃrgșea neınȇetatș mi-lș înnedeka de a se întinde. Kș tóte aȇeste, Sultanslș Selimș, vșzșndș kș elș din zi în zi se fșȇea mai perikșlosș, a xotșritș sș trimițș asșnra lșı tóte nșterile de ne řșkatș mi de ne mare, sșb komșndslș lșı Kșvışkș Xșseinș Kșnitauș-Pașa.

Acesta, viindă în geară pe la Ișna Noemvrie a anului 1797, făcând primită cu mare bucurie și veselie de către boeri și popor, ca știind că era căsătorită de toată a omă bună, înghesătoră, veselă și dotată cu multe virtuți rare și frumoase. Dar că s'a amezat în domnie, în adevăr s'a arătată cu multă blândețe și dreptate, și economisea cămăștea treburile omătirilor împărătești ce se anumeau de Vidină. Dar în cele de pe urmă, sub cuvânt de a întemnița keltzelele resbelului, făcând îndemnată a scăde o dare nouă în geară, primită Gomitina, dar care se lăsa pentru fie-care viț mare câte doi lei și pentru cea mică câte doi zlogi. Boerii nemulțumi se opuseseră la aceasta, arătând Domnului că asemenea dări erau rădicate din geară cu jărminte și cu afărșenie; dar cașnicii săi, omeni tiklomi (Greci de Fanariș!) destrămați și fără sașă, neșgetând de cătă nămaș cămăș se îmbogățeau cu desbrăcarea săracilor, înfășingără șfletul seș celă mlădiosă, mi-lă determină la această asigurare, care adăse mare greutate poporului și să căpătă forte tragice Domnului, precum se va șăne mai nainte. Astă felă urmând lăcrările în geara Măntenească, să ajansă și omătirile împărătești la Vidină. Șente șurezece Pami, cu omătirile de șăbt ei, să înșășărată șetatea desne șșkată, iar desne Dăne s'a amezată o flotilă rămeroșă de malsne kanoniere, cu bătăi esserșități la lăptele navale, având între ei bombardieri și ingineri Eșronei, sub comandă sub-admiralului Ingem-bei. Înșensă decă a bate șetatea, și în tôte zilele a face năvăliri ca șă o ia cu șforșă, înșă tôte erau fără șșșșș. Pasvantoglu prevășșse lăcrările de mai nainte și se îngrijise a ameza în șetate nu mai multă de șinci șurezece mi omeni, înșă toți bătăi aleși și șotșritori; totă odată se înșășăse cu provișșni îndestătoare, pentru ca șă pôte șșferi asediul celă mai îndelungat. Iar pe Pama, karele se afla în șetate dășne porșșka împărătească, pentru căvântă de șșșșș și pentru nășșș de trădare, lă șșșș.

Între aceste lășă se șșma în fie-care zi și oșă cu înșverșșșșș. Șei de afară arșșșăș ne înșetată bombe anșșșș.

zătoare, iar cei din lăsntru le stingeau îndată cu pei şdate. Pasvantoglu a strămutat ne totu loksitorii Vidinsli în şteranele de sub mării cetăţii, iar ne şlige amezase o mşl-gime de lăzi, pline cu apă mi cu pelucele (în linsu de pătări să pşle) mi mşsele mai mşlgi ómenii de pşzeau ne lăngu ştreşminele kaselorş, în kăts, îndată ce vedeau cu kade o bombă, alergau mi arănkau aşupra ei o nele şdată kare o stingeau făr ş. pótş plesni. Cu kinsli acesta în totş kărsşli resbelsli n'a arş de kăts ó geamie mi o kasă. Asediatorii amezaseră bătării într'o insş de ne Dăntre ce venea în faş cu şetate, prekşmş mi la Kalafatş ne pşmăntşli şerei Romăneşti. mi astş feliş bombardarea se făcea mi de ne şskatş mi de ne apă; dar asediagiş se şinea cu eroismş, tşşşrile lorş făceau mari ştrikşşişni mi bătău cu nemerire pşntş din kolo de Dăntre. Dar dăntş o lăntş ne întersăntş de şinş lăni întregi, în kare mi o parte mi alta arătau minşni de eroismş, asediatorii înşenşă a se face kamş negligenş. Băşind de seamă la aceasta Pasvantoglu, întrş şna din zile a emiţ făr de veste din şetate cu totu ómenii cei mai aleşii ai şei, mi kăşşndş ne omşirea îmăşşşteaskş ka nişte fiare şălbăţice, aş înşenşă a face şuş mşşelş înfrikomăş; cu o renejşne nesuşş, aş şpartş tótş tabăra cea mare, aş aşskatş tóte provisişşile, tşşşrile, kortşrile, ştindardele, pşntş mi kortşli lăi Kăşitan-Paşa cu tóte abşşşile mi lăkrşrile prekşşose kare se afla în elş. Kăşitan-Paşa fşşşritş, însuşşimăntatş mi mai golş, a trekş la Raxova mi s'a pşş în aşşrare cu pşşşinele mi slabele rşşşşşige de omşire ce aş şkşnatş de furia lăi Pasvantoglu. De akolo a şkrisş îndată îmăşşşşşli desne cele întimnlate, mi i-a arătatş cu altş kinsş ne este de kăts ş se trimiţ ertare rebelsli. Şşltansli Selimş, aşkşltăndş konsilişli favoritşli şeş, a trimişş firmanş lăi Pasvantoglu, prin kare ne lăngu ertare îi da rangşli de Paşă cu tşşşri trei mi demnitate de Vali, şaş domnş alş Vidinsli.

Kăts a mezşş Kăşitan-Paşa la Raxova, avea cu şine mi ne Ali-Paşa Rşmeli, ne kare-lş trăta ka amikş şinşerş mi-lş întrebşşga în tóte kasşrile. Aflăndş-se într'o seară dş

pe vinu amândoi singuri într-o cameră, mi trăgându-mi ȳl-bucule după datina țărăască, de odată Xsein-Paşa sare că mistolele asupra lui Ali, mi slobozindu-le, îľ rănente de mörte. Ali-Paşa, fiindă de natăra sa voľnikă, sköte xangerşľ din teakă mi se rănede asupra şvlgamşľi seă: dar fiindă că slobozităra mistoleloră ľi Xsein stinsese ľmăntă-rile, fiindă că ranele ľi Ali eraă grele, fiindă că nă avea ne nimeni din ai seľ ne anrone ka şă-lă ajste, fiindă că din kontra ómenii ľi Xsein tăbărise asupra ľi, n'a năstă şă-mi fakt răsbnare. Kassa ačestă assassinată era nekşnoskăť: ne şrmă însă se află că Kăťiskă Xsein-Paşa, pentru ka şă se deskăneze de neisbătirea esnedigisnei, skrisese împăratşľi că Ali era îngelesă că Pasvantogľ mi că din kassa ľi nă s'a năstă ľa Vidinşľ, — mi după asemenea năť kăpătase firmană ka şă-i tae kapşľ. După ačeasta Kănităn-Paşa trimise kapşľ ľi Ali la Konstantinople, mi anoi treks la Rşmăiskă, unde şrma şă se pregăteaskă de întoarcere la postşľ seă.

Dar Rigealşľ, saă konsilişľ împărtăteskă, kăsta şă a-răne asupra ľi Xseinş-Paşa töte gremelele esnedigisnei, kare se făks că atăta nerdere mi rşmine. Pentru ačeasta şni din membrii Devletşľi aă skrişă în sekretă ľi Xangerli Vodă, că Kănitănş-Paşa şrmează şă kăză şăb şgia împărtăteaskă, că elă, şpre a-mi asigăra posiģisnea, trebuia şă raporteze în kontra ľi. Domnşľ, şitândă rekşnowtingă če era datoriş protektorşľi seă, totă odată mi dragostea če avea împăratşľ asupra ľi Xseinş-Paşa kare îľ făcea nesuşşă la niči şnă felă de rşpnşndere saă nřigonire, — se alăneks mi skrise felsă de kalomni asupra ľi. Din întămplare provindentială însă, skrisorile ľi Xangerli Vodă aă kăzşă în măna ómeniloră ľi Xseinş Paşa mi în lokă şă meargă la Devletă s'aă ourită la Rşmăiskă. Xseinş-Paşa, urimindă asemenea dovezi nekontenite, a mi năşă în ľăkrare ulanşľ răsbnărei sale: făť şă fakt niči şnă vsetă, făť şă şpre năťrăşľ, skrie la Konstantinople mi čere destitşareă ľi Xangerli. Ačeasta, văzşndă-se ne neamtentate kăzşă făť şă-mi înkinşeaskă kăť de năģină kassa, s'a kăurinaă de

grózb: atēnche skrie lsi Xsseinš-Paşa, rēgēndš-lš sē mijlo-
 cheask a-lš rēndši Domnš la Moldova. Xsseinš-Paşa ū
 rēspēnde kē politegē, fēgē kēts de pēgipē desnēchere, kē
 va face ēē va pētea ka sē-i īnūlineask ēererea. Dēpē a-
 cheasta Xangerli amtenta kē sigērangē domnia Moldovei.

Lēkrē de mirare este kē gēranī, kē mēltē timnē mai
 īnainie, prezicheā īn gēra mare mi īn tōte pērgile kē asēpra
 Domnslī are sē vie ērgie īmērtēteask mi kē are sē i se tūe
 kapēlš. Domnslš, dēpē ēē s'a destitēatē, a datē gēvernslē īn
 mēna Kaīmakamslī noslī Domnš, karele īnuresnē kē Di-
 vanslē boerilorē kērmēsea trebile gēreī; iar elē medea īn li-
 nimite la Kērtea Domneask mi-mī fēchea pēparativele de
 plekare. Dar īntr'o zi (vinerī 18 fēvrsarie) ne la ēinēī ore
 a īntratē la elē sēnē Tērkē Pemkirgiš alē Vizirslī, nēmitē
 Xsseinš, ērmatē de sēnē Aranē mi de dōi servī īnarmāgī.
 Tērkslē ačesta avea firmanē nentē ka sē tae ne Domnš,
 mi mai nainte de a īntra la elē se īnfēgūwase la Divanē mi
 ū dēdēse skrisorī din partea Vizirslī īn felērite trebī, fē-
 gē sē sēse nimika desne firmanē. Domnslē mai īntēī nē
 voea sē-lē urimeaskē, zikēndē kē ē bolnavē, dar mai ne ēr-
 mē kēindē-se, a trimisē mi l'a nōfūtē. Pemkirgislē, kēmē
 īntrē, īlē salstē, mede lēngē elē, mi-i dē īn mēnē o skri-
 sōre de la Xsseinš-Paşa kare kēnrīndea o kēsē simpē
 mi salstēī amikale; iar Arabslē, īnarmatē, medea īnaintea
 lorē īn mēīore. Pemkirgislē, ne kēndē īmī lēa ēīsēkēslē
 mi kafeoa, a īnēnētē sē-i tremēre mēna, sē-mī skimbe fa-
 gē mi sē se ēīte desē la Arabē. Domnslē, observēndē fig-
 ūra ēea sēlbatekē a Arabslī, a zisē īnēetē kētre servī seī
 ka sē-lē skōgē atarē mi sē-i dea kafea, kēvī nresēngē lūī
 īlē sēpēgē. Servīī īlē nōfteskē afarē; elē rēspēnde: *iste-
 memē, adikē nē voīs*. Domnslē atēnche s'a tērbēratē la sē-
 fletē mi, arēnkēndē-mī okīl kētre kēmēramslē seē, ū zīche
 sē vadē dakē bēgūī (adikē Bēlēkbamīī mi Arnēgūīī) sēntē
 afarē, mi sē le sēse sē īntre īndatē akolo. Kēmē a ēmitē
 kēmēramslē, Arabslē, karele īngelegea gēchēute, se īntōrē
 kētre Pemkirgiš, mi-i zīche kē voēē sēlbatekē: *nē dērsērsēnē
 saē ēē autēnūī?* zikēndē ačesta, skōte dīn sēnē o fēngē

mi o arșnă la gâtul Domnului; frangia kade însă la mi-
ciore... Domnului vrea să se rădăce... Arabul, strigând
davranma [adikă nă te opune] îi deskarkă ună pistolă în
până, mi Domnului kade jsmătare mortă. Atunci se arșnă
mi Pemkirgislă asupra sa mi încene a-i găsi kă xangerslă
până, kă tôte kă Domnului era mortă de la cea întâi lo-
vitură de pistolă.

Din întămlare nișă snălă din ômenii înarmăți ai Dom-
nului nă făsaseră în momentulă acesta ne lăngă elă, afară
de Kafegii mi de doi Izioglanii, kariii, vâzândă șvena aceea
tragikă, aș țigiti kă grôză. Afară, în sala Kergiei, eraș o
mășime de ômeni, adănați pentru deosebite trebii ce aveă
la kărmăire; mi nișă ômenii, nișă boerii, nă mțieă nimikă
de cele întămlate. Cei doi țărâi, servi ai Pemkirgislăi, te-
măndă-se kă nă kumva să vie ponorlă asupra loră mi să-i
șidă, aș sloboziț doă pistole în sala Kergiei, mi atunci totă
ponorlă a încență a țigi kare în kotro. Iar Arabul, des-
brăkândă ne Domnă, pănă a nă i se răci țărâ, i-a țeată
kanlă kă să-lă trimiță dăpă datină la Konstantinopol. Pe
șmă, țărândă kornlă fără de respektă de nișă, l'a skosă
din salele Kergiei pănă la skară, unde l'a șpânșarată kă ne
șnă șțrvă de kăne, mi apoi l'a arșkată în mijloklă Ker-
giei ne țpădă golă mi fără de kană, supă înspăimântarea
mi înfiorarea șbliklăi privityră.

Vai! kămă este lămea asta kărdă mi înșelătoare!
Ce șrsită are omulă kăte-o dat' amăgitore!
Ferișire mi dărare, tôte șnă amestekă șntă,
Mi de tôte se înșală mșritorișlă ne pămîntă!
Șnde este Domnului kare pănă eră kă măregie,
Șta ne țronlă țereii mîndră, kă nătere de domnie?
Eată-lă astăzi zace 'n șănge, fără kană, fără vestmăntă,
Asvărliț fără 'ndărare kă șnă kăine ne pămîntă!
Șnde-i kabanica ôre? șnde-i kăka cea domneaskă?
Șnde e meterkaneaoa kă makar să-lă țăngăaskă?
O! demartă kărdă lăme! o destină înșelătoră!
Tôte 'n vântă se dăkă kă prafă mi kă fămlă șbărtoră;

averea lui Xangerli, a confiscat și mi ne ațee a kasnicilor și ei mi a Kans-keșilor săle de la Konstantinopole. Nă era tortare mi inkisorî teribile kănoskăte, kare să nă se fi întrebșingătă nentă atăte sșflete nenorocite, nentă ka să le ia mi ațee așe nă pșteasă avea.

Pe lăngă ațeste Xăsein-Păma adăse ne sňș George Lanati, karele era Kaĩmkamă ală lui Xangerli la Kraĩova, mi bėnsindă-lă kă a skrisă kă măna sa uările Domnălei asăpna sa, i-a tăeată kanslă. Dăpă ațeasta a ulekată la Konstantinopole.

A doua domniă a lui Alessandru Vodă Muruzi.

Dăpă mórtea lui Xangerli, s'a făkată Domnă nentă a
D. Chr. 1799. } doa oară Alessandră Vodă Mărszi. Înainte de a i se
 } da tsisrile mi semnele Domniei, elă primi ordină ka să vie răpede la skasă, fiindă kă Pasvantoglă sșpăra neĩnce-tată gėara kă felsrite țererî țără de kăvăntă. La intrarea sa în Băksreutî, noporălē l'a primită kă bėksrie mi entăsiasmă, mi elă s'a ĩngrijită a kărmăi gėara kă blăndege mi drentate.

Pórta, văzândă nesșpănerea mi ĩntinderile lui Pasvantoglă, mi mai alesă sșfiringele gėrei Romăneutî, a trimisă firmană sekretă lui Tersenikli Aĩanslă de la Rășăĩskă mi lui Ibrahimă Naziră, kă ordină ka să adăne ountirile de ne lăngă Dăpăre mi să gıe ne Pasvantoglă ĩnkănjărată din afa-ră, ĩn kăță să nă se nóťă ĩtinde mai măltă mi mai denar-te ka mai ĩnainte.

Nămigii, ĩnșirăndă o parte de ountire ne dinkolo de Dăpăre, aș adășă o altă parte ne dinkóťe prin jădegele de neste Oltă, nentă ka să ĩnkiză ne Pasvantoglă din tóťe părgile, mi să nă nóťă lăa de nıkăire provisiońi mi altele sșpă ĩndestălarea ountirei sale. Plănslă ațesta ĩnsă, ĩn lokă de a le isbăti, fă sșpă pagsba nevinovatei gėrei Romanăutî. Pasvantoglă, văzândă mișkările ațeste, a trimisă ne sňslă din Agalıi sei, anșme Kara-Măstafa, kă o mie de kălēregi Vidinlii aleșii mi voĩničii, de aș trekăťă Dăpărea. Așeștiă, gășindă kăile deskise (fiindă kă ountirile ĩmpărgăteutî se de-

dase la netrezeri) aș sbratș ka cherbił mi s'aș îndrentatș kștre Kraiova, kș planș ka sș urinzș ne Kaımakamalı de akolo Nikolaı Zagorealı. Știrea ajungșndș la Kraiova, s'aș skslatș de îndatș Arnșșuı Kremtini che se aflaș akolo în- presș kș o parte din Tșrui împșrștemș, mi aș emitș în- naintea Pasvantliilor la aua Jiıslı, ka sș le oureaskș tre- cherea. Akolo închepșndș-se lșnta kș mltș animositatē mi eroismș, Kremtini se vșzșrș înproșkagı pș nșmaı de dșm- manı che aveash înaintea lorș, dar mi de Tșrui împșrștemș che eraș în șrma lorș. Atșnche a închepștș a fșgi fie-kare în kotro nștea gșsi lokș de skșpare, mi în chele de ne șrmș Pasvantliiș imı deskiserș drșmslıș neımpnedeșkagı kștre Kraio- va. Loksitorıi din oramș, kșpninimı de grșza nenorșșireı che-ı anutenta, aș închepștș a-mı kșșta mșntșșirea viegeı prin fșgș: cheı che aveash trșșșrı, lșarș che nșșrș kș sine mi fș- girș; iar cheı che nș aveash înkinșire de nlekare, maı alesș negșșștorıi, imı frșngeash mșnile de desperare, vșșndș kș nș potș rșdika nimikș mi kș ne lșngș avșdie aveash sș-mı nearș mi vieșile. Pasvantliiș, viındș kș sșbiile gșle mi kșșndș asșura oramșlıș kș fșrie șșlbatekș, deterș fokș kaselorș, pșrdarș che nșșrș mi treksș sșb sabie totș che le kșșș la mșnș. Lșmina șșrelı se întșnekase de fșmș, ae- rșlıș rșșșla nșmaı flakșrı mi skșnteı, mi atmosfera resșna nșmaı ținete mi vaete. În skșrtș, snektakolșlı era atștș de dșșerosș mi înșpșimșntștorș, în kștș nș e mșnș kare șș-lș nștș descrie.

Știrea desșre nenorșșirile din Kraiova s'a lșgitș în tôte pșșșile. Atșnche Ibrailș Nazarș a nlekāt kș Kozariı Zaporogenı¹ mi o parte de oușire împșrșteaskș che aveash dșșșlıș, ka sș meargș asșura Vidindiilorș. Sosindș înșș la Kraiova, a gșșitș intrșrile înkise. Kasele che skșuaserș de flakșrı, mi pșșegıi che maı eraș în nișıșre, serveash de în- trșritșrı mi metereze nentș Pasvantliiș; kariı, avșndș inpro-

1 Ayemı Kozayı se nșmeșkș de kștre Tșrui Ğienat-Kazaklar, adekș Ka- zayı fșgarı, fiındș kș aș fșgitș maı mltē miı de la Rșmı mi s'aș a- mezatș ne marginile imnerıslı tșrșeskș, ne lșngș pșșae. Tșrui le-aș datș nșvilegıșrı, nentș kare în timș de rșaboıș, daș őmenı de őste.

visiuni în lăuntrul, se punea mi se lăntaș eroicemte. În fine, cei de afară așteptând mi ei kște-va kase, s'aș întărită mi s'aș pșă ne bștae.

Pe de altă parte, kșmă aș ajensă ăutirea la Bșkșremti, Domnșlă a alergatș la Slatina kș Arnșșgi kșremtini ăe a-vea în servigăș seș. Bșkșremteni atșnăi, însnșimăntaș vo-eaș sș fșgș, dar Domnșlă kș ameninșăi asure i-a înudekatș, înkredinșndș'i kș nș vorș ajenge dșmmanii pșnș aice. Sosindș la Slatina, îndatș a întăritș strșmtorile, mi a pșș gșarde ne marginea Oltșlși ka sș nș lase sș treakș nimeni. Totș odatș a trimisș ne Arnșșgi la Kraiova, kș ordinș ka înpresnșndș-se kș Tșrșii înpșrștemti de akolo sș opereze în kontra Pasvantliilorș, prominșndș-le kș le va rșsnșlști kșmă meritș, lșkrș ăe a mi fșkștș kș mșltș gene-rositate.

Nșmigi Arnșșgi, kșmă aș ajensă la Kraiova, s'aș ș-nitș kș ăutirea lși Ibrailș Nazirș. kș ăceea a lși Mșsliaga mi a Bosniakșlși, în kștș aș formatș ănș kornșformidabilș. Atșnăi bștșlia a înăenștș a se face serioasș. Tșrșii, Arnșșgi mi Kozavii, în tôte zilele fșăeăș nșvșliri fșriôse. Kș tôte ăește nșșinș strikșșisne fșăeăș dșmmanilorș, fiindș kș ăăemtiă bștșăș de la metereze kș sigșrangș, iar ăei-l-ălgi îmi demertăș armele mai mșltș în vșntș. Pe lșngș ăește, întrșndș dșmmanie între kșremtini mi mșsslmani, ăăemti de ne șrmș. kșndș se dșăea la bștae, șvideăș ne kamaraziilorș ne din dșrștș mimelemte. Nșmai singșrș Ibrailș Nazirș, kș Kozavii mi Arnșșgi Domnșlși, se lșuta în kontra dșmmanilorș kș zelș mi kș bșnș kredinșgș. kș tôte kș era nis-misitș de Tșrșii.

Dșnș mai mșlte zile de lșntș, înkșnșșragiș. vșșndș kș mi-aș însnșvita nșovisishile. aș înăenștș a gșndi kșmă sș fșgș. Lșkrșlș însș era greș de essekștarș: înkșnșșrștorii eraș mșltș mai nșmeromi de kștș dșnmii. Atșnăi aș înăenștș a se înăelege ne șșb mșnș kș șnii din kșșeteniile ă-utirilorș înpșrștemti. mi mai alesș kș Bosniakșlș. karele era vekis amikș alș lși Pasvantogls. Astș-felix nșindș-se la kale, mi nșonșndș de însnșerekșlș ănei nougi, aș emitș nșn-

tre gărde din cetate; mi ajungând pînă la Cîloroîs, sege-
teaș s' se ameze mi s' se întîreaskă. Dar Ibrailă Naziră,
lîndu-se dîpă ei kă Kozavîi seî, i-a fîgîrită mi i-a fîkîșă
s' anșce kalea kătre Vidină. Dîpă Ibrailă Naziră înșă, vi-
indă mi Tîrçîi, de mi nă prea kă bîșă inimă, jîfșeaș mi
ardeaș bîetele sate kăte skîpaseră de Pasvantlii. Achemtia
în fine treksră de ceea parte la Vidină kă o mîlgime de
jafșî, vite mi prodskte. Întră adevîră kîmulită a fostă ka-
tastrofa a ceea pîntre Kraîova mi pîntre jîdegele de neste
Oltă în kîrsă de trei lîni. Pasvantlii aveă de skonă s'ă
vie mi kîar la Bîkîremî, dar nîmaî mîșșrile che energi-
che ale Domnîșî aș fîkîșă de aș skîpată orășîșă de neirea
neapîrată che-lă amîenta.

Dîpă atîte kalamitîșî mi nekazșî che sîșferea gîara
din kassa lîi Pasvantoglă, Domnîșă pîrdă șperanșă de a
împîka lîkșrîle mi a domni în liniște: kîvî dakă s'ară fi
plekată la chererile lîi Pasvantoglă, s'ară fi konsiderată ka
trîdîtorîș kătre Pîrtă; iar la din-kontra, s'ară fi aflată ne-
încetată în perikolă atîșă elă kîșă mi gîara. De a ceea afî-
kîșă tîtă kîșrîle, mi kîară pîin mare dare de banî, de s'a
demisionată; mi astă-felîș, dîpă o domnie de doi anî mînoș
lîni, a treksîș la Konstantinopole.

A treia domnie a lui Michailu Vodă Sutz.

Dîpă demisionarea lîi Alessandră Vodă Mîșșzi, Pîr-
ta a rîndșîșă pîntre a treia ôră Domnă ne Mixaiș { D. Chr.
Vodă Sîșș, îndatorînd-lă ka ne de o parte s'ă șrme- { 1801.
ze rîșboîșă în kontra lîi Pasvantoglă, iar ne de alta s'ă e-
konomiseaskă gîara kîmă va pîtea. Astă-felîș Mixaiș Vodă
Sîșș a venită în gîară ne la lîna lîi Oktomvrie, pîiîmită
kă mare entîșiasmă mi bîkîrie, fiîndă kă în chele doz dom-
nîi ale sale de mîi nainte se pîrtase kă mîltă blîndegă mi
drentate, ka adevîrată pîrinte mi bîșă protektoră pîntre togî.

Lîndă mi astă dată frînele gîvernîșî, Mixaiș Vodă
a încîpîșă a nîne tîtă la kale, pîrekîșă împîrejsrîle îlă er-
*

taș. Omtirea împăratească, care se afla în geară, împărțind-o în mai multe kornuri, aș amezat-o ne lăngă malurile Dunării de peste Oltă nentru ka s' pzească mi s' vegieze asupra mișcărilor lui Pasvantoglu, în kontra kurgia de ceea parte de Vidină se bătea neîncrețit Tersenikli Aiansli Rșmçiskıslı mi çei-l-alı Aianı Deli-ormanlı. Ktă desne guvernăli din lăntre ală gherei, kă tôte kă Domnăli s' anevoită s' ekonomisească lăkrăile sure a nă se îngreșădeara, însă fiindă kă elă keltăise mălgi bani nentru ka s' kănete domnia, fiindă kă avea însemnătore keltăeli kă omtirile. (nentru kare Pörtă nă-i trimitea nič o para de la Xasneaoa sa,) — a fostă nevoită de la snă timnă a pșne mai multe dări ne geară.

Pasvantoglu, în timnăli resbelăli çe i se făcea, a trimisă rșnșnș Domnăli kă dakă voeute s' fie în pace, s' se pzească de a-lă bate mi elă, mi s' lasă ne Turgii împărtășit s' fakă çe notă mi çe voeskă. Domnăli însă, kalifikândă rșnșnșăli ačestă drentă slăbičisne, a îndemnată mi a ajtată ne Turgii çe eraș s' b ordinile sale ka s' ia ofensiva. Atșnçe Memişaga mi Taxiraga, preksmă mi snă Axmet-geami, trekândă kă omtire peste Dșntre, aș lăată kă nșterea Fet-Islamăli mi Kraina; dșnt ačestă inkənçrândă mi bătândă trei lăni de zile Negotinăli, l' aș silită s' kanitsleze kă kondiçionă mi aș mi intrată în lăntre. Mixail Voda a raportată la Pörtă desne sskçesele ačeste, arătândă-i inkă kă kă voea lăi D-zeș în kărândă se va lăa mi Vidinăli. Pörtă i-a trimisă nentru ačestă firmană împărtășkă kă lasde mi kă o mălgame de *berhudarola* (adekă *aferim* mi bravo), kare aș baksrată fôrte mătă ne Domnă. Nă tărziă însă ačestă baksrie s' a pefăkktă în lakrime mi întristare. Pasvantoglu, sșnșrândă-se fôrte ne geară Romșnească, a trimisă rșnșnșă îndată la faimowii xogii Kırjallı, kari se află desne Tracia mi Bșlgaria, ka s' vie la Vidină, — notrivindă însă ka s' nă mie nimeni desne ačestă nșnt în momentăli çelă de ne șmă. Kırjallı n' aș înterzicătă de a veni mi Pasvantoglu nșindă vre o mie de kălăregi (din ei) s' b komândăli snșia Manaf-İbrahim, fa-

mosă nentru răstare mi krăzime, i-a trimisă neste Dănăre în gheara Românească.

Săb kondăcherea sursă Xiotă a năme Xristodolo, în ziua de 25 Anrilie a anului 1802, Pasvantlii aș trekstă prin mijloksă a doș kornari de ountire împăratească, kare stagiona în doș sate, Momegei mi Baklavitș. Se krede kă Tărcii i-ar fi vâzstă trekândă, dar kă s'ară fi priefăkstă kă niči vedeă niči kănoșteă ne dășmanî, fiindă kă eraș sâpăraș asșnra Domnăslă, din kășș kă le împășginase lefele mi tainășile (morgișnile de mănăkare); mi mai alesă kă xogii de fonkționari ai Domnăslă nă le dedese lefele de mēse lăni. Din nenorocire mi Ibrailă Naziră nă se grășia în geară, fiindă neste Dănăre la Lomă, mi nemtiindă nimika desne trecherea Kărlăliiloră. Așă-feliă, ne kândă era bēlăiș (iarmarokă) la satășă țe se nămește Klianovă, unde era o mēșime de lăksitori mi negășștori din mai mēlte pērgii, aș kăzstă Kărlălii de o dată în mijloksă țergăslă kă sēbiile gōle. Čine nōte să deskrice snektakolășă ačela înfrikomată mi îngrozitoră kare s'a întămulată? Prekămă kândă întră lăni în oi, gītse, întindă mi sēmăie kă țərbare, așă-feliă mi Kărlălii tēaș nășșră mi ȳrekî, kălkăș femeî mi koniî în ničîōrele kailoră, mi jefșeăș totă țe le kădea sēb mănă. Ţoni din ōmenî nevinovăș aș rămasă morgi ne lokă, algiî ȳșntișii mi slătișii, algiî lăgi în robie. algiî aș făgită kēmă aș năstăș. Kēmă s'a terminată șčena ačeasta tragikă, Kărlălii aș trekstă la Mănăștirea Străxaia. Dar Ibrailă Naziră, așzindă de ačeste, a trekstă îndată Dănărea mi a trimisă resnășș boeriloră de la Tărgă-Jișslă kă să se grăbească a pleka îndată, kă nă kēm-va să vie dășmanii mi s'ă kalče. Lăksitorii atășneă s'aș rădikată kă mare grabă, lăndă fievine kă sine țe năteă; dar abia treksșeră ne la Plăișă Vilkană în Ardeală, mi Kărlălii aș kălkată orășășă mi i-aș dată fokă. A dca zi însă Ibrailă Naziră sōș kă vre o mie de Kozăčii mi Delii alemi kălărî, kă kari s'aș bătătă neîncetată în kărsă de ȳinči zile kă mare înverșnăre. A mēșea zi a emișă mi o parte mi alta la kēmăș, mi amestekăndă-se în bătălie generală, s'aș lăntată de ne la amează zi

пѣнѣ în nónte, фѣрѣ съ се хотѣрaskъ sóрта бѣтѣliei. Înontândă, s'a trasă mi o parte mi alta în lăţări; dar neste nónte Кѣрjaliîi аѣ fsgită кѣ liniute фѣрѣ съ се simgă, în кѣтѣ a doa zi Ibraimă Nazirăslă, voidă a-î fsgări, нѣ mtiea ne че kale съ-î şrmăreaskă. Între аѣeste Кѣрjaliîi, mergândă пѣнѣ la Stănemti, mi гъsindă satăslă пѣstii, s'aă dăşă кѣгi-va din ei în пѣдările de ne аурóне mi аѣ мѣчelată vr'o sătă чинчи zeci de săflete бѣрбагi, femei mi komi, kari se askănseseră akolo. Peste пѣгiнă sosindă dăпă ei Ibraimă Naziră, se гъtea ka съ-î loveaskă, dar ei neste nónte s'aă făkătă nevъzăgi. Dăпă аѣеа s'aă dăşă la Okna mare, şnde earămi аѣ făkătă o mălgime de esăesări. Totă odată şнă altă kornă de Pasvantlii s'a arătată la Karakală кѣ şнă mefă vestită Kăşangeali, kari аѣ făkătă atročităgile che mai mari: аѣ tăeată, аѣ чiăntită mi аѣ robită o mălgime de ómenî nevinoвагi. Dăпă аѣеаа пѣдăndă mi пѣrjolindă kasele, аѣ lăsată nămai кѣte-va, în kare s'aă аmezată mi s'aă întărită, fiindă кѣ Тăрчи импѣрătemti нѣ eraă ka съ-î impedeche.

Între аѣeste Ibrailă Naziră аjsnge la Rămnikăslă Văl-vei. De akolo se reneде аşşura Кѣрjaliiloră la Okna mare, кѣ kari se bate în kărsă de чинчи-şnre-zече zile, ne înчetată. Atăнче Manaf, vъzândă кѣ tărgăslă Oknei, Măпăstirea Govora mi Rămnikăslă se пѣstieseră, mi vъzândă кѣ нѣ se mai nóte pinea, a хотѣрătă съ făgă. Ibrailă Naziră însă нă-î slăbemte. Pe tótă întinderea malsăi Oltăslă, tóte satele s'aă arsă mi s'aă пѣstii, кѣчи în tóte se şma кѣte o lăntă între fşgară mi gonăchi. În fine Manaf аjsnge la Karakală mi se şnemte кѣ Kăşangeali, karele se аfla întărită akolo. Ibrailă Naziră, karele akăma аѣеа o оmtire ka de oută mi de ómenî, (din kare trei mi Arăşgă, чинчи săte Kozăchi mi vei l'algi Тăрчи de ne lăngă Dăпăre,) sosindă dăпă ei la Karakală, i-a înkăşjărată mi s'a пѣşă a-î bate.

Dar оmtirea kare se ziche импѣрăteaskă, făchea нѣ mai пѣгiнă strikăchişne gerei de кѣтă Pasvantlii. Аѣemtia, de mi eraă întră аѣевăřă ómenî alemi mi voiniči, кѣ tóte аѣeste оmtirea импѣрăteaskă era кѣ атătă mai măltă nămerósă, în кѣтă арă fi пѣstă urea lesne mi urea kărândă съ-î în-

vinge. Dar bătăliile în realitate nu se făceau serioase, din două cauze: întâi că Turcii erau nemulțumiți pentru că nu le se dăde lefele de mease lăni; al doilea, că Armănișii erau înțeleși cu Pașvantlii, mi căndă se amestecă în lăntă îmi demertaș armele în vântă, iar nouăle se înprezneaș mi mănkaș înprezneaș ka amiaș adevărați. Pentru aceasta lăkrăș se prelungăa fără nici ună folosă.

Între aceste nime Taingii (saș înprăgitori de proviziuni ai outhrei) aș skrisă Domnășă că Pașvantlii se gătăsă să treacă Olteșă mi să vie fără de veste să surprinză Bășremiș. Domnășă, primindă asemenea intire, atăta de tare s'a deconcentrată mi s'a speriată, în cătă părea că-mi perdasă kansăș. Atănce adăunândă-se boerii la elă, aș începătă a-lă îndemna ka să ia vre o măsăre de apărare pentru orașă, până a nu sosi devastatorii; dar la asemenea inițiativă nu se putea determina din kassa diverseloră konsilișă că-i da boerii Greci, kari-lă însușimintăș mai multă de cătă ar fi fostă căvintăș¹. De aceea îndată că a aszităș că outhirile s'aș revoltată mi că cereaș lefele pe cele mese lăni că nu le primiseră, aș făctăș cănosctăș boeriloră mi tătăroră ka să făgă kare în kotro va putea mi să-mi assigneze familiile. Dăpă aceasta a începătă tătă lămea a se pregăti de nlekare către Ardeală.

Pe la 15 Maiș s'aș rădikatăș boerii mi lăksitorii din Bășremiș că familiile loră, în nsmășă neste meante-zeci mi așflete. Toți îmi înkideăș kasele mi emiaș din ele plănăgândă mi dăndă-le adio celă de pe ărmă; îmi înkărkaș karele kămăș pteăș, mi ceea că nu pteăș lăa, lăsaș în părăsire. Domnășă m'a pornităș tătă kasa, rămăindă nămaș elă singurăș că Beizadelele. Până în două zile a rămasă mai totă

1 Aice nu potăș tăcea adevăratăș, pe kare măgi nu-lă cănosctăș mi kritikă pe Domnășă fără de căvintăș. Acestă nenorocităș Domnășă n'a făgităș fără de căvintăș saș de bână voea sa. Căea că l'a îndemnată la aceasta a fostă skrisorile că-i veneăș din Konstantinople klar de la ómenii Porgii, kare skriaș că de va vedea că vinăș Pașvantlii să făgă îndată în Transilvania. Pe lăngă aceste fiăș mai îndemna mi ună Generală-Maloră Răseskă, Barogi, karele se afla atănce la Bășremiș, pentru skopăș kare pe atănce nu eraș cănosctăș.

oramele năstii de omeni, mi aș mai stată numai Mitronolitelă Dositei mi Eniskonelă Argemelei, iar din boerii mari Banelă Nikolae Brâncoveanu, Banelă Skarlată Gika mi înkă kăpî-va, gata mi eî a fâgi la anonierea perikolălei. Pe lăngă aștia era mi Vistierelă Konstantină Filinescu, karele zăcea bolnavă la karte. O dată kă țeî-l-algi lăksitori, se rădikaseră mi konslii nsteritoră streine kă familiile mi kă kancelariile loră. Era ună lăkră înfricomată de vârstă așeasă emigrație imnosantă de ponoră, kare țagea kă nimate țerme de oi de teama lăniloră, kă să skane de sfâmie-rea dingiloră mi de mórtea neapărată țe-i amentă. Drămelă, în întindere de doz-zevî de ore, era prezărată de așeasă mălgime de omeni, kare șemăna a omtire năz în sîrămare. Aș se vedea karete mi bștăi, inkăjrate de Arnășii mi de servi, țe năreaș kă mergă la prezăblare; aș kăte trei răndșî de kare inkărkate kă lăkrăi, femeî mi konii: aș omeni de tôte kondigisnile kălări, aș algi ne josă, nărtăndă ne smerî sargina lăkrărilor loră. Ajăngăndă tôte mălgimea la Kămnina, s'ă adănată boerii emigranți kă să se konsalte de trebsia să meargă în nainte să să mai amentă năz țe voră afla țe s'ă netrekă la Băkremti. Părerea țe de ne șrmă s'ă găsă admisibilă. Dar unde să se găseasă atăte kase părnemti kare să dea osmitalitate la atăta ponoră? Pentru asemenea nevoe se țăbăză totă ponoră ne mesșile Kămminei, mi kăte n'ă inkăustă s'ă întinsă surs Komarnikă, Poiana mi Breaza. Șni măneă în kară, algi săb kară, algi săb kortșî imurovisate din nănzășî de kasă. Șni dormeă, algi mănkă mi se veseleă, iar algi, mai întristăgi, îmi îngigă ne-kasă în sșșnine, făr să nôte dormi. A doa zi însă eată kă vine o mîre kămă kă Pasvantlii s'ă desărgă în trei korukri, kă ună din așeste a anskă surs măngi, altă surs Băkremti, iar altă kă vine surs Kămnina kă să opreă trețerea emigranților neste măngi în Ardeală.

Așeasă mîre, de mi neadevărată, a arăkată snăima țe mare în omeni mi kă togi s'ă sklată kă să ană drămelă Bramovălei. Drămelă așesta însă este ună sin-

gară, strămte, stăncos, nereglat, prăpăstios, mi ne zneloksrî însprîmântătoris mi perikolos. Pe asemenea kale mergândă ponorăle de odată se inkise drămlă: sfărâmtăndă-se kăteva karete mi trăsări greş inkărkate, se grămădiră trăsările chele din şrmă şna dăpă alta, mi astfelă, nenstăndă nimeni da niči ne alţărî, niči înainte, niči îndărăt, se fără o însprîmântare generală, ka kănd i-ar fi gonită dăşmanii kă sabia mi kă tănsă. Risetile şnora mi boçetele altoara, ăinetele ômeniloră mi kataraktele păraeloră, fără nimate răsănete fiorose; kăci, întră adevără lokslă era atăt de perikolosă, în kăte şnă pasă greuită ală şnă animală ar fi părădită o trăsă, şnă pasă greuită ală şnă omă l'ar fi kăstată viaă. În asemenea înprejare era de neapărată trebăingă şă se fi întămulată mi Demokrită ka şă rădă pănă şă plesneaskă, mi Eraklită ka şă plăngă pănă şă-i easă okii.

Dăpă mătă nevoe mi bătă de kană, în fine karavana a trekătă strămtôrea mi a ajănsă la Mărstirea Sinaea, şnde a petrekătă nôtea. A doza zi dimineăa veni eară i o utire minăişnă kă Domnă kă Mitronolitsă mi kă boerii che rămăseseră în Băkreută se tăeară de kătre Tărcă. Čine nôte deskrie ăinetele mi plăsetele kokôneloră? Kăvinte de măngăere nă se pătăă găsi. Pôlele măşăiloră, şnde se află Mărstirea Sinaea, se fărăse întră adevără valea plăgeriloră. Dar nă treks mătă mi sosi şnă kărieră înadinsă da la Băkreută, kă skrisori inkedingătôre desupre şăntătea tăşora. Atăncea întristărea ş'a prefără în veselie, mi karavana, fără întrăziere, mi-a lăată drămlă mi a ajănsă la Stefanopole săă Bramovă. Dar mi akolo, şnde şă se găseaskă atătea kase şnde şă inkăpă şnă ponoră atăt de nămerosă? Kiară mi chele neapărată trebătôre nentă vîegşire, ajănseseră la o skămpete nesăşă. Fie kare atănce kăta şă se strămtoreaskă nentă medere kămă pătă, mi nentă mănkare şă fără tótă ekonómia pătăişă. Dar nă tărziă a venită ordină împărtăskă de la Viena, de la urea generosă împărată Franşiskă, kătre dregătôriile din Bramovă mi Sibîă ka şă se dea tôte înlesnirile pătăişă nentă osătalitatea emigrăşiloră, mi şă se pătă

tarifă ne obiectele de îndestulare ca să ne se vînză mai scumpă de cîtă fakă. Atunci emigrații s'aș mai linimtiș, pînă se vază ce se va mai face în țeara Românească.

Boerii ce rîmăseseră la Băkremită și Mitronolitală mi Emiskonlă, trăeauă kă cea mai mare grôză din kassa înfricomatei pîstieră. În adevără era snă ce însușimîntătoris. Ținenie de omă ne se vedea ne sligă; kiară pîregi pîreaș șalbateci mi fioromi nentă ce-i vedeaș. Din kîndă în kîndă se așiaș nămaș ărlatele ănoră kăni însușimîntăgi. Bisericiile eraș inkise; klonotele eraș mste, mi nămaș kăkvaele ăinaș ne kăpnotnige. Pe slige, de se vedea kăte snă omă, trebăea să fie vre snă ăerșătoris, saș vre snă smințită de minte. În prejšrăș Kărgel saș în lăntă, eraș nămaș kăgi-va Arășgi mi Tărgi, kari vociferăș ăerăndă-mi lefele. Pe lăngă ăeștia mai vîindă mi snă Bimbama Sava [kremtină] de la Negotină, reklama mi elă lefile omtirei sale. Dar unde eraș bană? ăine nlătea? kă *neki*, adikă *forte bine*, le se răsăndea la togi, mi ei răsăndeaș kă kăvinte amare. Iar boerii medeaș la kasele loră singrăteci, kă ini-mile tremărtore de frikă. Văzăndă kă lăkrăș ăjnsese ămeringătoris, kă-i ăntenta snă perikolă neăntentăș, adeseori se dăceaș kă Mitronolitală la Kărtel mi ăerkaș să îndăplece ne Domnă kă saș să dea lefile omtiriloră tărbărate, saș să făgă înăreșă kă dănmă; dar tôte ăerkrile loră eraș demerte, fiindă kă Greșă, konsiliariă sei, aveă o mare ăstortate ășura snirităsei seă. În fine se ățărăș să se dăkă kă să se inkiză în Mitronolie mi în zidărie sale să se ănere în kontra rebeliloră kare-i ămeringăș mi ne dănmă. Dăkăndă-se akolo în zioa de 18 Măș, a venită Nikolae Brănkoveană, zikăndă kă a priimă o skrisore de la Karakală kare snănea kă Pasvantlii, trekăndă Oltsă, ăă ănskată drămlăș sure Băkremită. Atănce boerii, însușimîntăndă-se, n'ăă dormită tôte năntea, mi a doza zi mergăndă la Domnăș i-ăă zisă: „Măria ta, ce înșelăăne este ăceasta? nă-ăi este milă de noi, de vreă se ne sakrifă ne togi? Dăkă Măria ta nă vreă să năci, ăfă kă noi nă mai medemă.” Domnăș, ăzindă ăceste, mai întă a tăktă kăva timă, ănoi

deutentându-se ka din somnū mi kē okiī nlinī de lakrēmī, a zisū: „Dakē D-vóstrē nlekaūī, ne mine kēmū de mē lē-sagi? Eš sēntš gata a vē ŗma“. Dēpē ayeasta togī s'aš in voitš ka sē pleye īnpresnē snre Moldova.

Lēzndē-se asemine xotēre, s'a pēsē la kale, ka boeriī sē easē la kasa Banlēī Gika de la Kolintina, mi akolo sē ahtente pēnē va sosi mi Domnēlē, mi anol sē apēce īnpresnē drēmēlē snre Fokmanī. Astfelē boeriī se dšserē la loklēlē nēmitš, ēnde, ne kēndē ahtetaš ne Domnē ne la ora de vīnē, a venitš Snētarlē Anastasaki kē mai mēlgī kēlēī zikēndē kē la Kērte s'aš revoltatš ostamiī kari čereasē lefele mi kē aš mi vīisē ne Domnē. Boeriī, fēr'a mai ahtenta sē se īnkredingeze dakē mīirea era adevrātē, n'aš mai stētētš sē čineze, čī s'aš skēlatē kē renejšne mi aš nlekatē snre Gergida. Fēgēndē snīī mai tare mi algiī mai īnčetš, s'aš reslēgītš snīī de algiī mi din kasa intēnerevimeī mī-sē nerdētš drēmēlē, aš ēmblatē rētvīndē-se tōtē nōntea nrin pēdēri, mi abīa ne la rēvērēlatlē zorilorē s'aš adēnatē kē togīī la Gergida. Dēpē ayea fiindē kē togī simgiāš trebēinga de mēnkare, se ouirē de mēnzirē mi adēstarē pēnē doarē vorē mīimi mi vre o mīire de la Bēkēremī. Ne kēndē se gētlāš sē se pēe la masē, eatē kē soseskē doī Grečī Domnemī kēlēī īn fēga mare, kari, īntrebāgi fiindē de ēnde vīnē mi čē mīiē, aš rēsēnsē kē īn nōntea pēcedentē Arnēzgiī mi kē Tērčīī, īngelegēndē-se īntre ei, s'aš īnpresnatē mi aš venitš la Kērtea Domneaskē, ēnde aš īnčenātē a čere kē mare tērbērare mi kē amerīngare lefele čē aveasē a lēa; dar emīndē Beizadea Grigori ī-a fēkstē kē kēvētš ka sē se līnīteaskē. Dēpē ayeasta Domnēlē, kīēmēndē ne Bimbama Sava, ilē īmbrēkē kē kontēūš, īī dērēī ēnē kalē mīnēnatē, īī dete treī mīī lēī mī-ī zise kē-lē lasē lokotenentē, s'aš Kaimakēmē, īndatorēndē-lē sē pēzeaskē oramēlē ne pēgiūš timnē kētē are sē easē la ēnē satē īn anroniere; ne lēngē ayeasta ī-a zisē kē neste doē zile sē vie mi ostamiī la Tēr-morē nentē ka sē-mī nīmeaskē lefile. Dēpē ayeasta Domnēlē, sēīndē-se īn karetē kē beizadelele sale Grigori mi I-oanē, mi ērmatē de togī ómenīī Kērgeī sale kēlēī, a emītš

la Kolintina. Akolo, negăsindă ne nițî snălă din boeri, dă-
nă kămă imi dase kăvântălă, a ordonată Vizitătălă seă s'a
puce drămlă kătre Văleni de Mănte ne unde este drămlă
kătre Transilvania.

Mitronolită mi boeri, kămă aă azită ačeste amărən-
gimi, s'aă însușimăntată grozavă, dăndă kă sokoteală kă
Domnălă este ărmărită de anrăne, de bătă ără ăe mi-a
skimbată planălă de a plekată sure Ardeală în lokă s'a vie
sure Moldova, prekămă le dase kăvântălă; mi prekămă eraă
gata kă s'a se păe s'a mănănce, aă lăsată masa ne lokă mi
a învenătă fie-kare a făgi, auskăndă fie-kare kăte snă drămlă
deosebită. Gikslenti, ajăngăndă la Văleni, eraă s'a mai stea
kă s'a mai vază ăe pôte s'a se întămne, mai alesă kă ako-
kolo se mai aflăă neste doșă-zevă de mi de Băkăremeni,
negăitori mi nonoră, kă într'snă lokă mai sigră mi nese-
năă perikolătă. Dar Domnălă, kămă a văzătă kă vină bo-
eri, fără a nerde timă, intră în trăssra s'a kă beizadelele,
lăndă kă sine mi ne marele Bană Dimitrie Gika (ne lăngă
karele înureșă mi eă, astorătă Dionisă, mă aflăă mi mai
nainte mi mai ne ărmă nedesărgită în tôte evenimentele)
a plekată renede kătre xotărlă Transilvaniei mi a trektă
de ăeea parte. Boeri, văzăndă făga Domnălă, mi lăksito-
ri ne ăveea a boeriloră, s'aă skslătă mi eă kă văcele mi aă
învenătă a făgi kă urevinitare. În kalea ăveea este snă măn-
te mare ăe se kiamă Vărfălă-Kraătălă, kă frăntea nlemăvă
mi ăskătă, konerită kă nori, mi ne sne lokări kă ninsăre.
Voindă ăineva s'a treakă de la Slonă în Ardeală, trebăe s'a
treakă d'a drentălă neste vărfălă seă, kă s'a se koboare de ăeea
parte. Drămlă este fôrte reă, strămtă, netroă mi uerikšlos,
avăndă ne de lătră pătăstă adăncă. Pentră kă s'a meargă ăi-
neva de la Slonă pătă dinkolo de Poeana Fetă. trebăe s'a făkă
kale de zăce ore. Pe lokălă ăveea trăssrile nă notă ărka fără
s'a se tragă kă boi. Pentră ăvésta, de mi venisă mălgă gărani
kă boi (ne nlată). însă nă eraă de ajănsă, mi mălgă fără nevoiă
a-mi săi trăssrile kă kăi loră urivăgi, iar femeile mi konăi
loră a merge ne joă. Dăpă ăe mălgimea ămeniloră se săi
ne nodimălă măntălă, se rășăndă ne eară verde kă s'a se

odixneaskъ. Din înțelegimea aceea se vedea mai tótъ întinderea perei Măntenemți a Moldovei mi a Transilvaniei, pe kîtș nótē okîslș sъ se întinzъ. Nș anșkarъ bine a se odixni, mi de odatъ veni o ploae reche, amestekatъ kș ninsóre. Ne fiindș niči șnș arbșre de adъpostș, sșferirъ tođi ploaea kș mșnilē în sinș, mi din kassa aceea mșlđi koni mi ómenī bolnavī mșrirъ. În fine trekъndș ploaea, karavana încheș a se koborъ mi, ajșngъndș, petrekș nóntea akolo kș toate inkomoditъgile mi nevoile inkinsite. A doza zi mșlđimea trekș mi ajșnse la Brașovș. Nșmai Domnșlș kș beizadelele rъmaserъ la vamъ, amțutъndș kș neastъmnrș sosirea familiilorș lorș kare veniăș kș Spștarșlș Anastasi. Niči o idee însъ nș aveăș despre chele che se petrecheăș în șrmъ. Bimbasha Sava, karele rъmșsese Kařmakamș, dșpъ che a plekatș Domnșlș, vъzъndș kș a fostș înmelatș mi kș elș a fșgitș ka sъ skanc de plata lefelorș, a doza zi se lșz dșnrъ dъnsșlș kș kъđi-va din ómenīl șei. Dar în lokș sъ ajșngъ pe Domnș, în Vърisł Krařslł dete neste familia domneaskъ, în kare era Spștarșlș mi Postelnikșlș kș fișchele Domnșlł. Atșnche Bimbasha Sava kastъ sъ kanete che va pștea, mi, gъșindș o lđdiđъ kș skșle mi petre skșmne che pregșiăș ka činči zechī mi lē, o lșz mi anoi le dete drșmșlș. Astfelș familia Domneaskъ, prъdatъ mi maltratate, ajșnse la vama Bșzъslł mi înpșegъndș-se kș Domnșlș, trekș la Brașovș. Akolo kreditorī Domnșlł, avъndș a lșa vre o doz mi de pșngi de bani, aș datș șșnlikъ la împșratșlș ka sъ-lș înplineaskъ. Nș tșziș însъ veni ordinș împșrșteskș ka Domnșlș sъ meărgъ la Sigensburgș, kș învoire kș, de va voi sъ treakъ în Tșrchia, sъ fie liberș.

Epoc'a desperatiloră.

Fșgъndș Gșvernșlș, prekșmș s'a zisș, a rъmasș orașlș Bșkșremti nșștiș mi fъръ niči șnș felș de rъndșealș. Atșnche aș închenștș a domni ómenīl desperađi mi fъръ kșnștīș, kari se nșmeskș în limba nonorșlł kraī. Așemtia,

intrând în Țărtea Domnească, pe când mi Bimbama Sava linsia, o jefsir de tôte, făr a lăsa nici mțkar nrafăș prin kase. Găsind akolo semnele Domniei, adek țsisrile mi stindardele, se prezmbalș kș ele pe tôte zligele oramslăi. Iar kșmitanslș lorș nsmitș Melamos, de viğț Arnăstș mi de profesisne Bokčeagiș, se prezmba kș kșka domneaskș pe kanș. Achemtia, sfărămândș zmile kșrçisinelorș mi ale nivnigelorș, intraș mi se dedeaș la orgiile țele mai skșrbóse, făr nici zñș frăș mi făr nici o mțsșrț. Achemi miserabili se preparaș a da mi fokș oramslăi, nentș ka șz însemneze memoria lorș prin rsine. Din noroçire Bemleaga Ibrahim Bosniakslș, karele se atla la Kotroçeni kș kșçiva ostamı, simğindș lskrlș ațesta, veni în oramș mi înçenș a suzșzșra mi a nedensi pe tikłomı, în kștș se fčkșrț mai toğı nevızęđi. În linsș de boeri elș a fčkștș Sırtarıș pe zñș Gıliano boeriș mikș insș desfınatș mi kraış, iar Agș pe zñș sșrakș Polkovnicelș Ionığț, omș onestș mi inteligentș. Dșnș ațeea a adșș mțçeları mi brștarı, mi a mai adșnatș țeva din ómenii fęgiğı țe eraș pe anróne, restatornıçindș bșna orândșealș în oramș.

Domnirea Turcilor.

Aszindș desne țele întămnlate la Bșksremti, Xasan Aga Pasha de la Nikopol mi Tersenikli Aianslș Rșmçiskslș, s'aș înçelesș mi aș nlekatș îndatș ka șz nșntș în rșndșealș lskșrșrile din țearș. Deçı sosindș în Bșksremti, aș înçenstș a zvide pe xoğı mi pe fčkștori de rele, mi aș fčkștș kș în kșrândș aș înçenstș a se adșna fęgarıı pe la kasele lorș mi a se okșna fie-kare în liniște de trebile sale. Nș țırziș insș veni mțire kș Pórtă ertase pe rebelșlș Gıșrgi Osman Pasha mi kș ațesta vine Pash la Silistra. Ațeastș mțire a zmulstș de grózș pe Aianii de pe lșngș Dșnșre, fiindș kș se temeaș de elș ka de fșlgerslș lșı Dșmnezeș. De ațeea, zıtândș tôte țertele dintre dșnmiı, s'aș adșnatș îndatș la Bșksremti toğı Aianii, nrekãmș Ilikoğlș,

Batalaga, Satogla, Aslanogla, Xagi Omerogla, Meemet-Ali-Beî, Giasrê Imamê, Tîrnogla, Xasan Bairaktariê, mi algiî mai mslgi. Achestia, srb pmedinga lsi Tersenikli, se konsl-tarê mi xotêrêrê ka sê se nse kê tôte nsterile lorê mi sê nê primlaskê ne snê asemenea inemikê în kanslê lorê, mi pen-trê ayeasta sê se lunte pênê la cea de ne xrmê nikêrê de sênge. Dêpê ayeasta, înkînsindê snê kornê de omîre ka de dor-zeyî miî de ômenii, aê nlekatê o seamê din ei ka sê-î ajiê kalea la trecerea Balkanilorê.

Rebeliunea lui Giurgi Osman Pașia.

Acesta era din Asia, de vișê Gîrgiș, omê kanabilê mi kîteztorê, însê mi fêrê karakterê. Fiindê Pamiș la Si-listra, elê se bîrse de multe ori kê Pasvantogla, dar pen-trê mîltele sale abssrî mi mai alesê pen-trê sîpêrile ce fêkse gereî Româneutî, lîorta-lê destitsase mi-lê trimise la snê pašalikê în Asia mikê. De akolo treks în Tîrnia Eê-ropeanê, îmi fêks o armatê ka de trei zeyî de miî de Kîr-jaliî mi Arnêgiî, mi, deklarêndê-se rebelê, merse sê batê Adrianopole. Nimika însê nê rezmi, kîvî peste 60 miî lê-kîtori înmargi aê emitê kê armele înainte lsi. Dêpê a-yeasta merse asura Filinopolei; niçî akolo însê nê fêks ni-mika, fiindê kê orșanîi mi dregtorîi i s'aê onșêkê vred-niçie. De akolo încenê a kîtriera Maçedonia mi Tracia mi a rîșpêndi în trecerea sa, fokê vîdîre mi pîrêvîșne peste tôte satele mi oramele cele mai miçî. În fine, pîr-têndê-se astê-feliê ka snê kometê de nenorocire, așnse anrô-ne de Konstantinopole, în kale ka de mêse ore, în kîtê îns-șmi lêkîtorîi kaulitalei încenêrê a tremșra de frikê. Astê-feliê, ne kîndê în ueara Româneaskê se netrecea evenemin-tele fiorôse de kare s'a vorbitê, totê într' snê timnê mi în immeriêlê Otomanê se netrecea mai asemenea terorismê. Pe kîndê Bêkêremtenîi îmi kîtaș mîntsirea emigrêndê în Tran-silvania, Dîgrîrêdenîi se gîteaș sê emigreze mi sê se aș-greze de cea parte, la Skstari.

Sultaniş Selim norneşte asăura rebelşlşî ne Kăvîşkt Xăsein Kanetan Pama generalissimă. Ačesta kă o armată ka de mēse zeŭî miî ômenî, Ieniverî, Galionçigî mi soldağî regulağî dăpă nora sistemă Etroneană, a emită afară din oramă la ună lokă ăe se kema Dast-Pama, mi a păsă om-tirea în rândzeală de bătăe. Pău' a nă înčene înşă ostilită-ğile, elă ăerkă să adskă lăkrările la pache, fiindă kă ne de o parte voea să înkănjăre răsboişlă çivilă, iar ne de alta se îngrijea de vre ună resşlătă nenorocită, Astă-felă isbăti a împăka ne rebelă, dăndă-î doză miî de pănă de bani, kă-kăndă-se kă-lă eartă, mi restabilindă-lă Pama la Silistra, prekşmă ăerea elă.

Ačesta era kăssa kă se însuăimăntaseră Aianî din-tre Balkanî mi Dănpăre. Ei se îngrijiaş de răsăznarea ayes-tăi omă, kă kare se lăntaseră de atăta orî mi kătre kare se arătaseră dăşmanî neîmuăkağî. Deçî trimiăndă om-tire în kontra lăi, prekşmă s'a zisă mai sşşş, mi omrindă-î tre-kătorile Balkaniloră, Gîşrgi Osman Pama renşngă de la Pamalikăş Silistreî mi se întôrse la ună altă Pamalikăş, des-păre kare vomă vorbi mai denarte.

Urmare istoriei Romănesci.

Tersenikli, kămă a, sosită în Băkrăremti, îndată a tri-mişă vre o doză miî de ômenî alemî la Karakală, ka să se zăeaskă kă ačei ăe eraş săb Ibrailă Naziră mi să bată ne Pasvantlii. Ačemtia, sosindă akolo, se înčepă bătăea mai kă nătere. Pasvantlii eraş înkănjăragî la Karakală de zăe zile, mi kă tôte kă ismăviseră provisăniile de mănăkare, înşă se bătăaş kă desuerare. În ăele de ne şmă, văzândă kă nă se mai notă ġinea, mi-aş lăsată akolo ġăniġii, mi într'o noap-te s'aş ġănezită mi aş trekăşă nătre assediatorî kăştăndă-mi skăpnărea prin făġă. Dăpă ačea, desăpăġindă-se Manaf I-braimă a auşkată şure Kalafats iar Kăşangeali şure Tărnă, kă nlană ka să-lă ia mi să se inkăză în ăetate. Amăndoî înşă nă mi aş skosă nlanăş la kapăşă, fiindă kă om-tirile

împărțimentî nă le da timpă mi ori unde se arătaș în împor-
kaș kă sâkuesă. De ațea, vâzîndă-se strîmtoragî, s'aș re-
nezită mi aș trekătă neste Dănră la Vidină. Dakă gona-
mî i-ar fi lovită ne kîndă treceaș Dănră, negremită kă
n'ar fi skîuată nișî zăslă mi ne togî i-ar fi kăfîndată; dar
este adevărăș proverbă kă *korbă la korbă nă skôte okîl*.

La Băkremtî se afla neste ontă miș de omțire tăr-
ceaskă, dar ăea mai bîntă orîndșeală se stabilise. Terseni-
kli mi kă Xasan Aga Паша, lăndă mîingă kă marele Bană
Nikolae Brankoveană se afla la Fokmanî, i-a skrisă îndată
de a venită la Băkremtî. Peste năgină a venită mi Di-
mitrie Xangerli, trimisă ka Kaîmakamă de kătre Domnăș
Moldovei Alessandră Săgă. Ațemția aș înțenșă îndată a
se okîna de îndreutarea țerei mi de bîna orîndșeală pîntă
va sosi rîndșitslă Domnă de la Moldova.

DOMNULU LXXV.

Alessandru Vodă Sutză.

Ațesta aflîndă-se Domnă la Moldova mi așzîndă de
făga zăkîslă seș în Transilvania, a skrisă îndată la { D. Chr.
Devletă, țerîndă ka să i se dea domnia țerei Măn- { 1802.
tenemțî. Pôrta, între ațeste, dădăse ertare lă Pasvantogă,
dăntă mijlocîrea lă Xasană Aga Паша; dăntă ațeașta, pri-
mindă țererea lă Alessandră Vodă Săgă, în dete kărmășirea
îmbeloră țărî, preskriîndă i prin Hatixmaîsmăș împărțesă
să vie îndată în țeara Mănteneaskă, să readăne попорășă
emigrată, să reameze bîna orîndșeală, să răfăseaskă mi să
plăteaskă lefele omțiriloră țărțemțî mi apoi să le dea dră-
măslă ka să se întôră neste Dănră; iar dăntă ațeste apoi
să aibă a-șă alege șna din țele doș Domnî mi să skrie
Devletăslă mîntă ka să-lă întăreaskă akolo unde-i va plăăea.

Așă-felă Alessandră Vodă Săgă, fără a perde timpă,
veni în Băkremtî, mi înțenă a îndreuta lăkrășile dăntă kăță
înnreșășășle-lă ertaș. Mai întăș înăș s'a sărgășăș ka să

îmbledzeaskă ne împărtăşie mi să caŋete snă firmană pen-
tră grajiarea şnkîslă seă. Atunci Mixail Vodă Săgă, rădi-
kîndă-se kă tótă familia sa din Sigensburg, veni în gheara
Româneaskă. De aiŋea se dăse la Konstantinopole, şnde fi-
indă ordină kă să plăteaskă datoriile ŋe avea, i se vîndăse
tôte averiile, atîtă aŋele ŋe avea ne lîngă sine, kîtă mi a-
ŋele nemîncătoare ŋe avea în gheara Româneaskă. Peste pu-
gină, strivită de atîta nekazeri mi nenorociri, pătîrînd de
starea de miserie în kare ajînsese, kîrîndă mi de bîtrî-
neŋe totă odată, trekă la lăcamşile ŋele eterne.

Între aŋeste Alessandră Vodă a skrisă Mitronolităslă,
Eniskoniloră mi altoră boeri ŋe se aflaă la Bramovă kă să
se întoră în gheară la ale loră. Aŋentia însă se opriră de
a veni pentră doă kîvinte: întăis, kăŋi kredeăă kîmă kă,
îndată ŋe ară veni, Domnăslă mi kă Tersenikli Pasha, i-ar
sili kă să plăteaskă datoriile lăi Mixail Vodă kătre omîtiri-
le împărtăşit; ală doile, kăŋi aveaă idee kîmă kă Dom-
năslă avea skonă să osîndeaskă ne kăŋi-va din boeri pen-
tră fşga loră, kă skonă să desălne ne şnkîslă seă. Păre-
rile aŋeste însă eraă gremite, fiindă kă ne boeri, kăŋi s'ăă
întorsă în Transilvania, Domnăslă i-a priimită kă mare dra-
goste, mi, denarte de a le face vre o sîmpărare, i-a mîngă-
eată mi i-a onorată kă rangeri mi dregători.

La Sibiăslă Transilvaniei se aflaă Mitronolităslă Dositeiă
kă Eniskonii, Banăslă Dimitrie Gika kă fiilă seă, Manole Bran-
koveans. Dimitrie Rakoviŋă, Radă Goleaskă, Skarlată Kîm-
nineans, Isaak Ralletă, mi alăi mai mslă boeri din Kŋaiova.
Aŋentia, kibzîndă-se aşăpra lăkrăriloră gherei, aă trimiaă
Arz-Magzar (şnlikă) kătre Înalta Pôră; mi arătîndă-i dă-
rerile mi nenorocirile karele le sfere gheara în ontă ană ne-
întreşăŋi, aă ŋerstă kă să le dea Domnă ne jănele Iusi-
lante Konstantin Vodă, karele fşsesse mai nainte Domnă în
Moldova mi se arătase blîndă, bşă mi drentă kătre gheară.
Pe lîngă aŋeasta se rşgară kă să fie skătită gheara ne snă
ană de tribătă, în privirea miseriei la kare ajînsese. Şnli-
ka aŋeasta, înfăŋimîndă-se împărtăslă, dăpă stărgîngeleam-
bassadorslă Răşiei de atunci mi ale bîtrîndăslă Alessandră

Vodă Insilante, avă rezultatskă celă mai teriuită. Peste nă-
giniă boeriū din Ardeală priimiriă ună Xatixmaixmă impu-
rteskă, karele întrea nă nămai ayele ce le ăerseră boe-
rii, dar înkă mi altele mai mălte, adekă: lăkvitoriū să ră-
mă năssăpărađi în kărsă de ună ană mi liberi de oriă ser-
vigiū impurteskă; Domnăskă să fie ne mēnte ană; Domnăskă
să nă fakă nimika fără utirea mi învoirea Mitronolitskă mi
a boeriloră; să nă dea fankăisnile gerei la boeriū Greviū; ve-
chinū Pamī, Naziri mi Alaniū să nă aibă ničī ună amestekă
în deargă, mi altele, nrekămă se va vedea la celă de ne sū-
mă tomă ală ayelei istoriū.

După aceasta îndată a venită mazilia (destitsirea) lui Alessandră Vodă Săgă, kare, domnindă abia trei lăni, s'a întorsă earău la Moldova. Dar mi akolo nă rămase întărită preksmă snera mi preksmă i se promisesă; kăci boeri din Moldova, Ambassadorslă Răseskă mi fosti Domni Mărszi mi Insilante, kari se aflaș la Konstantinonole, nrigonindă-lă kă stărsingă, mi akășândă-lă kă ară fi din patria Franșeloră, isbătiră a'lă destitsă mi a trimite, o dată kă Konstantină Insilante, ne Alessandră Vodă Mărszi la domnia Moldovei.

DOMNULU LXXVI.

Constantin Vodă Ipsilante.

Boerii din Transilvania, dăruț ce aș vîrștă întîrirea
 mi înkșviingarea chereriloră loră, mi mai alesă rîn-
 dăirea dorită de toți a lui Konstantină Vodă Inși-
 lante, s'aș smulstă de mare bîkrie mi veselie mi s'aș sk-
 lată să vie în țeară ka să arăte ferichirea loră kătre noșlă
 Domnă. Deși emindă-i înainte la Dănră, în zioa de 14 ok-
 tomvrie, vineri, îlsă priimîră mi îndată nlekară kătre Băk-
 remti. Dar la satslă Radvani, a mareli Bană Skarlată Gika,
 Domnă se ouri pentră ka să se odixneaskă pîgînă mi să
 faktă kănomtingă kă boerii țerei. Atănce dăkîndă-se kă to-
 ni la biserikă pentră ka să mîldămeaskă lui D-zeș, de o-

dată a închipită a se kstremsra pământulă kă o tărîe kare
nă s'a mai nomenit¹, înkătă tótă lămea a emită din bese-
rikă, dăndă sni nestea algi, plini de snaimă mi mai făr
simpire. A doa zi Domnălă a nlekată snre Băkăremti. Aice,
găsindă Kărtea Domneaskă străncinată de kstremsrălă în-
frikomată ce șrmase, s'a amezată la Mănăstirea Văkăremti,
pănză s'a reparată palatălă Domneskă. Dănză ce s'a amezată
în tronălă seș, Konstantină Vodă îndată se îngrijă kă să nă-
teaskă lefele omiriloră tărchemi, nentă kă să le dea kon-
gediș să se dăkă neste Dănză, snre a skăpa geara de ne-
kazșrile ce sșferia din partea loră. O dată kă omirile, a

-
- 1 Aicea zi se ginea minte, era mare srbătore,
Zioa Sănteî Paraskeve de minune făktore.
S'a kstremsrată pământulă într'ănză kină infrikomată;
Dar din mare norovire lăkrălă zioa s'a 'ntămplată.
Dăkă se întămpla năntea ama mare grozvie,
Čine ore era 'n stare măkară mintea să-mi o gje?
Kă să stăngere de omeni, atănză, vai! se mai făcea?
Ili kăgi omeni de neire viaga loră imi măntsea?
Era astă-felix de sălbatekă vsetălă kare venise,
Kă kiar fearele selbatevi năte kă inkremenise.
De kstremsre pământulă dese ori a fostă țertată,
Dar atăta de kămnlite năzi odată s'a 'ntămplată.
Globălă narkă era 'n aeră, săă ne aue mări de mare,
Ka o frănză, ka o nănză, în a văntălă sșfare.
Zidiri mări, veki mi mărege, kare sekoli înfrăntăș,
Sgădsite nănză 'n base, răstărnăndă-se kădeaș.
Iar pământulă nretătindenă, de a sa nenorovire
Sășnănzăndă ka o fiingă imbrăkată kă simpire,
A kănată în mălte lokeri mi din sînză a vărsată,
Lăkuri, risiri sșlăsrăse, ka kăndă ară fi lăkrămată.
Tărnălă țelă înaltă ală Kolgei, kare 'n Băkăremti domnemte
Neste țele-l-alte țărnări, mi de-o sști ani trăemte,
Astă dată nleakă kănzălă, nă mai năte resista,
Se restogoleamte, geme nănză 'n temelia sa.
Nă mai zikă desure biseriă mi klonotnigi mi nălate,
Veki mi noi, mări mi frămăse, kare se restornă sșfirmate...

Astărizălă mai nrelăngemte versălă, vrăndă să demăstre kă kstre-
msrălă era o țertare nrovidentială rentă geară. Tradăktărolă înă,
năznăndă-se kă aiceastă idee, treze înainte.

(Nota Tradăktărolălă).

netrekată kă marî onorî miî ceremoniî miî pe Xasan Aga Pama, karele, trekândă peste Dănpăre, s'a dăşă la Beligradş. Dănpă ayeasta nefericită geară Româneaskă râmzîndă în linişte miî pace, miî sâb zădă Domnă ne drentă zisă pârînte ală patriei, a învenţă să singră kă face din zi în zi kăte zădă pasă sură îmbănzăţpire miî sură vindekarea kămplite-loră rane de kare sferia. Iar Domnăş, dănpă ce s'a mai liniştă, făkândă kibzăire urîn konsilişă boeriloră gerei, a făkăţă tôte kîngrile de a plătăţ datoriile, kă kare se în-sărgăinase geara din timniî Domniloră Săgeamî Mixai miî A-lessandră, miî pentră kare se plăteaş dobănză grele pe la Tărciî din Konstantinopol.

Pe lăngă ačeste, găsîndă kă kale a se pănă bine kă neîmpăkăţăşă dăşumană ală omenirei, Pasvantoglă, miî a-î stămpăra setea miî noftă ce avea kă să sşnere geara, a trimişă la Vidină pe marele Postelnikă Konstantină Karagea kă darsă miî kă banî, çerândă-î amăciă. Pasvantoglă s'a arătată fôrte mălgămită de maniera Domnăşă, miî i-a pro-mişă amăcie singeră. Iar Konstantină Karagea, întorkăndă-se de la Vidină kă resătatăş misăşnei sale, fă nămită Kai-makamă la Kralova.

Astă felă de priefăvere făkăndă-se în geara Măntenea-skă, aă învenţă a se deda togî Romăniî la veseă miî la netreçeră, miî în tôte părgile nă se azză de kăţă semne de fôrăire, jokră miî bankete. Kăte năngă boeremă avea să se şmeze, miî se îmăiedekase din kassa evenimenteloră ce s'aă deskisă, akăma aă învenţă a se face kă tôte mani-fiçingă dănpă datinile gerei, miî la Kărtea domneaskă se fă-çeaş neînçetată balsă miî kăşnăi, la kare înşămi Domnăş lăa parte kă inima çea mai deskisă. Dar linişteă Domnă-lăi nă gînă măltă: Pasvantoglă înçenă earămi a-lă sşpăra kă felăşrite çereră miî nretensăni. Nemălgăşmită kă pre-sentsrile kare Domnăş din kăndă în kăndă îi trimetea, pre-kămă karete, bătă miî altele, dar de o dată trimate să-î mai çeară fără de niçă zădă drentă săă kăvăntă o mie de năngă de bană. Domnăş atănce vede kă ayeasta nă e semă de amăcie, miî kă în kăşrăndă are să înçeană earămi ale sale;

ku tóte ačeste, sokotind-se ksmš sč întinnine nevoea, a fruktš tóte kinšrile de i-a trimiš o parte din sčma čeršt. Ku trimiterea banilorš ačestora a însrvinatš ne Divan-Efendisi¹ mi i-a snssš ka, mergndš la Vidinš, sč stădieze mimkrile lsi Pasvantogls mi sč deskósč nlanšrile sale. Pasvantogls, nrnimindš baniš, a arstatš mare mslgčmire; totš odatš a snssš lsi Divan Efendisi kč domnslš katš sč îngrijeaskč a-i trimite mi restslš kčtš de kčrndš, fiindš kč mai tčrziš are sč-i skrie ka sč-i mai trimiğš mi altele.

Divanš-Efendisi, nrnimindš mčrtčrisirile de mslgčmire mi de amicie din partea lsi Pasvantogls, se întorse, frğ a nštea deskoneri nič snš semnš desne nlanšrile kare ameringaš para. Dar abia ajnse la Kraiova, mi Pasvantogls nse în lčkrare skonšrile sale asknse.

În anslš ačela, fiindš earnš asnrğ mi fôrte grea, Dšnrea era îngieçatš. La 18 Ianuarie, se vğz frğ de veste trekčnbš Dšnrea ne la Ostroveni omtirea lsi Pasvantogls, în nšmğrš ka de mšse miš de ómenš, kč o mslgime de tšnšrš, sčb komčndslš Faimosslš Manaf Ibraam, Kosangeali, Xagi-Mimimogls, Čililogls ml alğš doš Beš Albanesi. Ačemtia zičeaš kč aš intratš nentř ka sč treakč ne dinkóče de Dšnre sč ia Nikopole, ama prekšmš ne dinkolo trečerea era mai grea; dar ne srmğ s'a doveditš kč skonslš lorš în realitate era altslš.

Astš felš, ne kčndš bieğiš lčksitori kredeaš kč mi-aš snšsitš (esniatš) nčkatele nrin sšferingele trekste, ne kčndš sneraš kč se vorš bčksra de liniuntea lorš čea msltš doritš, întorkčndšse fie-kare ne la vetrele sale mi anškčndšse de trebile sale, vğzndš de odatš viindš atřta omtire asšma lorš, s'aš kšurinsš de snaimğ generalš mi aš inčenštš a se imnrčmtia kare în kotro nštea. Dar eara era ama de grea, ninsórea ama de mare, geršlš ama de tare, în kčtš bieğiš fğgarš se kšfndaš în troene (nemegš) ka în anele de mare,

1 Ačesta se vede kč era vre snš boerš notabilš din Divanš.

(Nota Traduktoršlš.)

iar lănuî, vâlnile mi xrmîi emiaş la drsmxî ka orbî mi tşr-
başî de sfîmieaş mşerile mi koniîi 7e le kşdeaş în kale.

Штиреа ачѣаста, сосиндѣ ми ла Бѣскрѣстї, а рѣспѣндитѣ нѣ маї пѣдїнѣ грѣзѣ ми їн оуѣманї. Їн адеврѣ нѣ пѣтеа сѣ нѣ се спѣїмѣнтезе де о оутире де хѣдї, каре нѣ авеа нїчї о леге ми нїчї о рѣндсеалѣ, штииндѣ маї алесѣ кѣ фїиндѣ їнгегате пѣраеле ми неафїндѣ-се оутире шнре а ле се оуѣне, калеа лорѣ ера неїмнедекатѣ ми пѣтеа сѣ сосѣаскѣ кѣтѣ де ренѣде. Їнтре ачѣсте Манафѣ ми чѣї-л-алгї канї Пасвантїї скрїеаѣ Каїмакамслїї де ла Країѣва кѣ еї трѣкѣ ка амїчї ми ка сѣ ле тримїгѣ кѣтѣ маї кѣрѣндѣ захереле (провисїзнї) нѣнтрѣ оутире, сѣ ле прегѣтеаскѣ конаксїї (касе де оснїталїтате), прѣксмѣ ми провисїзнї де кафе, захарѣ. канѣтсїї ми блане де самсѣрѣ, контѣме ми малварї, ми телегарї нѣнтрѣ транспѣртсїї тѣнсїлѣлорѣ; ми нѣнтрѣ тѣте ачѣсте скрїеаѣ ка сѣ се факѣ фѣрѣ їнтѣрзїере ми смїнтеалѣ, амерїнгѣндѣ-лѣ кѣ пе-деансѣ тѣрѣ дескїлнаре. Каїмакамслїї а рапѣртатѣ Домнѣ-лїї кѣ деамѣрѣнтсїїї деснре тѣте ачѣсте, Домнѣлїї, депаѣте де а се амѣгї, с'а арѣтатѣ їнтрѣ ачѣаста кѣ кѣмнѣнїреа ми кѣрагїслїї снїї корѣбїерїс есперїментатѣ ла фѣртснеле ми талазерїле мѣрїлорѣ. Елѣ а рѣспѣнсѣ їндатѣ Каїмакамслїї ка сѣ факѣ Пасвантїїлѣлорѣ тѣте їнлеснїрїле пѣтїнѣѣсе ми сѣ їндестѣлезе тѣте чѣерїле лорѣ. Тотѣ одатѣ а їнчѣнтсѣ а лѣа мѣссїї де аупѣраре нѣнтрѣ канїталѣ; не о паѣте а пѣсѣ стрѣїї ка сѣ нѣ ласе не нїменї сѣ еасѣ дїн орамѣ; їар не де алѣ а тримїсѣ їн їсдегеле деснре мѣнте ми де пѣсте Олтѣ де а адсннатѣ плѣмїї Грѣнїчѣрї ми Пандсїїї, (стрѣненѣгїї оути-рїлорѣ Ромѣнештїї не каре Константїнѣ Маврокордатѣ ле дес-фїїнгасе) нѣнтрѣ ка сѣ їмнѣровїсѣзе о оутире. Їн адеврѣ, ре-крѣтѣндѣ снѣ нѣмѣрѣ їнсемнѣторїс де ѣменї, ї-а їмбрѣкатѣ кѣ мїнтене, кѣ нотсїї, кѣ кѣчїслїге снїформе, не снїї їн кѣ-лорї ромїї не алгїї їн кѣлорї верзї. Пе лѣнгѣ ачѣмтїа, а ор-донатѣ тѣтсрѣрѣ трѣнтѣлорѣ де негѣгїторї де с'аѣ алесѣ дїнтре еї чѣї маї тїнерї, маї крѣдїнѣїомї ми маї вѣреднїчї, ми с'а органїсатѣ їн оутире снїмїѣ Оуѣменїї. Тотѣ одатѣ а тримїсѣ де а адсѣї ми о сеамѣ де Казачї, кари се їнтѣмпласѣрѣ сѣ се гѣсеаскѣ амрѣѣне де Молдова. А адсѣї тѣнарї есперї-

mentaj, de aș pnegțitș tșnșrî mi tôte ȳele-l-alte trebsitôre. Într'șnș kșvșntș a înfiingatș o omtire noș ka de natrș miî ômenî, kari, înnresnș kș alșî ontș miî ȳe fșseserș sșb arme de mai nainte, s'aș nșșș ne niȳiorș de bștae la ȳelș întșis semnalș alș Domnșlsî. Dșnș tôte pnegțirile aȳestea, fșkște mai kșrșndș de kștș în doș sșntșmșnî, a trimisș ȳinȳî sște de kșlșregî aleșî mi voîniȳî kș ordinș ka sș meazș ni-tigî (tșniligî) urin satele de ne lșngș Gîșrgîș, mi, kșndș vorș vedea ne Pasvantliî viindș sure Bșkșremti, sș-î șrmș-reaskș dē denarte fșrș sș se arște, mi nșmaî kșndș vorș vedea kș ȳei din Bșkșremti înyenș a-î lovi, atșnȳe sș înyeanș mi ei a-î bate ne din dșrșntș.

Pre kșndș Domnșlsș lșa disnșșȳîșnile aȳeste, Pasvantliî înaintaș însș fôrte înyetș din kassa greștșȳei dșrșmșlsî mi asșrimeî ernei. În satele de ne lșngș Tșrnș s'aș onritș ka sș se odixneaskș mai mșlte zile. Aȳeastș întșrziere nș se lovîa niȳî de kșmș kș vorba lorș kș adikș voîaș sș treakș la Nikonole. Daka în adeȳrș vocaș sș fakș aȳeastă, s'arș fi grșbitș sș ajșngș mai kșrșndș nșnș a nș se desgeȳa Dșnșrea mi nșnș a nș lșsa lșî Tersenikli timnș ka sș se pnegțeaskș kș omtirî mi kș întșritșrî. Dar în realitate, nlanșlsș lorș era ka sș loveaskș Bșkșremti, sș nrade oramșlsș mi anoi sș-î dea fokș. La aȳeastă însș, i-a îmnedikatș deosebite înnreșrșrî: întș kș lșase mțire kșmș kș Domnșlsș adșnase omtire mșltș, kș întșrise oramșlsș mi kș aveă de gșndș ka sș se oușe; alș doilea fiindș kș aflase kșmș kș în omtirea Domnșlsî se afla mēse miî de Kazaçî, (de mi nș eraș de kștș vr'o natrș sște de Moldovenî îmbrșkajî kș-șȳeinte) de kari ei se temeaș fôrte; alș treilea fiindș kș s'aș iskatș ȳerte mi neîngelegeri între ei nentș nșnerea în lșkrare a nlanșrilorș lorș, mi alș natrșlea, fiindș kș Pasvantogls le trimise ordinș ka sș se întôrș la Vidinș; kșȳî Domnșlsș, îndatș ȳe a fostș vizștș kș Pansvantliî intrase în gearș, s'a grșbitș de a raportatș la Devletș, nrekșmș mi la ambassadoriî Rșșiei mi Aștriei, kari aș skrișș lșî Pasvantogls kș ameninșrî ka sș se retragș din geara Romș-neaskș. Pentș aȳeastă nemșritorișlsș Domnș mi-a atrașș

nă nămai bine kăvântarea lăi Dămnezeș dar mi mărțăriile de rekănoștingă din partea gerei întregi.¹

Dăpă trecerea ernei ței grele mi a nevoiloră deskrise, viindă timnălē țelē dălē ală nrimăverei, tôte s'aș întorsă în veselie mi fericăre. Măngi mi kămniile aș înčenstă a înflori mi a înverzi în tôte părgile, în kăță părea kă înșămī nășra s'a înșflegită. Lăksitorii aș înčenstă a se deda kă mălgămire la okăpăčisnile loră, băkărândă-se de pachea mi linimtea dorită. Domnălē s'a anskată de kărmăită trebile gerei kă îngrijire, kă zelă mi kă drentate ka șnă adevărată părinte. Iar geara dărsită kă o rekoltă bogată mi mănósă, resșla o băkărie mi o veselie nesășă. Șrsita gelósă înșă, dăpă datina ei, n'a voită să lase mătă timnă băkăria mi veselia generală neatinșă de dăreră mi de lakrime. La 28 Așgăstă, în ală doilea ană ală ačestei domni, înainte păpină de anșsălē sōrelsă, lăndă fokă o apotekă (șnigerie) kare se afla în mijloksă orășnălē, dintr'o klăe de fănă țe avea în kărte, s'a rășpăndită flăkările, părtate de vântă, așșnra orășnălē kă o reneșne înfrikomăț. Înčendisă (părjolsă) a pīnștă măi doș-surē-zeye ore; abia a doșă zi dimineăa s'a stinsă kă mare osteneală din partea Domnălē mi a boeriloră, mi s'aș okasionată dășne de treī-zeyi de mi de păngi de banī mi măi bine. Dăpă ačeastă kătaștrofă nenorocită, Domnălē a pșă la kale ka să se zideaskă orășnălē din noă, kă sliģi măi largi mi măi reglate; dar abia neste șnă ană s'aș konerită kă kase lokările năștiite de flăkări.

Dăpă țe a trekătă mi nlaga (rana) ačeastă, în ală treilea ană ală ačestei domni, ne la lăna lăi Islie, a venită mi altă nenorocire. O revărsare înfrikomăț de ape, a înekătă kămniile mi a stăruită șmănățările mi pășnile mi a kășsată dășne nedekrintibile. Dar fiindă kă mă înfioreză de a măi dekrie nenorocirile biței gerei Romănemī, nă mă măi întindă în auzășnte, ți șrmeză a istorisa în skărtă evenimentele țeale măi imortante.

1 Aice aștorisă skrie șăb imresisnea timniloră; stilălē seă șeamănă mătă kă ačela ală rășoșăiloră Karkaleki mi Asaki.

(Tradăksitorisă).

În ală patrulea ană ală domniei acessteia, adică în anul 1806, s'a întămlată mi faga paradoksală a lui Kónstantin Vodă Insilante, care a kassată simire mi trbbrare generală. În adevără, vărândă-se făr de veste kă Domnăslă se gătete de fagă kă ama ptevitare, înureznă kă tótă familia mi kă togă boerii Grevi, ka kândă ilă gonă dșumanii kă sibiile skóse, lămea avea kăvntă să intre în îngrijirile cele mai mari. Kă kăteva zile mai nainte faimosslă Alianăslă Rășvîskăslă Tersenikli se assassinase prin trădare kă mîrea Porgei. Domnăslă, karele era amikslă seă intimă, așzindă de acessta, intrase în îngrijire mi nentă kanăslă seă. De aceska kîemă înurejăslă seă vre o patră sate Xarvagi, ne kari-i întrebșinga ka gară-de-kornă; năse în tôte marginile oramăslă vedete [străji] kredinălose. Pe lăngă acesste adăse mi snă kornă de Kazavi din Moldova, ne kare i-a nășă sșb komăndăslă snă ore kare nămită Kerti, originariș din Kraiova, mi i-a orăndăsită să mează în marginea oramăslă. Nimine înă nă ptepnăea altă-țeva din acesste, de kăte kă Domnăslă îi nottise nentă mai măltă sigșrangă.

În zioa de 16 Augșstă, în descără, se vără de o dată trăgăndă-se la skara Kșvgii kareta Domneaskă mi mai mălte radvane mi alte trășșri. kare arătaș kșrată semne de fagă. Domnăslă în momentăslă ațela a dată de mîre boeriloră pte-mîntenă ka să vie la elă. Boerii, adăvărăndă-se, aș gătăte ne Domnă în nițore. Ațesta, kșmă i-a vărăte, aș înțenăte să le suze făr vorbe lăngă kă ne dănsăslă nevoea-lă kîamă să se retragă nentă kăte-va timă din Băksremti, mi pte nă se va întorče, ei să gie kăma găvernăslă țerei. Dăne acesste năgine vorbe. Domnăslă a tăktă mi s'a mi koborăte ne skări, de s'a sșită kă Dămna mi kă komiit în karete; mi dănt elă togă kasniții sei se sșiră în țele-l-alte trășșri. Ațenče, înkșnjărată de Kazavi kă sșligile întinse. ptevedată de Xarvagi kă sibiile găle. avărăndă în șrmă ne Arnășgi kă Tătekyi-bama, Delibama, Gislăraga. Bălsk-bamă mi Touyi-bama kă trei tansări miți. togă kălări, în nămăre kă mēnte sate inmi, Domnăslă a nlekată în faga mare, mi ajăngăndă la Afșmagi, s'a ourită năntă a dăsa ai.

Peste nunte aș sosită acolo mi boerii Greci, gata de
 drămă, urekmă s'aș nstă înkinși. Iar boerii Greci cei mai
 miți kari râmăseseră la Kârtea Domnească, neîngelegând
 kassa avestei fâgii prinite, mi intrând în felisrite bânșeli,
 aș venit într'o amegitără grozavă, nemtindă kare mi kămă
 sâ fâgă mai kârândă. mi kămă sâ-mi dosească lăkrările țe
 aveacă. Domnșlă a dosa zi dimineagă a nlekată kă togi ai
 sei, mi a ajnsă seara la Mânștirea Sinaia. De acolo, sk-
 lând-se dimineagă, a trekată xotarșlă mi s'a koborât la
 Brawovă. Kă sine a lăată nșma ne Kazavă; iar ne Xar-
 vavă i-a întorsă la Băkremită kiară de la xotară. Petre-
 kândă kâteva zile la Brawovă ka sâ se odixnească, s'a r-
 dikată apo kă tôte familia sa mi a trekată de-a drentălă la
 Petresbărgă. Dômnă însă kă komiă mi kă kasa a râmășă
 la Kievă, unde este oramă mare, kă țeitate tare, kanitala
 Palatinatșlăi Ţkraniei, ne marginea rislăi Boristene saș Ni-
 nșă, unde s'a amezată. Sâ revenimă însă la kassa fâgei
 Domnșlă.

Konstantinș Vodă Insilante, înkă de kândă fșese ma-
 re Dragomană ală Porgei Otomane, intrase în relașionă in-
 time kă Rșșia. Mai tărziș, fâkând-se Domnă la Moldova
 mi învechinând-se kă Rșșii, nentă mai mșlte îmurejșrăi
 mi kasse, s'a întărită în intimitatea loră, mi inklinirea lăi
 kătre Rșșii ajnsese a fi kiară natsrală. Kă tôte aveste fi-
 indă kă era năce între Rșșia mi Tărvia, fiindă kă Domnșlă
 era în mare konsidărvășne ne lăngă togi ômeniă infășingă
 de la Pôrță mi knoskată kiară de Săltanșlă Selimă, ka omă
 kă mșlte talente rară mi ka kredinșiosă servitoră ală îmă-
 rășiei, Tărvii nș aveacă niči nș felă de bânșeală saș îngri-
 jire desne intimitatea lăi kă Rșșii. Dar dșură țe a lăată
 domnia gerei Măntenemăi, întămplând-se a se revolta Sărb-
 biă în kontra Porgei, s'a lăgită vorba kă elă iar fi așigată
 la ačasta, kă tôte kă niči o probabilitate temeinikă, mi niči
 o dovadă pozitivă nș era, mi niči o importanță seriôșă nș
 se atribșea ačestoră așziră. Pe la învenștălă anșlăi ală na-
 trșlea ală domniei sale, se întămplă kă Napoleonă Bona-
 parte, îmăratșlă Frangiei, voindă a rădika ne Pôrță în kon-

tra Răsiei, a trimisă ambasadori la Konstantinopol ne generasle Sebastiani. Acesta a venit prin gheara Românească. Domnule l'a primită kă onorile vele mai deosebite. Generalule Sebastiani, înțelegându-lă kă era partisană, kă kornule mi kă sfulsle, ală Rămiloră, s'a cherkată kă totă felisle de promiteri ka s-lă skotă din konvikuisnile sale mi s-lă îndenlece a se lini de politika francesă. Insilante rmase statornikă mi răsunsse kă-l era neste nstingă a se rsmne din partitule Răsiei. Atănce Sebastiani îi snăse kărată kă, mergându la Konstantinopol, are s-lă densnge la Devletă mi are s se kăeaskă; mi kă tôte kă Domnule ne lăngă onorile ce i-a făktă, i-a dată mi darări [în malări mi netre skămne] ka de doză sste de mi de lei, kă snerangă ka doargă-lă va abate de la xotărearea sa, Sebastiani însă remase nestrimstată mi, mergându la Pôrta, île deskrise kă kălorile vele mai negre, ka filo-răsă, ka amestekată în revolta Sărbiloră, mi ka onosantă tătăloră intereseloră înnărtăgiei. Pôrta, dăpă asemine deskoneriri, a proektată destităirea mi sviderea sa; dar a nrelăngită timnule, nentă ka nă kămva să afle mi să făgă.

Aceste tôte simgindă-le Alesasndră Vodă Insilante karele se afla la Konstantinopol, a skrisă fislă seă îndată, arătându-i kămă inemiciă seă île înegreskă săb nrotekuisnea ambadorslă Frangiei, mi konsăltându-lă ka s-mi trimită demisisnea kătă mai kărându, nentă kă kă aceasta să încheze nrigonirile mi nrenăssrile ce sântă assnra sa. Dar Konstantină Vodă n'a primită nronăsnerea tătălă seă, ci a stărită în nosigisnea sa, ne kăvântă kă i se dedese domnia kă Xatixmaismă înnărtăteskă, ne termenă de neante ani, lăndă-mi măsări ka, în kasă de a se vedea în perikolă, să alerge îndată în Răsia. De ațee a închenătsă, mai mătă de kătă întăis, a se koresnunde kă Kărtea Răseaskă nentă planările mi nroektele sale, mi mai kă seamă kă marele Dăce Konstantină Pavlovici, kă karele se afla în intimitate, mi kă Italinski ambadorslă Răseskă din Konstantinopol kare-lă nrotegea făgiuă kă tôte nsterile sale. Pe lăngă aceste, kă tôte kă Domnule se îngrijise tare de Pôrta, dăpă nrigoni-

rile fugea ale lui Sebastiani mi ale altor înemiți ce avea, însă fiindcă nu pe de o parte era strâns legat cu cunoștința Sărbilor Kara-George Cerna pentru ajutoarele de tot felis ce-i da pe sub mână, iar pe de alta cu Tersenikli Aianșii Rășchicki pentru case mai secrete, — pentru aceea, zică, nu-mi perdea de felis kragișli. Părta, aflând desure toate relațiile aceste ale lui Insilante, negremită cu a avuți căvântă se între în feluri de bănușe; de aceea a mi năsu la cale de a asasinat pe Tersenikli prin mână unui kasnik al se, făr se se uitie alta de câtă cu zădăria s'a făcută din întămplare, iar nici de cămă prin uitarea saș cunoștința împărtășie.

Dar mărta lui Tersenikli a adăsu în săfletăli lui Insilante o înfricoșare nespusă. Mărta lui nu avea nici un moment de liniște: zi mi nănte nu gâdea de câtă cămă se-mi anere viața mi cămă se se gătăsu de făr. Pentru aceea el mi adăse, prețuș s'a zăsu, pe Kazaci ka se-i fie de năzu nănu va nătea se făr. N'a lăsuț însă de a skrie mi tatăl se la Konstantinople, cu are de gâdușă treacă cu totă familia în Rusia, konsultăndu-l totă o dată mi pe el ka se-mi la familia mi rădele mi se treacă în vre o parte de țară Europeană, unde se fie sigură de viață. Dar tatăl a rămas nemiucată la îndemănrile fișli.

După astă-felă de împărtășie, ajungând lăcrurile la călămea lor, s'a hotărât destăirea lui Konstantin Vodă în lăna Așgștă a anșli 1806, după o domnie de trei ani mi zănuțeză lăni. Pe lăngă firmanșă destăirei însă, se dăse mi un firmanșă sekretă pentru ka se i se tăe kanșli, cu kare s'a însăruinat ună fonkționară împărtășă, cu ordină ka se vie degăsată (skimbată în xăne) pentru ka se nu simță Insilante se făr. Dar Ambasadorșă Rășeski Italian-ski, simțind desure firmanșă așea, a skrișă îndată Domnșăli cu însămi mână sa, mi a trimișă skrișărea cu ună krieriș Tătară ală Kanș-Kexalilor lui Alessandru Vodă Mărzzi, karele atănu domnia în Moldova, fiindă răndșită akolo cu domnia o dată cu Insilante în țara Măntenească.

Nămităli Tătară, ajungând în Băkrēmți cu skrișărea

A doua domnie a lui Alexandru Vodă Sutu.

Aceasta, viindă de a doa őră kă domnia în geara Românească, a stată abia sursrezeye zile mi îndată a { D. Chr.
1806. fostă rekiemată la Pörtă mi destitutată. Aceasta în-
să s'a făktă dnu imprejseri kă totă grave. Domnă
Insilante, kămă a ajensă la Petersburgă mi s'a întănită kă
impărată Alessandră, atăta de mătă a agătată răsboiă
în kontra Tărciă, în kătă, fără niči a deklară răsboiă, a
ordonată generalăi Mixelsonă kă să între în Moldova kă
omtirile Răsemti. Mixelsonă, găsindă cetăgile Xotinsă mi
Bendersă deskise, fără niči o îngrijire săă provisionare, în-
dată le a mi okpătă. Dnu ațea o parte din omtiri a tre-
ktă asăna İsmailăi sūb generalăi Meendorfă, iar alta a
intrată în Moldova, sūb generalăi Dolgurski. Atănce Skar-
lată Vodă Kalimakă, karele abia sosise în Iamă, a făgită în-
dărtă kă mătă nekază mi tsrbare.

Munkareă ațea neautentată a Rămiloră a adăă tsr-
bareă ăea mai mare la Konstantinoule. Pörtă Otomană,
vătând-se astă-felă sūprinsă mi fără niči o pregătire, s'a
intorsă a mătă lăkrăile, priimindă pronșnerea ambassado-
răi Răseskă atingătore de domniile gūriloră. Astă-felă, re-
kiemăndă pe Alessandră Vodă Sutu, a edată ună firmană
inoitoră nentă domnia lă Konstantină Vodă Insilante. A-
țea, întorkănd-se de la Petersburgă la Kiovă, akolo a
priimită firmană mi a mi răndăită Kaimakamă nentă kă-
măireă gerei năă la întăgerea sa kiar pe sni din boeri
mară din geară. Peste năgină, venindă în Moldova înreșă
kă generalăi Mikelson, boeri Moldovenă deteră snlikă mi
țeră kă să fie totă elă Domnă mi în Moldova. Genera-
lissimă Mikelsonă, kă snă ăe avea nteră nemărginite de
la impărată, mi krețndă kă Konstantină Vodă va ntea
rădika ună mare nșmă de omtire din imbele geri (pre-
kămă se promitea) l'a nșmită Domnă mi neste Moldova d-
nă țererea boeriloră.

Kă tôte ațeste omtirile Răsemti nă s'aă retrasă din Mol-
dova. Ambassadorsă Răseskă inkă țerea să se năe xota-

rălă ne Dənp̃re. Pórta, kə tóte strămtoririle în kare se afla, nepstăndă s̃ priimeask̃ asemenea cherere, a ordonată îndat̃ AŃaniloră de pe lăngă Dənp̃re s̃ între kə armele în măñt în gheara Mənteneask̃ mi s̃ opreask̃ progresa Rəmiloră. Dənp̃ aŃeaa, la 30 Noemvrie, în zioa s̃ntăls̃i AŃostolă Andreiă, se ṽzsr̃ intrăndă în Bəksremt̃i o mēlgiŃe de Tərci kə AŃanii mi Bimbamalele loră, avăndă în frunte pe Aidin-Paşa de la G̃isrgiă mi pe Kiosekexaia de la Rəsm-Ńiskă, mi în nămră kă de zec̃e miŃ ómenī; mi kə tóte kə aveăş aşnr̃ disciplină mi ordine kă s̃ nă se fak̃ Ńelă mai mikă eşesă în oramă, orămanī însă se kəprinsr̃ de mare suăimă, mai alesă kə nă pstea nimenī s̃ fəgă. BoeriŃ p̃mîntenī atănce, kə s̃sfletăş t̃rbsrată mi însuăimăntată, se îngrijiaş s̃ întîmune tóte trebsiŃgele omtiriloră, atăţă aŃeloră Ńe veniseră kăţă mi aŃeloră Ńe se maiămîntată. Totă o dată, priimindă ordine mi de la Insilante kă s̃ pregăteask̃ provisiziŃi nentp̃ ŃinŃi-zeci miŃ omtiri Rəsemt̃i Ńe aveăş în kərăndă s̃ vie, biegiŃ boeri se ṽzsr̃ în posigiănea Ńea mai kritikă mi mai periklósă. De aŃeaa aş trimisă îndat̃ la Fokmanī pe doi boeri, Konstantină Varlaam mi Bərkəneskă, s̃b kəvăntă kă s̃ pregăteask̃ provisiziŃi nentp̃ omtirea Tərc̃eask̃, dăndă-le ordine sekrete kă s̃ vază de vine în kərăndă omtirea Rəseask̃.

Pe lăngă aŃeste Aidin-Paşa mi Ńei-l-algi generali Tərci aş înŃenăţă s̃ şpnere pe boeri mi kə Ńererī de s̃me mari de banī. Nentp̃ aŃeasta Ńi ouriră la Kərt̃ea Domneask̃ mi Ńi giŃsr̃ kă s̃b areăţă, p̃nă-i siliră de rəspnsr̃ banī, parte kăgi eraş adănağı în Visterie, parte îmursmăstăndăse, nămai kă s̃ pótă sk̃na de s̃uătr̃area Ńe li se f̃Ńeaa. Dənp̃ aŃeasta, skogîndă-mi voe kă s̃ easă din Bəksremt̃i, kə kəvăntă kă s̃-mi asigăreze familiile la G̃isrgiă saş ne la mowii, kare ksmă a p̃stăţ sk̃na din oramă a anăkată kə grabă suŃe xotarsă Transilvaniei. Între aŃeste, aş înŃenăţă mi omtirile Rəsemt̃i din Moldova s̃ între în gheara Mənteneask̃. TərciŃi, aşzindă de aŃeasta, s'aş însuăimăntată foarte, mai alesă fiindă kə aflase kə RəsmiŃ eraş în nămră de t̃răzeŃi miŃ, de mi în realitate nă eraş mai mēlgi de mēse miŃ

Pe lângă acestea, fiindcă țărâii se pregăteau ca să se opre, orașul kăz într-o suaiță generală. Pentru aceasta Mitropolitul Dositei, ca boerul mi neguitorii ce mai râmăse, aș ȳeră voe de la Pama mi de la ȳei-l-algi kanl tăr-ȳeml ka sȳ easȳ ponorlȳ snre sigȳranȳ ne afarȳ ne la Măntăstiri. Voea aȳeastă dăndă-se fărȳ niȳi o opănere, a în-ȳenstȳ ponorlȳ a emi kȳ grămada, mi în kărdndȳ a rămasȳ orașul mai măltȳ păstă mi tărgul inkisȳ.

Era 13 Decembrie. Țărâii se pregăteau să bombardeze Măntăstirea Rads-Vodȳ, în kare se ȳineasȳ inkiml Ȳarvagi lȳi Insilante, în nămrȳ ka natȳ sȳte, mi ne kari de mai mălte zile Țărâii kăstă sȳ-i făkȳ a emi nentȳ ka sȳ-i nearȳ pȳntȳ 'ntr'ănlȳ. Ȳarvagi insȳ, de mi se vedeasȳ înkonȳragl de snȳ nămrȳ ama de mare de dășmanl, se ȳineasȳ kȳ stărsingȳ, ne sperangȳ kȳ nȳ vorȳ întărzia Rămil a veni. Atănce se mi respăndemte intirea kȳ Rămil aș în-ȳenstȳ a se ivi ne la Kolintina. Kreutiniȳ, kari se inkiseserȳ prin biseriȳ, sȳindă-se în klonotnige, aș zăritȳ întrȳ adevrȳ kȳteva mīrȳi de infanterie reglatȳ, kare venia în-ȳetȳ, mi kariȳ, dăntȳ răsfrăngerȳ razelorȳ soarelȳi ȳe bȳtea în kasȳele mi balonetele lorȳ, se arȳasȳ de zȳce orl mai nămeroml. Aȳemtia atăncea aș înȳenstȳ a trăde klonotele, kare așzindă-le Țărâii, s'aș skălatȳ kȳ armele în măntȳ, hotăriȳi a treȳe ponorlȳ sȳb sabie, a pȳda mi a da fokȳ orașulȳ. Dar emindȳ kăȳl-va din ei afarȳ din oraș mi vȳzândȳ kȳ în adevrȳ Rămil vinȳ, kȳ Kazaciȳ alergăș imnȳ-ntieȳ ne kămnie, mi kȳ totȳ odatȳ Ȳarvagi din Măntăstirea Rads-Vodȳ aș rădikatȳ steagȳrile ne zidȳrȳ mi aș înȳenstȳ a emi kȳ stăile în măntȳ afarȳ, -- vȳzândȳ aȳeste, s'aș în-șăimăntatȳ grozavȳ mi aș înȳenstȳ a striga *giasr-basti adekȳ kăniȳ ne kalkȳ*. Ka kăndȳ mi ar fl nerdtȳ mīngile, aș înȳenstȳ atăncea a-mī kăsta fie-kare de măntăire prin fȳȳ: zăni inkȳlekaș ne kăi fărȳ mele mi frȳe, alȳi fărȳ de arme, alȳi fărȳ de 'nkăldămintȳ, alȳi ne jămătate desbrăkăȳ. a-lergăș kare inkotro ka sȳ ȳăseaskȳ lokȳ de emire fărȳ sȳ se întăneaskȳ kȳ dășmanl. Ȳarvagi mi ponorlȳ de josȳ al kanitaleȳ ű sȳidea kȳ ȳiomegele ne la toate strămtorile

mi doszrile. În fine, kx mare greş mi nevoe isbxtirx a emi din orawş mi a se adxna grxmadx snre a-mi lxa drxmslx kxtre Gixrgix. Xarvaxii mi kx o seamx de Kazaxi, lxxndx-se dxxp dxxmii mi ajxngxxndx-i la ana Argemslxi, ax kxxxtx asxpra lorş kx sxbiile mi kx lxxvile mi ax fxxkxtx neste o mie de viktime. Iar oxwtirea Rxseaskx, intrxxndş în kanitalx sxb komxxndslş generalxlş de Ŗlani Miloradovixi, nopoxslş a primit'o kx entssiasmş, privindş în ea nişte kremtini de axeeamî lege mi mxxntxitorî pentrx împrejsrarea de faxx. Dxxp axeea s'ax împxxrgitş soldaxii ne la kfartire mi s'ax linimtitş toxii lxxksitorii. Iar boerii xei mari, kari anskaserx drxmslx snre Transilvania, priimindş mxtire desure fxxgirea Txrgilorş mi intrarea Rxmilorş nrin kxrieri înaute de a anska sxb treax kx xotarslx, îndatx s'ax întorsş la Bxxkremti. Nx txrziş a sositş mi Konstantinş Vodx Insilante, mi în seara zilei ax xeia, ilxminxxndx-se orawslş dxxp ordinslş Domnslxi, a sositş mi generalisimslş Rxmilorş Mikelson kx mai mslxi alxi generali mi koxnxi de oxwtire. Dxxp xveasta s'a trimisş îndatx la Kraiova generalslş Isaiof kx dox uolksxi de Koxaxi mi kx mai msltx infanterie pentrx paza jxdegelorş de neste Oltş. Iar dxxp venirea lxi Mikelsonş s'a xetitş în tótx gheara mi xnx skazş (prokiemxvixne) alş împxxratxlş Aleksandrş, adresatş îmbelorş nrinxinate, în xrmxtórea kxxmin-dere:

„Noi Aleksandrş I împxxratş mi astokratş alş txxtrorş „Rsssiilorş, mxl. mxl. Domnslxi, Mitronoligilorş, Eniskomi-lorş, Monaxilorş, nreonilorş txxtrorş biserixilorş mi Mxxn-stirilorş, nobililorş, kxxnetenilorş. mi txxtrorş din Moldova „mi gheara Mxnteneaskx, salstare. Simgemintele pxxrintemti „mi îngrijirea neadormitx, kare nrexxesorii nostri ax arx-tatş în tóte îmurejsrările, pentrx sigxrtatea mi libertatea „biserikaxilorş, a nobililorş mi a txxtrorş loksitorilorş Mol-dovei mi gerei Mxntenemti, nrexxmş mi interesarea kx ka-re ei ax snrijinitş kondigixnile stinslate pentrx binele vo-strş, ax fxxkxtş kx drentş kxxvntş ne Monaxii Rssiei pro-„tektorî ai gexilorş vóstre. Din ora în kare ne-amş sxitş „ne tronş. nx amş liusitş a merge ne xrmle nrexxesori-

„Iorŝ nostri, îngrijindŝ zi mi nónte pentrŝ consolidarea lini-
 „mii vóstre, saŝ întrebşingŝndŝ drentşrile nóstre kşurşate,
 „saŝ lşkrşndŝ dşnrŝ doringa nóstrŝ pentrŝ fericierea vóstrŝ.
 „Nimeni din voi ns ne kşnóute, kş privilegşrile kare ínke-
 „şmşeaş averile mi persónele vóstre, ne kşş erta natşra
 „kşrmşirei şub kare aşı fostş, a fostş resşltatşlş neadormi-
 „tei prevegieri a predeşesorilorŝ nostri, mi a nóstre. Dis-
 „posigşşnile şe de kşş-va timşş a arştatş Ministerişlş Oto-
 „manş, faantele sale arbitrare, renşngarea de a resnekta sti-
 „pşlşşşnile, aş grşbitş venirea omştirilorŝ nóstre ín Moldo-
 „va mi şeara Mşnteneaşkş. Prin şrmare presenşa aşestorŝ
 „omşiri vş vorş anşra de tóte relele, la kare şurile vóstre
 „eraş şş fie şşşşse, mi vş vorş întşri ín libera întrebşin-
 „şare a religişnei voastre, mi ín dobşndirea drentşrilorŝ
 „vóstre.

„Identicitatea kredingei mi a datinelorŝ, şşvenirea a-
 „ştorŝ servişe reciprocş, mi dorşlş atştorŝ sekoli ín fine,
 „vş vorş faşe a privi ne eroişii nostri ostamş ka membri
 „ai vostri.

„Amş şşşş tóte şilinga nóstrŝ ka şş íntimşinşmş orş
 „şe felş de abşşşri, kare arş şştea veni din partea osta-
 „şilorŝ. Generaliş nostri mi şei-l-aşş Agenşii íntşrginaşş kş
 „esşekştarea ordinelorŝ nóstre, ns vorş linsí a íntreginea
 „bşna orşndşeaş, a se konsşlta kş kşşneteniile şerei, mi a
 „vş da ín tóte zilele probe kş aşeaş esşedişşşne ns are
 „altş skonş de kşş anşrarea intereselorŝ vóstre generale.

„Skonşlş nostrŝ este ka şş şşşş ín lşkrarea fşn-
 „kşişnilorŝ lorŝ tóte astoritşşile statorniciute, presşşşndş kş
 „ele din partea lorŝ vorş ínlesni mişkarea omştirilorŝ, pre-
 „kşmş mi lşkrşrile la kare s'aş orşndşitş, mi kare nriveskş
 „nşmaş consolidarea provingiilorŝ mi denşina dobşndire a
 „drentşrilorŝ lorŝ.

„Orş mi kare arş fi resşltatele, noi vş promitemş a vş
 „faşe şş vş bşkşraşş ín tóte ímpreşşşrile de ínalta Nóstrŝ
 „protekcşşne, mi kş întrebşingŝndş mijlóşele nóstre pronşii,
 „veşş kontribşi mi voi la basa mşntşitóre şe proektşmş,
 „kare este ka şş se denşrteşe de la xotarşle vóstre orş-şe

„inemiçi, kari arş voi sʔ tərbsre linimtea vóstrʔ, mi vʔ veji
„arşta între tote demni de misisnea ʔe vʔ pnegʔtimş.

„Dşur ordinş a nşme alş Mşrrei Sale impʔratslş tʔ-
„tşorş Rşsilorş. Iassi, 16 Dekemvri 1806.

„Komşdantele-generalissimş alş omtirilorş din Moldo-
„va mi ʔeara Mşnteneaskʔ, *Mikelson*.“

*A doua domnie a lui Constanin Vodă Ipsilante sub ocupa-
ţiunea Russilor.*

Açesta, restatornicindş-se la domnia ʔerei Mşntenemş
D. Chr. } mi avşndş totş odatʔ mi domnia Moldovei, prekmş
1806. } s'a zisş mai în şrmʔ, a lşsatş la Moldova Kaima-
kamş pentʔ kşrmşirea ʔerei, iar în Bşkşremş a venitş elş
înşşmi ne la lşna Dekemvrie, mi a lşsatş ne mşnt ʔşver-
nşlş. Mai întşis s'a anşkatş sʔ adşne ostamş din imbele prin-
çinate, pentʔ ka sʔ-mş îndenlineaskʔ promişisnea datʔ im-
pʔratslş Aleksandrş, ne kare imbrşkşndş'i mi inarmşndş'i
kş mşlte keltşele, i-a organisatş în felşlş Kozachilorş; n'a
pştatş înş sʔ adşne niçi a çinçea parte din nşmşralş
promişş.

Între açeste, atşta frikş mi ʔróş s'a ʔşvşrsatş în i-
nimile Tşrçilorş de ne lşngʔ Dşnşre, în kşţş dakʔ gene-
ralissimşlş Mikelsonş arş fi ulekatş asşnra lorş îndatʔ ʔe a
intratş în ʔeara Mşnteneaskʔ, arş fi pştatş sʔ ia kş mare
înlesnire çetşpile din malşlş stşngş alş Dşnşrei, fiindş kş
de odatʔ ʔmşşseserş mai pştii. Fiindş înş kş Rşmii s'aş
întşzieatş, Tşrçii aş kşpştatş timuş mi kşragiş, mi s'aş
întşritş atşţş de bine în kşţş aş kassatş mşltş strikş-
çişne atşţş latsrilorş de prin prejşrş, kşţş mi omtirilorş
rşsemş.

În imprejşrşrile açeste, deklarşndş-se Tşrçia aliatş kş
Franga mi Rşsia kş Anglia, în lşna Fevrşarie a anşlş 1807
se ivirş fşrş de veste şnsureçe vase mari de ʔşboiş En-
glezemş intrşndş în Bosforş, kş tóţş ouşnerea pşternikş
a çetşpilorş din Dardanele. Açeste vase ameniçşndş sʔ

bombardeze Konstantinonole, dakz Sultanslă nu se va pleca a face pace cu Rșni, arăncarz totz orășlă într'o gróz infrikomatz. Atșnce imuzratslă, voinď a se nșne în apărare, a kematz konkursslă lăksitorilorz de totz neamslă mi de tóte klasele din orăș. La avéstz kiemare s'a skulatz în adevărz totz ponorslă Konstantinonolei în niqióre: Otomanil ostamil mi qivilil aș anskatz armele; kreștiniil, sșb křmsirea Patriarșilorz lorz mi Evreil sșb aqeea a lăi Xaxambama, lșaș parte zi mi nónte la faveria mangșrilorz, la amezarea țanșrilorz mi la totz felislă de lăkrzri nentř întzritșra imprejșrimilorz Konstantinonolei, șure întimșnarea aqestei katastrofe. Dșnz aqeste Sultanslă, dșndz inkredinqřri înskrișe Englezilorz cu pacea qerștz cu Rșni a inkieat'o odatz cu pacea făktz la Tilsitș între Franqesi mi Rșni, dșnz șnsurezeqe zile aș emitș vasele din Bosforz. fștz a face křtz de nșșinț strikțqışne orășslă; mi astfeliș a skřpatz Konstantinonole de perikolă.

Pórtă, rđdikřndz la demnitătea vizirială ne leniqerz Agasi nșmitz Xilmi-Ibraimz Pașă, křndz a voitz a-lă trimite în esuediqișne așșura Rșnilorz, a nșmitz mi Domnz Moldovei ne Alessandř Xangerli, fostslă mare Dragomanș. Aqesta, priimindz investitșra Kaftanslăi dșnz datinț, a venitz odatz cu șrdia (tabșra) Vizirslăi nșntz la Silistra. Iar Domnslă rđndșitz nentř qeara Mșnteneaskz, Alessandř Vodz Sșșz, se trimisese mai de nainte la Șșmlă. Atșnce a mai făktz Pórtă Pașz ne Mșstafa Bairaktarz Afanslă Rșm-qışkslăi, moutenitorzłă țaimosslăi Tersenikli, křșia i-a trimisz mi țșșri, nșmindz-lă totz odatz mi Dșna-Seraskeriz, adekz generalissimz Dșnzreanș.

Dar Mixelson, generalissimslă outirilorz Rșșemti din Moldo-Romania, nlekřndz din Băkrșemti în lșna Anrilie așșura Gișrgișlăi, înainte de a așșnge, mi priimindz ne drșmș inșutiingare cu outirea Rșșeaskz kare se koborışe la Ismailz sșb generalslă Meendorfz se afla în poșiqișne perikșlósș, a lșsatz drșmșlă Gișrgișlăi mi a anskatz șure Ismailz. Atșnce în Băkrșemti s'a rșșpřnditș o gróz nedeskrintibilz, fiindz cu Tșrqil se adșnaș neințetatz la marginele qereș,

mi kă inkursiunile loră de tôte zilele kassaă sâpărări kămplite biegiloră Romăni de prin satele învechinate. Generalulă Miloradoviči, karele râmăsese lo-otenentă ală lăi Mikelsonă în Băksremți, aszindă kă ună kornă ka de țină-sure-zăce miă Tărci se adănt la Obilemți, în anromiere de ontă ore de Băksremți, s'a xotărîtă să meargă assura loră, kă tôte kă omtirea sa nă se sziă neste patră miă de ômenă. Konstantină Vodă Insilante atănce, vărândă kă oramulă râmăne fără niči o sigărangă, s'a dăssă mi a întrebătă ne generalulă Miloradoviči dakă în linsa sa elă nă râmăne în perikolă. Generalulă i-a respunsă kă nevoea de a sedăce assura Tărciloră este neapărătă, iar kătă desure perikolă kă pôte să fie probabilă fiindă kă nă se untie resslătălă răsboislă; adăogândă kă ațela țe ară șma dăntă omtirea sa, pôte să aibă sigărangă, iar kare nă, să se îngrijeaskă de apărarea sa kămă va untie.

Generalulă Miloradoviči, nlekândă assura Obilemtiloră în lăna Maış a anslă 1807, Domnălă a făgită kă togă ai sei la Fokmană mi de akolo la Bărladă; iar boeriă aș învenstă a făgi kătre Brașovă, mi în kărândă oramulă Băksremtiloră a râmăssă năstă. Dar Generalulă Miloradoviči, lovindă omtirea țărceaskă la Obilemți o sfărămă mi o răsini Dăntă ațeasta însă nă kătezză a merge mai denarte, či ață kă kale a se retrage, fiindă kă lsase untie kă Băiraktarlă Msstafa Pama treksse Dăntărea ne la Slobozia Gîșrgîslă kă o mslăime de omtire mi kă venia kă grăbire assura Băksremtiloră. Dar ekonomia providențială făksă kă rîslă Argemslă s'a smflată mai mltă de kătă totă-deasna mi a o-nrită trecerea Tărciloră. Miloradoviči însă, întorkândă-se la Băksremți, a învenstă noporslă făgită a se adăna earămi în oramă.

În anslă ațeasta, mi mai totă în intervalulă ațeasta, s'a întămulată la Konstantinonole o revolșăisne mare. Dăntă ne-aumentata isbăknire a răsboislă ațeasta, mi dăntă intrarea fără de veste a vaseloră Englezemți în Bosforă, în tôte zilele aș învenstă a se face neorândsele diferite. Săltansălă Selimă, voinďă să întrodskă nosa taktikă militară (nămită

Nigiam-Geditş) în omtirea sa, întrebşingă kândş męşzele, kândş ameningęri, kândş banı, nentş ka şz indşnlece ne konagonalı şei la ayeasta. Tóte ęerkęrile sale insş eraş fşzş rezultatş, mi trebşea kş saş şz amşne ue altş datş proektşlş, saş şz-lş abandoneze kş totşlş, fiindş kş în timprile ayele kritiçe, era neapşratş nevoe de konkşrsşlş sinęerş alş ponorşlş nentş konsolidarea impşrşđiei. Dar jş-dekândş mai şpnştosş, gşsi kş tokmaı era timpnşlş ka şz realiseze proektşlş. De ayea a ordonatş ka şz se pregşteaskş şnş mare nşmşrş de şniforme regşlate mi a inşemnatş o zi în kare şz se imbraye mi elş insşmi impşreşş kş togı şnkşionariı ęei mai inalđı, mi astş-felş şz se aratenonorşlş şure întşrirea voingei sale impşrşteşti.

În kşrşndş s'a rşşpnşditş în tóte pşrgşile ştşirea despre ayeasta, mi glótele aş inęenşş şz mşrmşre mi şz rşşşle neinslgşmirı. Dşndş felşrite intrenreşrı lşkrşrilorş, aş inęenşş şz se vorbeaskş în genere kş rşşboışlş proklamată era kş totşlş plşşmşitş, mi kş ne şşb askşnsş este planş ka şz se desşingşze İenıęerimea, mi şz se inşingşze ayeastş noşş omtire. Dşş ayea aş inęenşş a konspira în tóte pşrgşile în kontra impşrşđiei, mi a se pşne la kale ka şz se onşe kş tóte nşterile kândş se va face vre o mişkare serióşş nentş ayeasta.

În ęetşđile de ne lşngş Bosforş, dşşş proklamarea rşşboışlş, se amezaserş vre o mie doş şste de gşardimti, aleşı de prin tóte mişşrile omtireı vekı. Mai togı ayeştia eraş Albanezi mi Lazı, mi între alđı kanı aı lorş era mi fostşlş eforş (ministş) alş trebilorş din lşşntş Maxmşş Efendi, bşrbatş kş minte, kşteşştorış, politikş, kşnoskştorış de limba franęezş, ka şşşlş ęe fşşese mi ambassadorş alş Poręei Otomane lşngş kşrtea Britanikş. Ayeştia, fiindş kş era partisanş alş reformei franęeze în omtire, mi nentş ayeasta akşsatş de florşşş, kşşta şz se rekomande, ştrşşindş kş energie la introdşęerea reorganişşrei ayeştia.

În zioa de 13 Maış, trimigşndş-se nşmeróşe mşşıđişşni militare dşşş sistema noşş, s'a datş ordinş mi nşmitşşlş Maxmşş Efendi nrekşşş mi la ęei-l-alđı komandangıde

o samț kș elș, ka sș sileaskș kș tôte kinșrile ne Ieniveri sș se imbrace. Ūnșlș din komandanșii, voindș a esseksta ordinslș, klemș ne sniș din Ieniveri mi inșenș a-i faye kș kș-vântș ka sș se sșnșe la ordinslș imșșrșteskș. Așemtia onș-indș-se, elș a inșenștș a-i ameninga kș nedense. Atșnșe sniș din Ieniveri aș șerștș de odatș timuș ka sș-mi ia de seamș; iar alșii, viindș de a doa ôrș la vorbe kș komandantslș, aș inșenștș a-lș maltrata, — mi în șele de ne șrmș l'aș mi șvisș. Dșnș așeasta aș plekatș ka sș șvizș mi ne Maxmștș-Efendi. Așeșta inșș, kșmș simși pornirea lorș, se sși într'o barkș mi kșștș sș șkane prin țegș. Rebeliș se iaș dșnș dșnșslș mi-lș așșngș la Bșik-dere, șnde kșșta a-silș într'o Kasarmș de Ieniveri; akolo kadș așșura lși mi-lș tae în bșkșii. Dșnș așeș, kș kștezarea desșerșrei, aș inșenștș a faye nlanșrș mai kșmulite mi mai kșteștôre.

Așește se șrmaș în 14 Maış. Înțșmularea așeștș tragikș s'a rșșpșnditș ka prin elektrismș. Kșarș fșntșșitorii a-lergaș ne șlige, șusindș la tôte lșmea șe aș fșkștș mi provokșndș ne toșii konanșionaliș lorș la revoltș fșșimș. Aștoritșșile sokotindș lșkrlș de la inșenștș nș atșta de inșemșștoris, n'aș lșatș în prinș alte mșșșrș de anșrare saș de șta-vilare, de kștș trimigșndș kșșii-va ofișeri din ordinea Ieniverilorș între ei, kș skonș ka sș-i linișteaskș. Inșș sniș din așemtia de frikș niș se anșoniesș; alșii se întorșeăș din mijlokslș drșmslș; alșii kreasș felisrite inșinșirș șnre mșșșșșerea șșneriorilorș; alșii iarșmi mergeăș nșnș la ei, mi se șneăș kș dșșmiș; alșii, în lokș sș-i indșnșeș, se konvertisăș mi se întorșeăș, nș nentș ka sș deskonere adeșșrșslș kșșe șșneriori, și nentș ka sș-i adôrșș kș diverse momelș.

La 16 Maış s'aș adșnatș toșii rebeliș în niaga de la Bșik-dere, mi nșindș-mi șrmele la nșmșntș aș inșenșșkiatș, dșnș obișeșslș țrșșekș, mi s'aș șratș ka sș șie șnșlș kș alșlș. Dșnș așeș mi-aș datș kșvșntșlș de nșkare, zikșndș kș aș șđdekatsș kș Seltanslș, iar în sekretș pre-ektșndș rșșșrșnarea aștoritșșei. Findș în nșmșrș ka trei miș, s'aș imșșrșgitș în dorș kornșrș, din kare șnșlș șșb komanda snși Albanesș, omș neinșemșnatș, a aușkatș kșșe Me-

diterana, kă plană ka să pîe kalea trîneloră organizate dă-nă nora disvinlină (kare se nămeaă Leventă-Çiftilikă) pîntre ka nă kămva să îa măsări agresive; iar çelă-l-altă kornă săb komanda sîni Lază, a anskată neliŋgă malăli mări la vale sîre săsrbiî (maxalale) mi sate.

Mimkarea ayeasta, avîndă tôte anaringele sîei revolte deklarate, a răsîndită o grôză nedeskrisă în tôte kasele mi în sîfletele tăsroră lăksitoriloră. În adevără, vîzîndă-se ayeaste bande nedisvinlinate, lepîndîndă frăzli sîpnereî mi ală askăltreî, tôte lămea se amînta să lo vază făkîndă ekçesele çele mai înfrikomate, mi fie kare kăgeta kăm să făkă să-mî assigneze çe are mai pîgîosă mi să-mî kaste mîntsirea prin făgă. Dar dreapta çea generôză a lăi Dăm-nezeă a făkă să ka tôte tărbsrarea ayeasta să se redăkă la nimika mi să nă se întămple niçî o neorîndseală.

Pre kîndă rebeliî sîmbla pîekămă s'a sîpsă, în frîntea fie-kărei bande mergea komandantăli să, pîchedată de sîă kraînikă (eraldă) karele se adresa kătre ponoră, kîemîndă ne çei în stare de a lăa armele la anărarea drentăriloră loră, iar ne bătîrîni, ne negădătorî mi meseriaşî la sîmareă trebi-loră loră în pache mi liniute, — înkredîngîndă ne togî kă mimkarea loră nă are altă skonă de kă să mîntsirea mi sîgşranga tăsrora mi konservarea prîvilegişriloră loră strămoşemî. De mi în adevără kăgetările mi plansrile loră sekrete era kă totăli altele, însă orî ne sînde aă sîmblată mi s'aă pîrtată n'aă făkă să niçî sîă răă nimări, n'aă însîpî-mîntată niçî aă înjărată ne nimenî. Îar kătre mezăli ponpeî aă venită kă togî la kasarma de la Tonxana, sînde aă petrekă sî în pache rîmăşîda ponpeî.

Făkîndă-se zioră, aă venită în vorbă kă tşnariî de akolo mi îngelegîndă-se între ei, aă skosă kazanele ¹ ordîns-lăi loră, mi le-a pîsă la mijlokă sîre semnă de aliangă. Dă-

1 Kazanele sîntă kăldările în kare se făçea çiorba lenîveriloră. Togî a-çei çe se înskrică în ordînsli ayeateî omîrî, trebşea să gşte din Kazane mi ayea se sokotea ka jărmăntă. Însămi domniî Romăniloră, kîndă lăa investîtra, gştaă mai întă din çiorba lenîveriloră, mi se sokoteaă înskrimî între lenîverî. (Tradăstoriăli).

pe această, nlekândă kă stindardele ne sligile de la Galata mi prin înprejrimă, aș mai adănată ka zece mi de kamarați. Atunci Kaimakamslă, saș lokotenentslă Vizirslă, voi să între la împăratslă să-î spuă kă răsă se îngromă mi kă, nentrs ka să se potole, altă kină nă este de kătlă să se desfiinzeze omtirea din noș organizată. Dar Sultanslă nă nă-mai kă n'a voită să askalte, dar ničî voie ka să se înfrimzeze nă i-a dată. Atunci flaktra s'a aprinsă mai tare. Rebeli, adăpândă la Galata mi mai mște vase de răsbois, kă kare se năseseră în îngelegere, se disposă să treacă de cea parte de Bosforă. Dar așzindă kă akolo sântă mai mște trupe de omtirea noș năse spuă aprararea Bizanțslă, mi bânșindă kă sântă năse năterî sure a-î ouri în trechere, aș trimisă răspușă năzitoriloră de cea parte kă voeskă să treacă. Așeștia le-a răspușă kă potă veni ori ne șnde mi ori kândă fără a avea kătlă de mikă sșpărare.

Mișkările, manifestările mi îngelegerile așeste, liniștea mi orândșeala kare se năzia, tôte așeste înkredingăș ne togă kă revolta se fără kă îngelegerea nrealabilă a ș-noră ūmenă înșemnăș, îngelepăș mi bșnă nolitivă.

Sultanslă, privindă de la Bizanț kă teleskonșă mimkarea noporslă prin mișkările omtirei, așzindă totă odată mi strigătele înfiorătore kare nresspușneăș o revoltă manifestă, s'aș kșurinsă de îngrijire. Atunci elă n'a năstăș să kșgetă mi să fakă de kătlă așeă că ăine-va nôte să fakă în așemine înprejrare. Pe de o parte a trimisă kătre ei parlamentari să-î întrebe de kășsa reskolei loră, arătândă-le ka nă o kșnômte, mi promigândă kă le va îmulini tôte nronșnerile, nșmai să se aștșmșre mi să se liniștească. Pe de altă parte a trimisă prin orăș în tôte ărgile eralză vestitori, kari sșșneăș kă Mărireă Sa prin jșrșmșntă promite kă desfiinșează nșza omtire mi kă ridikă darea imșșș nentrs organizarea ei. Dar Ienicheri. Kari mai nrimisă fără ničî șnă resștatăș așemine nromiteri, nă maikredeăș aștă dată. Parlamentari s'aș întorsă fără ničî șnă sșkșesă, mi eralză strigaș fără a fi așkșltăș. Pe lăngă așeste împăratslă, ordonândă lă Bos-tangă-bama ka să înarmeze pe gșarzi nălatșlă imperială mi

nişiei. Aceste kazane la ei se konsideraş ka sakre, mi skó-
terea lorş la şnş lokş era manifestare de nemşlşgmire mi
pretengişni, prekşmş mi řdikarea lorş semnş de imşkş-
şişne mi linişte.

Dşpş ačeasta řkşndş-se konsiliş între rebeli, s'a xo-
tşřtş ka ponorşlş plebeş şř řşmş pe lokş inşreşnş kş o-
figerii sure paza sakrelorş Kazane; iar kanii Ienişerimei,
lşřndş kş sine pe ómenii inarmagi, kş stindardele întinse
înainte, s'aş dşşş la lşkşinga Şeik-Islamşlş (kanşlş religi-
şnei tşřčemtş) mi aş inčenştş şř-i arşte nemşlşgmirile lorş
mi kassele nentrş kare aş řdikatş stindardele rebeliei. E-
şnşindş kş de a mşřřntşlş şřferingele lorş, arbitraritşşile
mi inşelşşişnile esserşate din partea Şלטانلش mi a gşver-
nşlş seş, abşşřřile mi kşlkşřile če s'aş řkştş în datinele
mi obiveişřile lorş naşionale, l'aş întreatş în čele din şřmş
daka legea învoeinte Şלטانلش a tolera asemenea abşşřři, mi
daka dşpş tóte ačeste mai este elş vrednikş ka şř imşřř-
şeaskş. Şeik-Islamşlş, saş dşpş lege, saş dşpş simşřřile
inimei sale, saş dşpş imşřřşřřřire estraordinare în kare se
afla, mi-a datş řřřere de kondamnare. Rebelii nemşlşgmir-
dş-se kş sentinga rostitş, aş čerştş de le-aş dat'o kş voe řř-
řş voe în skrişş.

Şetinga Şeik-Islamşlş de o kamdatş se askşnse, mi
desnre Şלטانلش nimikş nş se mai vorbi. Dşpş ačeasta re-
belii lşarş pe Şeik-Islamşlş mi pe Kazaskeri (şřdekřtori)
mi merserş la Aga-Kanşsi (eforia Ienişerilorş) şnde se řř-
čea adşnare generalş a tribşnalşlş legislatorilorş mi a ka-
nilorş Ienişerilorş. Akolo konsilişlş se řeskise şřb pşeme-
dinga Şeik-Islamşlş, şřb assistinga Kazaskerilorş, a lşi Se-
imenş-bama karele şinea lokşlş lşi Ienişerş-Agasi, mi a
prinşinalilorş kşuitani militari. Ofierii inferiori mi kanii
rebelilorş staş înainte, inşřřřřřndş Konsilişlş čererile mi
nemşlşgmirile ponorşlş. Nimeni inşř din konsilişlş impe-
rialş nş era řağř, kşčř toğř řşşiserş, mi nşmai kşğř-va se
aflaş la Pama Kanşsi inşřreşnş kş Kařmakamşlş.

Dşpş mai mşlte arştşři de abşşřři mi arbitraritşşř, ka-
re se pronşneaş înaintea konsilişlş mi nentrş kare se inke-

eaş sentinge (nămite fetfale), în fine s'aş espăşă mi kestis-
nea noşei disvinlinii în omtire, kare s'a jădekataş de kontra-
rie religiei otomane. Pentru ayeasta akăşăndă-se ne mai
măşli konsiliari ai Săltansăi, i-aş osinditş la nedearsa mor-
gei mi la konfiskarea averilorş. Nămele ayeştoraş ómeni,
kăşşli viktime pentru kassa çivilisagiiei, istoria le-a păs-
tratş; ei sântş:

Memi Efendi, Xali Kexaia-bei, ministrăş afacerilorş
interiore.

Reiz-Efendi, ministrăş çelorş din afară.

Bekir-Efendi, Zarnxana-Emini, ministrăş de finançe.

Işşaf-Aga, Valide Kedxədəsi, ministrăş împărtăşei
măme.

Omer-Aga, Săltan-Kexaiaşi, ministrăş sororei çei mai
marî a Săltansăi mi frate lăi Işşaf-Aga.

Ibraim Efendi, Sambika Mexaia-bei, fostş ministrăş alş
afacerilorş din lăxnră.

Xagi-Ibraim-Efendi, Tersana-defterdar, ministrăş kăr-
gei imneriale mi komandantş alş nşoei omtiri.

Fadslax-Efendi, Kanan-Naini, eforş alş magazinelorş.

Sir-Kiatini, sekretarşă intimş alş Săltansăi.

Axmet-Bei Babeingi, kamardinersăş împărtăşăi.

Bostangibama, komandantşăş gşarzilorş imneriali.

Din ayeutia, ne çei trei dintăi i-aş omorătş la 16 Maış
kătră seară la Паша Канси, iar ne çei-l-algi, gşsindş-i fş-
garî mi askănuş în mai mşlte lokşri, i-aş çeisş kş kinşri
krăde mi neomenóse, pănă la trei óre de nónte. Dănr a-
yeasta aş vestitş Săltansăi Selim nrin Şeik-Islamşăş, kş
este destitşatş, mi rădikăndş-lş l'aş arestatş într'unş palatş
anşme pentru ayeasta. Pe şrmă skogîndş ne vărăş seş
Săltanş Măstata, fişăş lăi Abdşl-Xamid, l'aş proklamătş îm-
păratş, ne la çinçi ore mi jămătate la 17 Maış. Astfelăş a
lăatş kanătş revolăgişnea fără kătş de nşgină strikçişne
pentru kremtini. Dintre konsiliarii Săltansăi kăşţă a skş-
patş nşmaş şnşăş, Çelebi-Efendi Kiosé-kexaia, karele avăndş
nouşlaritate între Ieniveri se fără eforş alş magazinelorş im-

neriale, saș Kapan-Emini; iar Sultanslă la 18 Maiș l'a fșkștș Tersana-Emini, saș ministrș kșrșeı imneriale

Totș intr'șnș timnș, la 19 Maiș fșgindș mi Insilante din Bșksremtī la Bșrladș, prekșmș amș zisș, nș tșrziș se întorse la Fokmanī. Akolo netrekșndș vr'o doz lșnī mi mai bine, skriea neıncetats boerilorș ce emigrase la Bramovș, ındemnșndș-ı sș se ıntorkș fșrș de frikș ın patria lorș. Eı ınsș nș s'aș ındsulekatș, mi aș statș ne lokș. Domnslș atșncș aș trimisș lokotenentș alș seș la Bșksremtī ne Konstantinș Varlaamș. Dar totș odatș i se lșr domnia Moldoveı din mșnș; dșnș ce gșvernase vre o mēnte lșnī, boerī dșdșserș ulșngere asșnra lșı pēntrș mai mșlte kasșe, mi de așee elș apșkș ınainte a se demisiona de bșnș voe.

Generalslș Mikelsonș, pșindș ın bșnș rșndșealș omtirea ce assedia Ismailslș, s'a ıntorsș la Fokmanī ne la ıncēptslș lșı Așgșstș. Akolo esnlıkēndș-se mi Domnslș Insilante kș dșnșslș, dșnș neıngēlegerea ce fșsese ıntre eı kēndș s'a ıntorsș de la assedierea Gıșrgıslșı, aș venitș amșndoı la Bșksremtī. Nș tșrziș ınsș, Mikelsonș, kșzșndș greș bolnavș, mșrī, mi rēmase ın lokslș seș generalslș Miloradoviıı, pșnș sș vie feld-maremalșlș Prozorovski ce se nșmise generalissimș ın așeasș esnediıșne. Dar fiındș kș Miloradoviıı era ınemikș neımșrkatș alș lșı Insilante mi se jșrase sș nș mōrș militarș de nș-mı va rșbsșna, kșm mı-a datș sșfletslș Mixelsonș, Insilante, a fșgitș kș togı aı seı la Bșrladș. Pe lșngș Miloradoviıı ınsș, Insilante avea ınemıı mi ne togı ıeı-l-algı generali aı omtireı Rșsemıı; kassı era mai ıntı kș, Grekș fiındș, i s'a datș stșrșznirea șnorș ȣrı kșșerite kș armele lorș, mi alș doile fiındș kș Insilante adese orı se oușnea la ıererile mi ıntengıșnile ıele essorbitante ale Rșmilorș, kari voeaș, nș nșmai ıele trebșznıșe pēntrș omtire, dar stșrșeaș sș se amestere mi ın venitșrile ȣereı, kontrariș simșimintelorș astokratslșı Alessandrș.

Pe la kapștslș lșı Sentemvri venise ordinș imperialș ka sș se retragș omtirile Rșsemıı din Moldova mi ȣearı Mșnteneaskș, mi sș rēmșe ȣerile astonome, sșb kșrșmsırea boerilorș pșmıntenı. Așestș ordinș se dase, fiındș kș ıncē-

tase răsboișlă dintre Răssia și Franța, și fiindă că dăpă kondiționile păcei arma să se retragă și ousirile Francese de la Tilsit. Nă țărziș însă veni kontra ordină ka să rămă ousirile ne lokă. Atănce Domnăslă Insilante a trimisă la Băkrewti de lokotenentă ală seă ne Postelnikslă Antonie.

Între ačeste se mai șrmă o întămlare tragikă. În timpslă împărtăgiei lăi Săltană Măstafa. Паша de la Rămçiskă Băiraktarslă Măstafa Паша, karele era și generalissimăslă de ne Dănpăre, apăgată de șniș din kasnișii lăi Săltană Selimă kari făgiseră la elă, s'ăă îngelesă că Vizirslă de la Шамла Çelebi Măstafa Паша ka să obăre ne Săltanăslă Măstafa și să șrăce ne tronă eărtăși ne Săltanăslă Selimă. Dănpă așemine îngelegere, în lăna Așgăstă a anslăi 1807 a plekată Vizirslă că tătă armata așșnra Konstantinoplei, fără nișă o deslegare formală împărtășkă. Dănpă elă a plekată și Băiraktarslă Măstafa Паша că togă Aianii de ne lăngă Dănpăre și că o ousire ka zăce miș de ómeni. Așșngăndă amăndoă anărone de Konstantinople la Dăstă-Паша, totă orășslă s'a kășrinsă de grăză. Săltanăslă, nevăzândă kină de opănere la o lovitră atătă de reneđe, a făkstă nevoea diskregișne, și a trimisă îndată Dalegiș (послиторіс) ka să inviteze ne Vizirslă să între că armata sa în orășă. Vizirslă, profităndă de deferingă ăe i se arăta, întră în orășă, dar Măstafa Паша rămăse afartă la Dăstă Паша kăteva zile. Akolo în tătă zilele veniăș konsiliariii împărtăgiei de-lă vizitaș mi-lă felicităș. Întră șnă din zile inkă veni și însăși Săltanăslă ka să-lă vază de kășriositate. Într'o altă zi Băiraktarslă Măstafa orăndăși ne Aianii ka să stea că ousirea să păndeaskă ne la porșile orășslăi să nă easă nimeni; dănpă ačee a lease mēse șste de kăltăreșii înarmășii, și tntrăndă ne nărtă nămită Top-Kanșsi, că șimirea și șnăima tășșrora aș mersă reneđe pănză la Паша-Kanșsi, fără să kăteze nimeni a-i sta în kale săă a-i făce ăea mai mikă lăare aminte. Că ačeeasta s'a îngelesă că elă avășșese de mai nainte îngelegere că Vizirslă și că partisanii lăi Săltană Selimă. Întrăndă la Паша-Kanșsi, s'a șsită îndată că togă ai sei la Arz-odasi

(kamera unde funcționează Divanul împăresc sub ari-medinga Vizirului). Akolo vâzându-l Vizirul, s'a speriât de odată, dar mai ne șrme l'a primită kă politegă. Măstafa-Pașa, lăzându-mi lokă îndată, înčenă a se adresa kătre Vizirul kă tonă asură mi nekăviințioșă. Vizirul îl nofti ka să fakă semnă la ai sei să easă, ka să țămbe singeri să se înțeleagă. Măstafa-Pașa, țără a-i țăspunde, se adresă la șnălă kare sta lăngă Vizirul mi-lă întrebă unde se află sigilulă (pecetea) împărescă. Ačesta țăspunse kă se află la Măria Sa, arătându-i ne Viziră. Măstafa Pașa atănce se întorse kătre Vizirul mi čerându-i sigilulă kă șnă tonă șălbatekă, îl lă; dăpă ačesta rădikă ne Viziră mi-lă trimise la înkisore.

În intervălulă ačesta aș intrată mi Aianii kă tótă omțirea. Măstafa Pașa, nșindu-se în fruntea ei, s'a dășă întinsă la palatulă împărescă. Akolo aflăndă norșile înkise ordonă să le dărmă, zikăndă kă voeunta să vază ne Șăltanulă Selimă. Dăpă nșinț opănere, norșile se deskiseră, dar în pragulă loră vâzără ne Șăltanulă Selimă șvisă mi kă șușme înkă la gără, șșgrămată din ordinsulă lăi Șăltană Măstafa. Măstafa Pașa, vâzându ne mōrtă a kăzstă asșura lăi mi a înčență a nlănge amar mi țără măngăere. Dăpă ačea čerăndă să vază ne Șăltană Maxmădă, kămă l'a vâzstă, s'a arșnkată la nișorele lăi mi anoi, lăzându-lă, l'a amezată ne tronă; iar ne fratele seă, Șăltană Măstafa, des-tronându-lă, l'a nșă în înkisore. Dăpă ačeașta, mergăndă la Pașa-Kanșsi, mi-a înșșuită demnitătea de Viziră, dăndă ordine mi lăzându mășșri kă nștere absolă, în kăță Șăltanulă era nșmai o șmbră. Čea întă fantă a sa a fostă de a nedensi kă mōrtea ne șvigami Șăltanulă Selimă; a mai șșgrămată o mșlșime de Arabi mi mșeri din palată ka nșrtami la șviderea împăratulăi, mi n'a lăsată ne nimeni țără țășbnare; a amezată bșna orăndșeală în Konstantinopole, în kăță togă făktorii de rele s'aș kășrinsă de frikă mi de grōză. Pe konsiliarii Divanulăi îi trăta kă desmregă mi kă asșrime ka miesme nefolositoare mi strikășose împăregiei; iar kătre noșă omțire disșinlinată s'a arștată, înșpresă kă

Sultaniş, apărătoriş, întărind'o mai mult de cât înaintea, pre rândă cătră ordinşlă Ienicerilorş, se arăta aspră mi nemuritoriş.

Pentru tôte aceste însă mi-a atrasş, atăt elş cât şi mi Sultaniş, era generalş, mi aş înčenştă marmăre de revoltă. Totş o dată nouşlă Sultanş, impresă kă Vizirşlă Bairaktarş Mustafa Pama, aş înčenştă şă neguşeze desne pace kă Ramiş. În Konstantinopolă însă a înčenştă răsşlă din zi în zi şă kreaskă. Ieniceriî plânşeaş şă se revolteze, dar se temeaş de omtirea Dăşreanş ce era ne lăngş Vizirşlă. Această, nebăgândş de seamă marmărele ce se aşziaş, a înčenştă a trimite ne afară omtirea şă cea kredinşiosş, oprindş prea pşşinş ne lăngş sine. Ieniceriî, vărândş acesăta, s'aş pşş la kale şă rădive ştandardşlă revoltei în luna lăi Noemvri. Pentru acesăta, fiindş kă aveaş şă înceanş năntea, mi-aş pşş între sine semne de întrebări mi răs-puşşeri, kă kare şă se înşeleagă prin întănerekş; adică Ienicerişlă întreba kă şă kşvntş de ordinş ne orî kare întălnia, mi dakă acela respăndea kă acelaş kşvntş se înşelegea kă era kamaradş, iar de nă se şvidea. Organişşândş-se ast-felş, într'o nănte aş înkşşjeratş palatşlă Pama-kauşş mi i-aş datş fokş în tôte pşşgile. Vizirşlă, aflândş-se în minştlă acela la xaremşlă seş, kămă a aşzitş desne acesăta, a emitş desbrăkatş afară kă năstoalele în măntă, şrmatş nămă de nănte fete sklave mi de şă bşetş; dar vărândş kă nişlă şăşlă din kasnişlă seî nă era ne lăngş elş, aşzindş şgomotşlă Ienicerilorş, kari şrlăş, mi flakşrile kare kşprinşeaş palatşlă, s'a întersş rşpede mi s'a koborşşătş înşresă kă fetele mi bşetşlă în bolta şăşlă tşrnş, şnde era deşosătş de nrafş.

Konşşmăndş-se palatşlă de flakşrî, elş a rşmasş neşşpşratş; nimenî însă nă ştiea nimikş desne elş; cei mai mşşlăş kreşeaş kămă kă a skşnatş, mi se înşrijeaş tare kă şă nă se întărkă kă omtiri.

Tăntă năntea oramşlă se ilşmina de fokş, mi flakşrile, şrkşndş-se pşntă la norî, konşşmaş fşră nişlă o onşire ştră-lăşitatele mi mşreşele palatşrî ale lokşlăş avelşia. Ieniceriî,

alergaș urin tôte sligele oramslăi, șuizândș mi mșchelândș ne ței țe întelneiaș din ómenii lăi Mșstafa Pama, prekmș mi ne ostamiî reformagi. Iar a doa zi, adșnșndș-se mșl-gimea Ieniverilorș la At-Meidanș kș stindardele desfășurate, aș skosș earșmî Kazanele, dșnș datina lorș în timș de revolșșșne. Atșnșe Admiralslș Ramis-Pama, karele era mi elș partisanș alș Nizam-geditslăi, înnșesș kș șșbadmiralslș Ingebei, aș trasș din arsenalș kște-va korșbiu în mij-lokslș golfslăi de la Kornslș-de-așrș, mi aș înșenștș șș înmôrômte kș tșnșrile ne Ieniverii adșnagi în At-Meidanș, sokotindș kș înkș trșemte Mșstafa Pama. Pe de altș par-tē, șnșlș Kadir-Pama din omtirea Nizam-geditslăi, a intratș în Bizanșș, șnde eraș înkș vre-o zecș miî din armatș, mi s'aș nșșș în apșrare. Ieniverii, kș tôte kș aș fșkștș mai mșlte nșșvliri, înșș n'aș nștștș lșa întșritșrile. Iar înmșratșlș, în mijlokslș așestorș înmșreșșrșrș, nerșndș ori țe șperanșș mi planșrș, sta înkisș în lșșntșrlș zidșrilorș Bizanșslăi, a-mtentândș resșltatșlș întșmnlșrei mi alș norokslăi.

Pe kșndș așeastș katastrofș înfrikomatș se netreșea, a emitș Mșstafa Pama afarș de șnde era askșnșș; dar, dș-nș țeie țe a vșșștș, kșșșndș în desșerare, s'a întorșș mi a slobozitș șnș pistolș în depozitșlș nrafslăi. Atșnșe șș-rindș totș tșrșnlș în aerș, Ramis-Pama, karele vedea de denarte așeasta, a sokotitș kș așeasta era șnș semnș alș lăi Mșstafa Pama, nșrin kare țeie așștorș de la flotș; de așeaa a înșenștș bombardamentșlș kș indoitș nștere mi a faye strikșșșni înfrikomate în mirșrile Ieniverilorș. Omti-rea regșlatș, kreșndș așemine, lșș indoitș kșragșș mi se reneșiaș kș atșta șerie așșura Ieniverilorș, în kștș așemtia venisșrș în desșerare.

A treia-zi Ieniverii, șșșșndș rșșinile de la Pama-Ka-nșsi, mi gșșindș ne Mșstafa Pama șșișș șșș o mare bșkatș de marmșrș, i-aș skosș kornslș mi, legșndș-lș de nișôre, l'aș tșrștș ne tôte sligele oramslăi mi apoi l'aș șșrșșșșrștș. Dșnș așeasta înbșrbștșndș-se, aș reînșenștș revolșșșșnea kș mai mare înverșșnare. Iar kamarasii lăi Mșstafa Pama, kșmș aș așșitș de môrtea șa, mi-aș nșrdștș mi kșragișlș

mi snerangele, mi aș închipuștă fie-kare s'z fâg'z ka s'z-mî skane viața. Kadir-Pașa a trektă în Asia; Ramis Kânitan Pașa, Ingebei, snă Kolonelă din omțirea noștră, Kiose-kehaia, Armeanălă Manăkă¹, dragomanslă lăi Măstafa Pașa, — togi achemtia, fâgindă din Konstantinopole, sni ne sskată, sni ne Marea Négră, aș ajnsă la Rămăzickă; de akolo, trektândă Dănrăea, aș țerștă asilă la Rămă, kari i-aș priimită kă mare îngrijire. Dar Dragomanslă Manăkă, kă kasa sa mi kă ței-l-algi Armeni, aș rămasă în țeara Româneaskă, mi mai țerziă împăratălă Aleksandru l'a onorată kă kavaleriă mi l'a înțlățată la gradălă de generală. Ței-l-algi, kă Ramis Pașa, fâg'z trimimă în Bassarabia, mi de akolo Remis-Pașa singură trektă la Petersburgă, dăpă deslegare imperială.

O dată kă țegariă nămigă, aș închipuștă a se răsini mi togi ței-l-algi partisană ai sistemălă lăi Măstafa Pașa. Ienicheriă, vâzândă-se skăpaă de inemiciă loră, aș plekată asșura Bizanțlă. Akolo țrăindă norșile înkise mi ne ței din lăntre gata snre apărare, aș strigată kă aș s'z propșe țereră Săltanslă. Ațesta, bânăindă kă skonslă loră era ka s'z-lă detroneze, a ordonată s'z s'cidă ne fratele seă Măstafa (karele fâsese destitșată mi se afla arestată) mi apoi s'z deskiză norșile. Ațesta fâktândă-se, Ienicheriă intrară, dar îndată vâzără kornălă Săltanslă Măstafa s'cisă; atânce mtiindă kă din familia împărtășeaskă nă mai era nimeni, ne kare s'z-lă pôtă năne în loklă lăi Săltană Maxmădă, aș arșkată îndată armele mi s'aș înkinată lăi, renșngândă la ori-țe pșreră saă pretenșionă ară fi avștă; mi emindă de la palată în liniște, revolșușnea s'a sțmărată. Săltanslă dăpă ațesta a închipuștă s'z năe tôte în rândșeală kă sirgșindă mi dreutate; mi totă odată s'z între în negșdări de pațe kă Rămă.

Iar în țeara Mănteneaskă, ne la lăna Dekemvrie a a-

1 Ațesta era kătă ne țe s'z se fakă mi Domă în țeara Româneaskă, fiindă kă era fôrte isbită de Măstafa Pașa; mi era nă nămai Dragomană dar mi Kexaia-Bel, mi konsiliară intimă, mi Tesasrară; era într'șnă kă vântă țeiă întrăș personagiă dăpă Viziră.

chelșiamî anș 1807 a venitș mi Feld-maremalșlș Prozorovski, dar dșurș țe a netrekștș kște-va zile în Bșksremtî s'a întorsș la Iamî, fiindș kș ne la înșenștșlș anșlș 1808 s'a fșkștș înșetare de arme, mi la Rșmșlșkș s'aș deskisș konferinșa pentrș naye între Mșraxamîi Porșei Otomane mi ambassadorșlș Rșsiei Laskarof. Dșurș așeste Insilante, vșzșndș-se mi domnș a țereî, Mșntenemtî ¹ a trekștș la Kiovș mi s'a ameșatș akolo. Iar țerile Moldova mi țeara Romșneaskș, aș țșmasș amșndorș sșb administrarea Divanelorș lorș prouiri, komșsse din boeriî nșmîntenî. Peste așeste Divanșrî înșș era Presidentș generalș Kșsnikof, nșmitș de Înnșratslș Rșseskș. Așesta a institsatș în amșndorș Divanșrile kște șnș komitetș, komșssș din Mitropolitșlș, șnșlș din Euiskonî, mi patrș saș ținși boeriî marî nșmîșî dșurș alegerea sa. Așestș komitetș avea komșetinga a da xotșrîrile țele de ne șrmș, ne kare era datorîș mi Prezidentșlș a le konfirmă; iar așesta nș avea nișî o nștere în nimika fșrș konsimșșmșntșlș komitetșlș. Elș a mai țșndșitș mi ne lșngș Visterie șnș Presidentș ofișerîș rșseskș, karele preveșia înșreșnș kș Vistierîșlș intrșrile mi șmirile venitșrilorș țereî, prekșmș mi keltșelele țe se fșșeăș kș omștirile mi kș alte trebșinge nșblice. În kalitate de Presidentș la Moldova a statș înșșmî Kșsnikof; iar în țeara Romșneaskș a trimisș Vișe-Presidentș alș Divanșlș ne generalșlș Engelxart. Țșerile se administraș kș așeleamî regșle mi legî ka mai nainte: adșnarea dșrîlorș, jșdekșșșile, țșndșirile în nostșrî, se șrmaș ka mi în timșșlș Domnilorș. Boeriî komitetșlș, din kari șnșlș era mi Vistierșlș țelș mare, se nșmeăș de kștre Presidentș de a drentșlș; iar ței-l-alșî fonkșionari, se alegeăș mai întșis de Mitropolitș, de boeriî Komitetșlș mi de Vișe-Presidentș, mi anoi se șșșșșneăș kș Note (anaforale saș ranortșrî) Prezidentșlș șure întșrire. Marele Vistierîș nșmea ne Isuravnișî kș înșelegerea Vișe-Presidentșlș, iar ței-l-alșî boeriî așemine ne șșbalternîilorș.

1 În timșșlș domnieî sale șșb Rșmî, Insilante fșșeă boeriile kș Pitakșrî, saș dekrete, iar nș kș kaftanșrî dșurș datina Tșrșilorș. Dar îndatș dșurș naye, s'aș skimbatș tôte.

Tóte dispozițiunile în genere atingătoare de trebuințele omților se făceau de către komitetă. Tóte propozițiile care se decidea la komitetă după legile mi obiceșurile pământului, se suneau prin anafora Presidentsului mi se întăria odată pentru totă-deasna. Tóte posturile mi drogatoriile publice se urmaș ca mai înainte; numai câte-va, care era personale ale Domnului mi se da mai cu seamă la Greci, s'aș desființată, mi anse: Postelnikslă, Kamaramslă, Kșnarișlă mi altele mai inferioare. Dar fiindă că aceste posturi aveaș mi ore care venisră, s'aș încredințată numai ună singură boeră (mi eș amă cșpnatș postslă acesta ună ană), karele la înmulțirea anslă da seamă Visteriei desne tóte. Iar sokotelele Visteriei, revissindș-se de către cei-l-algi membri ai Komitetului mi de către Vice-Presidentă, se înaintăș spre întărire la Presidents.

Între aceste, urmândș-se negocierile pentru pace la Rșmcișkă mi neterminândș-se acolo, s'aș trimisă la Iași în Moldova Mșrahamiș din partea Porței Otomane, mi anse Kșxaiabei Galib-Efendi, Bekirbei Pelononesiakslă, Ordș-Kadisi (șdele armatei) mi Beizade Dimitrie Mșrszi, ca lokotenentă ală Dragomăniei, că speranță ca să se eslice mi personală că Feld-maremarșlă desne kondigșunile pștei. Dar după doz lăni de întrevorbiri s'aș întsrnată fără nici ună rezultată de înțelegere. Atunce înceindș-se mi terminslă armisticișlă, Maremarșlă Prozorovski a venită la Bșkșremiș că să înceapă ostilitățile. În luna Martie 1809, a plecată generală Miloradoviș asșna Gișrgișlă; dar fiindă că (pentru șgșrșenia cea mare a Maremarșlă) nă avea că sine, nici bombe, nici alte instrămente trebuțore pentru asaltă, s'a întorsă neste kșrândă fără nici ună rezultată, ba încă că mară strikșșni în omțire mi că perderea ună vitează generală de Xșari, nșmită Sabiski.

După aceasta a mersă însșmi Feld-maremarșlă la Brăila, mi a asediată că 25 mi de omțire; dar dândș-i asaltă generală șb Generaliș Kaminski, Kșșșof mi algi, n'aș pștștă o lă, fiindă că garnisona țărșească de acolo, șb komandslă lă Axmet Ibrailă Naziră, i-a resșșșș că perdere

de cincî miî de ómenî. Dənp̃ ayeasta, p̃r̃sind̃ş assedişl̃ş ayeasta neferiçit̃ş, s'a îndrentat̃ş la Galaţi, unde, f̃k̃nd̃ş nod̃ş neste Dənp̃re, a trek̃t̃ş de ceea parte în ləna Işlie; dar neste k̃te-va zile, în zioa de 11 Avg̃st̃ş a m̃rit̃ş auróne de Maviñş, la şñş lok̃ş ʒe se k̃iam̃ş Protok̃ş, în ṽr̃st̃ş a-uróne de nõ-zeçî anî, mi din kassa ayeasta mai s̃rd̃ş mi smintit̃ş la minte. Korñşl̃ş seş s'a ad̃şş la Galaţi mi de akolo s'a trimis̃ş în R̃şsia. Iar în lok̃şl̃ş seş r̃nd̃şind̃ş-se generalissim̃ş General̃şl̃ş Pangration, karele era de viç̃r̃ din Georgia, ayeasta, îndat̃ş ʒe a venit̃ş, a trek̃t̃ş Dənp̃rea mi priimind̃ş armata de la Protok̃ş, îndat̃ş a l̃sat̃ş Maviñşl̃ş, mi apoi X̃rsova, kare s'a predat̃ş de b̃şñş voe. Dənp̃ ayeasta, plek̃nd̃ş as̃şnra Silistreî, kare era ap̃r̃at̃ş de Pexlivan-Pama, de o dat̃ş a reñertat̃ş o viktorie, dar mai ñe şrm̃ş, înving̃nd̃ş-se, s'a întors̃ş la X̃rsova k̃ş perdere de dõr̃ miî ómenî, nat̃r̃ş ts̃şr̃î mi şñş stindard̃ş.

În interval̃şl̃ş ayeasta, a kanitslat̃ş Ismail̃şl̃ş din kassa lins̃eî de provisişnî, d̃şnp̃ ʒe f̃şes̃e şñş añş mi j̃m̃rt̃ate înkis̃ş. Br̃şila as̃emine, fiind̃ş assediat̃ş de general̃şl̃ş Essen, aj̃şns̃es̃e la at̃şta lins̃ş de provisişnî, în k̃t̃ş ómenî m̃şnkaş kai mi alte dobitóʒe im̃şşre. Axmet̃ş Ibrail̃ş Nazir̃ş, k̃şm̃ş a ṽz̃st̃ş k̃ş s'aş stors̃ş tóte mijlóʒele de ñşrire, a înçeñst̃ş a tr̃şta de kanitslare. General̃şl̃ş Esseñş, priimind̃ş ʒetatea k̃ş kondigişnî, a emit̃ş k̃ş tót̃ş om̃t̃irea înarmat̃ş mi k̃ş toçî l̃k̃şitorîi T̃şr̃çî, femeî mi koniî, kariî, l̃şnd̃ş k̃ş sine tóte ʒele mimk̃t̃óre ale lor̃ş, aş trek̃t̃ş neste Dənp̃re mi s'aş r̃şpñndit̃ş în 'T̃şr̃çia. Generalissim̃şl̃ş Pangration, d̃şnp̃ ʒe a ãmezat̃ş înk̃ş şñş nod̃ş ne Dənp̃re în fag̃ş k̃ş X̃rsova, a l̃sat̃ş akolo om̃t̃irile s̃şb komanda ʒel̃şl̃ş mai mare frate din Kamenski ñşmit̃ş Sergie. Dənp̃ ayeasta, trek̃nd̃ş în geara Rom̃şneask̃ş, a l̃sat̃ş Slobozia de l̃şng̃ş G̃şşrg̃ş, kare era fortifikat̃ş mi çiñst̃ş de Bosnak̃ş Aga, Ãl̃ans̃l̃ş R̃şm-ç̃şk̃şl̃şl̃ş. Akolo a ç̃şsit̃ş la 30 miî kile (k̃te 300 oka kila) de gr̃şş mi or̃şş, ne kare l'a ar̃şş înadins̃ş, s̃şb k̃şṽnt̃ş k̃ş ñş ñştea şş-l̃ş r̃điʒe în sk̃ert̃ş tim̃şş mi fiind̃ş k̃ş se ñştea şş vie earg̃m̃î T̃şr̃çîi şş-l̃ş ia. Dənp̃ ayeasta a venit̃ş la B̃şk̃şreut̃î ka şş netreak̃ş earna; dar în l̃şna Martie a vii-

tórei primăveri (1810) i-a venit destituirea din komanda supremă, kare se zicea că ar fi fost din karese că a arse acea mslgime de produse de la Slobozia, nrekând migea-
ra mi omțirea avea nevoe mare de pâne. În lokslă seș s'a rëndsită generalissimă fratele cel mai mikă din Kaminski Nikolae ¹. Dșnă ordinele ačestăia, fratele seș Sergie a plekată kă omțirile de la Xirsova asșnra Babadagslă, nre kare lșndă-lă, s'a dșșă îndată asșnra Rasgradslă mi a Kosligei. Akolo aflândă-se omțirea țărçaskă sșb faimossă Pexlivan-Pama, s'a șrmată bătălie mare, în kare, dșnă msl-
tă vșrsare de șnge, viktoria s'a alesă în partea lăi Kaminski. Rșmi, sfșrșmândă kă totslă ne inemič, aș lșată o mslgime de șnoli, stindarde mi prisionier; între ačemția era înșămi Pexlivan Pama, prinsă la Kosliga dșnă o apșrare eroikă, șnă Arană Pama, mi Domnslă Skarlată Vodă Kalimaxă ² karele se rănise în bătălie mi se prinsese de generalslă Lantof la Rasgrad. Pe ačemția, înnreșnă kă algi, i-aș trimisă în Rșsia.

Generalissimă Nikolae Kamenski, koborândă-se dșnă ačeastă la Silistra, a mi înčenșă a o bate kă tóte nșterile sale. Aianșă Plikoglă, karele se afla într'șna, de mi s'a apșrată kă mslă eroismă mi s'a ținșă mai mslte zile, dar în cele de ne șrmă, vșzândă-se fôrte ștrșmtorată, s'a nre-dată kă kondițion; mi, emindă din țetate kă omțirea mi kă togă loksitorilă, a trekșă neste Balkanlă. Atșnșe Kamenski, ameșzândă inkă șnă nodă în drentă Silistrelă, a trekșă kă tóte omțirile neste Dșnșre. Dșnă ačeastă, înnreșnândă-se mi kă armata kare era sșb fratele seș mi karele se întorsese de la Babadag mi Rasgrad, a plekată kă patrș-zeč mi omēni mi, trekândă neste Balkanlă, a așnsă la Pșmla.

1 Între ačeste destituindă-se Mitronolitsă Dositei, imșrată Aleksandr a trimisă de la Petersbșrgă ne Ignatie Mitronolitsă de la Arta, karele a fostă în karslă biseriței nșnă la inkiera nșșei.

1 Ačeastă, viindă dșnă Alessandră Vodă Xangerli la Dragomșnia Porșei, mi țkândă-se imșrată Șltană Mșstafa, ne Xangerli l'a destitușă, iar ne ačeastă nșmindă-lă Domnă ală Moldovei, l'aș imbrșkată kă kaftană dșnă obișei mi l'aș trimisă în tabăra omțirei.

Țetatea ayeasta era apărată de o oștire destulă de număr-
rôș, sub komanda Vizirului Kiorș Iassf Паша. Rșmii o
assediare, însă nu din toate părțile din kassa posigișnilor
sale anormale. Assediul a ținut mai două luni, în care
timul aș fost mult bătălii cu pierderi din ambele părți.
Între alți generali însemnați, Rșmii aș pierdut mi ne un
general-maior, numit Panadonslo, barbat cu talente rare
mi de origină Greacă din Insulele Mărei Egee, carele a fost
tăgșit atut de Rșmii kș mi de toți konsingeni se.

Generalissimul Kamenski, văzând că nu putea că-
ri țetatea dăru o apărare atut de eroici din partea lui Kior
Iassf-Паша, mai ales că-l linsia multe din cele trebuțo-
re pentru un asalt, s'a întors să assedieze Rșmiișkșlș. Dar
Alansul de acolo, faimosul Bosnakș Aga, având o nume-
rôș oștire aleasă, atut de bine întărise țetatea în kș o
făcuse nelăabil. Kamenski, ambiționând-se a o lua nu-
mai de kș, se determină a o lăvi cu asalt. Așa dar,
făcând-se toate premerativele mi dănd-se semnale de as-
alt, s'aș rencut oștirile din toate părțile asupra zidurilor
țetăei; dar dăru ghemala inginerilor, cari făcuse șurle
prea șurte, dăru diversele intrigi ce urmaș între generali,
cari nu nșteaș suferi manierele aspre mi barbare ale ge-
neralissimului, dăru eroici mi neasemănata vitejie cu care se
apăraș Tșrui, toate onirile mi sakrifșurile Rșmilor aș
fost nefrăctose. De la cea întâi nșvălire s'a știsș un în-
semnat general de artilerie, a nume Siverș; dăru ayeasta
aș kșutș, ne lăngă ziduri mi în șanguri, o mulțime de
soldați, ofșeri mi generali; kș Tșrui de ne ziduri nu se
serviaș numai cu țansrile, cu șbiile mi cu șmte, dar mi
cu kșse, cu șekuri, mi alte instrămente omorătoare. Cu toate
ăeste generășlș Baxmetș totș a rșșutș kș vre o outș
aste de soldați în lăntur în țetate; dar, ajăngând nș
la un lokș aurone de geamie mi văzând că nu vine dăru
dărușlș nimeni carele ș-lș șekșdeze, ne lăngă ăeste vș-
zând-se înșurăkatș de Tșrui din toate părțile, abia a nș-
tutș să se întorș. rșnitș în două lokuri cu lovitură de
șmăkș.

În auestă assaltă aș kăzătă neste ontă miî de soldașî aleșî, mai mslîi generalî mi koloneli, mi o mslîime de ofișeri mai inferiori. Generalissimlă, vărzndă kă dănt atla nerdere în armată n'a nstătă lăa ȳetatea kă assaltă, a lăsată nămai o parte de omtire kă să o ȳie înkănjrată: dar kă ȳea mai mare parte s'aș dășă din sășă de Rășȳiskă, la loklă ȳe se nămește Batini, șnde era tabăra ȳea mare tărȳeaskă. Akolo era neste patră-zăi de miî de omtire kă Insalali Axmetă-Паша, kă fiî Albanezi ai lăi Ali-Паша Тенелли mi kă alȳi săb Seraskerlă Kăsanȳă Ali Паша. Rămiî, de mi mai năgină nămeromi, năvleskă asănra omtirei aȳemtia mi kapătă o învingere strălsȳită. Abia a treia parte de omtire, săb fiîi lăi Ali-Паша, a nstătă skăpa kă făga; o a treia parte a rămasă ne lokă lăntăndă se năntă la ȳelă de ne șrmă soldată săb Seraskerlă Kăsanȳă Ali Паша; iar restă, săb Insalali Axmetă Паша, kă mai mslîi ofișeri, s'a trimisă săb eskortă în Rășsia. Dar tôte provisișnile, tănsrile mi strindardele aș kăzătă în mășnile Rășiloră.

Dănt aȳeastă strălsȳită viktorie, Rămiî s'aș nășă de aș assediată tôte ȳetăȳile de ne lăngă Dăntre, mi a năme Rășȳiskă Gășrgălă, Nikonole, mi Tărnă. Șingă Vidinlă rămase neassediată, fiîndă kă Mola Паша, karele lăase loklă lăi Pasvantogly (ȳe mărise de môrte fireaskă) se nărtă kă noliteȳă kătre Rășî, mi fiîndă kă aȳemtia, kănoskăndă tăria ȳetăȳei, kătaș să snikșleze timnă. ȳorkărsă însă kă tôte kinșrile kă să îa ȳetatea Ada-Kalesi, kare să află ne o insălă între kataraktele Dăntrei mi este neanșoniâtă; dar kă tôte promiterile ȳe făkărsă lăi Reȳen-Aga, karele o komănda, năntă kă să o dea, elă niȳi într'șnă kină nă voi a se îndăuleka.

În intervală aȳesta. a sosită mi fișlă făimossăi Șăvarovă kă ȳinȳi-șnre-zăȳe miî ostami aleșî. Aȳesta, dănt ordină generalissimlă, trekă neste Dăntre; lă Plevna mi se întôrșe earămi în ȳeara Romăneaskă năntă kă să nătreakă earăna. Atănce viîndă mi generalissimlă Kamen-ski în Băkșremti, a nătrekătă tôte earăna înăresă kă gene-

ralii mi kă boerii păminteni în joksri mi veselii neîntrerseute. Dar în primăvara anului 1811, generalissimul se pregătea a trece kă tôte omțirile (în numără peste 70 mi) peste Dunăre, kă să loveaskă Adrianopole mi kiară Konstantinopole, pentră kă kă ayeasta să sileaskă pe Pôrta a face pace, fiindă kă Răssia era amenințată de răsboiulă Franțesiloră. Înainte de plecare însă, pe la capătulă lui Fevrari, a dată ună banketă mare tătôră generaliloră mi kaniloră omțirei. Pe-ste trei zile xătărândă-se a pleca, pentră planulă prezisă, de o dată se bolnăvi mi se omri. Bôla lui era nekănoskă pentră medică, mi din zi în zi se întărea. S'a bânșită kă înkredingare kă l'ar fi adănată kă otravă, mi kă ayeasta i-ar fi venită de la fiulă lui Săvarovă, karele era ună omă nlină de răstate mi sâlbatekă kă ună sursă neîmblănzită. Pentră ayeasta îi mi veni răsultire providențială, kăci nă tărziă se înekă în ana Rimnikulă, kiară în lokulă unde nemăritorilă tatălă seă înălțase trofeele gloriei sale. Dar nefericitulă Kamenski, bătălă avela adorabilă mi meritosă, faimosulă generassimă mi lasă împăratulă mi a patriei sale, simgindă kă i se auromie môrtea, a plekată să meargă în Răssia; dar mărindă ne drămă, în mijloculă gloriei sale, mi în vărsta cea mai frămôsă de natră zecă ani, îi dăseră kornulă sure immormântare la Odessa.

În lokulă lui Kamenski se rândă generalissimă generalulă Kătssofă, karele sosi în geara Româneaskă în luna lui Martie. Generalulă Kăsnikofă, dândă-mă demissiea din Întămedinga gerei, fă înlokșită de Senatorulă Milamevič. Ayeasta a nămită Vice-Preșidentă mai întă ne generalulă Ci-çirofă, apoi ne generalulă Steteră, apoi ne generalulă Komnino, mi mai tărziă ne generalulă Renninski.

Napoleonă, împăratulă Franțesiloră, înkredingândă-se kă omțirile Răsemti se întăseseră nătră în centrelă Tărciei la Pșmă, a învenșă mi elă (kiară înainte de a învene răsboiulă) a-mă mimka omțirile kătre părgile Poloniei sure Tilsit. Răssia, vărzândă mimkările ayeaste, a învenșă mi ea a-mă trage omțirile din Moldova mi geara Româneaskă kă-

tre Bassarabia spre Nistră, lăsând prea puțin pentru pa-
za Țețgilor de peste Dunăre.

Generalissimul Katssof, trezându-se Dunărea, mi-a ame-
zată tabăra lângă Rsmișkă. Omitirea țărcească astăzi da-
tă-lă amțenta. Ibrailă Nazir Ahmet-Pașa, nămită Vi-
ziră în locul destituzatului Kioră Isssf Pașa, Țeapanoglu
Pașă cu trei țisiri, fiul lui Ali Pașa Tenelenli, Măxtar Pa-
șa, Ali Pașa mi alți Pașii mai miți komandaș o omitire
aleasă ca de patre-zei mi, Anatoliu, Albanezi, Dunăreni
mi Ieniceri. Omitirea lui Katssof, cu toate că nu nămăra
mai mult de mese mi omen, a stată însă afară de Rsmi-
șkă mai multe zile mi s'a bătut. Dar de la ună timpă,
vzându-se înemikă are năteri mai sneriore, soldați en-
tasiști mi komandau esperimentați, s'au trasă în lăntreul
Țețgii Rsmișkă¹. Katssof, vzându-se niți akolo n'ar
fi nătat se se gie, a voită se strice țetatea; dar neavându
timpă, a nărsit o năstie, mi a trektă cu toate armata într'o
nănte peste Dunăre în gura Măntenească. Aice mi-a ame-
zată tabăra anrone de Gîrgi, fortifikându-se cu manguri
spre anărare. Totă odată a dată ordină Țeloră-l-alte kor-
nări, Țe eraș imnăntiate ne la Țețgile de peste Dunăre,
ca se le abandoneze mi se vie kăzându în ajlorsă seș.
Rsmiș Țe oknaș Nikonole, Silistra mi Sistovă, sfărămându
Țețgile mi arzându oamele, aș rădikă de akolo năgini lă-
kșitori kremtini cu dănmii mi aș trektă în gura Măntenea-
skă. Dar cu toate kornările venite în ajlorsă lui Katssof,
armata sa nu trecea peste nămărsă de ontă mi omen, ne
kăzându aice țărcească de peste Dunăre în toate zilele se a-
dăgea. Viziră, găsind Rsmișkă demertă, a intrată în
elă mi de akolo imi regăla nănările cu înlesnire.

O parte din omitirea țărcească, xotăzându-se a lă o-
fensiva, a trektă într'o insă Țe este între Rsmișkă mi
Gîrgi în Dunăre, mi kare era anroniată de tabăra răsea-
skă. Întăzindu-se akolo, nu înțeta a lovi ne Rsmiș în toate

¹ Păză alți astoră n'a sușă înă întămlarea lăreă Rsmișkă de
kătre Rsmi. (Tradătoră).

zilele. Achemtia de mi se punea năma în defensivă. kă tôte ačeste, răsponzând la fokrile Tărciloră, le făcea simplitore strikchișni. Kătszofă, vâzând-se în posigișne perikslósă, a skrisă la Moldova ka să se întorke omtirea de akolo mi să-I vie în ajstoris. Totă o dată a ordonată ka să seridice snitalșrile din Băkrești, mi să plece snre Moldova. Lăksitorii kanitalei, vâzândă rădikarea snitalșrilor mi a tștoră amezăminteloră militare, lșkră ce presunșnea retragearea totală a Rșmiloră, aș venită la snaima cea mai mare; mi atătă boerii kătă mi mălugimea, aș înčenștă a se negrăti de fșgr. Dar între ačeste a sosită generalșlă Markofă din Moldova kă snă koruș de omtire în ajstorșlă generalissimlă. Ačeste întăritări înș nă fșseră în stare ka să goleașkă ne Tărci din inșșla ăitată; mi achemtia, anărađi de tșnșrile mi de bateriile din malșlă Rșmăișkălă, trečeaș ne înčetată în inșșlă, în kătă nămărlă loră se sșea la trei-zeci mi.

Vizirșlă, kă tôte omtirea ce adăseșe ne inșșlă, nă kăteza să easă din ea mi să pșmeașkă ne pșnăntșlă Romăneskă. Kassa era nentă kă se temea să nă dea nestă vre o kărsă de a Rșmiloră, mai alesă kă vedea în kăteva lokri mai din sșșă konstrăindă-se bșrăi, lșkră ce lă pșnea la bșnșeală ka să nă i se tae kalea din șrmă. De ačea, lșșândă ne Čeapanoglă în inșșlă, a trekștă îndărtă la Rșmăișkă ka să adăkă mi rămămiga omtirei de akolo, kă așă, kă nșteri sigșre, să între, în ăeara Romăneashă. Plănșlă seă înș se paralış: tôte ăerkrile, ce făkșse ka să îndăplece ne fiu lă Tenenleli la ačeașă, fșseră fșră de folosă; achemtia se refșșă kă îndărtănie, zikândă kă aveă ordină de la tatălă loră ka să nă treakă Dșnșrea niă o dată, mi kă de ară trece snă riș așă de mare se temă kă nă se voră mai întorče.

Kătszofă, vâzândă nekștezarea Tărcilor de a înaintă, simșindă totă o dată mi neinșelegerile dintre Vizirșlă kă fiu lă Tenelenli, aș kă kale ka să profite de okasișne. Așă dară fșră a perde timuș, komănikă generalșlă Markofă plănșlă seă, mi, în întănerekă șnei nopă, ačea trece kă

divisiunea sa ne vasa de ceea parte de Dănăre, ceea mai din sursă de Rămăieckă. Planul acesta expedienţei era ca să kalce ne neamtentate tabăra inemikă mi să anşce bateriile kare eraş ne mală de anşraş insula. Lăkrăle se essekstă de minşne: trecherea lăi Markofă se şmă în linimte, mi tşchere, făr ka Tărciă să simş mşkar ceea desne o asemine stratagemă.

Abia se făkăse zioş, mi, pîn'a nă răsări sôrele, Tărciă se pomeniră kă mişrile Rămiloră în anşniere, viindă kă paşă renezi, mi ne Kazavă sberăndă ka înaripaş asşura taberiiloră. Şaîma mi grôza fă generală: tôtă tabăra a kăzstă într'o amegitş ne deskrisă: nă se aszea de kăţă sberete mi strigăte de *Glasă bize basti*, adekă *kălnă ne-aş kăkată*, — mi fle-kare kăsta să fşgă kare în kotro ka să-mă afle măntşirea vieşei. Rămiă atşne, lăndă-ă înainte kă kavaleria mi kă baioneta, î mşchelaş făr kăşgare saş î prindeaş făr opşnere, Făr mşltă întăzriere tôtă tabăra tşchaskă kăză în nşterea Rămiloră. Aşemtia prinşeră tôte provisişnile, tşnşrile, şindardele, mşnigişnile, armele mi kortşrile, între kare era mi înşşă kortşă chelă bogată ală Vizirăleă (ne kare l'amă văzstă mi eş), karele fă trimişă îndată împăratăleă Alessandră. Vizirăleă, karele nşmaş şingş skăpase de aşeastă şşnşrindere, fşgea şure Şşmla ka vaş de kanăleă lăi; iar fiş lăi Ali Tenelenli, aş anşkată kătre patria loră, făr să se mai şite îndărtă. Kăţă ne chere eraş să se prinşă mi Mşrahamiş, Galibă-Efendi mi chel-ală kă Beizade Dămitrie Mşrszi. Atşne anşkăndă-se mi bateriile, s'aş tşeată totă felăleă de komşnikăişne dintre Rămăieckă kă insula, mi Rămiş, kă tşnşrile tşchemtă, s'aş nşşă a bate ne Tărcă din insula.

Tărcă, în insula chere okşnaş, eraş ama de bine întărigă kă mangşă mi kă kasemate (kasarmiş ne şşb pşmăntă) în kăţă totă nşteaş şşferi bombardarea kare-ă lovea din amăndoaş malşrile Dănăreă. Dar aşeastă stare de anşrare prelăngindă-se mai mşlte zile, mi neavăndă, nşekşmă s'a zisă, nişă şnă felă de komşnikare, nenăţăndă kăpăta de nikăşă provisişni de mănkare, desne kare nă fşseseră bine kăpă-

ii), ajunsese la amia mare nevoe în kîtş imî mînkăş kaii. Din kassa nstrimentsiei mi a şmezelei, kare în earna ayea-
sta era infrikomatş, s'a înksibatş în tabera lorş o mortali-
tate infrikomatş, kare imuşgina nşmîrslş mai repede de
kîtş rşboiislş.

Vizirslş, karele lşsase tôte în diskregişnea Rşmilorş,
dşpş ce a ajunsş la Şşmîla, vşzşndş kş nş mai pôte pre-
lşngi rşboiislş, a trimiş parlamentari de aş şerştş înşeta-
re de arme mi pronşneri de pache. Pe la kapîtslş lşnel
Noemvrie s'a fşkştş armistigşslş, mi s'aş deskişş konferinge
în Bşksremîi şure a negogia desure pache. Dar înainte de
ayeasta Ţeananoglş, karele komşnda Ţşrşii din insşlş, dş-
pş ce a şşferitş natrş-zeyi de zile linsă mi nevoile şele mai
marî, în fine a nlekatş şerbicea mi s'a predatş. Nenorovî-
şii Ţşrşii, dşpş ce aş denşşş armele, fşserş adşmî ka priso-
nierî în nşmîrş aurşne de şinşî-şure-zeye miî la Bşksremîi.
Era şnş lşkrş dşrerosş de vşzştş starea în kare ajunsese
ayeastş omenire şşferitşre: ómenii semşnaş ka kşndş ar fi
emitş din morminte; nalizî mi vesteşigîi în kîtş nş se deo-
sebiaş de kadavre; abîa se şineaş în nişşre de şlşbicişne
mi abîa nşteaş arşta kş le e fóme. Aşemîtia fşrş trimimî
îndatş şşb eskortş în Rşsia, mi şei mai mşşşî aş mşritş pe
drşmş; iar Ţeananoglş fş onritş în Bşksremîi, trştatş kş
kşviingş mi liberş de a netreşe în bşnş voe dşpş rangşslş
mi karakterslş seş.

Vizirslş Axmet-Paşă, akşsatş kş înadinsş a bşgatş
omşirea în insşlş, pentrş ka şş o trşdea în mşna inemici-
lorş, fş destitsatş. În lokslş seş se nşmi Vizirş Xşrmid-
Paşă, kş nleninştingş ka şş termineze mi pachea kş Rş-
mîi. Tôte earna mi primşvara anşlş 1812 Mşraxamîi se
neguşaş kş generalissimşlş rşsesk Kşţşsof mi nş se nşteaş
învoi, mai kş seamş pentrş artikolşlş xotarşlş. Rşmîi şe-
reaş şerile Rşmşnemîi mi Dşnşrea drentş xotarş; Ţşrşii
se onşneaş. În fine pe la lşna Aprilie se învoirş ka şş
desnartş Moldova în doz, mi şş se nşse xotarş pe Prştş;
astfelş Basarabia kş şele şinşî şşdege din ea mi kş şetş-
şile şşrşemîi de pe Nistrş mi Dşnşre rşmaserş Rşsiei, iar

Moldova mi deara Mōnteneaskā rēmasez ka mai nainte sōb domnirea Porgei.

Dōp akordslē ačestorē învoeli însz, Vizirslē, karele se afla la Șsmila, întērzia de a sōbskrie aktslē de pace, mi, fēz a dekīara ouēnere, amēna lēkrslē din zi în zi kē felisrite preteste. Kassa era kē Bonaparte împēratslē Frančesilorē, pornindē o espedigiēne teribilē asșnra Rșmilorē, skrisese mi Porgei îndemnēnd'o ka sē aibz rēbdare mi sē nē lase armele, promigēndz-i kē, de nē se va sșșne stē-rșingelorē Rșsiei, elē va mijloči nē nșmaī nemtirbirea teritoriēslē seē, dar inkē va isbēti a-i întōrče în kșrēndē mi Kēmēslē.

Dōp ačeste îmurejșrēi, trimigēndz-se mi Vizirēslē skrisorile lēi Napoleonē, dōp običeē, elē întērzia de a da hotērēirea definitivē pentruē kōndigiēniē pēčeē. Iar Rșsia, vșzēnd espedigiēnea frančez vīind asșnēz-i, se vedea atē de strēm-toritz, în kētlē dakē Pōrta arē fi stērsitē, arē fi fēkș'o sē renșșe mi kīarē la lșarea Bassarabiei, nșmaī sē înkeie pacea. De ačee, vșzēndē întērziera ačeasta, Rșsia a arșnkātē tōtē kșlșa asșnra generalisimēslē Kștșsofē, — mi destitșzēndz-lē, a trimisē în lokē-i ne Admirālslē generalslē Čičakofē, kē ordinē ka sē termine pacea kșmē va nștea mi sē se întōrkē kētlē mai kșrēndē kē outirile în Rșsia.

Kștșsofē s'a amērtē tare de inslta če i se fēčea; n'a lșsatē însz ka sē altslē sē kșleagz frșktslē gloriēi sale; či, kșmē a așzitē kē kabinetēslē l'a destitșzātē, în datē a trimisē la Șsmila ne generalslē Barođi kētrē Vizirslē, skriindz-i dečisivē mi lēmsritē kē saē sē sōbskrie kondigiēniē pēčeē, saē sē rșșșșzē kē nē voenute, pentruē ka sē reīnčeanē bētēlia; arētlēndz-i totē o datē kē dakē va treče inkē o datē Dōntērea, atșșne va face nōte învoele kē totēslē în alte kondigiēniē de kētlē ačeste.

Vizirslē, nekșnoskēndē inkē bine temerile Rșsiei mi perikēlii če o ameninđā dōp espedigiēnea frančez, neavēndē totē odatē mīre desșre skimbarea generalisimēslē, vșzēndē ne lēngz ačeste kē a nerdștē atēte outiri mi atēte četēđi, a sokotitē kē dakē Kștșsofē ar mai treče odatē

Dunărea, pŕtea sŕ adŕkŕ totŕ imneriŕlŕ în perikolŕ; de aceea, ŕitŕndŕ promiterile mi înssfflegirile lŕi Napoleonŕ, a rŕspŕnsŕ în skrisŕ lŕi Kŕtssofŕ kŕ pŕnŕ în ȕinȕi-sure-zec zile va avea fŕrŕ smintealŕ aktŕlŕ de pache sŕbskrisŕ mi ratifikatŕ dŕnŕ tŕte formele; totŕ odatŕ a datŕ mi presentsŕi însemnate generalŕlŕi Baroŕi, kŕndŕ s'a întorsŕ.

Noŕlŕ nŕmitŕ generalissimŕ, ȕiŕeakofŕ, viindŕ în Iamŕ, a plekatŕ în datŕ kŕ mare grabŕ sŕ vie la Bŕskŕremti. Dar în aŕŕnŕlŕ sosireŕ sale a sositŕ mi aktŕlŕ de pache, pe la kanŕtlŕ lŕnei lŕi Maŕs, karele s'a datŕ în primirea fostŕlŕi generalissimŕ Kŕtszofŕ. La 2 Ianie s'a fŕkŕtŕ skimbarea aktŕrilorŕ mi pachea a lŕatŕ întŕierea definitivŕ. Între kondiȕiŕnile stipŕlate era ŕnŕ artikulŕ adontatŕ, karele kŕurindea ka stŕpŕnirea Rŕmilorŕ în ŕerile Romŕnemti sŕ se prelŕngeaskŕ pŕnŕ la lŕna Oktomvrie, în kare timpuŕ sŕ se retragŕ omŕtirile din ŕearŕ, sŕ se rŕdiche snitatele mi kanŕelarietile, sŕ se libereze prisionierŕi din îmbel pŕrgile, mi sŕ se rŕfŕeaskŕ sokotelele dintre astoritŕŕile Rŕsemti mi pŕmŕntene. Őnŕ artikulŕ stipŕla ka Domniŕ în Moldova mi ŕeara Mŕnteneaskŕ sŕ rŕmŕe ne kŕte mŕnte ani, mi întŕia Xatŕxmaŕsmŕlŕ kare se fŕkŕse în zilele lŕi Sŕltanŕ Selimŕ nentŕ privileȕirile amŕndŕrorŕ ŕerilorŕ.

Dŕnŕ venirea Admiralŕlŕi ȕiŕeakofŕ în ŕeara Romŕneaskŕ, Kŕtssofŕ s'a întorsŕ în Rŕsia. Noŕlŕ generalissimŕ, ne mai avŕndŕ a se okŕua kŕ trebile militare (ȕiindŕ kŕ pachea se înkeease) a înȕenstŕ a se okŕua kŕ ȕele ȕivile. Elŕ a desȕingatŕ mŕssŕa întrodŕsŕ de senatorŕlŕ Milŕmeviȕi ka la fie-kare ŕsdegŕ sŕ fie pe lŕngŕ ȕei doŕ isŕravnȕiŕi romŕni mi kŕte ŕnŕlŕ Rŕsŕ. A desȕingatŕ mi ne-Preŕsidentŕlŕ Visteriei; iar în lokŕlŕ Viȕe-Preŕsidentŕlŕi de Divanŕ, a rŕndŕsitŕ eforŕ (saŕ ministrŕ) ne marele Banŕ Kostaki Gika, karele era mi Generalŕ-Maŕorŕ Rŕseskŕ. Astfel, regŕlŕndŕ tŕtŕ administrȕiŕnea, mi înkredingŕndŕ-o în mŕinile boerilorŕ pŕmŕnteni, în fine ne la lŕna Sentemvrie a pŕrŕsitŕ mi elŕ ŕeara. În ŕrma lŕi rŕmŕsese nŕmai generalŕlŕ Jaltŕxinŕ; aȕesta a rŕdikatŕ ȕele de ne ŕrmaŕ omŕtŕi rŕsemti mi a e-mitŕ din ŕearŕ în zioa de 2 Oktomvrie a anŕlŕi 1812. În-

dată dăru eșirea Rșmilor, a venit marele Banș, Georgie Argironopolș ka Kaïmakamș alș noușl Domnș rândșitș, mi a lșatș kșrma gerei.

Împresnș kș Rșmii s'aș dșșș dia gearș mi doș fami-
lii din boerii mari, mi ansme: marele Vornikș Konstantinș
Varlaam mi marele Vornikș Stefanș Bșrkșneskș; iar Mi-
tronolitslș Ignatie mi marele Banș mi Generalș-Maïorș Kos-
take Gika aș trekștș la Viena.

Espedicișnea asta de mēse anī a Rșmilorș în kontra
Tșrșiei, a fostș mai mltș de pagșbș de kștș de folosș nen-
trș dșnsa, sokotindș-se nerdereș omtirilorș mi keltșelele ȝe-
le mari ȝe a avștș. Nici odiniôrș ka astș datș Rșsia n'a
skosș atște omtiri afarș din geara sa. În kșrșslș aȝestorș
mēse anī s'aș koborștș neste șna sștș ȝinȝi-ȝeȝi mi de ó-
menī, din kare ȝelș nșȝinș trei-ȝeȝi mi s'aș nerdștș în a-
sedierile mi asaltșrile ȝetșȝilorș mi în bștștiile tșȝișe ȝe
aș avștș; iar neste ȝinȝi-ȝeȝi mi aș mșritș în snitalșri de
rșnī, de tifșșș mi de diverse bóle kare le s'aș kassatș din
nenotrivireș klimatslș. Prisonierī însș ureș nșȝinī aș kș-
zștș în mșinile Tșrșilorș. Prin analogie, mi keltșelele fș-
kște kș atște omtiri mi în atșta timuș aș fostș nrea mari,
kșndș kșștiglș lorș a statș neînsemnatș.¹

Mare strșnȝinare însș mi mari greștșȝi aș sșferitș lo-
kșitorii ȝerilorș aȝestora, din kassă abșșșrilorș fșkște de
Rșmī. Bșnșlș mi filantroușlș împșratș Aleksandrș, kș tóte
kș vșrsa visteriile sale fșrș kșșȝare, trimiȝândș neînȝe-
tatș la milióne nentș keltșelele omtirilorș, kș tóte kș or-
dona kș asșrime ka șș nș se asșnșeaskș lșkșitorii, mi, kș
nentș transnortșri, nentș nșegștirea mi îngrijirea ame-
zșmintelorș mi nentș provisionarea artikolilorș de îndestș-
lare, șș se nlșteaskș fie-kșrșia kș bani împșrșteșuți îndatș;
kș tóte aȝeste însș Generalii Rșmī, ȝe administraș ȝea-
ra, mi mai alesș fșnkȝionarii ȝivili (urekșmș Presidentslș
Kșșnikof, Senatorslș Milameȝiȝi, Viȝe-Presidendii mi alȝii

¹ Lșarea Bassarabiei aștorșlș nș o sokotemte.

de la mare пѣтъ la mikă) fiindă dedați la рѣpire mi la nesa-
 гиѣ, kassaă chele mai mari abssări: banii импѣртеашѣ, în lokă
 съ se keltseaskъ nлѣtind-se prodskări mi transportări, tre-
 чеаă în пѣngile loră private: iar ne biegiî lăkăitorî, kari-î
 priimiseră ka kreștinî totă de o kredingъ mi kari se gră-
 біаă a-î servi întră tôte ka ne nimte fragi, îi desbrăkaă săb
 felisrite kinsrî fără ničî o konuțiingъ, îi însărginaă kă dări
 grele, îi siliaă la lăkrări neste nătere, fără intirea mi voea
 импѣртеaskъ, mi kăndă se čereaă provisiori de îndestălare
 le lăă îndoite mi întreite, mi apoî, întrebșingănd-se chele de
 nevoe, prisosălă îlă vindeaă earămi la lăkăitorî ne banî mi
 se înavăgiăă. Fănkăișnile năblive пѣтъ în atăta se degra-
 dăă, în kătă ajănseseră ka o marfă: le vindeaă ka la me-
 zată, mi le daă nă aelora če aveaă karakteră mi vredničie
 ka съ le pôte, čî aelora kari oferiaă mai mslă mită. E-
 nistagiî kfartirăriloră făčeaă grozăviî: ne de o parte lăă
 kontribăgiune lănară de la pronrietariî de kase, iar ne de
 alta grămădeaă soldagiî în nămră mai mare de kătă nă-
 teaă inkănea în kasele săraviloră če nă năteaă nлѣti; ne
 lăngă ačeașta îndatoreaă ne gasde a nătri ne soldagiî din
 kfartiră, nătră ka ei съ-mî însășeaskъ provisiori de desti-
 nate... mi altele de asemine kare nă se mai giăș minte ¹.
 Pe lăngă ačeste čei mai mslăi dintr'înăiî trătaă ne lăkăi-
 torî kreștinî, boeri saă prowti, avăgi saă sărači, ka ne kre-
 dinčioă mi nelegiăgi, nămindă-î kă porekla *Maldavan*, ka-
 re în limba loră e sinonimă kă barbară mi mojikă; mi da-
 kă săă Răăă întănea ne săă Romăăă, îlă skăia kă des-
 pregiă mi bajokoră, nămindă-lă *Tsreuhi-dăăă*, adikă *snirită
 tsrăeskă*, lăkră če ničî Tărgiî ničî Evreiî nă întrebșingăază
 kătre čei de altă lege kă ei. Dar tôte ačeste se făčeaă fi-
 indă kă nă era kăă să ajăngă nimikă la așzăă prea bă-
 năsi mi drentăsi imпѣrată, kăčî komandiriî mi Păresidengii
 năvegiăă kă asărime ka ničî să meargă čineva la Peter-

1 Asemine lăkrări le-amă văzăti mi eă kă okăsiănea okăpăčișniloră ră-
 șăti la 1848 пѣтъ la 1850 mi de la 1853 пѣтъ la 1854.

(*Tradăskătorisă*).

sbrgă, nici s-a dea vre o ssnlikă ktre imutratslă; ne lăngă ačeste, kiar de fūcea vineva sna ka ačeastă, ei aveasă mi ne lăngă kărtea imnerială, kiar dintre konsiliari, komniliă la fautele loră de rănire mi de absseră.

În fine, făkând-se načea, aș skznată bičetele ȝeră de nevoi mi greștă, intrândă sâb regimsă de mai nainte; iar bĭeră lăksitori aș rmasă desbrăkaă mi strămbătyă.

DOMNULU LXXXVI.

Ioană Vodă Caragea.

Ačestă era fiăslă lăi George Karagea marelsă Drago-
mană ală Porȝei Otomane mi nenotă lăi Nikolai { D. Chr.
Vodă Karagea. Dăpă sviderea lăi Beizadé Aleks { 1812.
Săȝă, făkând-se mi ačestă Dragomană în anăslă 1708, fâse
destitsată dăpă sâă ană de fonkĝionare mi sâkčedată de Beizadé Ioană Karagea. Ačestă mărindă neste vre-o trei-zeyă zile, s'a făkstă în loksă seă Beizade Dimitrie Mărszi, karele, în timpsă răsboisă, dskând-se kă Kexaĭa-bei Galibă Efendi mi kă Vezirăslă la Șsmă, fă înloksită de Snătarăslă Bibika. Dăpă ȝe s'a înkeeată načea, de a doza őră s'a rândsită Ioană Karagea la Dragomănia Porȝei. Nă tărziă înă Pôrta, xotărând-se a nsă ne Domniă Prinčinateloră, a rândsită la Moldova ne Skarlată Kalimaxă, karele fâsese prinsă robă în Răsia, iar în ĝeară Mănteneaskă ne Ioană Karagea, karele de trei-zeyă zile era Dragomană. Ačestă s'a înfăĝinată Săltansă, dăpă običeis, la 24 Aȝsăstă, mi ne la înčenstăslă lăi Oktomvrie a nlekată din Konstantinople ka s-a vie în ĝeară. Atăȝe s'aă desăpăĝinată mi ȝei doă fraă Mărszemti: Beizade Dimitrie, sâslă din Măraxamă rândsiă nentă făčerea năčei, akăsată nentă kă ară fi stărsită de s'a dată Bassarabia Răsiei, fă tăeată de kătre Vizirăslă la Șsmă; iar frate-seă, Beizade Panaĭotaki, fă tăeată în Konstantinople, îndată ȝe adăseseră kanăslă fratelsă seă. Kassa prinčinală nentă nerdereă ačestoră doă fraă, a fostă

mai kș seamă fiindă kș s'aș înghelesă a fi filorșni. Perderea așestorș doz persóne strășvite a fostă mare nagsbș nentră némșlăș nostră ¹, fiindă kș, kș karakterslăș mi kalitșgiie lorș cele rarī, aș făkstă mare onóre nagișnei năstre; de așeea aș mi fostă plănuī de tótă lămea.

Ioanș Vodă Karagea, nlekândă din Konstantinonole, s'a onrită kșteva zile la Vizirslăș, ăe era la Pșmbla, nentră nimte trebī partikslare ale sale. Pe la kanțtșlăș lăi Noemvrie a intratș în ăeara Romăneaskț mi în zioa Săntslăi Suiridonș, la 12 Dekemvrie, a venitș în kanitală mi s'a ameizată ne tronă kș tótă ăeremonia kșvenită în bksria mi veselia generală. În anslăș așela a fostă earna ama de grea, în kță de mai mășgi sekoli nôte nș se întămplase: era ăeva peste natșră, în kță semăna a șrgie dșmnezeaskț, înadinsă trimitș nentră ka sș se înfăgișeze șvena ăea mai tragikț mi mai fără de essemnls în năstisrile ăele întinse mi nemțșșrate ale Rșsiei. În earna așeasta rebeliă kștre Dșmnezeș mi impăragi, inemiciū komșni aī omenirei, ăericișnea moralitșgiiei păbliăe, miesmele neamșrilorș kreștine, s'aș mai bine zikândă (dșnț Teologslăș mi Evangelistslăș Ioanș) biăisrile năștiirei, lăminagiă întră intșnerikslăș nerzărei, Franșesii, mi aș lăsată akolo kș togiū őele mi s'aș năpănțșită, ka în desertslăș Sinaislsi Evreii rebeli în kontra lăi Dșmnezeș ăelăi nrea înaltă ².

Așeastă fėrtănă ernatekă, domnindă mi în ăeara Romăneaskț, a kassată o mășgiime de nenorociū, nerzândă mi de vite mari mi miăi mi o mășgiime de őmeni, ne kari i-a anskată timnslăș ne kșmniū mi ne dșșmsrī. Noslăș Domnă a înăenștă sș se okșne de trebile ăerei, sirgșindăse fără obosire sș adăkă trebile în orăndșeala lorș de mai nainte. Mitronolia ăerei, fiindă vădăvă, Domnslăș, nrin îngelegere mi kș boeriū, a nșmită Mitronolită ne Nektarie Emiskonslăș Rimnikslăi. nșmindă în lokslăș așestăia ne egșmenslăș

¹ Aīte astorșlăș vorbeme ka Grekș.

(Traducătorială).

² Dșnț așeste emitete mi așemănrī se kșnónte kță de filorșăș era biētslăș astorș.

(Traducătorială).

Mănestirei Govora *Kir Galaktion*. Dar ne la capătul lui neî Dekembri s'a surlimăntat Domnului de aprinderea furt de veste a Kârgei Domnului, care într-o noapte s'a mistăit de flăcări. Iar ne la luna Martie a anului 1813 s'a întimplat mi trecerea lui Ramis-Paşa prin gheara Românească, după care s'a mi scris.

Ramis-Paşa, după revoluţia Ienicerilor ne timulă lui Sultân Maxmed în kontra lui Bairaktar Mustafa Paşa mi a Nizam-Geditsi, trece în Rusia la Petersburg. Acolo împăratul Aleksandr îi dăse toate îngrădirile mi toate onorile convenite, în respektul meritelor lui personale. Sultânul Maxmed însă nu încredea de a-i scrie mi a-l îndemna să se întorcă eară la Constantinople, promiţându-i favori mi distincţiuni onorabile. În cele de ne ştim Ramis-Paşa se înduplecă, mi plecă, lăudă mi scrisorile astografice din partea împăratului Aleksandr către Sultân, prin care-l rekomanda ca credincios mi capabil de a fi folositor intereselor împărăţiei. Dar totmai aştepta rekomandările era contrari politicii ţării mi fatală nentru rekomandat: Sultânul, cunoscând caracterul mi valoarea lui Ramis-Paşa mi mai alesă antinomia ce avea în kontra lui Ienicerii, ne care el îi războie în timul revoltei lor, îndată ce aştepta de emisia lui din Rusia, a trimisă un funcţionar Deli-başa ca să-i aducă capul. Ramis-Paşa, sosind în Iaşi, făcuse tratat cu toate onorile convenite de Domnului Moldovei Skarlat Vodă Kalimax; mi apoi după netrecere de câteva zile, a plecată spre Băkremi. Deli-başa ca Tărcii seî sta de pândă la Mănestirea Kotroeni, sub felicitate pretekste, furt a mi nimeni scopul se: cum a aştepta însă de apropierea lui Ramis-Paşa, i-a emisă înainte ca spre întimplinarea din partea Domnului. Atunci folosind-se de un moment când omenii lui Ramis-Paşa se află în armă, s'aş rezezită asura lui mi l'aş scrisă chiar în kareţ ca câteva lovituri de mistole; după care lăudă-i capul, a plecat.

Între aceste, trecând-se ascrimca cea camplită a cr-

nei, desure kare s'a vorbită, tótă natsra s'a skimbată nrin întărnarea dălcăi primăverii. Kămniile mi dealsrile înverziasă; arborii înfloreasă; kodrii răsnaș de mărmasra cea dălcă a aneloră; nrvigătorile kântasă kă desfătare în krăngsri; rândsnelele vesele iui kăstasă loksri ka să se kăibăreaskă; ne messrile cele 'nverzite sbărdaș mielăsheii căi tineri; în risri mi în bălgi nemtii se jăkaș. De aceea se băksraș mi ômeni kă măltă veselie, bine kăvântând ne astorisă loră de darsrile natsrei; kăci, întră adevără, ori înkotre iui întorăea omășă nrvirile, dăntă ceaă că vedeă simgiă kă i se 'nveseleskă simgurile: kălôrea cea verde a năpântsăi, mirossă floriloră, sbărdarea viteloră, kântarea năsriloră, legăntăra eterăsi, strălăvireă sôrelăsi, limnezireă atmosferei, dălcăaă vântăriloră, mărmasra kadenyată a aneloră, înăetareă răsbăloră, mi ne lăngă aeste sigărană.... tôte aeste îndălcăiă mi înveseliășă simgurile mi săfetele ômeniloră, mi fie kare 'mi kăstă de ale sale kă feriăire. Totă odăț, skăndă-se mi ăeară în kărsă de doi ani de tribășă, năkămă se stănsă-se în kondiăniile năcăi, nănorășă găstă mi elă dălcăaă năcăi mi a odixnei, dăntă atăte kalămnităgi, nevoi mi nekăzăi. N'a fostă skrisă însă în kărtăa ărsitei kă aăeastă stare de feriăire să ăie lăngă timnă în ăerile aeste, mi aă treăită să vie kăsse kare să adăkă eăămi gressăgi mi nenorăăiri. Pôrta Otomană, kătrăndă-se să ridice din noă mi să repăreze rășinele ăetăgiloră de ne malsrile Dăntăci, mi-a înssămită dăntăsiă a se servi kă brăgele Romănilor; mi măi tótă gressătea transportsriloră de materiale mi mănkă lăkrătoriloră a treăită să kăză măi kă seamă ne ăeară Mănteneaskă. Dăntă aăestă răă a venită altăsi mi măi mare, bôla ăisăei, kare a rămită o mălgime de vieăe. Kă tôte măsșrile feritôre, kare le lăseă Domnăsiă nătră Băksăremti, bôla a răsbătsăsi mi aice. Atăncă aă înăenătsă a se răspăndi toăi în tôte nărgiile mi a făgi ka de sabie mi de fokă: în kătrăndă a rămasă orăăniășă desertă, stăndă ne lokă nămăi Domnăsiă kă boeri de ne lăngă elă mi konsălatăsrile¹; n'a rămasă însă ničă

¹ În timnăsiă aăestă Domnăsiă, ărgisăndă se ășșura a doi boeri măi, a șkosă

Karteia Domneaskă neatinsă, ți aș măriți kăpă-va, kă tôte îngrijirile țe eraș. Ațeastă bôlă era aipa de kămpălită, în kătă mărișă kăte o săt de ômeni ne zi, nămaî dintre lăksitorii sărmanii ai mahalaleloră țe rămăseseră în orăș, țr'a sokoti ne aței țe măriă în snitalările amezate afară din orăș. Ațeastă ȳrgiă dămnezeeaskă a prelăngit mai ȳn ană în orăș. Dăpă ațeastă, înțetăndă de la sine, aș înțenătă ômenii a se adăna ne a kășă. Dar țeă mai mare nenorôvire fă kă eă se întinsese prin tôte satele mi orășele din ȳeară, mi ne akolo a ȳinătă trei ană anrône; în kătă se krede kă ar fi măriță anroksimativă peste meante-zevă mi lăksitorii în tôte întinderea ȳereî Romăneștii.

În fine dăpă țe a trekătă mi ațeastă nedea să Dămnezeeaskă, noporălă a rămasă în liniște mi Domnălă s'a căkăuată în pače kă kărmășirea mi îmberăntăȳdirea ȳereî. Iară kătre ală ȳințilea ană ală domniei lăi (1817) ne la kăpătsălă lăneî lăi Martie, a ăssilătă mi ne marele Bană Konstantină Filineskă¹, înpreșă kă tôte familia sa, kă fi, nărori mi ne-

firmană înlățăteskă mi i-a ăssilătă: ne marele Vornikă Konstantină Bă-
lăceană, la Kastoria, mi ne marele Logofătă (mai țărziă Bană mi Domnă)
în kăsa sa afară din Băkăreștii. Nă țărziă însă i-a liberată ne amăndoi
mi i-a trătătă kă onôre.

- 1 Familia ațeastă a Filinemitloră ăssistă de vre o natră sate de ană, săb felășrite nămiri. ȳelă mai vekă kare se kănôute, a fostă ăssilă Băga, karele avăse ănă fiă nămită Drăȳiă. Nenopiă ațestăia, fragiă Banălă Șdriștea mi Vornikălă Drăȳiă, țe se nămeă Drăȳișemti, în anălă 1544 în zilele lăi Radă Vodă VIII fiălă lăi Radă Vodă de la Afămagi, aș zidită la satălă Mărginenii Mănăștirea, kare dăpă nămele loră aș nămită Drăȳișemti. Iar nenopiă ațestora aș nămită Mărginenii, dăpă nămele satălăi, kare lăă adontătă mi ei. Iar în ăssilă 1646, în zilele lăi Matei Vodă Basarabă, învekindă se nămită Mănăștire, aș făktă din noă Snatarălă Pană Filineskă, karele era nenotă ală doilea ală Vornikă-
lăi Filină (de la kare s'a lăată mi nămele Filinemitloră) fiă Banălă Șdriștea, înpreșă kă sokrălă seă Postelnikălă Konstantină Kantăkszenă (ȳinerele lăi Șherbană Vodă I Bassarabă), mi înpreșă kă marele Stolnikă Dămitrămkă, marele Văștieră ăssratie (fiă Mărgineniloră), mi eniskônălă Partenie, ăȳămenălă ațesfei Mănăștiri. Sășă nămitălă mare Snatară Pană Filineskă avă nenotă ne marele Klăveră Grigori Filineskă; ațeastă avă fiă ne marele Bană Pană Filineskă, tată ală marelă Bană Konstantină Filineskă, karele a stată omă venerabilă în tôte năsterea kăvăn-

поги, (kari kə servi kə totš, kə daskəli mi algi ómeni de kasə. nəmtraš la sna sətə patrə-zevi sšfete), la o momie a sa nəmitə Bəkovslə, denarte de Bəksremti ka 12 ore. Akolo l'a ȳinstə arestatš in kasa sa meante ləni întregi; dəpə a-veasta, întəmnləndə-se a se bolnəvi bətrənslə, Domnslə l'a ertatš, de s'a întorsə kə tótə familla la Bəksremti, snde də-dəpə doəz-zevi mi ȳinȳi zile a mi mərītš ¹.

FINELE TOMULUI ALŪ DOILEA.

talsi. Avesta era naltš mi bine fəktš, fôrte framosš, veselš, afabilš, komənikativš, kə infəȳimare mərəagə, religiosš, osnitalierš, generos mi uietosš ka nimeni altslə. Elš a trəitš kə strəlsəire mi kə mərire; a fostš ferbinte anərstorš alš natriei mi stəlnə neklintitš alš gerei: a fostš in mante rəndsri mare Vistieris kə nstere mare, mi in vele de ne srmə mare Banš. Trəindš mai-zevi mi mēse anȳ, a trekstš la ləkamele eterne in 20 Noemvri 1817, ulənsš mi təngsitš de tótə ləmea. Elš a ləsətš trei fi, marele Vornikš Grigorie, marele Logofătš George, Aga Nikolae, mi doə fiȳce; iar toȳi aȳemtia aš fiȳ mi fiȳce.

1 Portretslə Domnslə Karagea mi alš Dómnei sale se afə in Kanela Sni-talslə Filantronia ləngə Bəksremti.

(Traducētorulū).